

7 Κυριανή Σκοδριζου
Κωνσταντινου

7

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΘΗΝΑΙ

102

ISMANOGLIO

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΧΑΛΚΗΝ ΜΟΝΗΣ

ΤΗΣ

ΘΕΟΤΟΚΟΥ.

© SISMANOGLIO
MEGARO

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΧΑΛΚΗΝ ΜΟΝΗΣ

ΤΗΣ

ΘΕΟΤΟΚΟΥ.

Ἐκτιθέμενον τὴν φυσικὴν τῆς νήσου θέσιν—Τὴν ἀνεκαθὲν οἰκοδομὴν τῆς Μονῆς—Τὰς μετὰ ταῦτα ἀνακαινίσεις — Καὶ ἐπὶ πᾶσι, τὴν μεταρρύθμισιν αὐτῆς εἰς Ἑλληνικὸν Φροντιστήριον

Ἐκ πολλῶν μὲν συλλεγὲν

Παρὰ

ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ΚΟΥΤΑΛΟΥΜΟΥΣΙΑΝΟΥ

τοῦ ἱερέως,

Δαπάνη δὲ ἐκδοθὲν τῆς τοῦ Φροντιστηρίου τούτου

ΕΦΟΡΕΙΑΣ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΑ καὶ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΑΣΠΑΛΛΗ,

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝ ΓΑΛΑΤΑ ΓΙΟΚΣΕΚ ΚΑΛΪΡΙΜΙ.

1846.

416

ΤΗ
ΦΙΛΟΜΟΥΣΩ ΦΙΛΟΚΑΛΩ ΦΙΛΟΓΕΝΕΙ ΤΕ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΤΙΔΙ

ΟΜΗΓΥΡΕΙ

ΤΩΝ ΕΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Ε Μ Π Ο Ρ Ω Ν

ΤΩΝ ΤΟ ΕΝ ΧΑΛΚΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

ΕΝΘΕΡΜΩ ΖΗΛΩ

ΣΥΣΤΗΣΑΝΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΟΥΝΤΩΝ

ΤΟ ΜΙΚΡΟΝ ΤΟΥΤΙ ΠΟΝΗΜΑ

ΟΙΟΝ ΤΙΝΑ ΔΕΣΜΗΝ ΑΝΘΕΩΝ ΛΟΓΙΚΩΝ

ΦΕΡΩΝ ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Ὁ Συλλογεύς.

Τὰ μεγάλα τῶν ἔργων , ἂν μὴ τύχη λόγων κηρύκων ,
ἀπορρέει τῆς μνήμης, καὶ λήθην ἀμπίσχεται.

Συνιστ. Κυρην. Ἐπιστ. 99.

SISMANOGLIO

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΝ.

Ἡ ὕλη τοῦ παρόντος Ὑπομνήματος ἡραρίσθη, μέρος μὲν
ικανὸν, ἕκτε τῆς Κωροσταντινάδος τοῦ Παραγιωτάτου πρόφην
Οἰκουμεικοῦ Πατριάρχου, κυρίου Κωροσταντίου Α'. τοῦ ἀπὸ
Σινταίου, καὶ ἐξ ἄλλων Ἀπομνημονευμάτων τοῦ αὐτοῦ· μέ-
ρος δὲ, ἐκ τῶν φιλολογικῶν σημειώσεων τοῦ ἐν λόγοις ἐπι-
σημοτάτου, κυρίου Ἀνδρέου Μουστοξέδου τοῦ Κερκυραίου,
ἐπίτηδες ἐρωτηθέντος περὶ ἀρχαιολογίας τῆς Χάλκης. Τῶν δὲ
λοιπῶν, τὰ μὲν συνελέγησαν ἐκ τῶν μαρτυριῶν, τῶν ἐν τοῖς
ὑπομνήμασι τῆς ἱερᾶς ταύτης Μοῦσῆς σποράδην ἀπαρτωμένων,
τὰ δὲ, ἐκ τῶν πρακτικῶν τοῦ ἐν αὐτῇ συστηθέντος Φροντι-
στηρίου. Ὅλίγα δέ τινα καὶ ἐκ τῆς ἀφηγήσεως τῶν ὄσσοι
χρημάτισαν μάρτυρες ἀντόπται τῶν πραγμάτων.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΧΑΛΚΗΝ ΜΟΝΗΣ

ΤΗΣ

ΦΕΟΤΟΚΟΥ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περιγραφή τῆς Νήσου Χάλκης, καὶ πόθεν ἢ ταύτης ὀνομασία.

§. 1. Ἡ Χάλκη εἶναι μία τῶν κατὰ τὰ βορειο-ανατολικά τῆς Προποντίδος ὄρια κειμένων νήσων, ἐγγυὲς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀπέχουσα αὐτῆς περίπου δώδεκα μίλια πρὸς μεσημβρίαν. Κεῖται δὲ ἀπέναντι τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Βυζαντίου, μεταξύ τῆς Πριγκίπου πρὸς Εὐρον (Σιρόκο), καὶ τῆς Ἀντιγόνου πρὸς Ἀργέστην (Μαίστρον) καὶ ταύτης μὲν ἀπέχει τέσσαρα στάδια, τῆς δὲ Πριγκίπου, πέντε, κατὰ τὸν Γύλλιον (1).

§. 2. Ἡ νῆσος αὕτη τοπάλαι ἐκαλεῖτο Χαλκίτις, κατὰ τὸν Ἀρτεμίδωρον, οὕτω ᾗ λέγοντα ἔνδεκάτῳ Γεωγραφουμένων: « Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀκρίτου παραπλεύσαντι

(1) Περὶ τοῦ Θρακικοῦ Βασπύρου. Βιβλ. Γ', κεφ. ιδ', σέ.

» πρὸς Εὐρον στάδια ἑκατὸν δέκα, ἄκρα κεῖται, Ὑρίς
 » καλουμένη· καὶ νῆσος ταύτη παρίκειται Πιτυώδης·
 » καὶ, ἄλλη νῆσος Χαλκίτις· καὶ ἄλλη, Πρῶτα λεγο-
 » μένη· ἀπὸ δὲ ταύτης εἰς τὴν πόλιν Χαλκηδόνα, στά-
 » δια τεσσαράκοντα. »

Οὕτως ἐξέδωκεν ὁ Γύλλιος (1) ταύτην τοῦ Ἀρτεμιδώ-
 ρου τὴν περικοπήν, σαφέστερον ἴσως, ἢ ὡς ἀναφέρει αὐτὴν
 Στέφανος ὁ Βυζάντιος (ἐν λέξ. Χαλκίτις), λέγων: « Ἀπὸ
 » δὲ ταύτης, εἰς τὴν Χαλκίτιν λεγομένην πόλιν, στά-
 » δια τεσσαράκοντα· » ὅπου τὸ, Χαλκίτιν πόλιν, μέ-
 » νει ἀσαφές, μὴ ἔχον ποῦ νὰ ἐφαρμοσθῇ. Ἐκλήθη δὲ Χαλ-
 » κίτις, ἐκ τοῦ ἐν αὐτῇ μεταλλείου τοῦ χαλκοῦ, ὡς ὁ αὐτὸς
 Στέφανος αὐτόθι λέγει: « Χαλκίτις, νῆσος ἀντικρὺ Χαλ-
 » κηδόνας, ἔχουσα χαλκοῦ μέταλλον. » Ἐκ δὲ τοῦ, Χαλ-
 » κίτις, κατὰ συγκοπήν, ἐλέγετο ὑπὸ τῶν μεταγενεσέρων
 Χαλκίς, ὡς λέγει πάλιν ὁ Γύλλιος (2). « Ἡ Χαλκίτις
 » νῆσος, ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν συγχρόνων ἡμῶν Ἑλλήνων,
 Χαλκίς (Chalcis) » (α)· ἢ ὀρθότερον Χάλκις, πρὸς ἀ-
 ποφυγὴν τυχὸν ὀμωνυμίας. Ἐκ τούτου δὲ πάλιν, μετα-
 βληθείσης τῆς καταλήξεως, μετέπεσεν ἀπὸ περιττοσυλ-
 λάβου εἰς ἰσοσύλλαβον ὄνομα, Χάλκη· ὡς καὶ ἡ, Πίτυς,
 ὀνομασία παλαιὰ τοῦ κατέναντι τῆς Ἀντιγόου νησιδίου,
 μεταβαλοῦσα τὴν κατάληξιν, λέγεται τὴν σήμερον ὑπὸ
 τῶν ἐγχωρίων, Πίτα.

§. 3. Ἡ αὐτὴ Χάλκη προσέτι ἐκαλεῖτο καὶ Δημόνη-
 σος, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἡσυχίου (λέξ. Δημονήσιος

(1) Αὐτόθι. κεφ. ιβ'.

(2) Αὐτόθι. κεφ. ιδ'.

(α) Πέτρος Γύλλιος, Γάλλος τὸ γένος, Ἀλβιγαῖος τὴν πατρίδα, γεννηθεὶς τῷ
 1490 ἔτει, ἐτελεύτησε τῷ 1555.

χαλκός): « Δύο εἰσὶ πρὸς τῷ Βυζαντίῳ νῆσοι, κοινῇ μὲν
 » Δημόνησοι λεγόμεναι, ἰδίᾳ δὲ διαλλάττουσαι· ἡ μὲν
 » γὰρ, Χαλκίτις· ἡ δὲ, Πιτυοῦσα. » Ἄλλ' εἰς ποῖαν
 ἄρα ἐκ τῶν δύο ἐλέγετο ἐνιχῶς ἡ φωνὴ Δημόνησος;
 Νομίζομεν, ὅτι πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν αὐτὴν εἰς τὴν Χαλ-
 κίτιν μᾶλλον, ἢ εἰς τὴν Πιτυοῦσαν· τὸ μὲν, ὡς περιφη-
 μοτέραν, διὰ τὸν ἐν αὐτῇ ἀνορυπτόμενον χαλκὸν, θρυλ-
 λούμενον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· τὸ δὲ, καὶ διότι ὁ Ἀριστο-
 τέλης, ἐν τῷ, περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων, συγ-
 γράμματι διηγεῖται λέγων: « Δημόνησος ἡ Χαλκηδονίων
 » νῆσος (β), ἀπὸ Δημόνησου τοῦ πρώτου ἐργασαμένου
 » τὴν ἐπωνυμίαν εἴληφεν. ἔχει δὲ ὁ τόπος κυανοῦν τὸ
 » μέταλλον, καὶ χρυσοκόλλης (γ)· ταύτης δ' ἡ καλλίση
 » πρὸς χρυσίον εὐρίσκει τιμὴν καὶ γὰρ φάρμακον ὀφθαλ-
 » μῶν ἐστίν. ἔστι δὲ αὐτόθι χαλκὸς κολυμβητῆς, ἐν δυεῖν
 » ὀργυιαῖς τῆς θαλάσσης· ὅθεν ὁ ἐν Σικυῶνι ἐστὶν ἀνδριάς,
 » ἐν τῷ ἀρχαίῳ ναῶ τοῦ Ἀπόλλωνος (δ), καὶ ἐν Φενεῶ
 » (ε) οἱ ὀρείχαλκοι καλούμενοι. Ἐπιγέγραπται δὲ αὐτοῖς:

Ἡρακλῆς ὁ Ἀμφυτρώωνος Ἡλιν λαβὼν ἀνέθηκεν.

» Οἱ δὲ τὸν χαλκὸν ὀρύττοντες, ὀξυδερκέστατοι γίνον-
 » ται, καὶ οἱ βλεφαρίδας μὴ ἔχοντες, φύουσιν. »

(β) Τὴν ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀνάγκασιν, Καρχηδονίων, ἡμαρ-
 τημένην οὔσαν, διορθοῦσιν ὅ,τε Γύλλιος καὶ ἄλλοι εἰς τὸ, Χαλκηδονίων.

(γ) Σαφέστερον ἐκφράζει τὸ χωρίον τοῦτο ὁ Στέφανος (§. 5), λέγων: ἔχει δὲ
 ὁ τόπος κυανοῦ μέταλλον καὶ χρυσοκόλλης. Ὅτι δὲ ὁ Κυανός, ἢ Κυ-
 νός, καὶ ἡ χρυσοκόλλα εἶναι σώματα μεταλλώδη, ὀρυκτὰ ἢ τεχνητὰ, ἐξηγοῦν-
 ται οἱ ἡμέτεροι λεξικογράφοι. Ὅρα προσέτι καὶ τὸ περὶ φυσικῆς ἱστορίας λεξικὸν
 τοῦ Valmont-Bomare.

(δ) Περὶ τοῦ Ἀνδριάντος τούτου οὐδὲν ἀναφέρει ὁ Πausanias (βιβλ. β'. κεφ. ζ').
 ἴσως διότι συγκατακαύθη μὲ τὸν ἀρχαῖον ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, πρὶ τῆς ἐποχῆς
 αὐτοῦ.

(ε) Φενεός, πόλις Ἀρκαδίας.

§. 4. Περὶ τοῦ χαλκοῦ τούτου, τοῦ κατ' Ἀριστοτέλην κολυμβητοῦ, ἔγραψε καὶ Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος (κεφ. 146), σαφηνίζων τὴν ἀριστοτελικὴν φράσιν: ὅτι δηλαδὴ, κολυμβητῆς ὀνομάζεται οὗτος ὁ χαλκός, διότι κολυμβηταί, βυθιζόμενοι εἰς τὴν θάλασσαν ἕως δύο ὀργυιάς, ἀνορύττουσιν αὐτὸν ἐκεῖθεν. Ἴδου αὐτοὶ τοῦ Καρυστίου οἱ λόγοι: « Ἐκ δὲ τῆς κατὰ Δῆλον νῆσον τῶν Καρχηδονίων, τοὺς κολυμβητὰς ἀναφέρειν (φασίν) ἐν δύο ὀργυιάς χαλκόν, ἐξ οὗ καὶ τοὺς ἐν Φενεῶ, τοὺς ὑπὸ Ἡρακλέους, εἰργάσθαι. » Ἄλλ' ἐνταῦθα ἡ ἀνάγνωσις: Δῆλον νῆσον τῶν Καρχηδονίων, ἡμαρτημένη οὔσα, διορθοῦται εἰς τὸ, Δημόνησον τὴν Χαλκηδονίων, ὑπὸ τοῦ φιλολογωτάτου Σαλμασίου (1).

§. 5. Εἰς τὴν αὐτὴν βέβαια τοῦ Ἀριστοτέλους περιχοπὴν ἀποβλέπων καὶ ὁ Στέφανος, λέγει: « Δημόνησος, » περὶ Χαλκηδόνα νῆσος, ἀπὸ Δημόνησου τινός· ἔχει δὲ ὁ τόπος κυανοῦ μέταλλον καὶ χρυσοκόλλης· καὶ χρυσίον εὐρίσκεται τιμίον, ὀφθαλμῶν τε φάρμακόν ἐστιν ». Ἐπειδὴ ὁμοίως ὁ Ἀριστοτέλης οὐδὲν ἀναφέρει ἐνταῦθα περὶ χρυσοῦ, δῆλον, ὅτι ὁ Στέφανος οὐ καλῶς ἐνόησεν αὐτόν. Ὁμολογουμένως αἱ λέξεις αὗται τοῦ Ἀριστοτέλους: πρὸς χρυσίον εὐρίσκει τιμὴν, εἶναι σκοτεινὰ ὀλίγον· διὸ ὁ μὲν λατῖνος αὐτοῦ μεταφραστῆς ἐξέδωκε, *Chrysocolla ad auri venas pulcherrima*· ὁ ἔστι, χρυσοκόλλα κατὰ τὰς φλέβας τοῦ χρυσοῦ ὡραιοτάτη, οὔσα δηλαδὴ, ἢ εὐρίσκεται, ἢ ὅπως ἄλλως δύναται νὰ ἐξελληνισθῇ τὸ λατινικὸν τοῦτο χωρίον. Ἄλλος δὲ τις εἶπεν, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τοῦ, πρὸς

(1) Πλίνιον καὶ ἐξασκήσεις, σελ. 198.

χρυσίον εὐρίσκει τιμὴν, ἠθέλησεν ἴσως νὰ φανερώσῃ, ὅτι εὐρίσκει τιμὴν, διὰ τὴν πρὸς συγκόλλησιν τοῦ χρυσοῦ γινομένην χρῆσιν αὐτῆς. Ἄλλ' οὐχὶ διὰ τοῦτο εὐρίσκει τὴν τοσαύτην τιμὴν, ἢ θέλεν εἰπεῖ τις ἄλλος, ἀλλὰ διότι τὸ κάλλιστον αὐτῆς εἶδος γίνεται θεραπεία εἰς τοὺς πάσχοντας ὀφθαλμοὺς, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης αὐτὸς αἰτιολογῶν ἐπιφέρει: « Ταύτης δ' ἡ καλλίστη πρὸς χρυσίον εὐρίσκει τιμὴν καὶ γὰρ φάρμακον ὀφθαλμῶν ἐστίν ».

Οὕτω νοήσας τὴν φράσιν καὶ ὁ Σαλμασίος, λέγει, ὅτι πωλεῖται ἀντὶ χρυσοῦ, ἢ ἀντικαταλλάττεται μὲ τὸν χρυσόν, *contra aurum vaenire*, τὴν χρυσοκόλλαν δηλαδὴ, ὡς θεραπεύουσαν τὸ εὐγενέστατον τοῦ σώματος μέλος.

§. 6. Ἄλλ' ἐπανελθόντες ἐπὶ τὴν ὀνομασίαν τῆς νήσου, λέγομεν, ὅτι, Δημόνησου καὶ Χαλκίτιδος μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οὔσης, ὡς ἐκ τῶν εἰρημένων ἐδείχθη, δῆλον, ὅτι πλανᾶται ὁ Πλίνιος, διαφόρους νομίζων αὐτάς, καὶ μακρὰν τῆς μιᾶς τοποθετῶν τὴν ἑτέραν. Καθότι τὴν μὲν Δημόνησον θέτει περὶ τὴν Νικομηδείαν, λέγων: « Ἔστι καὶ ἀπέναντι Νικομηδείας Δημόνησος, » ἐνῶ οὐδεμία νῆσος ὑπάρχει εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς, Ἀστακηνὸν τοπάλαι καλούμενον. Περὶ δὲ τῆς Χαλκίτιδος, μὲ ἄλλας νήσους συναριθμῶν αὐτὴν, οὕτω λέγει: « Ἔστι καὶ Ἐλαία, » καὶ δύο Ῥοδοῦσαι, Ἐρεβινθώδης, Μεγάλη, Χαλκίτις, » Πιτυώδης » (1).

Ὅτι ταῦτα λέγων ὁ Πλίνιος, ἐννοεῖ τὰς περὶ τὴν Χάλκην νήσους, εἶναι φανερόν· πρῶτον διότι, καταλέγων ὀνομαστί πάσας τὰς νήσους τῆς Προποντίδος κατὰ σειρὰν, καὶ ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ Μαρμαρᾶ τὴν νῆσον, τὴν ὁποίαν ὀνομάζει Ἐλαφόννησον καὶ Νευρίδα (ὀρθότερον ἴσως

(1) Φυσ. Ἱστορ. βιβλ. Ε. κεφ. μδ'.

Νεβρίδα) καὶ Προκόννησον, (ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐπαρχία Προκόννησος, κατὰ παρένθεσιν τοῦ ι.) καταλήγει τελευταῖον εἰς τὰς παρούσας. Δεύτερον, ἐτι μᾶλλον γίνεται καταφανὴς ἐκ τοῦ Ἐρεβινθώδης, ὅπερ (ὑποσημειοῖ ὁ τοῦ Πλινίου ἐκδότης) « ἀναγνωστέον Ἐρέβινθος, ἢ Τερέβινθος, » ᾧ ὄνοματι νῆσον περὶ τὸ Βυζάντιον ἐπιγινώσκουσι Νικήτας, Ζωναρᾶς, καὶ ἄλλοι: » εἶναι δὲ αὕτη, ἡ νῦν χυδαῖστί καλουμένη Ἀντερόβιθος, ἣτις κεῖται μετὰ τῆς Πριγκίπου καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς Παντυχίου λεγομένου. Διὰ δὲ τοῦ, Μεγάλη, ἐννοεῖ πάντως αὐτὴν τὴν Πρίγκιπον, καὶ τὴν σήμερον ἐτι Μεγάλο νησί λεγομένην ὑπὸ τῶν χωρικῶν, ὡς πασῶν τῶν ἄλλων μεγαλύτεραν. Ἄδηλον ὅμως ποίαν καλεῖ Ἐλαίαν καὶ Ροδούσας: ἀσαφῆς προσέτι καὶ ἡ Πιτυώδης, διὰ τὸ ἀπροσδιόριστον: καθότι πᾶσαι κοινῶς γέμουσι πιτύων (ζ). Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Πλίνιος ἀσαφῶς τε ἅμα καὶ ἡμαρτημένως, διὰ τὴν διαίρεσιν τῆς μιᾶς εἰς δύο νήσους.

§. 7. Ὁ δὲ Γύλλιος, ὅστις εὐκρινῶς καὶ μετ' ἀκριβείας περιγράφει, ὅσους τόπους εἶδεν αὐτοψεί, περιγράφων ὡσαύτως καὶ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος νησὸν μας, οὕτω λέγει: « Διὰ τὰ καταφανῆ καθαρώτερον, ὅτι ἡ Δημόνησις εἶναι » ἡ αὕτη μὲ τὴν Χαλιτίν, θέλω δεῖξει τῶν μετάλλων » τὰ ἔχνη, καθὼς εἶναι ἤδη, καὶ τὴν θέσιν τῆς νήσου, ἣτις » ἐξογκοῦται ὑπὸ τριῶν κορυφῶν, ἣτοι λόφων, ἐστραμμένων, τοῦ μὲν πρὸς βορρᾶν, τοῦ δὲ πρὸς δυσμᾶς, τοῦ

(ζ) Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι ἐννέα εἶναι τὸν ἀριθμὸν αἱ πᾶσαι νῆσοι, ἐξ ὧν πέντε μὲν κατοικοῦνται τὴν σήμερον: Τερέβινθος, Πρίγκιπος, Χάλκη, ἢ Ἀντιγόνου, καὶ ἡ Πρώτη, οὕτω καλουμένη, διότι εἰς τὸν ἐρχόμενον ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἢ Καλλιπδόνας, αὕτη πρῶτον ἀπαντᾶται. Τέσσαρες δὲ εἶναι ἀκατοίκτηι: Ὀξεῖα, Πλάτη, Πίτυς ἢ Πίτα, καὶ ἡ πρὸς μεσημβρίαν τῆς Πριγκίπου Νεάνδρος, ἢ Νεάνδρο καλουμένη χυδαῖστί.

» δὲ τρίτου πρὸς ἀνατολάς. Ἡ μεσημβρινὴ τῆς νήσου » πλευρὰ εἶναι κρημνώδης, ἀπολήγουσα εἰς ἀποτόμους » βράχους, δι' ὧν εἰσερχομένης τῆς θαλάσσης, ἀποτε- » λεῖται κόλπος εὐλίμενος, πανταχόσε ἀνεωγμένος πλέον » τι τοῦ ἐνὸς ραδίου, καὶ ἀπὸ παντὸς ἀνέμου ἀσφαλῆς, » πλὴν τοῦ Νότου. Περὶ τὸν κόλπον τοῦτον ὑπάρχουσι » σωροὶ ἀνασκαφῶν, πλήρεις ἐγκαταλειμμάτων κυανο- » χρῶν, ἐκφορηθέντων ἀπὸ τῆς ἀνορύξεως τοῦ χαλκοῦ, » τῆς χρυσοκόλλης, καὶ τοῦ κυανοῦ: μετὰ δὲ αὐτῶν » τῶν ἐγκαταλειμμάτων συνέλλεξα ἐξαιρετον κυανοῦν (η), » καὶ καθαρὰν χρυσοκόλλαν » (1). Αὕτη ἡ ὑπὸ τοῦ Γυλλίου τῆς νήσου μας περιγραφὴ εἶναι ἀναντιβρόχως ἀληθῆς καὶ ἀκριβεστάτη: διότι καὶ τὰ ἔχνη τῶν ἐν αὐτῇ πάλαι ποτὲ ἀνορυττομένων μετάλλων ὀρῶνται καὶ μέχρι τοῦ νῦν (θ), καὶ ἡ θέσις τῆς νήσου εἶναι ἀπαραλλάκτως τοιαύτη. Διὸ, μὴ ἔχοντες ἀκριβέστερόν τι νὰ εἴπωμεν περὶ τούτων, προσθέτομεν μόνον, ὅσα ὁ Γύλλιος παρέλιπεν.

§. 8. Ὁ τόπος τῆς Χάλκης εἶναι ὁλος σχεδὸν μετέω-

(η) Ὁρθότερον ἴσως Κυανόν, κατὰ τὴν γ'. Σημείωσιν.

(1) Ἐνθα ἀνωτέρω κεφ. ιδ'.

(θ) Πρὸς ἐπιθεβαίωσιν τούτων προσθέτομεν καὶ τὰ ἐξῆς: Κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1843 ἔτους, ἀνορυττομένου φρέατος εἰς αὐτὸν τὸν κόλπον, ἀνωτέρω μὲν τῆς θαλάσσης ὑπὲρ τὸ στάδιον, εἰς βάθος δὲ πλέον τῶν τεσσαρῶν ὀργυίων, εὐρέθησαν ξύλα, τὰ μὲν ὄρθια ἐμπηγμένα εἰς τὴν γῆν, τὰ δὲ ὀριζοντίως κείμενα, πλατύτερα τὸ σχῆμα, καὶ πάντα κατάμαυρα καὶ σαθρά. Ἐκ πλαγίων τοῦ ὀρύγματος, παράλληλως μὲ τῆς θαλάσσης τὸν αἰγιαλὸν, ἐξακολουθοῦντων τῶν ξύλων, ὑπῆρχε κενόν τι, ὡς λαγύμιον, χωροῦν ὅσον σῶμα ἀνθρώπου, καὶ ἀποπέμπον ἤχον, κρούοντος τινός. Πᾶσα δὲ ἡ ἀνορυχθεῖσα γεώδης ὕλη, μετὰ πετρῶν καὶ ἄμμου ἀναμειγμένη, φαίνεται ἄλλοθεν πηθὸν συμφορηθεῖσα, καὶ οὐχὶ τοπικῆ. Ἀλλὰ καὶ ἑτέρου φρέατος ἀνορυχθέντος πρὸ τινῶν ἐνιαυτῶν, δυτικώτερον τοῦ ἀνωτέρω, εὐρέθησαν καὶ εἰς ἐκείνου τὸ βάθος ξύλα τοῦ αὐτοῦ χρώματος, παχύτερα ὅμως καὶ σκληρὰ, ὡς ἔβενος, ἐξ ὧν κατεσκευάσθησαν καὶ τινὰ ἐργαλεῖα τεκτονικά. Ἐχρησάμενον δὲ τὰ ξύλα ταῦτα εἰς περιφραγμα τυχόν, πρὸς ἀπόθεσιν τῆς ἐκεῖ μεταλλουργουμένης ὕλης.

ρος, άνισος, βουνώδης, Ξηρός, και άνικμος επί τῶν λόφων, Ξανθόχρους τὴν γῆν, και ικανῶς καρποφόρος εἰς τὰ χαμηλώματα. Ἐκ δὲ τῶν ἐν αὐτῇ ἐκ φύσεως βλαστανόντων φυτῶν, τὰ κυριώτερα εἶναι Πίτυς, ἡ Πεύκη (ἀγριοκοκκο-ναρία), τὸ τουρκιστὶ λεγόμενον Τσιγάμ. Κόμαρος (κουμαριά). Ἄρκευθος (εἶδος Κέδρου). Τερέβινθος (ἀγριοτσι-κουδιά), τὴν ὁποίαν οἱ Χῖοι ἐγκεντρίζουσιν εἰς Πιστακίαν. Πρίνος, Ἐλαιόπρινος, ἕτερον εἶδος αὐτοῦ, οὕτω κοινῶς κατὰ τόπους καλούμενος, ὑπὸ δὲ τῶν ἐγχωρίων, Φελί-κη (ι). Ἄγριοελαία, Μυρσίνη, Μυρική (Tamarix), κοινῶς Μυρικιά, ἡ Μυριχιά Βάτος, Ῥάμνος, Περικλύμενον, τὸ κοινῶς Ἀγιδόκλημα, ἡ Αἰγόφυλον, τὸ τῶν Γάλλων chevre-feuille. Σπάρτος, Τραγάκανθα, Κόνυζα, Στοιβή, ἡ κατὰ τόπους κοινῶς Ἀστοιβία λεγομένη, τὸ τοῦ Λιν-ναίου Poterium spinosum. Ἐρείκη, ἐκ τῆς ὁποίας κατα-σκευάζονται σάρωτρα (σκοῦπαι), ἡ τοῦ Λινναίου Erica Sco-ragia, και αἱ τῶν ἐγχωρίων Φοῦνται καλούμεναι πλη-θυντικῶς, χρήσιμοι διὰ τὸν φοῦρνον. Ληδος, ὅστις και Κίστος Κρητικὸς καλεῖται, ἐπὶ τῶν φύλλων τοῦ ὁποίου σχηματίζεται τὸ κόμμα λήδανον, ἡ λάδανον (κ). Τὸ δὲ

(ι) Τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ πρίνου τὰ μὲν φύλλα ἔχει μικρότερα και ὁμαλότερα, μὲ σμικροτάτας και ἀραιὰς ἀκίδας εἰς τὴν περιφέρειαν τὸν δὲ φλοιὸν τῶν κλάδων, λείον, και κατὰ πάντα σχεδὸν ἀπαράλλακτον μὲ τὸν τῆς ἐλαίας. Καὶ ἐγκεντρίζε-ται δὲ, λέγουσιν, εἰς αὐτὸν ἐλαία, και τελεσφορεῖ.

(κ) Τουρνεφόρτιος (Tournefort), περίφημος τῆς Γαλλίας Βοτανικὸς, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ III' αἰῶνος, περιγράφει εἰς τὸ σύγγραμμά του, Voyage du Levant, τὸν τρόπον, καθ' ὃν συνέλεγον οἱ τότε τὸ Λάδανον. Χωρικοί, λέγει, τινὲς τῶν Ἑλ-λήνων, ἔτι δὲ και Μοναχοὶ, ἐν καιρῷ γαλήνης, ὅτε ἐπικρατοῦσι τὰ Κυνηκὰ λεγόμενα καύματα, ἀπέρχονται εἰς τὰ ὄρη τῆς Κρήτης, και εἰς ἄλλας νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους, πρὸς τὴν τοῦ Λαδάνου συλλογὴν. Διὰ τὸ ἔργον τοῦτο, φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν φραγγέλια τινὰ, κατεσκευασμένα ἐκ πολλῶν δερματίνων λωρίων λι-πτῶν, εἰς τὴν ἄκραν κονταρίου δεδεμένων. Ταῦτα ἐφαπλοῦντες ἐπὶ τῶν Κίστων, περιστρέφουσιν ἐνθεν κἀκεῖθεν ἡ δὲ ῥητινώδης ὕλη, ἡ ἐκπνέουσα τότε ἐκ πάντων

πολυπληθέστερον πάντων τῶν φυτῶν, και πλεον τῶν ἄλλων ἀρωματίζον τὸν ἀέρα, εἶναι ἡ Στοιχάς, εἶδος Νάρδου, ἡ λαβάνδας, τὴν ὁποίαν ὁ μὲν Λινναῖος ὀνομάζει lavandula stoechas, οἱ δὲ ἐγχώριοι τουρκιστὶ, Καρά-μπας, ἤτοι με-λανοκέφαλον, διὰ τὸν μέλανα, μᾶλλον δὲ κυαναυγῆ στάχυν τοῦ ἄνθους αὐτῆς, εὐυπόληπτον ὄντα εἰς πάντας και πολυζήτητον, πρὸς γλυκύματος κατασκευὴν διὰ τὴν εὐωδίαν. Τὴν Στοιχάδα ταύτην ὀνομάζει ἀναμφιβόλως ὁ Γύλλιος Ῥοσμαρῖνον, ἤτοι, τὸ κοινῶς καλούμενον Δεν-δρολίβανον, ὅταν λέγη περὶ τῆς Ἀντιγόνου, ὅτι καλύ-πτεται ὑπὸ τοῦ δεῖνος και δεῖνος φυτοῦ, και, rose-marino, τὸ ὁποῖον ὁμως εἰς οὐδεμίαν τῶν ἐνταῦθα νήσων βλα-στάνει φυσικῶς.

§. 9. Μὲ τοιαῦτα, και ἄλλα παρόμοια φυτὰ, ἀειθαλῆ τὰ πλεῖστα και ἀρωματικά, στολίζει ἡ ἱερά φύσις χαριέ-στατα τὰς ξηρὰς και ἀνύδρους ταύτας νήσους, και ἀπο-τελεῖ τὸν μὲν ἀέρα εὐκρατον και ὑγιεινόν, τὸν δὲ τόπον ὠραῖον και τερπνόν, διὰ τὰ εἰς αὐτὸν, ἐκ τῆς πίτυος μά-λιστὰ, πολλαχοῦ ὑπάρχοντα μικρὰ δάση. Ταῦτα ὁμως ἡ-θελον εἶσθαι μεγαλύτερα και πλειότερα τὸν ἀριθμὸν, και ὁ τόπος πολὺ ὠραιότερος και τερπνότερος πρὸς κατοι-κίαν, ἐὰν ἔλειπε τῶν ἐγχωρίων νησιωτῶν ἡ ἀφιλόκαλος

τῶν πόρων τοῦ φυτοῦ, προσκολλᾶται εἰς τὰ λωρία ταῦτα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποξέου-σιν αὐτὴν ἔπειτα διὰ τῶν ὀνύχων, ἢ διὰ μαχαίρων. Ἡ ῥητινώδης αὕτη οὐσία εἶναι τὸ καθαρὸν Λάδανον, τὸ ὁποῖον τότε εἶναι ὄγκος μαλακὸς, γλισχρός, φλογιστικὸς, κρῶματος ξανθομέλανος, ὁμηῆς εὐαρέστου, και γεύσεως πικρᾶς.

Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Δισσοκρίδου συνέλεγον τὸ Λάδανον, κτενίζοντες τὰ γένεια τῶν αἰγῶν, ὅσαι ἤθελον βουσκῆσαι τὸν Κίστον τοῦτον, τοῦ ὁποίου ἡ παχεῖα ὕλη προσκολλᾶται εἰς τὰς τρίχας ἐκείνων, διὰ τὴν γλιστρότητα αὐτῆς. Τὸ αὐτὸ διη-γῆται και Ἡρόδοτος (Βιβλ. Γ'. 112), ἔπου λέγει, ὅτι τὸ Λάδανον, Ἄραβιοι κα-λέουσι Λάδανον.

καὶ φθοροποιὸς χεῖρ, ἥτις, μηδὲν ἐκ τῶν κρατούντων ἀπαντῶσα ἐμπόδιον, κατακόπτει ἀφόβως μὲ ἀξίνην τολμηρὰν, καὶ ἐξαφανίζει ἀναισθητῶς εἰς τὸ πῦρ καθ' ἡμέραν. Μολοντοῦτο πολλοὶ τῶν Πολιτῶν μετοικοῦσιν εἰς αὐτὰς καθ' ὅλον τὸ θέρος, πρὸς πλείονα τέρψιν ἑαυτῶν, καὶ ἄνεσιν μᾶλλον ἐλευθέραν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Οἰκητήρια ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ.

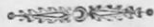
§. 10. Τοιαύτη λοιπὸν οὔσα ἡ νήσος Χάλκη κατὰ τὴν θέσιν, τὸ σχῆμα, τὸ κλίμα, καὶ τὰ ἐκ φύσεως προϊόντα, ἔχει ἐφ' ἑαυτῆς, πρὸς κατοίκησιν ἀνθρώπων, τρία Μοναστήρια, καὶ μίαν κώμην, Χάλκην καλουμένην καὶ αὐτὴν ὀμωνύμως. Καὶ αὕτη μὲν κεῖται πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς νήσου παράλια, συνισταμένη τὴν σήμερον ἐκ διακοσίων περίπου οἰκιῶν, ἔχουσα ἔμπροσθεν αὐτῆς καὶ μικρὰν προκυμαίαν (μόλον) ὅπου ἔλλιμενίζουσι καὶ ἄλλα πλοῖα διάφορα, ἐξαιρέτως δὲ τὰ πλοιάρια τῶν τῆς κώμης κατοίκων, εἰς ναυτιλίαν καὶ ἄλιευτικὴν πάντων σχεδὸν καταγινομένων.

§. 11. Ἐκ δὲ τῶν τριῶν Μοναστηρίων, τὸ μὲν κεῖται ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ πρὸς βορρᾶν ἐστραμμένου λόφου (§ 7) ὅστις, ἐκτεινόμενος πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ὀλιγῶς,

ὡς ἀκρωτήριον τῆς νήσου, καὶ κωνοειδῶς πανταχόθεν ὑψούμενος, σχηματίζει πρὸς δυσμὰς μὲν κόλπον μικρὸν πρὸς δὲ τοὺς κατὰ μεσημβρίαν πρόποδας αὐτοῦ, κοιλάδα ταπεινὴν, διήκουσαν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κόλπου ἕως εἰς τὴν ἀνατολικὴν θάλασσαν, ὅπου κεῖται ἡ κώμη, καὶ παριστάνουσαν μακρόθεν τὸν λόφον τοῦτον, ὡς νησίδιον χωριστόν. Τὸ δὲ ἐπ' αὐτοῦ ῥηθὲν μοναστήριον, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐκτίσθη κατ' ἀρχὰς, ὡς νομίζεται, ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Φωτίου ἐκείνου τοῦ περικλεοῦς· εἶτα, περὶ τὰ μέσα τοῦ 15. αἰῶνος, ἀνεκαινίσθη ὑφ' ἑτέρου Πατριάρχου, Μητροφάνους τοῦ Βυζαντίου. Ἐσχάτως δὲ, εἰς ἐρείπιον σχεδὸν καταντῆσαν, ἀνωκοδομήθη ἐκ θεμελίων εὐρυχωρότερον, καὶ πολὺ λαμπρότερον τοῦ ἀρχαίου, εἰς χρῆσιν Θεολογικῆς Σχολῆς, δι' ἐπιμελείας καὶ ἐνθέρμου ζήλου τοῦ πρῶην Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, Κυρίου Γερμανοῦ τοῦ Δ'. τοῦ καὶ τὰ ἐγκαίνια τοῦ θείου Ναοῦ ποιήσαντος μετὰ μεγάλης πομπῆς, ἐν ἔτει 1844, Σεπτεμβρίου 13. Τῇ δὲ ἐνάτῃ τοῦ ἐφεξῆς Ὀκτωβρίου, ἡμέρᾳ τῆς ἐβδομάδος δευτέρας, ἐγένετο καὶ τῶν Θεολογικῶν μαθημάτων ἡ εὐκαταία ἔναρξις.

§. 12. Τὸ δὲ δεύτερον Μοναστήριον, κτίσμα πολὺ νεώτερον τοῦ προλαβόντος, τιμᾶται μὲν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἐπικαλεῖται δὲ τοῦ Κρημνοῦ, ὡς κείμενον ἐπὶ τινος βράχου καὶ ἀποτόμου κρημνοῦ, πλησίον τῆς κώμης, πρὸς τὰ νοτιο-ανατολικά τῆς νήσου μέρη. Ἀλλὰ παλαιωθέντος καὶ αὐτοῦ, ἀνέλαβε, πρὸ τοῦ 1760 ἔτους, τὴν τούτου ἀνακαινίσιν, δι' ἰδίας δαπάνης, ὁ ἐξ ἐπιφανοῦς οἴκου καταγόμενος, καὶ τότε μὲν Χαλκηδόνος Μητροπολίτης ὢν, ὕστερον δὲ καὶ Πατριάρχης Οἰκουμενικὸς χρηματίσας, Ἰωαννίκιος ὁ Γ'. τὴν ἐπωνυμίαν Καρα-

τζᾶς. Αὐτὸς ἐφύτευσε καὶ τὴν εἰσέτι ὀρωμένην ὠραίαν ἐκ κυπαρίσσων δενδροστιχίαν, ἐκτεινομένην ἀπὸ τὰ πρόθυρα τοῦ Μοναστηρίου μέχρι τῆς κώμης. Τελευτήσας δὲ ἐν ἔτει 1793, ἐκηδεύθη ἐν αὐτῷ, ὡς μαρτυρεῖ ὁ τάφος αὐτοῦ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ναοῦ κείμενος. Τὸ δὲ Μοναστήριον τοῦτο, ὡς ἴδιον κτῆμα ἑαυτοῦ, ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Πανάγιον τάφον.

K.Θ. Κωνσταντῆ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

1793

Τοποθεσία τῆς Μονῆς τῆς Θεοτόκου, καὶ οἰκοδομὴ αὐτῆς.

§. 13. Τοῦ τρίτου τελευταῖον Μοναστηρίου, περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ ὁποίου πρόκειται ὁ λόγος ἡμῖν καθ' αὐτὸ, ἢ ἐκ φύσεως τοποθεσία εἶναι τοιαύτη: Οἱ προειρημένοι δύο λόφοι (§. 7), ὁ μὲν πρὸς δυσμὰς ἐστραμμένος, ὁ δὲ πρὸς ἀνατολάς, ὁ καὶ τῶν ἄλλων ὑψηλότερος, ταπεινούμενοι ἀντιπροσώπως ἀμφοτέροι ἠρέμα καὶ ὁμαλῶς, ἀποτελοῦσι τὸν μεταξύ αὐτῶν τόπον κοιλάδα εὐρύχωρον μὲν, ἀλλ' ὀρεινὴν καὶ μετέωρον, καὶ τῆς θαλάσσης ἱκανῶς ὑπερανεστηκυῖαν. Αὕτη, κειμένη κατὰ μέσον τῆς ἀπ' ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς ἐκτάσεως τῆς νήσου, καὶ ἔχουσα τρόπον τινα, ὡς δισάκκιον, ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν συνεζευγμένα τὰ τῶν λόφων ὀγκώματα, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς

τὴν τουρκιστὶ ἐπιτεθεῖσαν ὀνομασίαν τῆς ὅλης νήσου, **Heibeli**, τουτέστι **Δισακκοειδῆς**. Πρὸς μεσημβρίαν τῆς κοιλάδος ταύτης κεῖται ὁ προῤῥηθεὶς εὐλίμενος κόλπος, τὸν ὁποῖον τουρκιστὶ ὀνομάζουσι **Τσιὰμ-λιμανί**, ἦτοι **Πευκολιμένα**, ἢ **Πιτυολιμένα**, διὰ τὰς αὐτόθι καὶ νῦν καὶ πρόφην μάλισα εἰς πλῆθος φυομένας πίτυς. Ἐκ δὲ τοῦ βορείου μέρους, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τῆς κοιλάδος τὰ πλάγια, τὰ αὐτὰ φυτὰ εἶναι πολυπληθέστερα καὶ πυκνότερα εἰς δάσος. Ἐπομένως, ὁ διὰ τῶν λόφων ἀκωλύτως πνέων καὶ κυκλοφορῶν καθαρὸς ἄνεμος ἐκ τῶν δύο θαλασσῶν, ἢ ἐκ φύσεως ἀναψυκτικὴ καὶ ζωογόνος τῶν πιτύων διαπνοή, καὶ τῶν φύλλων αὐτῶν τὸ ἡδὺ ψιθύρισμα, ταῦτα καθιστῶσι τὸν ἀέρα εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, καὶ τὸν τόπον τερπνόν πρὸς κατοικίαν.

§. 14. Εἰς τοῦτον λοιπὸν τὸν τόπον, ὁ τῶν Ῥωμαίων Αὐτοκράτωρ Ἰωάννης Παλαιολόγος ὁ Β'. ἔκτισεν ἱερὰν Μονὴν μὲ Ναὸν περικαλλέστατον, ἐπ' ὀνόματι Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ, καθὼς βεβαιοῦσι τὰ μετὰ τὴν πυρπόλησιν τοῦ Ναοῦ τούτου, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται, εὐρεθέντα ἐπὶ τῶν ἐρειπίων αὐτοῦ τέσσαρα θραύσματα μαρμάρου, ἐγκεχαραγμένην ἔχοντα, διὰ μεγαλογραμμάτων, τοιαύτην ἐπιγραφὴν, θεθειμένην, ὡς φαίνεται, ἐπὶ τὰ πρόθυρα τοῦ Ναοῦ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤῳ ΠΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ
ΡΩΜΑΙΩΝ, Ο ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ. (λ)

(λ) Τὰ ἀνωτέρω θραύσματα εὑρεν ἐν ἔτει 1783, ὁ ἀπὸ Σιναίου φιλόκαλος Πατριάρχης κύριος Κωνσταντῖος ὁ Α', καὶ συνάψας αὐτὰ, ἀνέγνω τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἢ ὅποια ἦμος ἀντὶ νὰ τεθῇ εἰς τόπον περίοπτον, ἢ καὶ νὰ φυλαχθῇ ἀνεπαφῶς, πρὸς ἔπαινον τῆς Μονῆς, τίς οἶδε, ποῦ ἐβρίσκειν αὐτὴν ἢ τῶν τότε ἀπειροκαλίᾳ.

Ὁ αοίδιμος λοιπὸν οὗτος Βασιλεὺς ὑπῆρξε τῆς ἱεραῆς ταύτης Μονῆς ὁ πρῶτος Κτίτωρ.

§. 15. Ἐκτισε δὲ αὐτὴν, ὠρισμένως μὲν ἄδηλον πότε, τοῦ κτιτορικοῦ τοῦ Βασιλέως χρυσοβούλλου συναπολεσθέντος μετὰ καὶ ἄλλων ἀρχαίων τῆς Μονῆς ἀποδεικτικῶν εἰκάζεται ὁμως, ὅτι ἔκαμε τὸ μέγα τοῦτο καὶ θεῖον ἔργον, πρὶν ἀπέλθῃ εἰς τὴν ἐν Φλωρεντία Σύνοδον καθότι, μετὰ τὴν ἐκεῖθεν ἐπάνοδον αὐτοῦ, αἱ πολιτικαὶ καὶ ἐκκλησιαστικαὶ παραχαί τοῦ βασιλείου δὲν συνεχώρουν αὐτῷ βέβαια τὴν ἐνασχόλησιν εἰς τοιαῦτα ἔργα. Καὶ ἐπειδὴ αὐτὸς ἐβασίλευσε μὲν τῷ 1425 ἔτει, ἀπῆλθε δὲ εἰς Φλωρεντίαν τῷ 1438, λαμβάνοντες ἡμεῖς τὸν μέσον ὄρον τῶν δύο τούτων ἐποχῶν, δυνάμεθα νὰ χρονολογήσωμεν πιθανῶς τὴν οἰκοδομὴν τῆς Μονῆς ἀπὸ τοῦ 1432 ἔτους.

§. 16. Ἄλλ' ὅποτε καὶ ἂν ᾤκοδομήθη, τοῦ Κτίτορος αὐτῆς Βασιλέως ἡ σύζυγος, Μαρία ἡ Κομνηνὴ, θυγάτηρ τοῦ τῆς Τραπεζοῦντος καὶ Κολχίδος μικρᾶς βασιλείας Ἀνακτος, Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ἀμιλλωμένη πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρὸς φιλοτιμίαν, ἀνήγειρε καὶ αὐτὴ, συνημμένως μετὰ τοῦ μεγάλου καὶ καθ' αὐτὸ Ναοῦ τῆς Μονῆς δεξιόθεν, Ναὸν ἕτερον, μικρότερον μὲν, καὶ ὡσπερ τι παρεκκλήσιον ἐκείνου, σεβάσιμον ὁμως καὶ εὐπρεπῆ, ἐπ' ὀνόματι τῆς κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου.

§. 17. Ὁ σεβάσιμος οὗτος Ναὸς ἐγένετο λιθόκτιστος ὅλος εἰς σχῆμα Σταυροῦ, ὡς αἱ τοῦ Ἁγίου Ὅρους Ἐκκλησίαι, ἔχων θόλους, μᾶλλον δὲ, ὡς κοινότερον λέγομεν, Χηθάδας, ἢ Ἀχηθάδας, μίαν μὲν κατὰ μέσον τοῦ ἱεροῦ πρὸ τῆς ἁγίας Τραπεζῆς, ἔχουσαν ἐκατέρωθεν ἑαυτῆς καὶ δύο ἄλλας μικροτέρας· δύο δὲ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν χορῶν, καὶ μίαν ἐκ δυσμῶν, ἴσην κατὰ πάντα, καὶ ἀντίθετον πρὸς τὴν τῆς ἁγίας Τραπεζῆς· ἐπάνωθεν δὲ τῶν ἀψίδων αὐτῶν,

ἀποπερατουμένων ὁμοῦ εἰς ἓνα κύκλον, ἀνυψοῦται ὁ μεσαιτατος τοῦ Ναοῦ θόλος. Τὴν δὲ εἴσοδον αὐτοῦ εἶχε πρὸς βορρᾶν, ἐκ τοῦ Προνάου ἴσως τοῦ μεγάλου Ναοῦ, ὡς μαρτυρεῖ τοῦτο ἢ μεταξὺ τῆς χηθάδος τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ καὶ τῆς ἐκ δυσμῶν ἐξ ἀρχῆς κατεσκευασμένη καμάρα. Καθ' ὅλον δὲ τὸ πλάτος τοῦ Ναοῦ ᾤκοδομήθη ἔξωθεν πρὸς δυσμὰς καὶ Πρόναος, λιθόκτιστος καὶ οὗτος, ἐκ τριῶν ἀπαρτιζόμενος στοῶν. Καὶ τοιοῦτοι μὲν οἱ Ναοὶ ἐντὸς τῆς Μονῆς.

§. 18. Ἐκτὸς δὲ αὐτῆς, διὰ τὸ ἀνυδρον τοῦ τόπου, κατεσκευάσεν ὁ αὐτὸς Βασιλεὺς καὶ τρεῖς μεγάλας δεξαμενάς (Στέρνας), πρὸς ὑποδοχὴν ὕδατος βροχίνου. Ἡ μία τούτων κεῖται πρὸ τῆς βορείου πύλης τῆς Μονῆς, ἔχουσα ἔσωθεν μῆκος μὲν πήχεων τεκτονικῶν 17, πλάτος δὲ 13, καὶ ὕψος 9, θολοσκέπαστος ὅλη, ἐπὶ πέντε μονολίθων κιόνων κατὰ σειρὰν, βασταζόντων τὸν θόλον· ἀνωθεν δὲ τρία στόμια, τὸ μὲν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μήκους, τὰ δὲ ἕτερα κατωτέρω, ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν. Αὕτη δέχεται τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ πρὸς ἀνατολὰς ἀμέσως ὑψουμένου λόφου καὶ ἐπειδὴ ἡ γῆ, ὡς προείπομεν (§. 8), εἶναι ξανθὴ τὸ χρῶμα, καὶ σιδηρῆτις ἱκανῶς, ἐν ταυτῷ δὲ καὶ κατάφυτος ὑπὸ πιτύων, ξανθορρίζων οὐσῶν καὶ αὐτῶν, δι' ὧν καταρρέει τὸ ὕδωρ, διὰ ταῦτα καὶ αὐτὸ γίνεται ὑπόξανθον διειδέστατον ὁμως καὶ ποτιμώτατον, καὶ εἰς ἄκρον χωνευτικόν, διὰ τὴν ἐκ τοῦ σιδήρου μετουσίαν. Τὴν δεξαμενὴν ταύτην ἀναφέρει καὶ ὁ Γύλλιος ἐν τῷ διαληφθέντι τόπῳ ὅπου, συναναφέρων καὶ τὴν ἡμετέραν Μονὴν, παρασιωπῶν τὰς λοιπὰς δύο (§. 11. §. 12) λέγει, ὅτι, κατὰ τὸ μέσον τῆς κοιλάδος (§. 13), τῆς μετεώρου ἐπὶ τὸν ζυγὸν (ράχιν) τῆς νήσου, ὑπάρχει οἰκητήριον Ἀδελφότητος Μοναστῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος.

§. 19. Τῶν δὲ λοιπῶν δύο δεξαμενῶν, ἡ μὲν κεῖται πρὸς δυσμὰς τῆς Μονῆς, ἔνδον τοῦ κήπου, 10 πήχεων τὸ μῆκος, 5 τὸ πλάτος, καὶ 5 τὸ ὕψος, μὲ θόλον καὶ αὐτὴ, ὑπὸ δύο κιόνων βαδταζόμενον τοπάλαι. Ἄλλὰ τούτου κρημνισθέντος πρὸ πολλοῦ, καλύπτεται τὴν σήμερον ὑπὸ σαυιδῶν τὸ δὲ ὕδωρ συνάγεται εἰς αὐτὴν ἐκ τοῦ δυτικῆς λόφου. Ἡ δὲ ἐτέρα, ἰσομεγέθης μὲ τὴν ἤδη ρηθεῖσαν, ἔκειτο πρὸς ἀνατολάς, ἐγγὺς τοῦ τείχους τῆς Μονῆς, δεχομένη τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τοῦ ἀνατολικῆς λόφου. Γενομένης δὲ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ τῆς Μονῆς περιβόλῳ νέας δεξαμενῆς, ἐκρημνίσθη ἐκείνη, καὶ σώζεται τὴν σήμερον ἡ μόνη πρὸς τὸν βράχον ἀνατολικῆς αὐτῆς πλευρᾶς.

§. 20. Αἱ βασιλικαὶ αὗται οἰκοδομαὶ εἶχον πάντως μεθ' ἑαυτῶν συνημμένα καὶ βασιλικά προικοδοτήματα, ἐντός τε καὶ ἐκτός τῆς Μονῆς· ἀλλὰ ταῦτα ἀγνοοῦνται παντάπασι, μηδενὸς ὑπομνήματος περὶ αὐτῶν σωζομένου. Τοῦτο μόνον εἶναι γνωστὸν, ὅτι τὰ ἱερὰ κειμήλια τῆς Μονῆς ἐπηυξήθησαν, μετὰ παρέλευσιν αἰῶνος σχεδὸν ἀπὸ τῆς οἰκοδομῆς αὐτῆς, ἐξ αἰτίας τοιαύτης.

§. 21. Ὁ αὐτὸς Βασιλεὺς εἶχε κτίσει καὶ ἐτέραν Μονὴν ἐπὶ τῆς ἀπέναντι Σωζοπόλεως κειμένης νήσου, ἐπ' ὀνόματι καὶ αὐτὴν τοῦ τιμίου Προδρόμου. Περὶ δὲ τὸ 1626 ἔτος, ἐπὶ Σουλτάν Μουράτ τοῦ Δ'. ἐπιπλεύσαντες Κοζάκοι μετὰ 150 ἐλαφρῶν πλοιαρίων, καὶ εἰς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον παρεisdύσαντες, ἐλεηλάτησαν τὰ κατ' Εὐρώπην παράλια αὐτοῦ χωρία, καὶ κατέκαυσαν τὸν Βαθὺν, ἡ Μέγαν Ῥύακα (Μπουγιοῦκ-Δερέ), τὸ Νεοχώριον καὶ τὸ Σωσθένιον (τὴν Στένην). Εἶτα, ὑποστρέφοντες εἰς τὰ ἴδια, ἄραξαν εἰς τὴν εἰρημένην νήσον καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐν τῇ ἐκεῖ Μονῇ τοῦ Προδρόμου κατοικοῦντες Μοναχοί, ὑπὸ φόβου κινούμενοι, ἐφιλοξένησαν αὐτοὺς, οἱ Κρατοῦντες τὴν μὲν

Μονὴν κατηδάφισαν, τοὺς δὲ Μοναχοὺς διεσκόρπισαν ἐκεῖθεν.

§. 22. Οὐ μόνον δὲ αὕτη τοῦ Προδρόμου ἡ Μονή, ἀλλὰ, κατὰ τὸν Ἱεροσολύμων Δοσίθεον, καὶ δύο ἕτεραι, ἐπὶ νησιδίων κείμεναι καὶ αὐταί, τὰ αὐτὰ ἔπαθον, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Τὰ δὲ τῆς εἰρημένης τοῦ Προδρόμου Μονῆς, περιστατικώτερον διηγούμενος, λέγει οὕτως: « Ἄλλὰ » καὶ τὸ τοῦ Προδρόμου (Μοναστήριον δηλ. κατηδάφισθη) » ὅπερ ἦν ἐν τῇ Σωζοπόλει ἀπελθόντων γὰρ τῶν Ὀθωμανῶν συλλαβεῖν τοὺς ἐκεῖσε καταφυγόντας Ῥώσους, » οἱ Ῥῶσσοι ἐστάθησαν ἔνδον ἐν τῷ Μοναστηρίῳ, καὶ ἐπολέμησαν αὐτοῖς. Ὅθεν οἱ Ὀθωμανοὶ ἐπεμφσαν ὕστρον, καὶ κατηδάφισαν αὐτό » (1). Περὶ δὲ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ὁ κατεδαφισμὸς οὗτος ἐγένετο, ὁ μὲν Δοσίθεος λέγει ἀπλῶς, « μετὰ τὸ χιλιοστὸν ἑξακοσιοστὸν ἔτος ». Βιβλία δὲ χειρόγραφα, ἐν αὐτῇ τῇ Μονῇ γραφέντα, ἡ ἄλλως πως ἐπισκευασθέντα, ἐμφαίνουσιν αὐτὴν σωζομένην ἔτι μέχρι τοῦ 1630, ἡ τουλάχιστον, μέχρι τοῦ 1629 ἔτους.

§. 23. Μετὰ τὴν ἐποχὴν λοιπὸν ταύτην καταστραφείσης τῆς Μονῆς, οἱ ἐν αὐτῇ ἀσκούμενοι Πατέρες, παραλαβόντες τὰ ἱερὰ αὐτῆς σκεύη, βιβλία χειρόγραφα ἱκανά, καὶ τινὰς εἰκόνας, μετεκόμισαν αὐτὰ εἰς ταύτην τὴν ἐν Χάλκῃ Μονὴν, τοῦ Τιμίου Προδρόμου οὖσαν καὶ αὐτὴν, καὶ τοῦ αὐτοῦ Αὐτοκράτορος κτίσμα, ὡς εἴρηται, καὶ συγκατάκησαν μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ Ἀδελφῶν. Καὶ τίνα μὲν, καὶ πόσα ἦσαν τὰ ἐκεῖθεν μετακομισθέντα, ἐροῦμεν περὶ αὐτῶν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ.

§. 24. Ἐνταῦθα δὲ λέγομεν περὶ τῆς παρουσίας Μονῆς,

(1) Βιβλ. 16'. κερ. Θ'. §. 6'.

ὅτι, καίτοι ἐπ' ὀνόματι τοῦ Προδρόμου κτισθεῖσα καθ' αὐτό (§. 14), ἀλλ' ὁμως ἐκαλεῖτο κοινότερον, ἂν ὄχι ἐξ ἀρχῆς, τοῦλάχιστον πρὸ πολλοῦ, Μονὴ τῆς Θεοτόκου, προτιμηθέντος ἀναμφιβόλως τοῦ ὀνόματος τούτου, διὰ τὸ προῤῥηθῆν τῆς Θεοτόκου παρεκκλήσιον (§. 16). Μαρτυροῦσι δὲ τὴν τοιαύτην κλήσιν τῆς Μονῆς ἐπιγραφαι, εἰς βιβλία αὐτῆς παλαιὰ ἀναγινωσκόμενα. Ἦγουν,

Α'. Εἰς τὸ σύγγραμμα Ἰωάννου τῆς Κλίμακος, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, ἐπιγράφονται καὶ τὰ ἑξῆς: « Τὸ » παρὸν βιβλίον ὑπάρχει τῆς σεβασμίας Μονῆς τῆς » Θεοτόκου, τῆς ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ, καὶ ἐφέρθη ἀπὸ τὴν » Μονὴν τοῦ τιμίου Προδρόμου, καὶ ἀφιερῶθη καὶ μη- » δεῖς τολμήσῃ ἀποξενῶσαι. Ἐν ἔτει 1687, Μαρτίου ια. » Ἀθανάσιος ἐλάχιστος Ἱερομόναχος » (μ).

Β'. Εἰς βιβλίον μεμβράνινον Χρυσοστομικόν, περιέχον ἐρμητιανὴν εἰς τὰ πρῶτα τῆς Γενέσεως κεφάλαια, ἀναγινώσκονται περὶ τὸ τέλος ταῦτα. « Τὸ παρὸν βιβλίον ὑπάρ- » χει τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ, » καὶ τοῦ τιμίου Προδρόμου, τοῦ ἐκ Σωζόπολεως ζ' μ'. » (=1632 ἀπὸ Χριστοῦ). Ὁ Μητροπολίτης Νικαίας Πορ- » φύριος ἔγραψε ταῦτα εἰς ἀνάμνησιν. » Ἐκ τῆς ἐπιγρα- » φῆς ταύτης δεικνύται ἐνταυτῶ καὶ ἡ ἐνεργηθεῖσα ἤδη κα- » ταστροφή τῆς κατὰ Σωζόπολιν Μονῆς τοῦ Προδρόμου.

(μ) Σημειωτέον, ὅτι ἡ ἱερὰ αὕτη βίβλος τῆς Κλίμακος, μεμβράνινος οὖσα, ἐγράφη ἄριστα, μὲ χρυσῶματα πολλὰ, ἐν ἔτει 1371 ἀπὸ Χριστοῦ, ὑπότινος Ἰωάννου, ὡς αὐτὸς ἰδιουχείρως ἀπέγραψε: Θεοῦ τὸ δῶρον, καὶ Ἰωάννου πόνος καὶ ἔτι, « ἐν ἔτει 1364, ἀφιερῶθη εἰς τὸν Ἅγ. Ἰωάννου τὸν Προδρόμον, ἐν τῷ » νησίῳ τῆς Σωζόπολεως, διὰ ψυχικὴν σωτηρίαν Τριανταφύλλου, καὶ τῆς συζύγου » αὐτοῦ Μπέπου. » Περιέχει δὲ ἐπὶ τέλους ἐκάστου λόγου, τριάκοντα ὄντων τὸν ἀριθμὸν, ἀνὰ ἐν ἐπιγράμματι τετράστιχον ἱαμβεῖον ἄριστον. Ἡ δὲ ὅλη βίβλος δια- ρεῖται εἰς ἀναγνώσεις 80, αἵτινες, ἀρχόμεναι ἀπὸ τῆς ε'. τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν, ὥρα γ'. συμπληροῦνται ἐν τῇ γ'. τῆς ἑκτῆς ἑβδομάδος, ὥρα θ'.

Γ'. Εἰς πανηγυρικὸν μεμβράνινον μέγα, ἐπιγραφόμενον ἐπὶ τέλους, ὅτι εἶναι κτῆμα τῆς τοῦ Προδρόμου Μονῆς, ἀναγινώσκεται, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ μγ'. λόγου, τοιαύτη σημειώσις. « Ἐν ἔτει αχκβ'. ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ χθ'. » ἤλθα ἐγὼ ὁ παπᾶ Ἀθανάσιος εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς » Ὑπεραγίας Θεοτόκου ».

Δ'. Εἰς κώδικα τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἀναγινώσκονται τὰ ἑξῆς: « Τὸ παρὸν Τετραεὐαγγέλιον ἀφιερῶθη εἰς τὸν » Ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῇ νήσῳ τῆς Χάλκῃς, » ὑπὸ τοῦ ἐν μακαρία τῇ λήξει γενομένου ἀειμνήστου » Ἀρχιερέως, Καλλίστου Φιλιππουπόλεως, μηνὶ Ὀκτω- » βρίου ια, ἡμέρᾳ γ', ὥρα ζ'. τῆς νυκτός, ἐν ἔτει ρκβ'. » (=1514 ἀπὸ Χριστοῦ) ἔτι δὲ καὶ ἐκοιμήθη ἐν αὐτῇ τῇ » ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρα, καὶ ἐτάφη ἐν τῇ αὐτῇ Μονῇ ».

Ἡ παρούσα ἐπιγραφή μαρτυρεῖ τρανότατα, ὅτι ἡ Μονὴ αὕτη, πρὸ ἐνὸς καὶ τριακοσίων τριάκοντα ἡδὴ ἐτῶν ἀπὸ τὴν σήμερον (1845), τουτέστιν, 82 περίπου ἔτη μετὰ τὴν οἰκοδομὴν αὐτῆς, ἐκαλεῖτο Μονὴ τῆς Θεοτόκου, μετὰ τοῦ ἐπιθέτου ἐνίοτε: Παμμακαρίστου, ἢ Περιβλέπτου, ὡς ἀπαντᾶται ἐν τοῖς χειρογράφοις αὐτῆς.

§. 25. Ἄλλ' ἡ περίβλεπτος αὕτη Μονὴ μετὰ ταῦτα, εἴτε οἰκοθὲν ποθεν ἀναφθέντος πυρός, ὃ καὶ πιθανώτερον, εἴτε ἔξωθεν βληθέντος ἐξ ἐπηρείας ἐχθρῶν, ἐπυρπολήθη ἐξολοκλήρου, καὶ αὐτὸς ἔτι ὀμέγας τοῦ Προδρόμου Ναὸς, ἐκτὸς τοῦ ῥηθέντος παρεκκλησίου τῆς Θεοτόκου, τοῦ συν- ημμένου μετ' αὐτοῦ, ὅπερ καὶ μόνον ὡς λιθόκτιστον ὄλον μετὰ θόλου, διέφυγε τὰς τότε φλόγας τοῦ πυρός αὕτη δὲ ἡ σεβασμία Μονὴ ὤδευεν, ὡς καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἱερὰ κα- ταγώγια, τῆς παντελοῦς ἐρημώσεως τὴν ὁδόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Δευτέρα τῆς Μοῦσῆς οἰκοδομῆ, ἡ πρώτη αὐτῆς ἀνακαίτισις ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάκη.

§. 26. Ἀλλὰ, μετ' οὐ πολλοῦ χρόνου παρέλευσιν, (νεύσει πάντως τῆς ἄνωθεν Προνοίας) ἐφάνη καὶ αὖθις νέος Κτίτωρ αὐτῆς, ὁ εὐκλεέστατος καὶ ἐπισημότατος ἀνὴρ, Παναγιώτης, καὶ καθ' ὑποκορισμὸν, συνήθη καὶ τότε καὶ νῦν, Παναγιωτάκης ὁ Νικόσιος. Οὗτος ὑπῆρχε Γουνάρως υἱός, ἐν Κωνσταντινουπόλει γεννηθεὶς τῷ 1613 ἔτει· τὸν ὁποῖον, κομιδῇ νέον ὄντα, παρέλαβεν ὁ σοφὸς ἐκεῖνος Διδάσκαλος τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, Μελέτιος Συρίγου ὁ Κρῆς (ν), καὶ ἐξεπαίδευσεν ὑπὸ διδασκάλους. Ἀγγίλους δὲ ὧν, ἐγένετο ἐγκρατῆς τῆς Ἑλληνικῆς, Ἀραβικῆς, Περσικῆς καὶ Τουρκικῆς διαλέκτου· εἶτα, ἐν Παταυίῳ, καὶ τῆς Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς γλώσσης, καὶ δι' αὐτῆς, τῶν Μαθηματικῶν ἐπιστημῶν, καὶ τῆς Ἀστρονομίας. Ἐπανακάμψας εἰς βασιλεύουσαν, ἐχρημάτισε κατ'

(ν) Ὁ Μελέτιος οὗτος εἰς τὴν τῶν παρὰ τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἀποσταλέντων εἰς τὴν κατὰ τὸ Ἰάσιον τῆς Μολδαυίας συγχροτηθεῖσαν Σύνοδον, ἐν ἔτει 1642, ἔν ἐκθειάζων Νεκτάριος ὁ Ἱεροσολύμων, λέγει. « Καὶ δὴ λοιπὸν πέμπονται παρὰ τῆς ἱερᾶς » Σύνοδου ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Νικαίας Παρφόριος, καὶ Μελέτιος ὁ Συρίγος, διδασκαλὸς τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ὅς καὶ ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ ὀρθοῖς δόγμασι παιδιῶν ἀνατραφεῖτε καὶ παιδευθεῖς, καὶ πρὸς τελειότητα βίου καὶ λόγου ἀγχείς, κήρυξ, διερμηνεύς, καὶ στάθμη τῶν ὀρθῶν τῆς πίστεως δογμάτων καὶ ἔστι καὶ λέγεται. Τὸ πατριαρχικὸν δὲ τότε ἐπιφερόμενος πρόσωπον, σὺν πληρεσάτῃ ἐξουσίᾳ καὶ τῆς ἱερᾶς ἀπάσης Συνόδου, ἐς Μολδαυίαν, ὡς ἐβήθημεν εἰπόντες, σὺν τῷ Παρφορίῳ παρεγένετο. « (Ὁρθόδ. Ὁμολογ. ἐν Μόσχ. αὐθ' σελ. 3). Ὁ δὲ ἐνταῦθα ἀναφερόμενος Παρφόριος Νικαίας, ἦν ὁ προφθνήθεις (§. 24. Β'). »

ἀρχὰς μὲν, Διερμηνεύς τοῦ πρέσβεως τῶν Γερμανῶν 25 ἔτη· μετὰ δὲ ταῦτα, καὶ τῶν λοιπῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, καὶ τῆς Πόρτας ἐνταυτῶ· καὶ τέλος, ὑπατεύοντος τοῦ περιφήμου Κιοπρουλῆ Ἀχμέτ Πασᾶ, προεχειρίσθη καθ' αὐτὸ Μέγας Διερμηνεύς τοῦ Ὄθωμανικοῦ Κράτους. Καὶ ἔκτοτε, ἀφοσιωθείς ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν δούλευσιν αὐτοῦ, συνεξεστράτευσε μετὰ τοῦ ὑπάτου τούτου Κιοπρουλῆ κατὰ τῆς Κρήτης, καὶ διέμεινε μετ' αὐτοῦ ἕως τῆς ἀλώσεως ταύτης. Ἐκτελῶν δὲ τὰ τοῦ Διερμηνέως ἔργα, ἐπὶ τῶν Σουλτάνων Ἰβραχίμ τοῦ Α' καὶ Μεχμέτ τοῦ Δ'. ἔλαβε παρ' Ὄθωμανοῖς, διάτε τὴν ἑαυτοῦ πολυμάθειαν, καὶ τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ φρονήσεως τὸ βάθος, τσοαύτην ὑπόληψιν, ὅσῃν ποτὲ παρ' Ἑβραίοις ὁ Ἀχιτόφελ, καὶ παρ' Ἑλλησιν ὁ Ὀδυσσεύς.

§. 27. Περὶ τοῦ Διερμηνέως τούτου Παναγιωτάκη ὁ κλεινὸς Εὐγένιος, ἐν ἀρχῇ τῆς λογικῆς αὐτοῦ, ἐν τῷ περὶ τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐπὶ σπουδῇ καὶ παιδείᾳ διαπρεψάντων, λέγει ταῦτα: « Τούτοις ἅπασι συγκαταλεχθήτω » καὶ Παναγιωτάκης, ὁ παρὰ τοῖς Ὄθωμανοῖς τὰ τοῦ Μεγάλου Ἐρμηνέως τελῶν, καὶ ἐν τῇ πρὸς Βανλῆ τινα Ἐφένδῃν συστάσῃ διαλέξει, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ τότε ὑπατεύοντος, ἴσον τῷ πολιτικῷ φρονήματι τὸ φιλόσοφον ἐνδειξάμενος. Ἐν δὲ τῇ πρὸς Ἀθανάσιον Κιρκέρον ἐπιστολῇ, τῇ περὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ὁβελίσκου, τὸν περιόντα οἱ (αὐτῷ) τῆς ἐπιστήμης καὶ πολυμαθείας πλοῦτον στήσας κατάδηλον. »

§. 28. Ὁ δὲ Ἱεροσολύμων Δοσίθεος (1) λέγει, ὅτι, ἐπὶ τῆς πρώτης πατριαρχείας Παρθενίου τοῦ Δ'. τοῦ ἐπονομα-

(1) Βιβλ. ΙΒ'. Κεφ. Δ'. §. 6'.

ζομένου Μογγιλάλου, περί τὸ 1658 ἔτος· « διὰ δαπά-
 » νης καὶ ἐπιμελείας Παναγιωτάκη τοῦ Ἑρμηνέως, ἐψη-
 » σαν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἅγιον Μύρον ».

§. 29. Ὁ αὐτὸς Δοσίθεος ἱστορεῖ (1) ὅτι, ἐπὶ τῆς πα-
 τριαρχείας Μεθοδίου, (ὀρθότερον ἴσως Διονυσίου τοῦ Γ'),
 ἐν ἔτει 1662, ὁ μέγας Ἑρμηνεὺς τῆς κραταιᾶς τῶν Ὀ-
 θωμανῶν βασιλείας Παναγιωτάκης ἐνήργησε, καὶ ἐτυπώθη
 ἐν τῇ Ὀλλάνδᾳ τὸ βιβλίον, τὸ καλούμενον Ὁρθόδοξος
 Ὁμολογία (ξ). Οὐ μόνον δὲ τὴν τύπωσιν τοῦ βιβλίου
 τούτου ἐνήργησεν ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ δωρεὰν προσέθηκεν αὐτὸ
 εἰς τοὺς εὐσεβεῖς, ὡς ὁ Ἱεροσολύμων Νεκτάριος, ἐν τῇ
 πρὸς τοὺς ἐντευξομένους Ὁρθοδόξους ἐπιστολῇ αὐτοῦ
 πλατύτερον διηγεῖται, λέγων· « Ἄλλὰ ταύτην (τὴν βί-
 » βλον) τύπῳ μὲν πρὸ πολλοῦ οἱ Ῥῶσοι τῇ σφῶν δια-
 » λέκτῳ ἐξέδωκαν· παρὰ δὲ Γραικοῖς, ἐν χειρογράφοις
 » καὶ μόναις δέλτοις τέως ἀνεγινώσκετο. Ὁ δὲ σοφώτα-
 » τος, οὐχ ἤττον δὲ καὶ θεοσεβέστατος, καὶ ὀρθοδοξότατος
 » Ἑρμηνεὺς τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ Δυτικοῦ κράτους τῶν
 » Αὐτοκρατόρων, Κύριος Παναγιώτης, οἶα τοῦ ἡμετέρου
 » τῶν Γραικῶν γένους, εἰς ἄκρον ζηλωτῆς, καὶ τοῦ ὀρ-
 » θοδόξου ἡμῶν δόγματος διάπυρος ὑπερασπιστῆς, πρὸς
 » τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ μεγαλοπρεπέσιν ἔργοις, καὶ τοῦργου

(1) Βιβλ. Ιά. Κεφ. Ιά. §. δ'.

(ξ) Τὸ βιβλίον τοῦτο σενεγράφη μὲν ὑπὸ τοῦ μακαρίου Πέτρου Μογγίλα, Μητρο-
 πολίτου Κιαιβου, φέρον ὄνομα κατ' ἀρχάς, Ἐκθεσις τῆς πίστεως τῶν Ῥώσ-
 σων. Ὑστερον δὲ ἀνακρίβην ἐν τῇ προῤῥηθείσει (Σημ. ἡ.) κατὰ τὸ ἱάσιον γενομένη
 Συνόδῳ, καὶ ὑπὸ πάσης τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας δοκιμασθὲν καὶ βεβαιωθὲν,
 ἐπεγράφη· Ὁρθόδοξος Ὁμολογία τῆς Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκ-
 κλησίας τῆς Ἀνατολικῆς. Καὶ πρῶτον μὲν ἐτυπώθη, ὡς ἀνωτέρω εἰρηται-
 μετὰ ταῦτα δὲ ἀνετυπώθη ἐν Μόσχᾳ, ἔτει αὐθ'.

» τούτου γενέσθαι προστάτης οὐκ ὤκνησε, τοῦ τύπῳ δη-
 » λαδῆ, καὶ κατὰ τὴν ἡμῶν τε καὶ τῶν Λατίνων φω-
 » νῆν (καὶ περ πολιτικαῖς φροντίσιν ὅσαι ὦραι ἐνειλιού-
 » μενος) οἰκείους ἀναλώμασι ταύτην ἐκδοῦναι, ἐν ἕκαστος
 » τῶν εὐσεβεῖν βουλομένων δίχα δαπάνης, (ἀμισθὶ γὰρ
 » πᾶσι τὰς βίβλους δίδοσθαι παρεσκεύασε) κτᾶσθαι ταύτην
 » δύναιτο, . . . Ὁφείλομεν δὲ ἅπαντες μεγάλας καὶ ἀθανά-
 » τους τὰς χάριτας εἰδέναι τῷ ἀνδρὶ, προξένῳ ἡμῖν γενο-
 » μένῳ τοῦ τοιούτου καλοῦ, ἐκλιπαρεῖν τε τὸ Θεῖον, ἀντα-
 » ποδοῦναι πλουσίως αὐτῷ, καὶ ἀθανάτους τὰς ἀμοιβάς, ἐν
 » τῇ τῆς ἀνταποδόσεως ἡμέρᾳ ». (1)

§. 30. Ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ ὁ πολυμαθὴς Γερμανὸς Ἄμμερ,
 ὁ τὴν ἱστορίαν τῆς Ὁθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας συγγρα-
 φάμενος, τοιαῦτα ἐγκώμια πλέκει εἰς τὸν Παναγιωτάκην
 τοῦτον, λέγων περὶ αὐτοῦ, ὅτι ὑπῆρχεν, « Ἐκπληρωτῆς
 » διαπραγματεύσεων δεξιότατος, πολιτικὸς ὀξυδερκέστα-
 » τος, ἀνὴρ εὐθύτατος, καὶ τῶν στασιωδῶν ὁ ἐχθρὸς καὶ
 » ὁ τρόμος. Ὑπερασπιστῆς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας
 » ἐνεργητικώτατος, χάριν τῆς ὁποίας συνῆψε πρὸς Βαν-
 » λῆ Ἐφένδην, (Καθηγητὴν τοῦ τότε σουλτανεύοντος
 » Μεχμέτ τοῦ Δ') συνδιαλέξεις, σοφίας καὶ συνέσεως με-
 » στάς. Αὐτὸς κατώρθωσε τὴν ἀπόδοσιν (εἰς τοὺς ἡμε-
 » τέρους δηλ.) τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις (ἀρπαγέντων) ἁγίων
 » τόπων· καὶ τέλος ἂν οἱ Γραικοὶ ἔχαιρον ἐπιρρόην τινα
 » παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πόρτᾳ, εἰς τὸν ἄνδρα τοῦτον ὤφειλον
 » αὐτὴν » (ο).

(1) Ὁρθόδ. Ὁμολογ. σελ. 3—4.

(ο) Τόμ. Ιά. σελ. 362. τῆς εἰς τὸ Γαλλικὸν μεταφράσεως. Περὶ δὲ τῶν ἐν Ἱε-
 ροσολ. ἁγ. τόπων, τῶν ἀρπαγέντων παρὰ τῶν Ἀρμενίων, καὶ πάλιν ἀποδοθέντων
 εἰς τοὺς ἡμετέρους, διηγεῖται περιστατικῶς ὁ Ἱεροσολύμων Δοσίθεος (Βιβλ. ΙΒ').

§. 31. Ὁ τοιοῦτος λοιπὸν καὶ τηλικούτος ἀνὴρ, Παναγιωτάκης ὁ Νικόσιος, ὁ διὰ τὰ προτερήματα αὐτοῦ ταῦτα πρῶτος ἐκ Χριστιανῶν Μέγας Διερμηνεὺς χρηματίσας παρ' Ὀθωμανοῖς, καί, ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης αὐτοῦ θέσεως, μεγάλως εὐεργετήσας τὸ γένος ἡμῶν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολικὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν οὗτος, πρὸς τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ εὐεργετήμασιν, ἀνήγειρε πάλιν ταύτην τὴν Μονήν, καὶ πᾶσαν σχεδὸν ἐκ νέου ἐποίησε. Περὶ δὲ τοῦ χρόνου τῆς πυρπολήσεως αὐτῆς, τινὲς μὲν εἰκάζουσιν, ὅτι τὸ δυστύχημα τοῦτο συνέβη περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΖ. αἰῶνος, ὅτε (λέγουσιν οἱ αὐτοὶ) ἐνηργήθη καὶ ἡ ἀνακαινίσις αὐτῆς. Ἄλλ' εἰς χειρόγραφον τῆς Μονῆς ἀπαντᾶται σημειώσεις, λέγουσα ῥητῶς οὕτω: « 1672, ἐν » μηνὶ Αὐγούστου 6, ἐκάη τὸ Μοναστήριον, ἡ Παναγία, » καὶ τὸ ἀνεκαινίσεν ὁ Παναγιωτάκης » (1).

§. 32. Ἀνακαινιζομένης λοιπὸν τῆς Μονῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ὁ νέος Κτίτωρ αὐτῆς, τὸν μὲν καθ' αὐτὸ Ναὸν τοῦ Προδρόμου, δι' αἰτίας ἀγνώστους εἰς ἡμᾶς, κατέλιπεν εἰς τὰ ἐρείπια αὐτοῦ κεχωσμένον· εἰς δὲ τὸ περισωθὲν εἰρημένον παρεκκλήσιον τῆς Θεοτόκου, ἐνέφραξε μὲν τὴν πρὸς βορρᾶν ἀρχαίαν αὐτοῦ εἴσοδον, ἤνοιξε δὲ ἑτέραν πρὸς δυσμᾶς, ὑποτεμῶν καμαροειδῶς τὴν κατὰ τὸ μέρος τοῦτο προῤῥηθεῖσαν χηβάδα. Ὡσαύτως καὶ ἄλλην μικροτέραν ἀριστερόθεν, ἐγγὺς μὲν τῆς ἀρχαίας εἰ-

Κεφ. Β'. §. δ'.), λέγων, ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη συνέβη ἐν ἔτει 1636· καὶ ὅτι ἡ τῶν τῶπων καταγῆ ἠσφαλίσθη εἰς τοὺς ἡμετέρους, συμβουλῇ καὶ προστασίᾳ τοῦ Παναγιωτάκη. Ἄλλὰ καὶ ἐν ἔτει 1672, ὅτε οἱ Φράοι ἐκινήθησαν καθ' ἡμῶν, διὰ τοῦ Παναγιωτάκη πάλιν ἐματαιώθησαν αἱ ἐκείνων διαβολαί. (Ὁ αὐτὸς αὐτόθι. Κεφ. Ε'. §. ε'.)

(1) Δαμασκηνῷ Ἐπισκόπῳ περὶ Ζώων. Ἀριθμ. 61 τῶν χειρογράφων.

σόδου, πρὸς δυσμᾶς δὲ καὶ αὐτήν. Εἶτα, παρεκτείνας τὸ τοίχισμα, προσέθηκε, κατὰ συνέχειαν τοῦ ἐξ ἀρχῆς λιθοκτίστου Προνάου, καὶ τὸν εἰσέτι καὶ νῦν δρώμενον Νάρθηκα δεξιόθεν δὲ αὐτοῦ, καὶ τὸ Γυναικεῖον, ξυλοσεγῆ ἀμφοτέρα, πρὸς ἀπαρτισμὸν καὶ αὐξήσιν τοῦ Θείου τούτου Ναοῦ, ἐπέχοντος τὴν σήμερον Καθολικοῦ Ναοῦ τόπον· ὃν καὶ κοσμήσας ἔσωθεν ὅλον διὰ ζωγραφίας, καστέστησεν αὐτὸν ἔτι μᾶλλον σεβάσμιον. Ζωγραφηθείσης δὲ καὶ εἰκόνος τῆς Θεομήτορος ὑπὸ τὴν κατὰ μεσημβρίαν καμάραν, τὴν ἀποπερατοῦσαν κατὰ τε μῆκος καὶ πλάτος τὸν ἀρχαῖον Πρόναον, ἔλαβεν ἔπειτα ἐκ τούτου καὶ ἡ Μονὴ τὴν ἐπωνυμίαν, Καμαριώτισσα.

§. 33. Ἐπὶ τῆς ἀνακαινίσεως ταύτης, κατασκευασθέντων τεσσάρων στασειδίων, ὡς ἐν εἴδει τέμπλου μερικοῦ, ἀνεστηλώθησαν εἰς αὐτὰ, (ἅτινα καὶ ἐχρυσώθησαν ἔπειτα) αἱ ἐν τῷ Προνάῳ τέσσαρες μεγάλαι Δεσποτικαὶ εἰκόνες: τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς Θεοτόκου, τοῦ Προδρόμου, καὶ τῶν Κορυφαίων Ἀποστόλων. Ὅτι δὲ αἱ εἰκόνες αὗται μετεκομίσθησαν ἐκ τῆς κατὰ τὴν Σωζόπολιν προειρημένης τοῦ Προδρόμου Μονῆς, μαρτυρεῖ ἡ τούτων παλαιότης. Εἰς δὲ τὸ κάτωθεν περιβάσιον τῆς εἰκόνος τῆς Θεοτόκου ἀναγινώσκειται καὶ ἐπιγραφή, λογογραφικῶς μὲν καὶ ἄνευ μέτρου τινὸς γεγραμμένη, καὶ κατὰ τὴν ὀρθογραφίαν ἡμαρτημένη ἐνιαχοῦ, ποιητικώτερον δὲ, καὶ ἐν Δωρικῇ μάλιςα διαλέκτῳ, οὕτως ἔχουσα:

Ἡ Βασιλεία καὶ ἄλλαις, Θεοῦ νόμῳ μοι (π)
ἀγνὰ, ἀχοροῖς εὐαγέεσσιν Ἀγγέλῳν οὐρανίων,

(π) Ἡ λέξις αὕτη, μοι, γεγραμμένη ἐν τῇ εἰκόνι, μοι, ἐνδέχεται νὰ σημαίη στενογραφικῶς τὸ μόνη, ἢ καὶ ὀρθότερον ἴσως.

ἀμερίων τληπόρων καινῶς ἐνήλασας φυλάν,
ἐξ ἰλύος αἰθερίων ἀμφιβιάσασα ὕψος· τὸν
πατογόρου αἰωροτόκου Βασιλῆος νιέα παμ-
μεδέορτα λόγοι, κόσμου γενετῆρα, ἐκ κα-
θαρῶν λαγόνων τέκες, ἀγρὰ φυλαχθεῖσα.

Χεῖρ Κωνσταντίνου Βυζαντίου.

§. 34. Τὸν ἀπαρτισμὸν τοῦ σεβασμίου τούτου Ναοῦ,
διὰ τῆς ἀναπληρώσεως τῶν εἰς αὐτὸν ἐλλειπόντων, καὶ
ὄλην τῆς Μονῆς τὴν ἀνακαίνισιν ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Πα-
ναγιωτάκη, ἐδείκνυε ποτὲ καὶ εἰκὼν, ἥτις ἐπὶ κεφαλῆς
οὔσα τοῦ τότε Ἐστιατορίου, ἐξωγραφημένου ὄντος καὶ αὐ-
τοῦ, παρίστανε τὸν Κτίτορα τοῦτον, ἐνδεδυμένον τὴν τοῦ
Μεγάλου Διερμηνέως στολήν, ὑψηλὸν μὲν ἔχοντα τὸ ἀνά-
στημα, μικρὰν δὲ καὶ ὑπόξανθον τὴν ὑπήνην· εἰς δὲ τὰς
χεῖρας κρατοῦντα τὸ σχῆμα τοῦ Ναοῦ, καὶ προσφέροντα
τοῦτον τῇ Θεομήτορι, διὰ τῶν ἐξῆς στίχων:

*Πρὸς τοῖς ἄλλοις πέφυκε καὶ τοῦτο χρέος·
Δασμὸν Θεῶ Σωτῆρι Παναγιώτης τελεῖ,
Ὁ τῶν Σεκρέτων Ἐρμηνεὺς τοῦ Κρατοῦντος,
Κτίσας λαμπρῶς Μοῆν τὴν πυροληθεῖσαν.*

Οἱ αὐτοὶ στίχοι ἀνεγινώσκοντο καὶ ἐπὶ μαρμάρου γε-
γλυμμένοι, κειμένοι μὲν ἄνωθεν τοῦ παλαιοῦ πυλῶνος τῆς
Μονῆς, ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ καμαροειδοῦς τότε μέρους, ἀφα-
νοῦς δὲ ὕστερον γενομένου ἐπὶ τῆς δευτέρας ἀνακαίνι-
σεως.

Προσθετήτω τελευταῖον εἰς τὰ ἔσω τῆς Μονῆς καὶ ἡ
ἐξῶθεν αὐτῆς, πρὸς τὸ βόρειον μέρος, λιθόστρωτος ὁδός,
ἀπὸ τὰ προπύλαια τῆς Μονῆς ἕως τῆς θαλάσσης, τοῦ Πα-

ναγιωτάκη οὔσα καὶ αὐτὴ εὐεργέτημα οὐ μικρὸν, διὰ τε
τοῦ τόπου τὸ κατωφερές, καὶ τῆς γῆς τὸ γλίσχρον.

§. 35. Ἀλλὰ τὸν εὐσεβῆ τοῦτον ἄνδρα καὶ εὐεργετικὸν,
μόλις ἐξηκονταετῆ γεγονότα, ἀρπάσας ὁ θάνατος, ἀνέκοψε
τῆς εὐεργετικῆς αὐτοῦ διαθέσεως τὴν ὁρμήν. Καθότι,
εὐρισκόμενος ἐν τῷ κατὰ τὴν Σάξαν, ἡ Σάκτσαν
(πόλιν παραδουνάβιον πρὸς τὸν Εὐξείνιον πόντον) στρατο-
πέδῳ τῶν Ὀθωμανῶν, ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας αὐτῶν κατὰ
τῶν Πολωνῶν, ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος, τῷ 1673 ἔτει,
Σεπτεμβρίου 22 (ρ). Διὰ δὲ τὰς πολλὰς αὐτοῦ καὶ μεγά-
λας ἐκδουλεύσεις πρὸς τὴν Βασιλείαν, ἐδόθη ἄδεια, δι' ἐν-
τάλματος βασιλικοῦ, ἵνα, βαλσαμωθὲν αὐτοῦ τὸ σῶμα,
(διὸ καὶ νομίζεται ἄλυτον τρόπον τινὰ) μετακομισθῆ ἐκεῖθεν
εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς ἐνταφιασμὸν. Ἐπὶ τούτῳ ἔ-
δωκεν ἐπιταγὴν ὁ ἐν τῷ στρατοπέδῳ Ὑπάτος, Φαζίλ πα-
σᾶς, υἱὸς τοῦ προβῆθέντος Κιοπροῦλη, διὰ τοῦ ἐν τῇ
Βασιλευούσῃ Ἀνθυπάτου, εἰς τὸν τότε Πατριάρχην, (ἦν δὲ
οὗτος Διονύσιος ὁ Δ΄. ὁ ἐπωνυμούμενος Μουσελίμης)
ἵνα, μετὰ πάσης μεγαλοπρεποῦς παρατάξεως, ἐνταφιασθῆ
τοῦ Παναγιωτάκη ὁ νεκρὸς, ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντι Μο-
ναστηρίῳ, κατὰ τὴν αὐτοῦ τελευταίαν θέλησιν.

§. 36. Κατὰ ταύτην λοιπὸν τὴν ἐπιταγὴν, προσκλη-
θέντες πάντες οἱ ὁμογενεῖς, καὶ αὐτοὶ προσέτι οἱ τῶν Εὐ-
ρωπαϊκῶν δυνάμεων Πρέσβεις, συνέδραμον εἰς τὴν μετὰ

(ρ) Αἱ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ εἰς τὸ Γαλλικὸν καὶ Ἰταλικὸν μεταφράσεις τῆς εἰρη-
μένης ἱστορίας τοῦ ἤμμερ, τάττουσιν ἀμφότεραι τὸν θάνατον τοῦ Παναγιωτάκη τῇ
2 Ὀκτωβρίου· τουτέστι, δέκα ἡμέρας μετὰ τὴν ἐποχὴν, τὴν εἰς τὸ κατωτέρω ἐπι-
τύμβιον αὐτοῦ ἐγκεχαραγμένην. Ἀλλὰ τῆς φαινομένης ταύτης διαφορίας αἰτίον
εἶναι, ὅτι καὶ ὁ ἱστοριογράφος ἤμμερ, καὶ οἱ τούτου μεταφρασταί, Λυτικοὶ ὄντες,
ἀριθμοῦσι τὸν χρόνον, κατὰ τὸ Γρηγοριανὸν Καλενδᾶριον, τὸ ὑποῖον, ἐπὶ τοῦ 12΄-
αἰῶνος, πρὸτέρον τοῦ καθ' ἡμᾶς δέκα ἡμέρας.

μεγάλης πομπικῆς ἐκφορᾶς διὰ θαλάσσης γενομένην κηδεῖαν, ἐν ταύτῃ τῇ Μονῇ, τοῦ αἰοιδίου τούτου Κτίτορος αὐτῆς· καὶ δείκνυται ὁ τάφος αὐτοῦ ἐν μέσῳ τοῦ Νάρθηκος εὐθὺς εἰσελθόντων τὴν πύλην αὐτοῦ. Τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἐπιτύμβιον ἔχει οὕτως αὐτολεξεί.

Τῷ ΣΠΙ ΘΕΩ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ.

*Ἐνθάδε κεῖται Παραγιώτου δέμας,
Ἐρμηρέως Ἄρατος ἀρίστου Λίαν,
Μέγα διαπρέφαντος ἐν σοφῶν Λόγοις,
Καὶ βασιλείας ἀξίαν εἰληφότος,
Λελοπότης φῶς, πρὶν τὸ γῆρας προφθάσῃ
Ψυχὴ δ' ἀπέπτη χῶρον ἐς μακαρίων.
αχογ'. Σεπτεμβρίου κβ'.*

Ἄνωθεν δὲ τοῦ ἐπιτυμβίου τούτου, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μάρμαρου, κεῖται ἀνάγλυπτον καὶ τὸ παράσημον τοῦ Παναγιωτάκη τοῦτο δὲ εἶναι, ὡς τὸ κηρύκειον τοῦ Ἑρμοῦ, τουτέστι, ράβδος, ἔχουσα ἑκατέρωθεν δύο ὄφεις πτερωτοὺς, περιπεπλεγμένους καὶ ἀντιπροσώπους πρὸς ἀλλήλους.

§. 37. Εἰδοποιούμεν ἐνταῦθα τὸν ἀναγνώστην μας, ὅτι τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα περὶ τε τοῦ τόπου, ἐνθα ὁ Παναγιωτάκης ἐτελεύτησε, καὶ περὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς αὐτοῦ ἐνταφιασμοῦ, εἶναι γνώμη τοῦ Παναγιωτάτου πρῶην Κωνσταντινουπόλεως Κυρίου Κωνσταντίου τοῦ Α'. ἀνδρὸς ἀρχαιολόγου καὶ πολυῖστορος· γνώμη ὁμως, βᾶσιν ἔχουσα τὴν μαρτυρίαν, ὧν αὐτὸς ἤκουσε γηραιῶν ἐπιστήμων ἀνδρῶν, καὶ τὴν Ὀθωμανικὴν ἱστορίαν, τὴν ὑπὸ τοῦ αἰοιδίου Αὐθέντου Μολδαυίας, Δημητρίου τοῦ Καντεμίρου, συμφώνως λεγόντων τὰ αὐτά. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ Βραβείῳ τῆς Μονῆς, (περὶ οὗ ῥηθήσεται κατωτέρω πλατύτερον) ἀνα-

γινώσκεται σημείωσις, διαφωνοῦσα πρὸς ταῦτα ἐν μέρει, δὲν ἤθελεν εἶσθαι περιττὸν νὰ βάλωμεν καὶ ταύτην ὑπ' ὄψιν, πρὸς ἀνάκρισιν αὐτῆς, καὶ ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας.

§. 38. Λέγει λοιπὸν ἡ σημείωσις οὕτω: « Ἐν ἔτει »
» αχοβ', ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ τῇ ς'. πυρίκαυστος ἐγένετο »
» ἡ Μονὴ αὐτῇ· ἀνεκαίνισε δὲ αὐτὴν Παναγιωτάκης Μα- »
» μωνᾶς, καὶ πρῶτος Διερμηνεὺς καὶ ἐξ ἀπορρήτων τῆς »
» Ὑψηλῆς Πόρτας· ὅς καὶ ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος ἐν »
» τῇ νήσῳ Κρήτῃ, συνεκστρατεύσας ἐκεῖσε μετὰ τοῦ Ὑ- »
» ψηλοτάτου Κιοπρουλῆ Πασᾶ, ὅστις καὶ ἠχμαλώτευσεν »
» αὐτὴν, καὶ ὑπηγάγετο εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ὀθωμανῶν, »
» οὔσαν πρότερον ὑπὸ τὴν τῶν Βενετσάνων. Ἐκεῖθεν δὲ »
» μετήγαγον αὐτὸν ἐν τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ Μονῇ, ὡς Κτίτο- »
» ρα, καὶ ἐνεταφίασεν ἐν τῷ Νάρθηκι ».

§. 39. Τῆς Σημειώσεως ταύτης τὸ μὲν, ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ τῇ ς', ἐμφαίνει πιθανωτάτην τὴν πυρπόλησιν τῆς Μονῆς κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν, ἐξ ἀπροσεξίας τυχόν, εἰς ὀλονύκτιον πάντως ἀγρυπνίαν σχολαζόντων τῶν ἐν αὐτῇ Μοναχῶν. Σύμφωνος δὲ καὶ ἡ τοῦ ἔτους ἐποχῆ, 1672, μετὴν προρρήθεισαν Σημείωσιν (§. 31), εἴτε ἐκεῖθεν μεταγραφείσα καὶ ἐνταῦθα ἡ αὐτῇ, εἴτε ἐκ παραδόσεως ἀγράφου παραληφθεῖσα (σ). Τὸ δὲ, ὅτι ὁ Παναγιωτάκης ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ, κατ' αὐτὴν

(σ) Ἡ ἐποχὴ αὕτη περὶ τῆς πυρπόλησεως τῆς Μονῆς, ἀκριθῶς ἐξεταζομένη, εὐρίσκειται ἀπίθανος πολὺ. Καθότι ἡ ἐτοιμασία τοσαύτης ὕλης, ὅση ἀπαιτεῖται πρὸς ἀνεκαίνισιν μονῆς Βασιλικῆς, ἐξ ἑλοκλήρου ἀποτεφρωθείσης, ἡ πανταχόθεν ἀνέγερσις τῶν τειχῶν αὐτῆς, διόλου λιθοκτίστων, εἰς ὕψος τρίστεγον, ἡ προσθήκη τοῦ Νάρθηκος καὶ τοῦ Γυναικείου εἰς τὸν θεῖον τῆς Θεοτόκου Ναόν, ἡ ζωγράφησις τούτου τε καὶ τοῦ Ἐστιατοαρίου, καὶ εἴτι ἄλλο ἀφορᾷ τὴν, ὅσον ἐνδέχεται, σφραγίσαντα ἅμα καὶ λαμπροτέραν οἰκοδομὴν ἱεροῦ καταγωγίου· ἀπάντων τούτων, λέγω, ἡ ἐπιτέλεισις εἰς διάστημα ἐνὸς ἐνιαυτοῦ, φαίνεται τῶντι πράγμα ἀπίθανον πάντη

δηλονότι τὴν ἐποχὴν, 1672, τοῦτο ἀντίκειται οὐ μόνον εἰς τὴν προφανῆ τοῦ ἐπιτυμβίου αὐτοῦ μαρτυρίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ περιστατικῶς ἱστορούμενα πράγματα καθότι ἡ ἀλωσις τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν προέλαβε τοῦ Παναγιωτάκη τὸν θάνατον τέσσαρα ἔτη, κατὰ τὸν ἱστορικὸν Ἄμμερ, λέγοντα ῥητῶς: Ὅτι, « ἐν ἔτει 1669, » κατὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς 26, πρὸς τὸ ἐξημέριμα τῆς 27 » Σεπτεμβρίου, ἦσαν (οἱ πολιορκούμενοι) τὸν μέγαν Σταυρὸν, τὸν ἐπὶ τοῦ θυρώματος τῆς Κανδίας (Χάνδακος) » ὑψούμενον καὶ τῆ ἐπαύριον τὸ πρωί, περὶ ἐνάτην ὥραν, » ἐδέχθη ὁ Κιοπρουλῆς, ἐπὶ δίσκου ἀργυροῦ, τὰ 83 κλει- » διά τῆς πόλεως, τῶν φρουριῶν, καὶ πασῶν τῶν δημοσίων » οἰκοδομῶν » (1). Ὡστε ἡ ἀνωτέρω χρονολογικὴ Σημείωσις περὶ τῆς τελευταίας τοῦ Παναγιωτάκη δείκνυται σφαλερὰ. Σφαλερὰν ὡσαύτως δημοσιεύουσι καὶ οἱ Καλενδαρισταὶ τὴν ἀπὸ ἀλώσεως Κρήτης ἐποχὴν, ἀριθμοῦντες αὐτὴν ἀπὸ τοῦ 1671 ἔτους, ἀντὶ ἀπὸ τοῦ 1669, ὡς εἴρηται καὶ διορθωτέον αὐτὴν, διὰ τῆς προσθήκης δύο ἐτῶν. Ἄλλ' ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὴν σειρὰν τῆς ἱστορίας.

§. 40. Δύο ἔτη μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ αἰοιδίμου Παναγιωτάκη, ἤγουν τῷ 1675 ἔτει, κατὰ τὸν Ὀκτώβριον, ἐπεσκέφθησαν τὴν Μονὴν ταύτην δύο περιηγηταί: Ἰάκωβος Σπῶν, Γάλλος τὸ γένος, καὶ Γεώργιος Οὐήλερος (Wehler), Ἄγγλος εὐγενής ὁ μὲν πολυμαθὴς ἀρχαιολόγος καὶ ἰατρὸς, ὁ δὲ Ἄγγλος, ἀρχαιολόγος καὶ βοτανικὸς. Οὗτοι, ἀράξαντες εἰς τὴν νῆσον Χάλκην, κατέλυσαν εἰς τὴν Μονὴν

καὶ δυσπαράδεκτον. Ἄλλ' ὅμως, τοιαύτην εὐρόντες μαρτυρίαν ἐν τοῖς χειρογράφοις τῆς Μονῆς περὶ τοῦ, τότε ἐκφυλοκλήθη, δὲν ἐκρίναμεν εὐλογον τὴν ἀποσιώπησιν αὐτῆς.

(1) Τόμ. ΙΑ'. σελ. 327 τῆς Γαλλ. μεταφρ.

μας, νεωστὶ ἀνακαινισθεῖσαν. Οἱ Καλόγηροι, διηγεῖται ὁ Σπῶν (1), ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς μὲ εὐγένειαν, καὶ ἐχορήγησαν εἰς αὐτοὺς ἱκανὰ στρώματα καὶ σκεπάσματα τὸ ἐσπέρας. Ὁ αὐτὸς Σπῶν (2) ἀναφέρει καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Παναγιωτάκη προῤῥηθεῖσαν ἐπιγραφήν, τὴν μεταξὺ τοῦ παρασήμου καὶ τοῦ ἐπιτυμβίου αὐτοῦ κειμένην, ἣγουν,

Τῷ ΣΠΙ ΘΕΩ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ. (†)

Περιγράφων δὲ καὶ τὸ παράσημον αὐτοῦ, λέγει, ὅτι ἔχει ἄνωθεν ἐπικειμένην λεοπάρδου κεφαλὴν, τῆς ὁποίας μόλις διακρίνεται ἤδη ἡ περιφέρεια, ἐξίτηλος γινομένη καθ' ἐκάστην ἐκ τῆς τριβῆς τῶν ποδῶν, τῶν εἰς τὸν Ναὸν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

*Κατάστασις τῆς Μονῆς μετὰ τὴν ἀνακαίνισιν αὐτῆς
ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάκη.*

§. 41. Μετὰ τὴν διαληφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάκη ὀλικὴν ἀνακαίνισιν τῆς Μονῆς ταύτης τῆς Θεοτόκου, οὐ

(1) Περιήγ. ἐν τῇ Ἀνατολ. Τόμ. Α'. σελ. 274.

(2) Αὐτ. Τόμ. Γ'. σελ. 104.

(†) Ἡ δίστιχος αὕτη ἐπιγραφή χρεωστεῖται εἰς τὸν ἀκριβῶς τοῦτον ἀρχαιολόγον, κύριον Σπῶν, ὅστις διέσωσεν αὐτὴν εἰς τὸ σύγγραμμά του· εἰδὲ μὴ, ἤθελεν εἶσθαι ἄγνωστος εἰς ἡμᾶς, ὡς ἐξαλειφθεῖσα τὴν σήμερον τοσοῦτον, ὥστε μετὰ βίας δύναται τις νὰ μαντεύσῃ ἔχην ἀμυδρὰ τοῦ δευτέρου στίχου, καὶ ταῦτα, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰ ἐγγράφως περισσθέντα· ὁ δὲ πρῶτος στίχος ἐγένετο παντάπασιν ἀφανής.

μόνον τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα αὐτῆς κτήματα ἐπηυξήθησαν, ἐκ τῶν εἰς τοιαῦτα ἱερά καταγώγια συνήθων ἀφιερωμάτων τῶν χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἀνακαινισθεῖσα οἰκοδομῆ ἔλαβε μετ' οὐ πολὺ ἐπισκευάς τινας μερικωτέρας, συνδρομῆ μὲν καὶ εἰς ταύτας ἀνδρῶν εὐσεβῶν, σπουδῆ δὲ καὶ ἐπιμελεία τῶν κατὰ καιροὺς ἐν αὐτῇ ἡγουμενευσάντων, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα, ὅσα τοῦλάχιστον ἀπαντῶνται εἰς ὑπομνήματα τῆς Μονῆς, καταχωρίζομεν ἐνταῦθα χρονολογικῶς, εἰς διηλεκτὴ αὐτῶν μνήμην.

§. 42. Ὁ πρῶτος τούτων ἐκαλεῖτο Ἀθανάσιος, Νάξιος τὴν πατρίδα, ὡς αὐτὸς ἰδιοχείρως ἐσημείωσεν ἐν τινι ψαλτηρίῳ χειρογράφῳ τὰ ἐξῆς: « ἀχρῆ. Μαρτίου πρώτη, » ἦλθα καὶ γὼ ὁ ἐν Ἱερομονάχοις Ἀθανάσιος ἐκ νήσου » Νάξιας, νὰ κοινοδιάσω εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ὑπεραγίας » Θεοτόκου, καὶ διὰ προσταγῆς τοῦ Παναγιωτάτου κυρίου » Διονυσίου, νὰ ἡγουμενεύσω ἐν αὐτῇ τῇ Μονῇ: καὶ ἡ » χάρις τῆς Παναγίας νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ κυβερνήσωμεν » καλῶς καὶ θεαρέστως ».

Ὁ μὲν ἐν τῇ Σημειώσει ταύτῃ ἀναφερόμενος Πατριάρχης Διονύσιος, ἦτο ὁ προρρήθεις Διονύσιος ὁ Δ'. Μουσελίμης τὴν ἐπωνυμίαν (§. 35) (υ') ὁ δὲ Ἀθανάσιος ἐσημείωσε ταῦτα, ὡς φαίνεται, οὐχὶ εὐθὺς ἐλθὼν εἰς τὴν Μονὴν, ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν χρόνου: καθότι ἐπὶ τῆς ἀ-

(υ) Ὁ Διονύσιος αὗτος, πεντάκις πατριαρχεῦσας, ἀπὸ τοῦ 1672—1694 ἔτους, διέτριψεν ἀσυχάζων καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Μονῇ, τυχὼν μὲν καὶ κατ' ἄλλην τινὰ ἐποχὴν, πιθανότατα δὲ, ὅτε περὶ τὸ 1684 ἔτος, ἐκπεσὼν τοτρίτον τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου, ἔλαβεν προεδρικῶς τὴν Χαλκηδόνα, εἰς ἣν ὑπόκειται καὶ ἡ νῆσος Χάλκη. Τῆς δὲ ἐνταῦθα διατριβῆς αὐτοῦ ἀποδείξεις εἶναι ὅτι, πρὸ τῆς Ὑψηλάντικῆς ἀνακαινίσεως τῆς Μονῆς, εἰς τινὰ τῶν πρὸς ἀνατολὰς αὐτῆς δωματίων, σεσαφρωμένων τότε ὄντων, ἐσώζετο γεγραμμένον τὸ ὄνομα αὐτοῦ: Διονύσιος Μουσελίμης, ὕπερ ἀνέγνω ὁ προμνημονευθεὶς Πατριάρχης Κωνσταντίας ὁ Α'. παιδάριον ἐτι ὄν.

νωτέρω ἐποχῆς: 1687, ἐπατριάρχευεν Ἰάκωβος ὁ ἀπὸ Λαρίσσης. Ὅπως καὶ ἂν ἦναι, ὁ Ἀθανάσιος, καλῶς κυβερνήσας τὰ τῆς Μονῆς, ἐτελεύτησεν ἐν αὐτῇ. Ὁ δὲ τάφος αὐτοῦ, ἐν τῷ Γυναικείῳ κείμενος, ἐγγυὸς τῆς ἐξωθεν εἰσόδου εἰς αὐτὸ, φέρει ἐπιγραφὴν τοιαύτην:

Ἐνταῦθα κεῖται τὸ λείψανον Ἀθανασίου Ἱερομονάχου τοῦ Μαλατέστα, ὃς καὶ καθηγήσατο τῆς Μονῆς ταύτης ἔτη ιζ', ἦν ἐπαυξήσας, ὁσῶς τε ζήσας, ἀπῆλθε πρὸς Κύριον.

Ἐν ἔτει αψδ'. Ἰανουαρίου ἡ.

Ὅτι δὲ καὶ τὸ τέμπλον τοῦ Ναοῦ, μετὰ τὴν τῆς Μονῆς ἀνακαινίσιν, κατεσκευάσθη ἐκ νέου, δι' ἐπιμελείας τοῦ Ἀθανασίου τούτου, μαρτυροῦσι τὰ ἐσχάτως εὑρεθέντα ἐξ ἐκείνου τεμάχια, χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ τέλους σχεδὸν τοῦ ΙΖ'. αἰῶνος, ὡς ἐροῦμεν περὶ τούτων ἐν τοῖς ἐφεξῆς.

§. 43. Δεύτερος μετὰ τὸν Ἀθανάσιον ἐπισκευαστῆς ὑπῆρξεν Ἱεροθέος τις, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπὶ τμήματος μαρμάρου (φ) σωζόμενον δίστιχον Ἰαμβεῖον ἐπίγραμμα, λέγον οὕτω:

*Καὶ τοῦ ἀνακτίσαντος αὐτοῦ τοὺς δρόμους,
Μέμνησθε πάντες Ἱεροθέου Σίδης.
αψδ'. Ἰουνίου κγ'.*

Τοῦ Ἱεροθέου τούτου τὸνομα ἀπαντᾶται εἰς τινὰ βιβλία χειρόγραφα τῆς Μονῆς, ὅπως οὖν ἀξιόλογα, ἀπα-

(φ) Τὸ μαρμάρινον τοῦτο τμήμα, εὑρεθὲν ἐστρωμένον περὶ τὸ στόμιον τῆς δεξιᾶς, τῆς πρὸ τοῦ Νάρθηκος τοῦ Ναοῦ, φυλάττεται ἤδη ἐν τῷ Σκευοφυλακείῳ.

γορεύοντος τὴν τούτων ἀποξένωσιν ἀπ' αὐτῆς, ἐξ οὗ δείκνυται α'. ὁ ζῆλος αὐτοῦ εἰς τὰ μοναστηριακὰ πράγματα καὶ β'. ὅτι ὁ ἀνὴρ ἦτο μέτοχος παιδείας. Φαίνεται δὲ, ὅτι ὁ Ἱερόθεος οὗτος ὑπῆρχε Τιτουλάριος, ὃ ἐστὶν ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι Ἀρχιερεὺς Σίδης τῆς ἐν Παμφυλίᾳ, ἐπισήμου ποτὲ Μητροπόλεως, εἰς ἣν ὑπέκειντο δεκαεὶς ἐπισκοπαὶ (χ). ἔλθων δὲ καὶ ἡσυχάσας ἐν τῇ Μονῇ, ἀνέκτισε καὶ ἄπερ κατώκει δωμάτια.

§. 44. Τελευτήσαντος τοῦ Ἀθανασίου, ὑπῆρξεν Ἡγουμένος, ἄγνωστος μὲν τὴν κλῆσιν, ἐπιμελητὴς δὲ ὁμῶς τῶν μοναστηριακῶν πραγμάτων, καὶ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ μιμητῆς, περὶ τοῦ ὁποίου ἀναμφιβόλως, ὡς ἐκ τῆς χρονολογίας ἔπεται, διαλαμβάνει ὁ Κώδιξ τῆς Μονῆς, ὅτι ἠτοιμάσθη διὰ τὴν Μπογδανίαν (*). Ἐχουσι δὲ τὰ τοῦ Κώδικος οὕτω:

« Κατάστιχον τῶν Ἱερῶν σκευῶν τῆς σεβασμίας Μο-
 » νῆς τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου, γενόμενον καθ'
 » ὄν καιρὸν ὁ Ὀσιώτατος Καθηγούμενος τῆς αὐτῆς Μο-
 » νῆς ἠτοιμάσθη διὰ τὴν Μπογδανίαν, καὶ ἐδόθησαν τῷ
 » Σκευοφύλακι Ὀσιωτάτῳ Παπαῖ κὺρ Νεοφύτῳ. »
 Ἐν ἔτει αψς'. Σεπτεμβρίου ιγ'.

Ἐκ τοῦ Καταστίχου τούτου φαίνεται σαφῶς ὁ ἀρχαῖος πλοῦτος τῶν Ἱερῶν καὶ πολυτελῶν Κειμηλίων τῆς σε-

(χ) Εἰς τοὺς Κώδικας τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἀπαντῶνται δύο ἕτεροι Τιτουλάριοι Σίδης Ἀρχιερεῖς, ὁ μὲν, Δανιὴλ ὀνομαζόμενος, μετατεθεὶς εἰς τὴν Μητρόπολιν Προϊλάβου, ἐν ἔτει 1752· ὁ δὲ, Ἰάκωβος τὴν κλῆσιν, μετατεθεὶς εἰς τὴν Γάνου καὶ Χώρας Μητρόπολιν, κατὰ τὸ 1637 ἔτος· ἐξ οὗ γίνεται δῆλον, ὅτι ὁ θρόνος τῆς Σίδης ἐξέπεσε πρὸ πολλοῦ τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ δόξης καὶ λαμπρότητος.

(*) Ὁ Κώδιξ οὗτος περιέχει τὰ ἐν τῇ Μονῇ πραχθέντα καὶ συμβάντα, ἀπὸ τοῦ 1706—1821 ἔτους. Κείμενος δὲ ἐν παραβύσσει που τῆς Μ. Ἐκκλησίας πρὸς φύλαξιν, καὶ παντάπασιν ἀγνωσόμενος πρὸ πολλοῦ, εὗρέθη κατὰ τὴν Μάρτιον τοῦ 1843 ἔτους.

βασμίας ταύτης Μονῆς. Ἐτι δὲ καὶ ὁ εἰς αὐτὴν εὕρισκόμενος τότε μέγας ἀριθμὸς πολυτίμων καὶ σπανίων βιβλίων, ὡς εἶναι αἱ Παρεκβολαὶ τοῦ Εὐσταθίου εἰς τὸν Ὅμηρον, τὰ Διονυσιακὰ τοῦ Νόννου, καὶ ἄλλα τοιαῦτα καὶ πολλῶν Ἀγίων Πατέρων: Βασιλείου, Γρηγορίου, Χρυσοστόμου, καὶ ἄλλων συγγράμματα, χειρόγραφα τὰ πάντα εἰς μεμβράναν, τοῦ πλείστου μέρους τῶν ὁποίων στερεῖται τὴν σήμερον ἡ Μονή.

§. 45. Μετὰ τὴν ἀποδημίαν τοῦ ἀνωτέρω, ἡγουμένευσεν ὁ προβόρηθις Σκευοφύλαξ Νεόφυτος. Οὗτος, συγχωνεύσας ἀργυρᾶ τινὰ σκευὴ κολοβωμένα, ἢ περιττὰ, προσθεὶς καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀργύριον ἕτερον, κατεσκεύασεν ἐξ αὐτῶν Πολυέλεον ἐξάφωτον, ζυγίζοντα χίλια δράμια ἀργυρίου καθαροῦ.

Ὁ αὐτὸς Νεόφυτος ἀνήγειρεν, ἐν ἔτει 1710, καὶ τὸν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ πρὸς ἀνατολὰς λόφου ἀνεμόμυλον, διαρκέσαντα πλέον τοῦ ἐνὸς αἰῶνος· ἀλλὰ τῆς στέγης αὐτοῦ ἅπαξ καὶ δις ἀνατραπείσης ὑπὸ τῆς βίας τῶν ἀνέμων, παραμεληθεὶς ἐκ τούτου, κατηργήθη παντάπασι, σωζομένου ἔτι καὶ νῦν τοῦ τιτανοκτίστου αὐτοῦ τοίχου.

§. 46. Διάδοχος τοῦ Νεοφύτου ἐχρημάτισε Θεόκλητος, ἐν ἔτει 1712. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τούτου (σημειοῦται ἐν τῷ Κώδικι). « Ὁ ἐνδοξότατος Ἀρχοντας Μέγας Δραγου-
 » μάνος, τσελεπῆ Γιαννάκης, ἔδωσε γρόσια 180, καὶ ἐ-
 » μερεμετίσαμεν τοὺς ὑποκάτωθεν ἐννέα ὀντάδες, καὶ
 » τρία ποδαρικά ἐξωθεν τοῦ Μοναστηρίου. »

Ὁ Μέγας οὗτος Διερμηνεὺς Ἰωάννης, υἱὸς ἦν Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ Ἐξ ἀπορρήτων ὁ δεύτερος, ὅστις διεδέχθη τὸν προγενέστερον αὐτοῦ αὐτάδελφον, Νικόλαον Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτον, εἰς τὸ παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πόρτα ἐνδοξὸν τοῦτο τοῦ Διερμηνέως ὑπόργηγμα, ἀφ' οὗ

ἐκεῖνος ἔλαβεν, ἐν ἔτει 1710, τὴν τῆς Μολδαυίας Ἡγεμονείαν.

§. 47. Ἐν ἔτει 1721, Ἰουλίου 8, ἡγουμενεύων Δοσιθέος τις Ἱερομόναχος, ἐσημείωσεν ἐν τῷ Κώδικι, ὅτι ἔλαβε παρά τινος Κωνσταντίνου γρόσια τὸν ἀριθμὸν πεντήκοντα, « ἀπερ (λέγει) ἐξωδεύσαμεν πρὸς τὴν οἰκοδομὴν » τοῦ Μετοχίου, τὸ ὅποσον ἀνεγείραμεν εἰς τὸν Γαλατᾶν ».

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ αὐτοῦ Ἡγουμένου, ἐν ἔτει 1722, εὐρισκόμενοι ἐν τῇ Μονῇ τινές τῶν τιμίων ἀνδρῶν, καὶ βλέποντες αὐτὴν κατ' ὀλίγον ἐρημουμένην καθ' ἑκάστην, φοβηθέντες μήπως ἐντὸς ὀλίγου καὶ εἰς τελείαν ἔλθῃ ἐρήμωσιν, « συνεβουλευθήσαν (λέγει ὁ Κώδιξ) μετὰ » τοῦ ῥηθέντος Ἡγουμένου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀσκουμένων Πατέρων, καὶ τοῦ τε Χατζῆ κυρ Μαργαρίτου καὶ Γεωργίου Ρεῖζη, τῶν ἐπιτρόπων τῆς Μονῆς ταύτης, ὅπως ἀνακαινίσωσι τὰ κατὰ μέρος αὐτῆς σεσηπότα. » Ὅθεν ἔκριναν ἄξιον αὐτοὶ τε καὶ οἱ παρευρεθέντες τότε Χριστιανοὶ, συνδραμεῖν τε καὶ βοηθῆσαι ἕκαστος καθὰ δυνάμειος ἔχει ».

Ἐν ἔτει 1729, μηνὶ Μαίῳ, τοῦ αὐτοῦ Δοσιθέου ἴσως ἡγουμενεύοντος, « ὁ μέγας Καμαράσης Ἰωάννης τοῦ Ὑψηλοτάτου Αὐθέντου Οὐγγροβλαχίας, κυρίου Νικολάου Βοεβόδα, ἔδωκεν ἑκατὸν πεντήκοντα γρόσια, διὰ » νὰ ἀνακαινισθῇ ἡ Στέρνα. »

§. 48. Ἐσχατος τῆς Μονῆς ἐπισκευαστῆς καὶ κοσμητῶρ ὑπῆρξε Γρηγόριος Ἱερομόναχος ὁ ἐκ Νάξου. Οὗτος ἦλθε μὲν εἰς τὴν Μονὴν ταύτην ἐν ἔτει 1738, Μαΐου 11, ἡγουμενεύοντος τότε Ἱεροθέου τινὸς ἀπαντώμενος δὲ ἐν τῷ Κώδικι ἡγουμενεύων κατὰ τὸ 1742, φαίνεται κρατῶν ὁ αὐτὸς τὰς ἡνίας τῆς ἡγουμενείας καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, ὑπὲρ τὰ τριάκοντα τρία ἔτη, κατὰ συνέχειαν, ἕως

τοῦ 1775 ἔτους, καθ' ὃν χρόνον ἄρχεται ἡ Ὑψηλαντικὴ ἐποχὴ.

§. 49. Ἐν πρώτοις λοιπὸν, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Γρηγορίου τούτου, ἐν ἔτει 1743, Ἰουνίου 24, ἦλθεν εἰς προσκύνησιν τῆς Μονῆς ὁ τότε ἐξοχώτατος Πρέσβις τῆς Ῥωσσοικῆς αὐλῆς Ἀλέξιος Βισσνιακόβ, καὶ ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὴν γρόσια ἑκατὸν. Προσκαλέσας δὲ καὶ τὸν Ἡγουμένον τοῦτον Γρηγόριον, ἵνα λειτουργήσῃ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ, ἔδωκε καὶ εἰς αὐτὸν διὰ τὸν κόπον ἄλλα 100 γρόσα. « Ἐγραψε δὲ (λέγει ὁ Κώδιξ) καὶ τὸ Χρυσόβουλλον διὰ » νὰ ἀνακαινισθῇ, καὶ νὰ ἔρχεται τὸ διωρισμένον πάλιν » ἀπὸ τὴν Βασιλίσσαν. » Ἐβασίλευε δὲ τότε ἡ πασῶν τῶν Ῥωσσοίων Αὐτοκράτεισα, Ἐλισάβετ Πετρόβνα (Πετρίς) θυγάτηρ Πέτρου τοῦ Α', τοῦ καὶ Μεγάλου ἐπονομαζομένου. Ὅτι δὲ ἡ ἀνακαινίσις τοῦ ἐνταῦθα ἀναφερομένου χρυσοβούλλου δείκνυσι προφανῶς, ὅτι ἡ Μονὴ αὕτη εἶχε παλαιότερον τεταγμένον σιτηρέσιον ἐκ τῆς Ῥωσσίας, κατ' ἔτος διδόμενον, οὐδεμία ἀμφιβολία περὶ τοῦ ὁποίου ὁμως ἐροῦμεν πλατύτερον ἀλλαχού.

§. 50. Ὁ Γρηγόριος οὗτος ἀνεκαίνισε καὶ τὴν, εἴτε παλαιωθεῖσαν, εἴτε πλήρη γενομένην, προϋπάρχουσαν τῆς Ἐκκλησίας Πρόβησιν, τῆς ὁποίας λείψανον οὐδὲν οὐδαμῶς ἀπαντᾶται. Ἡ δὲ ἀνακαινισθεῖσα, μετὰ προοίμιον μικρὸν περὶ τοῦ, πόθεν καὶ τίνος ἕνεκα παρέλαβεν ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τὴν χρῆσιν τῶν τοιοῦτων βιβλίων, εἰς τὸ καταγράφειν τὰ τῶν αἰοιδίμων Κτιτόρων ὀνόματα, ἐπιφέρει ἐπομένως τοιαύτην ἐπιγραφὴν: « Ἐπαναγέγραπται ἡ πα- » ρούσα Πρόβησις ἐπὶ Ἡγουμένου ἀρίστου, κυρ Γρηγορίου » τοῦ ἐκ Παροναξίας, διὰ χειρὸς ἐλαχίστου ἐν Ἱερομονά- » χους Χρυσάνθου. Ἐρρώσθε οἱ ἀναγινώσκοντες. »

Ἐτει αψμζ'. Αὐγούστου.

§. 51. Ἐπὶ τῆς ἡγουμενείας τοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου ἐσημειώθη ἐν τῷ Κώδικι ἀνέκδοτόν τι, καὶ ἀστείον ἐνταυτῷ, ὅπερ καταχωρίζομεν ἐνταῦθα αὐτολεξεῖ, καὶ γραφῇ ἀπαράλλακτω, καθὼς ἐκεῖ ἀναγινώσκεται. « Ἐγουμενεύον-
» τος γρηγορίου ἱερομονάχου, ἀψνά. ἐσίκωσεν τὰ χαθα-
» ρικὰ ποῦ ἔδιναν τῆς ὀρθοδοξίας τὰ δύο μοναστήρια· τὸ
» ἐδικόν μας καὶ ἡ ἀγία τριάς, πάλιν ἡμῶν ἀφέντης καὶ
» δεσπότης κύριος κύρ παΐσιος· καὶ ὁ θεὸς ὁ ἅγιος νὰ τοῦ
» ἀνταποδόσῃ τὸν μισθὸν ψυχικῶ καὶ σωματικῶ. » Μέ-
» γας φόρος ἀληθῶς διὰ τοὺς ὀσίους Πατέρας! καὶ ἐπομέ-
» νως μεγάλοι εὐχαὶ ὠφείλοντο εἰς τὸν καταργήσαντα αὐ-
» τόν! Ἦν δὲ οὗτος Παΐσιος ὁ Β'. ἐπὶ τῆς τετάρτης αὐτοῦ
» πατριαρχείας.

§. 52. Ἐν τῷ ἐπομένῳ 1752 ἔτει ἐγένοντο μεγάλοι τῆς Μονῆς ἐπισκευαί, κατὰ τὸ ἀνατολικὸν αὐτῆς μέρος, διὰ τὰς ὁποίας συνεισέφερον καὶ ἄλλοι μὲν τῶν Χριστιανῶν, ὀνομαστὶ δὲ γυνή τις φιλόθεος, Μαριώρα τὴν κλησιν, τὴν δὲ τέχνην Κεντήτρια, (τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα θέλομεν ἀναφέρει καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς) καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ προῤῥηθεὶς Πατριάρχης Παΐσιος, ὅστις ἰδιοχείρως ἐσημείωσεν ἐν τῷ Κώδικι ταῦτα: « Ἀφιέρωσεν ἡ διδασκάλα Μαριώ-
» ρα, καὶ ἡ κόρη τῆς Σοφία, ἕτερα γρόσια χίλια πεντακό-
» σια, τὰ ὁποία ἔδωσεν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν νέων ὀσπη-
» τίων (ψ)· τῷ αὐτῷ ἔτει (1752), Νοεμβρίου ἰζ'. καὶ ἡ
» μετριότης ἡ ἐμῆ (ἔδωκε δηλονότι) γρόσια ἑπτακόσια
» πεντήκοντα. »

Ὁ πρόφην Κωνσταντινουπόλεως Παΐσιος.

(ψ) Τὰ ὀσπήτια ταῦτα εἶδε, κατὰ τὸ 1786, καὶ ὁ πολλὰκις διαλειφθεὶς Πατριάρχης Κωνσταντῖνος ὁ Α'. ἐρείπια μὲν καὶ ἀκατοίκητα ὄντα, φυλάττοντα δὲ τὴν ὀνομασίαν: Παΐσιου Πατριάρχου.

Κατόπιν τούτων ἐσημείωσεν ἕτερος, ὅτι εἰς τὸν καιρὸν αὐτοῦ, δηλαδὴ τοῦ Γρηγορίου (1752), ἔγειναν αἱ νέα οἰκοδομαὶ τοῦ Μοναστηρίου, μὲ ὑπεράριθμα ἔξοδα.

Τῷ αὐτῷ ἔτει κατεσκευάσθη, διὰ συνδρομῆς Χριστιανῶν, καὶ ἡ ἐπὶ τῆς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου ὑπὸ τὴν Καμάραν ἀργυρᾶ πλάξ, ἣ τὸ κοινῶς λεγόμενον Ὑποκάμισον, ἔλκον βάρους ὠκάδων δώδεκα καὶ δραμιῶν ἑκατόν. Ἡ δὲ ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγραφὴ δηλοποιεῖ καὶ τὴν συνδρομὴν, καὶ τοὺς κοπιάσαντας τεχνίτας:

*Ἐλέησον, Δέσποινα, τοὺς συνδρομήσαντάς σε,
Καὶ τοὺς κοπιάσαντας Δράκου καὶ Ἰωάννου.*

1752.

§. 53. Εἰς τὸν καιρὸν ὠσαύτως τοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου, Νικόλαός τις, ἐκ τῆς ἐπαρχίας Λιτσᾶς καὶ Ἀγράφων, τὴν τάξιν Παντοπώλης (τουρκ. Μπακάλης), ἐπώλησεν εἰς τὴν Μονὴν, διὰ τριάκοντα χιλιάδας ἄσπρων, τὸ ἔγκτημα (τουρκ. Γεδῖκ), ὅπερ εἶχεν εἰς τὴν Χρυσούπολιν (Σκούταρι) ἐργαστήριον, εἰς τόπον καλούμενον Τογαντζηλάρ (ω), πλησίον πλατάνου τινός, ἐπονομαζομένης Σαλίχ τσελεπῆ. Εἶχε προσέτι καὶ ἡ Μονὴ ἐν τῷ αὐτῷ ἐργαστηρίῳ προκαταβεβλημένον κεφάλαιον, δέκα χιλιάδας ἄσπρων· διὰ ταῦτα δὲ τὰ ἄσπρα, συμποσούμενα ὁμοῦ εἰς χιλιάδας τεσσαράκοντα, ἔπρεπε ν' ἀπολαμβάνη κατ' ἔτος ἡ Μονὴ ἄσπρα δύο χιλιάδας καὶ πεντακόσια. Ἐπὶ τούτῳ λοιπὸν ἐγένετο γράμμα συμφωνητικόν, διὰ τοῦ ὁποίου ὑπεχρεοῦντο, οἱ μὲν κατὰ καιροὺς ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ εὐρισκόμενοι, τὴν

(ω) Τογάν, τουρκιστὶ σημαίνει Ἰέρακα· ἐκ τούτου παράγωγον Τογαντζή, τούτεστιν Ἰερακοκόμος, ἢ Ἰερακοπώλης· ἐφ' οὗ τὸ πληθυντικὸν Τογαντζηλάρ, οἵτινες διέτριβον εἰς τὸν εἰρημένον τόπον, τρέφοντες καὶ πωλοῦντες ἰέρακας, ὡς φαίνεται.

ἀπόδοσιν τοῦ ἐτησίου τούτου εἰς τὴν Μονὴν οἱ δὲ τῆς Μονῆς Ἠγουμένοι, τὴν διηνεκῆ διατήρησιν τοῦ ἐγκτήματος. Ἐγένετο δὲ ἡ συμφωνία αὕτη (λέγει ὁ Κώδιξ), » ἔμπροσθεν τοῦ εὐλογημένου Ρουφετίου Μπακάλιδων » καὶ πρωτομαστόρων Σκουτάρεως, ἐν ἔτει 1758, Ἰουλίου 7. »

§. 54. Ὁ αὐτὸς Γρηγόριος κατέπαυσε κατάχρησίν τινα, ἐν τῇ Μονῇ ἐνεργουμένην, ἣτις ἦτο πώλησις ἄρτων εἰς τοὺς ἐκτὸς τῆς Μονῆς ἔργον ἀληθῶς ἀπαίσιον, καὶ πάντη ἀνοίκειον εἰς καταγώγιον ἱερόν. Δι' αὐτὸ τοῦτο ἀπηγόρευσεν εἰς τὸ ἐξῆς καὶ τὴν παραδοχὴν ἄρτοποιῶν ξένων, οἵτινες, ὡς φαίνεται, ἔπραττον τὸ ἐμπόριον τοῦτο δι' αἰσχροκέρδειαν. Κατέπαυσε δὲ τὰς καταχρήσεις ταύτας ἐν ἔτει 1763, Φεβρουαρίου 15, διὰ φρικτοῦ ἐπιτιμίου, εἰς τὸ ὅποιον καθυπέβαλε πρῶτον ἑαυτὸν, ἐὰν πράξῃ ποτὲ τοιοῦτον.

§. 55. Τελευταῖον, περὶ τοῦ Γρηγορίου τούτου ἀναγινώσκονται, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τῆς ἀγίας Τραπεζῆς, τοῦ πρὸς ἀνατολὰς τῆς Καμαριωτίσσης κειμένου Παρεκκλησιδίου, στίχοι Ἰαμβικοὶ, οὐχὶ ἐν μαρμάρῳ ἀνάγλυπτοι, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τοίχου, ὡς μάρμαρον ὀμαλισθέντος ἐπὶ τὸ λειότερον, διὰ μέλανος γεγραμμένοι, καὶ ἐπομένως ἐξίτηλοι γεγονότες ἐν μέρει ἐκ τῆς πολυκαιρίας. Οἱ στίχοι λοιπὸν οὗτοι, καθ' ὅσον ἐδυνήθημεν ἀναγινῶναι, καὶ μεταγράψαι αὐτοὺς ἐνταῦθα, ἔχουσιν οὕτως:

*Εὖ ἱερὰ προσή[ει εἰς τὰ] τεμμένη,
Τύπον φέροντα οὐρανῶν εὐκοσμίας,
Καὶ φῶς τὸ θεῖον μυστικῶς [δεδεγμένα],
Φωτὸς πρόπορτα χαρμονῆς θεωρίας.
Ἄριστα γούρ κόσμησε [σεμνεῖον] τότε,
Θύτης μονάζων, καὶ ἐν αὐτῷ προστάτης*

*Κύρ Γρηγόριος, Νάξιος τὴν πατρίδα
Καὶ φωταγωγὸς ἠρέως θυρήδων,
Φῶς εἰσαγούσας ἔνδον εἰς θυμηδίας.
Ἐπειτα πήξας μάλλον ἐν διπλοῖς θρόνοις,
Τῆς ἱερᾶς ἡγειρεν ὧδε Τραπεζῆς,
Ἐδραν τε βῆμα παρσεβάσμιον τότε
Καὶ ἐκτὸς αὐθις τῆς πύλης ἀνωτέρω,
Ἠγουμένων κοιτῶνας εὐσημουμένους.
Μία χιλιάς καὶ ἑκατὸν ἐπτάκις,
Ἐτη γὰρ πενήκοντα καὶ ὀκτὼ μόνα,
Δεκέμβριος μὴν τοῖς νεωτελεσμένοις.
Χεῖρ Μελετίου ποιμέρος Λαρισσέων,
Ἰαμβικὸς ἐγραφεῖν ἰδία στίχους.*

§. 56. Ἐκ τῶν στίχων τούτων δείκνυται πρῶτον, ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἀναφερόμενοι Κοιτῶνες εἶναι ἕτεροι παρὰ τὰς προρρήθεισας νέας οἰκοδομὰς (§. 52)· καθότι ἐκεῖναι ἐγένοντο τῷ 1752 ἔτει· οἱ δὲ τῶν Ἠγουμένων κοιτῶνες, διὰ τῶν ὁποίων ἐννοεῖται πάντως τὸ λεγόμενον Ἠγουμενεῖον, ἀπηρτίσθησαν κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1758, ἔτους (αα). Δείκνυται δεύτερον, ὅτι αὐτὸς ὁ Γρηγόριος εἶναι, ὁ τὸ παρεκκλησιδίου τοῦτο καθιδρύσας, ἀνοίξας εἰς αὐτὸ καὶ τὴν πρὸς μεσημβρίαν θυρίδα, ἔργον οὔσαν προφανῶς χειρὸς νεωτέρας. Ὑπῆρχε δὲ πρότερον ὁ τόπος οὗτος εἰς ἀποθήκην ἴσως σκευῶν τοῦ Ναοῦ χρήσιμος.

Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὰ ἐν ταῖς παρενθέσεσι τῶν στίχων ὄντα, μηδενὸς γράμματος φαινομένου ἐν τοῖς τόποις αὐ-

(αα) Τὸ Ἠγουμενεῖον τοῦτο καὶ οἱ κοιτῶνες αὐτοῦ, λαμβάνοντες ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἔξω πύλης τῆς Μονῆς ἀνοίχθη, παρετίνοντο μέχρι τῆς πρὸς ἀργέστην (μαίστρον) γωνίας ὕπου, οἰκοδομηθέντα ἔπειτα τὰ αὐθεντικά τοῦ Ἰψηλάντου δωμάτια, σώζονται εἰσέτι, ἰρείπια σχεδόν.

των, ἀνεπληρώθησαν ἐξ εἰκασίας, πρὸς συνέχειαν τῆς ἐννοίας ὀπωσοῦν. Ὅτι δὲ οἱ ρίχοι οὗτοι εἶναι κακόζηλοι, ἀσαφεῖς, καὶ τὰ πολλὰ βεβιασμένοι, τοῦτο καὶ ἄλλος τις παρατηρήσας πρὸ ἡμῶν, ἔγραψε κάτωθεν αὐτῶν τὸ ἐξῆς δίστιχον, ἄμετρον μὲν καὶ αὐτὸ καὶ ἑλλιπές, ἀλλ' ἴσως κατὰλληλόν.

*Εἰ ῥυθμὸν ἔγνωσ, ποιμὴν, Ἰάμβων [στίχων],
Οὐκ ἂν προχώρει ἡ σὴ χεὶρ ἐς τοσοῦτον.*

Ὁ δὲ τῶν στίχων τούτων ποιητὴς, Μελέτιος ὁ Λαρίσσης, ὑπῆρχεν ἴσως, ὁ μετὰ δέκα ἔτη (τῷ 1768) πατριαρχεύσας, τὴν πατρίδα Τενέδιος.

§. 57. Ἡμεῖς δὲ, συμπληροῦντες τὸ παρὸν Κεφάλαιον, προσθέτομεν ἐπὶ πᾶσιν, ὅτι ἕτεροι τῶν Ἡγουμένων, ἀγνωστοὶ εἰς ἡμᾶς, ἀνώρουξαν καὶ τὰς ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Μονῆς δύο δεξαμενάς, ἐκ τῶν κεράμων τῆς οἰκοδομῆς δεχομένας τὸ ὕδωρ. Τούτων ἡ μὲν κεῖται πρὸ τοῦ Νάρθηκος τοῦ Ναοῦ τῆς Θεοτόκου, πλησίον τῆς ὁποίας ἱδρύεται μαρμάρινος λάρναξ μικρὰ, τετράγωνος τὸ σχῆμα, ὑπὲρ τὸν πῆχυν ἔχουσα μῆκος, καὶ πλάτος καὶ ὕψος ἀνάλογον, καὶ σωληνάριον μικρὸν πρὸς τὰ κάτω ἄνωθεν δὲ, πῶμα (καπάκιον) πειραμοειδές, μαρμάρινον καὶ αὐτὸ, μὲ ὀπὴν ἐν τῷ μέσῳ, διὰ τῆς ὁποίας, πληρουμένης τῆς λάρνακος ὕδατος, ἐνίπτοντο τὰς χεῖρας οἱ Πατέρες, τῆς τραπέζης ἐξερχόμενοι. Ἐπειδὴ δὲ ἔμπροσθεν τῆς λάρνακος ταύτης ἀναγινώσκειται καὶ ἐπιγραφή:

*Κατακουζηνὸς
τοῦ Ἰωάννου.* *ἐν ἔτει
Σρίῳ, αχρς'.*

εἰκάζεται ἐξ αὐτῆς πιθανώτατα, ὅτι καὶ ἡ δεξαμενὴ αὕτη ἀνωρύχθη κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν. Ἡ δὲ ἑτέρα δεξαμε-

νὴ κεῖται κατὰ τὴν ἀνατολικο-μεσημβρινὴν γωνίαν τοῦ περιβόλου, ἧτις ἦν τὸ ἔσχατον αὐτοῦ ὄριον πρὸς ἀνατολὰς πρὸ τοῦ Ὑψηλάντου. Εὐθηνουμένων δέ ποτε τῶν ἀμπελώνων, ἐχρησίμειε πολλάκις ἡ αὐτὴ καὶ εἰς οἰνοδόχον ἀγγεῖον.

§. 58. Ἀλλὰ, μὲ ὅλους τοὺς ἐσωτερικοὺς τούτους καλλωπισμοὺς, καὶ τὰς ἐν μέρει ἐπισκευὰς καὶ ἐπιδιορθώσεις τῆς Μονῆς, διὰ τὰς ὁποίας καὶ εἰς χρέος ἐπὶ τέλους ὑπέπεσεν αὕτη ὁμως, θεωρουμένη καθολικώτερον, ἦτο καταπεπονημένη φυσικῶς, ὡς καὶ πάντα τὰ ἀνθρώπινα, ὑπὸ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου· καὶ ἀπειλοῦσα πτώσιν ὀλικὴν, εἶχεν ἐπομένως χρεῖαν καὶ ὀλικῆς ἐπισκευῆς, καὶ ἀνακαινίσεως ἐκ βάρων· ἀλλὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τηλικούτου ἔργου, ἀπητεῖτο πάλιν χεὶρ κραταιὰ ἀνδρὸς εὐεργετικοῦ καὶ φιλοθέου, καὶ τοιοῦτος παρουσιάζεται καὶ ἤδη ὁ τρίτος κτίτωρ αὐτῆς.

Πρὶν ὁμως ἐναρχθῆ ἡ ἀνακαινίσις, ἄς ἀνακεφαλαιώσωμεν πρῶτον τὰ ὀνόματα τῶν προμνημονευθέντων Ἡγουμένων, συγκαταλέγοντες μετὰ τούτων, οὐ μόνον τὰ τῶν παραλειφθέντων ἐν τῷ μεταξῷ, ὡς μηδενὸς ἀξιολόγου γενομένου ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν προὑπαρξάντων ἐπὶ τῆς βασιλικῆς, ἐν' οὕτως εἶπω, ἐποχῆς τῆς Μονῆς.

§. 59. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἀνεγέρσεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου, μέχρι τῆς ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάκη ἀνακαινίσεως, διάστημα περίπου 240 ἐτῶν, τρεῖς μόνον σημειοῦνται εἰς τὰ ὑπομνήματα τῆς Μονῆς: οἱ μὲν δύο, ὡς ἡγούμενοι αὐτῆς, ἢ κυβερνήται, ὁ δὲ τρίτος, ὡς ἐπισκευαστῆς.

Ὁ πρῶτος τούτων, φαίνεται ἡγουμενεύων περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΖ'. αἰῶνος, ὡς μαρτυρεῖ ἢ ἐπὶ τέλους πανηγυρι-

κού τινος βιβλίου αναγινωσκομένη ἐπιγραφή, ἔχουσα οὕτως: « Αὕτη ἡ βίβλος ὑπάρχει τῆς ἐν Χάλκῃ Μονῆς » τῆς Θεοτόκου· γέγονε δὲ διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης » τοῦ Πανοσιωτάτου Πατρὸς ἡμῶν ἐν Ἱερομονάχοις καὶ » Πνευματικοῖς, κυρίου Φιλοθέου, τοῦ ἐκ τῆς νήσου » Κύπρου, καὶ Καθηγουμένου τῆς αὐτῆς Μονῆς. » Ἐ- » γράφη δὲ παρὰ τοῦ τιμιωτάτου ἐν Διδασκάλοις κυρίου Ἐπιφάνου, ἐν ἔτει ζριζ'. ἤτοι 1609 ἀπὸ Χριστοῦ (66). Ἐν τῷ ἐφεξῆς ἔτει: 1610, ὁ αὐτὸς Ἐπιφάνης, διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τοῦ αὐτοῦ Φιλοθέου, γράψας καὶ τὸ Μηναῖον τοῦ Αὐγούστου μηνός, ἐσημείωσεν ἐπὶ τέλους ἀκριβέστερον, ὅτι ὁ Φιλόθεος οὗτος ὑπῆρχεν ἐκ Λευκωσίας τῆς Κύπρου.

§. 60. Σύγχρονος τοῦ Φιλοθέου, ἴσως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἡγουμενείας αὐτοῦ, ὑπῆρχε καὶ ἕτερος αὐτοῦ συμπολίτης· ὅστις, ἐν Μόσχᾳ εὕρισκόμενος, καὶ ἄριστα τὸν ἱερὸν Ψαλτῆρα καλλιγραφῆσας, ἐσημείωσεν ἐπὶ τέλους αὐτοῦ: « Ἐ- » τελειώθη τὸ παρὸν Ψαλτήριον διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ τα-

(66) Ἡ βίβλος αὕτη (ἀριθμ. 13 τῶν χειρογρ.) περιέχει εἰς μόνας τὰς τοῦ βίου ἑνιαυτοῦ ἑορτὰς τῆς Θεοτόκου, λόγους Πανηγυρικοὺς 33, ὧν ἰὸ πρῶτος εἰς τὴν Γέννησιν τῆς Θεοτόκου, ἐπιγραφόμενος Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, ἀρχεται: Ἐν ταῖς ἱστορίαις τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, κτλ. Καθεξῆς δὲ περιγράφει ἱστορικῶς τὰ ἀπὸ τῆς ἐξ ἐπαγγελίας Συλλήψεως τῆς Θεοτόκου περιδιδόμενα, ἕως τῆς ἐν τῷ Ναφ̄ σφαγῆς τοῦ Προφήτου Ζαχαρίου, πατρὸς τοῦ Προδρόμου. Εἶναι δὲ ὁ λόγος οὗτος οὐδὲν ἄλλο, εἰ μὴ τὸ καλούμενον Πρωτευαγγελίον Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, περιεργον εἰς πολλὰ, ὡς περιέχον πράγματα μὴ ἀναφερόμενα ὑπὸ τῶν Εὐαγγελιστῶν· ἐκ τῶν ὁποίων ὅμως οἱ ἱεροὶ Ἰμναδοὶ, ἡσματογραφῆσαντες ἱκανῶς, παρέδωκαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ψάλλεσθαι ἐν ταῖς ἑορταῖς τῆς Θεοτόκου, καὶ ἐν ἄλλαις τισίν.

Ὁ αὐτὸς λόγος, μᾶλλον δὲ αὐτὸ τὸ Πρωτευαγγελίον εὕρεται καὶ εἰς ἕτερον τῆς Μονῆς ταύτης Πανηγυρικὸν, γεγραμμένον ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ 1360. Ἀλλὰ καὶ ὁ Νικομηδείας Γεώργιος, ἐν τινι λόγῳ αὐτοῦ εἰς τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου, ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ ὡσαύτως καὶ ἄλλοι τινες τῶν ἀρχαίων Πατέρων, οἷς ὁ Καλμέτης, ἐν τῷ περὶ Γενεαλογίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὀνομαστικῶς καταλέγει, ὅπου ἔρα καὶ ὄλην τὸ Πρωτευαγγελίον τούτου τὴν περιλήψιν. (Σπαρτ. ἐντρίτ. σελ. 208-216).

» πεινοῦ Ἱεροθέου Ἱερομονάχου, τοῦ καὶ Κουκουζέλου, » τοῦ Κυπρίου, ἐν τῇ θεοσώστῳ πόλει Μοσχολίᾳ, ἐν ἡμέ- » ραις τοῦ θεοσεβεστάτου καὶ εὐσεβοῦς βασιλέως, Θεο- » δώρου Ἰωάννου, ἔτους ζρέ. » ὁ ἔστι, τῷ 1597 ἀπὸ Χριστοῦ. Ἐνδέχεται δὲ νὰ προὔπῃρξεν Ἠγούμενος τῆς Μονῆς ὁ Ἱερόθεος οὗτος, εἶτα ἀπεδήμησεν εἰς Ῥωσίαν δι' ὑπόθεσιν μοναστηριακῆν.

§. 61. Ὁ ἕτερος τῆς Μονῆς ἡγούμενος ἢ Κυβερνήτης, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, Γαβριὴλ τὴν κλησιν, ἤκμασε περὶ τὰ μέσα τοῦ αὐτοῦ 13. αἰῶνος, καθ' ὃν χρόνον ὁ προβ- ῤῃθῆεις Νικαίας Πορφύριος (Σημ. ν'), γράψας ἰδιοχείρως τὰ ἐν τῷ Πεντηκοσταρίῳ ψαλλόμενα Τριώδια Ἰωσήφ τοῦ Θεσσαλονίκης, ἐσημείωσεν ἐπὶ τέλους αὐτῶν: « ἀχμδ'. » Ἰουνίου κζ'. — Ἐγράφη ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ βασιλικῇ Μονῇ » τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ, » διὰ χειρὸς τοῦ ταπεινοῦ Μητροπολίτου Νικαίας Πορ- » φυρίου τοῦ γέροντος, προτροπῆ καὶ συνεργίᾳ τοῦ Πα- » νοσιωτάτου Προηγουμένου κυρίου Γαβριήλου, καὶ Δι- » καίου ὄντος τῆς ἀγίας Μονῆς ταύτης, ἐν ἣ Μονῇ ἐ- » προσηλώθη καὶ ἡ Ἀκολουθία αὐτῆ, τοῦ μένειν ἀπα- » ρασάλευτος. »

Σὺ δὲ σημείωσον τὴν λέξιν Δικαίου, ἐν χρήσει με- γάλῃ οὔσαν καὶ τὴν σήμερον εἰς τὰ Μοναστήρια τοῦ ἀγίου Ὁρους, καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἐκεῖ Σκήτας, τῶν ὁποίων ὁ ἐπίτροπος, ἢ ἐπιστάτης, ἢ διοικητής, ὀνομάζεται κοινό- τερον Δικαῖος.

§. 62. Ὁ δὲ ἐπισκευὴν ποιήσας εἰς τινα τῶν τότε δω- ματίων τῆς Μονῆς, ὑπῆρχεν ὁ ἀνωτέρω Νικαίας Πορφύ- ριος, τοῦ ὁποίου ἀναγινώσκεται ἐν τῷ προβῤῃθέντι Χρυσο- στομικῷ (§. 24. Β'), ἰδιόχειρος σημειώσεις καὶ ὑπογραφή, οὕτως ἔχουσα: « Μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ θρόνου καὶ

- » τῆς ἐπαρχίας Νικαίας, ἐλθοῦσα ἡ ταπεινότης ἡμῶν,
- » κατώκησεν εἰς τὰ ἀνεγερθέντα νέα κελλία παρ' αὐτῆς
- » τότε καὶ τὴν ἱεράν ταύτην βίβλον, τὴν Χρυσοστομικὴν
- » Ἑξαήμερον, ἀνέγνω πᾶσαν καὶ κατετρύφησεν, ἐξ ἀρχῆς
- » μέχρι τέλους, εἰς δόξαν Θεοῦ. Ἀμὴν. ζρν': αχμβ'. μηνι
- » Ἰουνίῳ —»

Ἐκτὸς τῶν τριῶν, ἡ τεσσάρων τούτων, οὐδεὶς ἄλλος γινώσκειται ἐκ τῶν καλλιεργησάντων, ἡ ἡγουμενευσάντων ἐν τῇ Μονῇ, καθ' ὅλον ἐκεῖνο τὸ μακρὸν διάστημα τῆς πρώτης ἐποχῆς, μέχρι τοῦ Παναγιωτάκη, μηδενὸς ἀναφερομένου ὀνομαστί ἐν τοῖς σωζομένοις τῆς Μονῆς ὑπομνήμασι.

§. 63. Μετὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐκ τῶν γνωστῶν Ἠγουμένων τῆς Μονῆς, πρῶτος πάντων ἀπαντᾶται ὁ προρρήθεις Ἀθανάσιος ὁ Μαλατέστας, ἡγουμενεύσας ἐν ἔτει 1687, τουτέστι 14 ἔτη μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Παναγιωτάκη, κατὰ τὴν χρονολογίαν τοῦ ἐπιτυμβίου αὐτοῦ (§. 42). Δεύτερος μετὰ τὸν Ἀθανάσιον εἶναι, ὁ εἰς Μπογδανίαν ἀποδημήσας, 1706. Τρίτος, ὁ Σκευοφύλαξ Νεόφυτος, 1709. Τέταρτος, ὁ Θεόκλητος, 1712. Πέμπτος, Πρωτοσύγκελλός τις Ἰγνάτιος, ὅστις ἐσημείωσεν ἐν τῷ Κώδικι, ὅτι ἐπεμφε, κατὰ τὸ 1720 ἔτος, δύο τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς χάριν ἐλέους, ἐφοδιάσας αὐτοὺς καὶ με' ἅγια Λειψανα. Ἐκτος ὁ Δοσίθεος, 1721. Ἑβδομος, Μελέτιός τις, ἐπ' ὀλίγον χρόνον, ὡς φαίνεται. Ὁγδοος, ὁ προρρήθεις Ἱερόθεος (§. 48.), ἀπὸ τοῦ 1730 ἔτους τυχόν. Ἐννατος καὶ τελευταῖος, ἐπὶ τῆς δευτέρας ταύτης ἐποχῆς τῆς Μονῆς, ὁ ἐκ Νάξου Γρηγόριος, ὅστις παρέτεινε καὶ τὸ ζῆν καὶ τὴν ἡγουμενείαν μέχρι τοῦ 1775 ἔτους, ὡς γίνεται δῆλον ἐξ ὧν ἐσημείωσέ τις ἐν τῷ Κώδικι τῆς Μονῆς, οὕτως εἰπών: « Εἰς τοὺς 1775, Σεπτεμβρίου 27, ἡμέρα Κυ-

- » ριακῇ, ἐκουρεύθη καλόγηρος εἰς τὸ νησί τῆς Χάλκης,
- » εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, παρὰ τοῦ Κα-
- » θηγουμένου κύρ Γρηγορίου, καὶ ὠνομάσθη Δομετια-
- » νός. » Προσεπισημειώσας δὲ ἐφεξῆς, ὅτι καὶ Διάκονος καὶ Ἱερεὺς ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ δεινὸς καὶ δεινὸς Ἀρχιερέως, ὑπέγραψε τελευταῖον: 1775, Ὀκτωβρίου 18.

Δομετιανὸς Ἱερομόναχος.

§. 64. Ἐπὶ πᾶσι, ταχθῆτω καὶ ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, Ἰωαννίκιος Γ. ὁ Καρατζᾶς, οὐχὶ ὡς Ἠγούμενος τῆς Μονῆς καὶ καθ' αὐτὸ Κυβερνήτης, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς καρπούμενος αὐτῆς τ' ἀγαθὰ. Καθότι οὗτος, πατριαρχεύσας ἀπὸ τοῦ 1761 ἔτους, μέχρι τοῦ 1764, ἐπέμφθη ἔπειτα ἐξόριστος εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Μετὰ δὲ τὴν ἐκεῖθεν ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἐπάνοδον πάλιν εἰς Βασιλεύουσαν, ὁ τούτου ἐξ ἀδελφοῦ ἀνεψιὸς Γεώργιος Καρατζᾶς, Μέγας τῆς Πόρτας Διερμηνεὺς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, διὰ τῆς ἐμμόνου αἰτήσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν τότε πατριαρχεύοντα κλεινὸν Σαμουὴλ τὸν Α'. κατώρθωσεν ὥστε, ἡ Μονὴ αὕτη τῆς Θεοτόκου νὰ παραχωρηθῇ εἰς τὸν ρηθέντα Πατριάρχην Ἰωαννίκιον, κατὰ τὸ 1765 ἔτος, διὰ τὰ πρὸς τὸ ζῆν αὐτοῦ ἀναγκαῖα, ὡς μὴ ἐξαρκούντων αὐτῷ τῶν μικρῶν εισοδημάτων τοῦ εἰς τὸν Κρημνὸν Μοναστηρίου, τοῦ ὁποίου ἦτο ἰδιοκτήτης, ὡς προεῖρηται (§. 12.). Διέμεινε δὲ ὁ Ἰωαννίκιος ἐν ταύτῃ τῇ Μονῇ δεκαετίαν ὅλην, μέχρι τοῦ 1775 ἔτους, καθ' ὃν χρόνον ἀρχεται ἡ τρίτη τῆς Μονῆς ἐποχὴ, ἡ καὶ λαμπροτέρα τῆς προλαβούσης, εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ὁποίας μεταβαίνομεν ἤδη καὶ ἡμεῖς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'.

Τρίτη τῆς Μονῆς οἰκοδομή, ἢ ἀνακαίσεις Β'.

ὑπὸ τοῦ Ὑψηλάντου.

§. 65. Μετὰ τὴν γενομένην εἰρήνην τῆς Πόρτας πρὸς τὴν Ῥωσίαν, ἐπὶ Αἰκατερίνης τῆς Β'. Ἀλέξανδρος ὁ περιώνυμος Ὑψηλάντης, ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου βαθμοῦ τοῦ Μεγάλου Διερμηνέως, προεβιάσθη εἰς τὸν Ἡγεμονικὸν τῆς Οὐγγροβλαχίας θρόνον, ἐν ἔτει 1774, Σεπτεμβρίου 14. Γινώσκων δὲ ἐκ πείρας τὴν ἐλσεινὴν τῆς Μονῆς ταύτης κατάστασιν, ὡς ἐκ τῆς ἐνδείας τοῦ προῤῥηθέντος Πατριάρχου Ἰωαννικίου, καὶ ὑπὸ θεοῦ ζήλου κινούμενος ὁ εὐσεβέστατος οὗτος, καὶ εἰς εὐεργεσίας ἐπίσημος Ἡγεμῶν, ἔγραψεν ἀπὸ Βλαχίας, εὐθὺς τὸν πρῶτον τῆς Ἡγεμονείας αὐτοῦ ἐνιαυτὸν, τουτέστι, τῷ 1775 ἔτει, καὶ ἐζήτησεν αὐτὴν παρὰ τοῦ, ἀπὸ Ἱεροσολύμων Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως γενομένου, Σωφρονίου τοῦ Β'. ὑποσχόμενος μὲν ἀνακαίσεις αὐτῆς καὶ προικοδοσίαν, ἐπὶ τῇ βάσει ὅμως τοῦ νὰ μένη εἰς τὸ ἐξῆς κυριάρχης τῆς Μονῆς πληρεξούσιος, αὐτὸς τε καὶ οἱ μετ' αὐτὸν κατὰ διαδοχὴν ἀπόγονοι αὐτοῦ.

§. 66. Ἐπὶ τοιαύτῃ συνθήκῃ λαβῶν τὴν Μονὴν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, διὰ Σιγιλλιώδους (ἐνσφραγίστου) Συνοδικοῦ γράμματος, κατέστησε μὲν, διὰ τῶν ἑαυτοῦ Ἐφόρων, Ἡγούμενον αὐτῆς τὸν ἐκ Μυκόνου, ἢ, κατ' ἄλλους, ἐξ Ἰκαρίας καταγόμενον Ἀγάπιον Ἀρχιμανδρίτην, ἀνδρα

ἐνάρετον καὶ μέτοχον παιδείας· ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ, διὰ λόγους πολιτικούς, ἀνέβαλε ταύτης τὴν ἀνακαίνισιν, προσφορὸν καιρὸν ἐπιτηρῶν, πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀγαθοῦ σκοποῦ, κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἐπιθυμίαν.

§. 67. Ἡγεμονεύσας δὲ ἐν Βλαχίᾳ μέχρι τοῦ 1782 ἔτους, εἶτα παραιτηθεὶς, ὑπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Τῷ δὲ 1786 ἔτει, Δεκεμβρίου 3. δραπετεύσαντος εἰς Ῥωσίαν τοῦ ἐν Μολδαυίᾳ ἡγεμονεύοντος, Ἀλεξάνδρου Ἰωάννου τοῦ Μαυροκορδάτου, ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τῶν κατ' αὐτοῦ καταδρομῶν τοῦ ἡγεμονεύοντος τότε ἐν Βλαχίᾳ, ἔλαβε τὴν τῆς Μολδαυίας ἡγεμονίαν· ἀλλὰ, κατὰ δυστυχίαν, κηρυχθέντος πολέμου, ὑπέπεσεν αἰχμάλωτος, τῷ 1788 ἔτει, εἰς τοὺς ἐκστρατεύσαντας κατὰ τῆς Μολδαυίας Αὐστριακοὺς, ὑφ' ὧν καὶ ἀπήχθη εἰς Αὐστρίαν. Μετὰ δὲ τὴν εἰρήνην, ἐπανακάμφας εἰς Βασιλεύουσαν τῷ 1792 ἔτει, ἐφρόντισε τέλος περὶ τῆς ἀνακαινίσεως τῆς Μονῆς, διὰ τῆς ἐπιστασίας τοῦ ἀδαμαντοπώλου (τζεβαχιρτζή) Ἰορδανάκη Καπλάνογλου ὄστις, διὰ χρημάτων αὐθεντικῶν, προετοιμάσας κατὰ μικρὸν πᾶσαν τὴν ἀναγκαίαν ὕλην, ἤρξατο τῆς οἰκοδομῆς κατὰ τὸ 1796 ἔτος, καθ' ὃν χρόνον καὶ ὁ περιφανῆς οὗτος τρίτος Κτίτωρ τῆς Μονῆς, Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, ἐνεχειρίσθη τοδεύτερον τῆς Οὐγγροβλαχικῆς ἡγεμονείας τὰς ἡνίας· καὶ οὕτως ἐξέπληρωσε τὸ ἱερὸν πρὸς τὴν Μονὴν διττὸν αὐτοῦ χρέος· τὸ μὲν, ὡς κτῆμα ἴδιον ἀναγνωρισθεῖσαν ἤδη πρὸ ἐτῶν 21· τὸ δὲ, καὶ ὡς προγονικὸν αὐτοῦ κτῆμα ὑπάρχουσαν πρὸ πολλοῦ, διὰ τὴν τῆς συζύγου αὐτοῦ Αἰκατερίνης Δόμνης συγγένειαν, πρὸς τὸν αἰοίδιμον Παναγιωτάκην (γγ),

(γγ) Ἡ συγγένεια αὕτη δὴ πῆρχεν οὕτως: Ὁ τοῦ Παναγιωτάκη υἱὸς ἐγέννησε δύο θυγατέρας· τούτων ἡ μία ἐνυμφεῖθη τὸν Τραπεζούντιον ἑμπορὸν Ἀδαμάκην Μου-

τὸν δεύτερον Κτίτορα τῆς Μονῆς. Διὸ καὶ φιλοτιμότερον ἀνακαινίσας αὐτὴν ἐκ θεμελίων, οὐ μόνον τὰ ἔσω τοῦ Θείου Ναοῦ τῆς Θεοτόκου ἐκόσμησε μὲ ἀμφια Ἱερά, ὡς περὶ τούτων ῥηθήσεται ἐν τῷ οικείῳ τόπῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔξω τῆς Μονῆς ἐκαλλιέργησε, καὶ ἐπνήρησε μὲ νέας φυτείας ἀμπελώνων καὶ ἐλαιώνων, πρὸς πλείονα καρποφορίαν καὶ ἀπόλαυσιν τῶν ἐν τῇ Μονῇ.

§. 68. Ἐπὶ τῆς Ὑψηλαντικῆς λοιπὸν ταύτης ἀνακαινίσεως τῆς Μονῆς ἐφυτεύθη, πρὸς τὸ μεσημβρινὸν αὐτῆς μέρος, κατ' ἀρχὰς μὲν ἀμπελῶν, καὶ ἐν τῷ μεταξύ αὐτοῦ ἐλαιόδενδρα· τούτων δὲ αὐξηθέντων μετὰ ταῦτα, ἐξεβλήθησαν τὰ κλήματα, καὶ ἔμεινεν ὁ νῦν ὀρώμενος ἐλαιῶν. Ἐπιστάτης δὲ τῆς φυτείας ταύτης ὑπῆρξε Γεώργιος Ποτήρης καλούμενος, Κυθήριος (Συριγώτης) τὴν πατρίδα δι' ἐπιμελείας τοῦ αὐτοῦ ἐφυτεύθησαν συγχρόνως καὶ ἐκ τοῦ βορείου μέρους τὰ ἐν τῷ ἀμπελῶνι ἐλαιόδενδρα. Ὑψηλαντικὴ κατασκευὴ εἶναι καὶ ἡ ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Μονῆς τρίτη δεξαμενὴ, ἡ πλησίον τοῦ βορείου αὐτῆς πυλῶνος καὶ τοῦ πλυνοῦ (πλυσταρείου), ἥτις κατεσκευάσθη ἀφ' οὗ, πρὸς ἕκτασιν τοῦ εἰρημένου περιβόλου, ἐκρημνίσθη ἡ ἔξωθεν αὐτοῦ ἀνατολικῶς ὑπάρχουσα πρότερον παλαιὰ δεξαμενὴ.

§. 69. Ὁ Ὑψηλάντης ἱδρύσε καὶ τὸ Κωδωνοστάσιον (Καμπαναρεῖον μετὰ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Γυναικείου, καὶ τῆς Καμαριωτίσεως ὀπίσθεν, κομίσας ἐκ

ρούζην, ἐξ ὧν ἐγεννήθη υἱὸς Δημήτριος· οὗτος δὲ, τὴν τοῦ Αὐθέντου Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου θυγατέρα Σουλτάναν νυμφευθεὶς, ἐγέννησε τὴν Κωνσταντίνου Αὐθέντην Μουρούζην, καὶ τὴν Δόμνικαν Αἰκατερίναν. Καὶ ἦτο λοιπὸν ἡ Αἰκατερίνα τρισεγγόνη τοῦ Παναγιωτάκη.

Βουκουρεστίου καὶ δύο κώδωνας νέους. Αὐτὸς ἀνήγειρεν, ἐν ἔτει ἀψφζ'. ἐπὶ τῶν μέχρι τοῦδε ἐρείπιων τοῦ ἀρχαίου Ναοῦ τοῦ Προδρόμου, ἄλλον νεώτερον, ὑποδεέστερον μὲν ἐκείνου κατὰ τὸ μέγεθος, ἴσως δὲ καὶ τὴν καλλονὴν, μονιμώτερον ὅμως, ὡς ὅλον λιθόκτιστον, εἰς τὸν ὁποῖον μετεχειρίσθη καὶ τοὺς δύο μονολίθους κίονας τῆς κρημισθείσης δεξαμενῆς (§. 68). Καὶ ἐκόσμησε δὲ αὐτὸν μὲ τέμπλον ὠραῖον, γλαφυρῶς ἐξεργασμένον ὑπὸ ἐπιτηδείας χειρὸς, καὶ μὲ εἰκόνας ὡσαύτως· ἐξ ὧν ἡ μετὰ τὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος κειμένη, φέρει τοὺς ὁμωνύμους Ἀγίους αὐτοῦ τε καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ: Ἀλέξανδρον τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀγιώτατον ἐκείνου Πατριάρχην, καὶ Αἰκατερίναν τὴν Παρθενομάρτυρα.

§. 70. Ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει ἀνεκαινίσθη καὶ ἡ ζωγραφία τοῦ ἐν τῷ Ναῷ τῆς Θεοτόκου μεσαιτάτου θόλου (κουμπέ), ὡς δηλοῖ ἡ ἐπὶ τῆς κυκλοτεροῦς βάσεως τοῦ θόλου τούτου ἀναγινωσκομένη ἐπιγραφή, οὕτω λέγουσα:

*Ὁ τῆς ζωγραφίας ἑταῦτης ἀνακαινισμὸς γέγυρε
κατὰ τὸ ἀψφζ'. ἐν μηνὶ Φεβρουαρίῳ.*

Ὅτι δὲ ἡ τοῦ θόλου μόνου ζωγραφία ἀνεκαινίσθη, τῆς ἀρχαίας, ὡς φαίνεται, βλαβείσης ὑπὸ βροχῆς, αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἡ ὄψις μαρτυρεῖ, ὅτι εἶναι ἔργον καὶ νεώτερον, καὶ διαφόρου γραφίδος ὅπως οὖν, ὡς πρὸς τὴν λοιπὴν τοῦ Ναοῦ ζωγραφίαν. Ἀλλὰ τὰ μεῖζονα, καὶ μεγαλοπρεπέστερα, καὶ τωόντι ἡγεμονικοῦ ἀξιώματος ἄξια ἔργα τοῦ Ὑψηλάντου εἶναι τὰ ἐξῆς.

§. 71. Ὁ εὐεργετικώτατος καὶ μεγαλόδωρος οὗτος ἡγεμὼν, λαβὼν παρὰ τοῦ τότε τῆς Οὐγγροβλαχίας Μητροπολίτου τὴν ἐγγύς τοῦ Βουκουρεστίου κειμένην Ἐκκλησίαν, τιμωμένην μὲν ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀρχαγγέ-

λων, καλουμένην Μαρκούτσαν, ανεκαίνισεν αὐτὴν ἐκ θεμελίων, καὶ πανταχόθεν περιετείχισεν. Εἶτα, προικίσας αὐτὴν, ἔσωθεν μὲν με ἱερά ἄμφια, ἔξωθεν δὲ με πολλὰ καὶ παντοῖα ὑποστατικά, ἀφιέρωσεν αὐτὴν, ὡς Μετόχιον, κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ (§. 65), εἰς τὴν ἐνταῦθα Μονὴν τῆς Θεοτόκου, ὡς διαλαμβάνει τὸ Αὐθεντικὸν αὐτοῦ Χρυσόβουλλον, ἀντίγραφον τοῦ ὁποῖου ἐκδίδομεν ἐν τῷ ἐπὶ τέλους τοῦ παρόντος Ὑπομνήματος Παραρτήματι. Ἀναλαβῶν ἐπομένως καὶ τὸ ἐν Ἰασίῳ τῆς Μολδαβίας ἕτερον Μετόχιον τῆς Μονῆς, τὸ ἐπονομαζόμενον τοῦ Ἀαρῶν Βοεβόδα, καὶ κοινότερον Ἀρῶνβοδα, ἐπεσκεύασεν αὐτοῦ τὰ σεσαθρωμένα μέρη, ἀνεπλήρωσε τὰ ἐλλείποντα, καὶ ἐπιπλέον ἐκαλλώπισεν αὐτό. Ὅτι δὲ τὸ Μετόχιον τοῦτο ὑπῆρχε πρότερον κτήμα τῆς κατὰ τὴν Σωζόπολιν εἰρημένης τοῦ Προδρόμου Μονῆς (§. 21), καὶ ὅτι, μετὰ τὴν ἐκείνης καταστροφὴν, μετέβη καὶ αὐτὸ εἰς ταύτην τῆς Θεοτόκου, καὶ πρὸς τούτοις, πότε ἐκτίσθη, ὑπὸ τίνος Ἠγεμόνος ἀφιερῶθη εἰς ἐκείνην τὴν Μονὴν, καὶ ὑπὸ τίνος εἰς ταύτην, καὶ τίνα τὰ κτήματα αὐτοῦ, ταῦτα πάντα δηλοῦσι περιστατικῶς τὰ κατὰ καιροὺς περὶ αὐτοῦ ἐκδοθέντα Αὐθεντικὰ Χρυσόβουλλα, ἀντίγραφα τῶν ὁποίων εὐρίσκεις ἔμπροσθεν μετὰ τὸ τῆς Μαρκούτσας.

§. 72. Ὁ αὐτὸς ἠγόρασε προσέτι καὶ ὀλόκληρον τὴν νῆσον Πρώτην, παρὰ τοῦ τρεῖς ἤδη μνημονευθέντος Πατριάρχου Ἰωαννικίου τοῦ Καρατζᾶ, ἰδιοκτῆτου αὐτῆς τότε· καὶ ἐπισκευάσας τὰ δωμάτια τοῦ ἐν αὐτῇ ὑπάρχοντος Μοναστηρίου, καὶ φυτεύσας ἀμπελῶνας, καὶ καρποφόρα δένδρα διάφορα, καὶ πᾶσαν τὴν νῆσον καλλιέργησας, ἀφιέρωσε καὶ αὐτὴν, ὡς τρίτον μετόχιον, εἰς ταύτην τὴν κυριαρχικὴν καὶ αὐθεντικὴν αὐτοῦ Μονὴν τῆς Κυρίας Θεοτόκου.

§. 73. Ταῦτα πάντα, καὶ εἴτι ἄλλο ἐπικερδὲς καὶ ὠφέλιμον εἰς τὴν Μονὴν ἀφιέρωμα ἐγένετο ὑπὸ τοῦ αὐδοίμου τούτου ἀνδρός, Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, ἀναφέρει μὲν καὶ τὸ εἰρημένον τῆς Μαρκούτσας Χρυσόβουλλον· ἐπειδὴ δὲ τὰ περὶ αὐτῆς τε καὶ τῆς Πρώτης, ἀναφέρει καὶ τὸ τῆς ἐν Χάλκῃ Μονῆς Αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον, τὸ ἐν ἔτει 1780 ἐκδοθὲν εἰς αὐτὴν, καταχωρίζομεν ἐνταῦθα τὴν περὶ τούτων διαλαμβάνουσαν περικοπὴν, πρὸς πίστωσιν τῶν λεγομένων.

ΠΕΡΙΚΟΠΗ ΤΟΥ ΕἰΣ ΤΗΝ ΕΝ ΧΑΛΚῃ ΜΟΝΗΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΕΚΔΟΘΕΝΤΟΣ Αὐθεντικοῦ Χρυσόβουλλου.

§. 74. Τούτων οὕτω γεγονότων κατὰ τὴν Βλαχίαν,
» ἀνάγκης ἀγχίθυρον ἔδοξε βοθείας δρέξει χεῖρα καὶ
» πρὸς τὸ, κατὰ τὴν Χάλκην νῆσον τῆς Προποντίδος,
» ἱερὸν Μοναστήριον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς ἐπι-
» λεγομένης Καμαριωτίσσης, Σταυροπηγιακὸν μὲν
» τοῦ Ἀποστολικοῦ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρό-
» νου, οἰκοδόμημα δ' ἄλλως τελέθον τοῦ καὶ προπάππου
» τῆς παμφιλτάτης ἡμῶν Δόμνης, Παναγιώτου Νικο-
» σίου, (1) Μεγάλου Διερμηνέως τῆς κραταιᾶς τῶν
» Ὀθωμανῶν Βασιλείας. Ὑπόχρεων γὰρ πρὸ χρόνων
» οὐκ ὀλίγων αὐτὸ γεγονός, καὶ πτώσιν εὖ μάλα ἐπα-
» πειλούντων ταχεῖαν τῶν περὶ τὴν Ἐκκλησίαν οἰκων
» τε καὶ λοιπῶν οἰκοδομῶν, μετεποιησάμεθα διὰ Πα-
» τριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Σιγίλλιδόους γράμματος,
» κυριάρχαι καὶ πληρεξούσιοι γεγονότες· καὶ οὐ μόνον
» ἡμεῖς, ἀλλ' ὑπὸ Θεῷ ἀρωγῷ, καὶ πάντες οἱ διάδοχοί

(1) Ὡρα τὴν ὑποσημείωσιν, γγ.

» τε καὶ ἀπόγονοι ἡμῶν, αὐτῆς τε τῆς Ἐκκλησίας σὺν
 » ταῖς περὶ αὐτὴν, καὶ ταῖς κατὰ τὸν Γαλατᾶν τοῦ μπα-
 » καλικοῦ ἐργαστηρίου, πτωσὶν ἐπαπειλούσαις οἰκοδο-
 » μαῖς, καὶ τῶν περὶ τὸ Μοναστήριον ἀγρῶν καὶ τόπων,
 » ὄρειων τε καὶ πεδινῶν, κατὰ τὰ Σενέτια αὐτοῦ, ἀ-
 » ραβιστὶ τε καὶ τουρκιστὶ γεγραμμένα.

» Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὴν παρὰ τῇ Χάλκῃ νῆσον Πρῶ-
 » τῆν, σὺν τῷ ἐπ' αὐτῇ σεσηπότι καὶ σεσαθρωμένῳ
 » Μοναστηρίῳ, Ἐκκλησίᾳ τε καὶ τισὶν οἰκοδομαῖς, ἅς
 » τινὰς καὶ μάλα προσφυῶς ἐρείπια μᾶλλον ἂν εἶπει τις
 » ὁ καθορῶν, ἢ κτίρια, κινδυνεύοντα πωληθῆναι παρὰ
 » τοῦ κυριάρχου Ἰωαννικίου Πατριάρχου τῷ τυχόντι,
 » ὡς ἀδυνατοῦντος πρὸς τὴν ἐπισκευήν. Οἴκτω οὖν φε-
 » ρόμενοι διὰ τὴν ἐλεεινὴν αὐτοῦ κατάστασιν, ἤγο-
 » ράσαμεν πράξει τελείᾳ, μετὰ πάσης τῆς νήσου, καὶ
 » περιοχῆς αὐτῆς, καὶ τῶν θαλασσίων ἀκτῶν, τιμήματος
 » 2750 γροσίων, οὐκ ἀναλογοῦντος πρὸς τε τὸ ἀκαλ-
 » λιέργητον παντὸς τοῦ τόπου, καὶ τὸ σεσηπὸς τοῦ
 » Μοναστηρίου καὶ διὰ Πατριαρχικοῦ τε καὶ Συνοδικοῦ
 » Σιγίλλωδους γράμματος, κυριάρχαι καὶ πληρεξού-
 » σιοι αὐτῆς τῆς νήσου, ναὶ μὴν καὶ διὰ χοτζετίου τῆς
 » Βασιλικῆς Κρίσεως, ἀποκατέστημεν, οὐ μόνον ἡμεῖς,
 » ἀλλὰ, συναντιλαμβανομένου τοῦ Κρείττονος, καὶ
 » πάντες ἀπαξαπλῶς οἱ διάδοχοι καὶ ἀπόγονοι ἡμῶν.

» Καταπεσεῖν οὖν ὅσον οὕτω δοκοῦντος τοῦ κατὰ
 » τὸν Γαλατᾶν μπακαλικοῦ ἐργαστηρίου, κτήματος πρὸ
 » χρόνων ὄντος τοῦ Μοναστηρίου τῆς Παναγίας, ἐκ
 » βάρων αὐτὸ ἀνηγείραμεν μετὰ πολλοῦ κόπου, πολυ-
 » χειρίας, καὶ καταβολῆς ἀδράς, ἅτε ἐπὶ πάλων, καὶ ἐν
 » βαθείᾳ θαλάσσει, εἰς μῆκος τῶν πάλων πιχῶν εἴκοσι
 » πρὸς τοῖς πέντε· καὶ παρὰ τοῦτο, καὶ πρὸς τὴν ἐπ'

» αὐτοῖς ἀνεγερθεῖσαν οἰκοδομὴν ἑνδεκα οἰκίσκων, διὰ δύο
 » πατωμάτων.

» Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἀμπέλους ἠγοράσαμεν δύο, τὰς
 » κατὰ τὴν νῆσον τῆς Χάλκης, τὴν μὲν μίαν παρὰ τοῦ
 » Σταμάτη γρόσια 1500· τὴν δ' ἄλλην, παρὰ τοῦ Μιράς-
 » γειτζῆ, γρόσια 500, ἀμφοτέρας πλησιέστατα τοῦ Μο-
 » ναστηρίου κειμένας, καὶ ἀνεθέμεθα ταύτας αὐτῷ πρὸς
 » χρῆσιν τῶν Πατέρων.

» Περὶ δὲ τῆς Μαρκούτσης, ὥρας διασήμετι τοῦ Βου-
 » κουρεστίου ἀπεχούσης, καὶ πρὸς μεσημβρίαν αὐτοῦ κει-
 » μένης, νομίμως τε καὶ δικαίως ἀντιποιησάμενοι, καὶ ἐκ
 » βάρων ἀνεγείραντες τὰ περὶ αὐτὴν τείχη, καὶ οἴκους
 » ἐν αὐτῇ κατωγείους τε καὶ ἀνωγείους, καὶ τὰ λοιπὰ
 » οἰκοδομήματα, τιτανόκτιστα πάντα, διὰ τὴν ἀσφάλειαν
 » καὶ πολυετῆ διαμονὴν, καὶ Μοναστήριον δι' αὐτῶν ταύ-
 » τῃν ἀποκαταστήσαντες, καὶ κτίτορες αὐτοῦ μάλα δι-
 » καίως ὄντες, ὡς ἐξ ἰδίων ἰδρώτων τε καὶ πόνων κατα-
 » δαπανήσαντες τὰ κατ' αὐτὴν, καὶ προίκισαντες ἀφοσιώ-
 » μασί τε καὶ εἰσοδήμασιν, ἀνεθέμεθα τῷ κατὰ τὴν Χάλκην
 » τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Αὐθεντικῶ ἡμῶν Μοναστηρίῳ,
 » μετόχιον αὐτὸ ἐκείνου ἀποκαταστήσαντες καὶ ἀποφαι-
 » νόμενοι, ἵνα ἐκ τῶν παρ' ἡμῶν ἀφιερωθέντων ἀναθημάτων,
 » διασώζηται μὲν ἡ καλλονὴ τῆς Μαρκούτσης, διδομένω
 » τῶν ἐτησίων μισθῶν πρὸς τοὺς Ἱερεῖς, ψάλτας, καὶ
 » τοὺς λοιποὺς ὑπουργοὺς τοῦ Ναοῦ, ἀκαταπαύστως ἐκ-
 » τελουμένης τῆς ἀναιμάκτου θυσίας, τρέφονται δὲ αὐτοί
 » τε καὶ οἱ ἐν τῷ Μοναστηρίῳ Πατέρες· τὰ δὲ λειπόμενα
 » τῶν εἰσοδημάτων διωρίσαμεν ἀποπέμπεσθαι κατ' ἔτος
 » τῷ ῥηθέντι ἡμῶν κατὰ τὴν Χάλκην Αὐθεντικῶ Μονα-
 » στηρίῳ, πρὸς τροφήν τε καὶ πληρωμὴν χρησιμεύοντα
 » τῶν τε Διδασκάλων καὶ Μαθητῶν τοῦ ἐν αὐτῷ συστη-

» σομένου Ἑλληνομουσείου, ὡς διαλαμβάνει τὸ παρ' ἡ-
 » μῶν ἐκδοθὲν Χρυσόβουλλον τῷ Μοναστηρίῳ τῆς Μαρ-
 » κούτσης, ἐν ᾧ καταγράφονται τὰ παρ' ἡμῶν ἀφιερωθέντα
 » τούτῳ, καὶ πᾶσαι αἱ διατάξεις ἡμῶν καὶ ἀποφάσεις, ἅς
 » τινες καὶ ἀμετατρέπτους τε, ἀμεταβλήτους καὶ ἀπα-
 » ραβάτους διαμένειν ἀποφαινόμεθα διὰ παντός.

» Ταῦτα δὲ πάντα μετὰ πολὺν στοχασμὸν κρίναντες,
 » ἐπικρίναντες, καὶ διακρίναντες ἀποφαινόμεθα, προσάτ-
 » τοντες πᾶσι τοῖς κληρονόμοις διαδόχοις τε καὶ ἀπο-
 » γόνοις ἡμῶν, ἵνα φυλάττωσιν αὐτὰ ἀμετάβλητα, ἀπα-
 » ρασάλευτά τε καὶ ἀμετάτρεπτα παρὰ πάντα τὸν βίον
 » αὐτῶν καὶ τοὺς παραβαίνοντας, ἢ μεταλλάττειν τι μι-
 » κρὸν, ἢ μέγα τολμήσοντας, ἀραῖς ὑποβάλλομεν Θεο-
 » στυγέσι ταῖς πατρικαῖς ».

§. 75. Τοιαύτας ἀγαθοεργίας ἔπραξεν ὁ φιλόμουσος
 καὶ φιλογενῆς Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, καὶ οὕτω διέταξε
 περὶ αὐτῶν εἰς τοὺς ἑαυτοῦ ἀπογόνους. Ἀλλὰ τῶν ἀνθρω-
 πίνων πραγμάτων ἡ εὐμετάβλητος φορὰ, καὶ ὁ τροχὸς τοῦ
 παρόντος βίου ὁ ἄστατος, περιέτρεψε τὸν ἀγαθουργὸν
 τοῦτον ἄνδρα εἰς πικρὸν καὶ ἐπώδυνον τέλος. Καθότι, ἐν
 τῷ κατωτέρῳ ῥηθησομένῳ Βραβείῳ τῆς Μονῆς, σημειώσας
 τις τὴν δευτέραν ταύτην ἀνακαίνισιν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ὑ-
 ψηλάντου, προσέθηκεν ἐφεξῆς καὶ τὰ περὶ τοῦ θανάτου
 αὐτοῦ, οὕτω λέγων:

« Ὅς (Ἀλέξ. Ὑψηλάντης) ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει, Ἰανουα-
 » ρίου γ'. ἐκατατομήθη, βασιλεύοντος τοῦ Σουλτάν Σε-
 » λῖμ Γ'. μετὰ τριακονταπέντε ἡμερῶν παιδείας τε καὶ
 » τυρανίας, ἅς ὁ αἰδῖμος, ὡς ἀδάμας στερβός, ὑπέμει-
 » νεν, ἐξομολογούμενος καὶ εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ, κατὰ
 » τὸν δίκαιον Ἰώβ. Συνέπασχε δὲ ἐκείνῳ (ἐπειδὴ συνεάλω)
 » καὶ ὁ Γραμματικὸς αὐτοῦ, Ἀδάμ ὁ ἐξ Ἀγχιάλου, ὅς-

» τις, ἀπηλλάγη τῶν δεινῶν, μετὰ τὴν δεκάτην τοῦ θα-
 » νάτου ἐκείνου τοῦ αἰοδίου (δδ) ».

§. 76. Οὕτω λοιπὸν οἰκτρῶς τελευτήσαντος τοῦ μα-
 καρίτου Ὑψηλάντου, εἰς ἡλικίαν περίπου 80 ἐτῶν, οἱ
 τούτου ἀπόγονοι, διαδεξάμενοι τὸ κυριαρχικὸν δικαίω-
 μα ἐπὶ τῆς ἱεράς ταύτης Μονῆς, κατὰ τὴν προῤῥηθεῖσαν
 συνθήκην (§. 65), ἀνέλαβον ἐπομένως καὶ τὴν εἰς αὐτὴν
 ἀπαιτουμένην προστασίαν καὶ ἐπιμέλειαν. Καὶ καθιστῶν-
 τες ἐν αὐτῇ Ἡγουμένους καὶ ἐπιτρόπους, ἐφρόντιζον
 φιλοτίμως περὶ τῆς εὐσταθείας αὐτῆς, καὶ προαγωγῆς
 ἐπὶ τὸ κρεῖττον. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι ἢ περὶ τὸ 1813
 ἔτος ἐκ νέου κατασκευὴ τοῦ Τέμπλου εἰς τὸν θεῖον τῆς
 Θεοτόκου Ναὸν, φθαρέντος ἤδη ἐκείνου τοῦ παλαιοῦ,
 τοῦ πρὸ ἐνὸς αἰῶνος γενομένου ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ Μα-
 λατέστα, ὡς εἴρηται (§. 42). Κατεσκευάσθη δὲ ἐπι-
 στασίας τοῦ ἐκ Θεσσαλονίκης Γεωργίου Χριστοδούλου,
 ἐνὸς ὄντος τῶν Αὐθεντικῶν Ἐπιτρόπων εἰς τὰ πράγ-
 ματα τῆς Μονῆς, ὡς ἐκ τῶν ἐφεξῆς φανήσεται. Δηλοῖ
 δὲ τὴν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἐπιστάσιαν αὐτοῦ, τὸ εἰς τὰ
 ἔσχατα τοῦ Τέμπλου, κάτωθεν τῶν τεσσάρων Δεσποτι-
 κῶν εἰκόνων, ἀναγεγλυμμένον τετράστιχον Ἰαμβεῖον
 ἐπίγραμμα, ἔχον οὕτως:

Ἦ Παρθένε.

*Κοσμοῦντι Ναὸν τις νεμηθεῖη χάρις,
 Βιωταὶ εὖ· θανόντι δ' αὖ, σωτηρία·
 Γεωργίῳ δὴ Χριστοδοῦλου καὶ Ἄρρη,
 Κοσμοῦσι τέμπλον σὸν, νέμοις ταῦτ' ἀφθόνως.*

(δδ) Ὁ λῆξι κλεῖς οὗτος Ἀδάμ εἶναι, ὡς λέγουσιν, ὁ τὰ ἀνωτέρω σημειώσας.
 Φρίκη δὲ συσχεθεῖς ἐξ ὧν εἶδε καὶ ἔπαθεν, ἐμάκρυνε φυγαδεύων καὶ ἀπελθὼν εἰς

§. 77. Ἀλλὰ, πρὸς πλείονα κόσμον καὶ καλλονὴν τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ, καταχρυσώσας μετ' οὐ πολὺ τὸ νεότευκτον τοῦτο Τέμπλον, διέταξεν ἐνταυτῷ καὶ τὴν κατασκευὴν νέων Δεσποτικῶν εἰκόνων ἀντὶ τῶν παλαιῶν, ἡμαυρωμένων οὐσῶν ἐκ τῆς Πολυκαιρίας, αἵτινες σώζονται ἐν τῷ Γυναικεῖῳ καὶ μέχρι τοῦ νῦν. Ταῦτα ὁμῶς, καὶ εἴτι ἄλλο ἐκαινούργησεν, ἢ ἐπεσκεύασεν ὅπως οὖν, εἴτε ὁ ῥηθεις Γ. Χριστοδούλου, εἴτε ἄλλος τις τῶν ἐπιτρόπων τῆς Μονῆς, πάντα ἐγίνοντο διὰ τῆς φιλοτίμου δαπάνης τῶν Ὑψηλάντων.

ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ὙΨΗΛΑΝΤΙΚΟῦ Οἴκου.

§. 78. Κατήγετο δὲ ὁ Ὑψηλάντικὸς οἶκος ἐκ τῆς Τραπεζούντος, ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Ξιφιλίνου καὶ Ὑψηλάντου, μεγάλου Δομεστίκου καὶ γαμβροῦ εἰς Εὐδοκίαν, θυγατέρα Ἐμμανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, τοῦ περὶ τὸ 1390 ἔτος αὐταρχοῦντος Τραπεζούντος, Κολχίδος καὶ Λαζικῆς. Ἐκ δὲ ταύτης τῆς Ὑψηλάντο-κομνηνῆς σειρᾶς μετώκησαν τινὲς κατὰ τὸν ΙΖ'. αἰῶνα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐξ ὧν καὶ ὁ Ἰωάννης Κωνσταντίνου Ὑψηλάντης, ὁ καὶ προσκυνητῆς τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἀνὴρ εὐσεβέστατος καὶ σημαντικὸς δι' ὅπερ μετήρχετο ἐμπόριον. Οὗτος ἐγέννησε δύο υἱοὺς, τῶν ὁποίων ὁ μὲν ἐκαλεῖτο Ἐμμανουὴλ Ὑψηλάντης, βασιλικὸς ἀρχιγυνάριος χρηματίσας, καὶ ἰσχυρὸς ἐκ τούτου φανείς, ἀπὸ τοῦ 1700 μέχρι τοῦ 1730 ἔτους, καθ' ὅλον τὸ διά-

τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις Μοναστήριον τοῦ Παναγίου Τάφου, ἐμόνασεν ἐκεῖ, μετονομασθεὶς Ἀνθίμος.

Σημειωτέον δὲ, ὅτι ἡ ἀνωτέρω ἐποχὴ τῆς τοῦ Ὑψηλάντου κατατομίας εἶναι ἡμαρτημένη: καθότι ὁ Ὑψηλάντης συνελήφθη μὲν τῇ 1. Δεκεμβρίου αἰῶσ', ὡς ὁ αὐτὸς Ἀνθίμος ἔγραψεν ἀλλοχῶ, ἐκατατομήθη δὲ τῇ 17. Ἰανουαρίου αἰῶσ'.

στημα τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Ἀχμέτ τοῦ Γ'. διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν μάλιστα εὐνοίαν τοῦ διασῆμου ἐκείνου Ὑπάτου Ἰβραχίμ Πασᾶ. Ὁ δὲ ἕτερος υἱὸς ἐλέγετο Κωνσταντῖνος Ὑψηλάντης, Ποστέλνικος γεγωνὸς πρότερον, εἶτα καὶ Χάτμανος, καὶ μέγας Ῥήτωρ τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Οὗτος δὲ πάλιν ἐγέννησεν υἱὸν Ἰωάννην, τὸν γενόμενον κατὰ τὸ ἀξίωμα Ἄγαν, καὶ νυμφευθέντα τὴν ἐξ εὐγενῶν Σμαράγδαν Μαμωνᾶ, ἐξ ὧν ἐγεννήθη ὁ ἡμέτερος Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης ὅστις, χρηματίσας πρότερον Ποστέλνικος τὸ ἀξίωμα, καὶ Ἐφορος παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πόρτᾳ τῶν τῆς Βλαχομπογδανίας Αὐθεντῶν, ἐγένετο ἔπειτα Μέγας Διερμηνεὺς, καὶ ὕστερον Αὐθέντης, ὡς εἴρηται (§. 65).

§. 79. Ἐγέννησε δὲ ὁ Ἀλέξανδρος θυγατέρα πρωτότοκον, τὴν κλησιν Ῥαλοῦν, καὶ μετ' αὐτὴν δύο υἱοὺς: Κωνσταντῖνον καὶ Δημήτριον, τελευτήσαντα νέον. Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ἐνυμφεύθη Ῥαλοῦν τὴν τοῦ γέροντος Καλλιμάχου θυγατέρα ἄλλ' ἀτέκνου αὐτῆς ἀποθανούσης, συνεζεύχθη ἔπειτα τὴν ἐξ εὐγενῶν τῆς Βλαχίας Ἐλισάβετ, Σαύφταν βλαχιστὶ, ἐξ ἧς ἐγέννησεν υἱοὺς πέντε Ἀλέξανδρον, Νικόλαον, Δημήτριον, Γεώργιον καὶ Γρηγόριον ὧν οἱ μὲν πρῶτοι τρεῖς ἐτελεύτησαν ἄγαμοι ὁ δὲ Γεώργιος ἐτεκνοποίησε θυγατέρα μόνην. Ὡσαύτως καὶ ὁ Γρηγόριος, νυμφευθεὶς Χαρίκλειαν, θυγατέρα Νικολάου Σκαναβῆ τοῦ Ποστελνίκου, ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς θυγάτριον τὴν κλησιν Ἐλισάβετ. Ἀσθενήσας δὲ εἰς αὐτὴν ἔτι τῆς ἡλικίας αὐτοῦ τὴν ἀκμὴν, καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας τελευτήσας, κατέλιπεν ἔγγυον τὴν σύζυγον αὐτοῦ ἣτις τεκοῦσα μετὰ ταῦτα υἱὸν, ἐκάλεσεν αὐτὸν Γρηγόριον, ὁμωνύμως τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ οὗτος εἶναι τὴν σήμερον ὀκταετῆς πού τὴν ἡλικίαν, ὁ ἔσχατος καὶ μό-

νος ἄρρην ἀπόγονος, τῆς παλαιότητας καὶ λαμπροτάτης τῶν Ὑψηλάντων οἰκογενείας (εε).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Κατάστασις τῆς Μονῆς μετὰ τὴν Ὑψηλαντικὴν ἀνακαίνισιν, καὶ Ἡγούμενοι αὐτῆς ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ.

§. 80. Δεκατρία ἔτη εἶχον παρέλθει, ἀφότου ὁ Ὑψηλάντης ἰδιοποιήθη τὴν Μονὴν, καὶ πρὶν ἔτι ἐνεργηθῆ ἢ ταύτης ἀνακαίνισις, δι' οὓς προείπομεν λόγους, ἀνεκαινίσθη καὶ αὖθις ἢ πρὸ ἐτῶν 41, ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ Ναξίου, γενομένη τῆς Ἐκκλησίας Πρόθεσις, ἡ ὁ Κανὼν, ἢ, ὡς ἄλλοι κοινότερον λέγουσι, τὸ Βραβεῖον, ἐν ᾧ καταγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν Κτιτόρων, καὶ ἄλλων ὁπωσδήποτε εὐεργετησάντων τὴν Μονὴν, εἰς μνημόσυνον αὐτῶν διηγεκές. Τὴν δὲ ἀνακαίνισιν τοῦ

(εε) Ἡ ἀνωτέρω Χαρίκλεια μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς, μιᾶς ἀταδέλφης, καὶ ἄλλων φίλων ἡμεῶν, καὶ δούλων καὶ δουλίδων, οἱ πάντες περίπου δέκα ψυχαί, ἦλθον ἐξ Ὀδησσοῦ ἐπίτηδες πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Μονῆς, ἐν ἔτει 1843, Σεπτεμβρίου 2, ἡμέρᾳ πέμπτῃ μετὰ μεσημβρίας. Καὶ ἀξιοθύντες τῆς εἰς αὐτοὺς ὀφειλομένης ὑποδοχῆς καὶ περιποιήσεως, καθ' ὅσον ἦν δυνατὸν, διευκρέτισαν ἐνταῦθα. Τῇ δὲ ἐπαύριον, γενομένης λειτουργίας ἐν τῷ Ναῶ τοῦ Προδρόμου, ἐψάλη μνημόσυνον τῆς Ὑψηλαντικῆς οἰκογενείας· εἶτα, προγευθέντες μικρὸν, ἀνεχώρησαν περὶ ὀγδόην ὥραν τὸ πρωί.

Βραβείου τούτου ἐποίησεν ὁ προρρήθεις Ἀγάπιος (§. 66), ὁ πρῶτος ἐν τῇ Μονῇ ἡγουμενεύσας ἐπὶ τῆς Ὑψηλαντικῆς ἐποχῆς· ὅστις, ἀρχιερατεύσας ἔπειτα, ἐν ἔτει 1792, κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον, καὶ Ῥόδου Μητροπολίτης γενόμενος, ἐτελεύτησεν ὁσίως ἐν αὐτῇ, ἐν ἔτει 1827, ἐν μηνὶ Μαρτίῳ. Ὅτι δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦτο παιδείας μέτοχος, καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Διατυπώσεων εἰδήμων, μαρτυροῦσι τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Βραβεῖῳ γεγραμμένα, οὕτως ἔχοντα ἐπὶ λέξεως:

ΔΗΛΩΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΘΕΝΤΟΣ ΒΡΑΒΕΙΟΥ, ΚΑΙ ΤΙΝΟΣ ΕΝΕΚΑ ΔΙΕΤΑΧΘΗΣΑΝ ΤΑ ΤΟΙΑΥΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

§. 81. Ἐπειδὴ περ ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἀκριβεῖ Δια-
» τυπώσει καὶ τοῦτο ἡμῖν, διὰ τῶν ἱερῶν καὶ πατριαρχι-
» κῶν Κανόνων καὶ παραδόσεων, διατέτακται, ὅπως τὰ
» τῶν Κτιτόρων ὀνόματα, ὡς μακαρισμοῦ ἀξία, ἐν ταῖς
» ἱεραῖς μνημονεύομενα τελεταῖς, Κανόνι ἰδιαιτέρῳ,
» πρὸς τὸ διηγεκές τηρεῖσθαι, καταγράφονται πρὸς δὲ
» καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἀξιοθησομένων τῇ ἱερᾷ ταύτῃ
» Προθέσει κοινωνοὺς γενέσθαι, ὁποίας ἂν ὦσι τάξεως,
» συγκαταγράφεσθαι, ὅπως μνημονεύεσθαι ἔχοιεν. Διὰ τοι
» τοῦτο καὶ τῶν, ὅσοι ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ σεβασμίᾳ ταύτῃ
» Μονῇ τῆς Παντανάσσης, ἐν τῇ νήσῳ Χαρίκλεια, ἀνεκαθεν
» τῇ Προθέσει ἐγράφησαν, καὶ ἐπομένως γράφονται,
» ὡς ἂν τὰ ὀνόματα μὴ ἐξίτηλα γένωνται, τοῦ ἀρχῆθεν
» Κανόνος τῷ χρόνῳ οὐ μόνον πλήρους γενομένου, ἀλλ'
» ἔστιν ὅπου καὶ διαφθαρέντος, μεταγράφεται ἤδη ὁ πα-
» ρὼν νέος Κανὼν, διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ Ἀγα-
» πίου, Ἡγουμένου τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας ταύτης Μο-
» νῆς. Ὁ δὲ τολμήσας προσθῆναι ἐν τούτῳ, ἢ ἀφελεῖν,
» ἢ διαφθεῖραι, ἀνευ τῆς τοῦ κατὰ καιρὸν Ἡγουμένου

- » γνώμης τε και εἰδήσεως, ἴστω τοῦ ὀσίου και καθήκοντος
- » ἐκπίπτων, και βαρέως ἐξαμαρτάνων.

Ἐν ἔτει Σωτηρίῳ ἀψπή. κατὰ μῆνα Δεκέμβριον.

§. 82. Ταῦτα τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀγαπίου γραφέντα κείνται περὶ τὰ μέσα που τοῦ προρρήθέντος Βραβεῖου· εἶτα ἐπακολουθοῦσι τὰ ὀνόματα τῶν Κτιτόρων, και ἄλλων πολλῶν. Ἐν ἀρχῇ δὲ αὐτοῦ ἀναγινώσκονται ὀνόματα Ῥωσικὰ, Ῥωσισί γεγραμμένα ἄριστα μὲ χρυσοκονδυλίας πολλὰς, ἐξ ὧν δέικνυται τοῦ ἱεροῦ τούτου βιβλίου ἡ ἀρχαιότης. Καθότι, μετὰ τὰ γενικῶς μνημονευόμενα ἐν πρώτοις, ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι τῶν ἐσχάτων, παραλειπομένων ἐν τῷ μεταξὺ φύλλων κενῶν, μνημονεύει ἔπειτα μερικῶς, λέγων ὁ ταῦτα γράψας:

« Εὐξώμεθα τῷ Θεῷ ὑπὲρ ὑγείας τοῦ εὐσεβεστάτου
 » και φιλοχρίστου μεγάλου κυρίου Βασιλέως, και μεγάλου
 » Ἡγεμόνος, Ἀλεξίου Μιχαηλίδου (Μιχάλοβιτς), πάσης
 » Ῥωσσίας Αὐτοκράτορος, και ὑπὲρ τοῦ κράτους τῆς
 » βασιλείας αὐτοῦ ».

Ἦν δὲ ὁ Ἀλέξιος οὗτος τοῦ Μεγάλου Πέτρου πατήρ. Ἐφεξῆς, μετὰ τὴν Βασιλισσαν Μαρίαν, τὴν τοῦ Ἀλεξίου σύζυγον, καταλέγει τὰ ὀνόματα πάντων τῶν ζώντων τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας· ἐπειδὴ δὲ οὐ συναριθμεῖται μετ' αὐτῶν και ὁ Πέτρος, οὗτος δὲ ἐγεννήθη τῷ 1672 ἔτει, δῆλον ἐντεῦθεν, ὅτι τὸ Βραβεῖον τοῦτο ἐγράφη πρὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ· και ἐπομένως εἶναι ἀρχαῖον περίπου 173 ἐτῶν τὴν σήμερον. Τοῦτο λοιπὸν εὐρῶν ὁ Ἀγάπιος κενὸν, και μηδὲν ἕτερον ἔχον, πλὴν τῶν ἐν ἀρχῇ Ῥωσικῶν, κατέγραψε και αὐτὸς ἐν αὐτῷ ἐλληνιστί τὰ προειρημένα.

§. 83. Και ὅτι μὲν τὸ ἱερὸν τοῦτο βιβλίον εἶναι ἔργον χειρὸς Ῥωσικῆς, μαρτυροῦσιν οὐ μόνον τὰ ἔσθωθεν αὐτοῦ

Ῥωσισί γεγραμμένα, ἀλλὰ και ὁ ἔξωθεν αὐτοῦ δεσμός. Ἀγνοουμένου δὲ τοῦ, πότε, και πῶς εὔρεθη ἐνταῦθα, εἰκάζεται ὅτι, Ἀδελφοί τινες τῆς Μονῆς ταύτης, μετὰ τὸν προρρήθέντα Ἱερόθεον Κουκουζέλην (§. 60), ἀπελθόντες εἰς Ῥωσσίαν χάριν ἐλέους, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐβασίλευεν ὁ ἀνωτέρω Ἀλέξιος Μιχαηλίδης, και κατορθώσαντες ἐκεῖθεν βασιλικὸν σιτηρέσιον, κατέγραψαν και τὰ ὀνόματα τῆς τότε βασιλικῆς οἰκογενείας ἐπὶ τῷ μνημονεύειν αὐτῶν. Ὡς ἐνέχυρον δὲ τοῦ σιτηρεσίου τούτου εἰς τὸ διηνεκές, ἐδόθη και χρυσόβουλλον βασιλικὸν, ὡς εἶδομεν ἐν τοῖς προλαβοῦσιν (§. 49).

§. 84. Πιθανὸν ὅμως ὅτι, και τὸ χρυσόβουλλον τοῦτο, και τὸ ἀνωτέρω βιβλίον μὲ τὰ Ῥωσικὰ ὀνόματα, ὅ ἐστι τὸ Βραβεῖον, ἦσαν κτήματα ἐξ ἀρχῆς, οὐχὶ τῆς ἐνταῦθα, ἀλλὰ τῆς κατὰ Σωζόπολιν τοῦ Προδρόμου Μονῆς (§. 21. 23). εὔρεθέντα εἰς ἐκείνην διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, δι' ὃν εὔρεθησαν και εἰς ταύτην. Ἡ πιθανολογία αὕτη βάσιν ἔχει τὰ ἐπὶ τέλος ἐνός Τυπικοῦ ἀναγιγνωσκόμενα, ἔχοντα οὕτως: « Ἐκάμαμεν Τυπικάριν τῆς ἡμετέρας Μονῆς, ἐν ἔτει ἀψπή (1598), ἀφ' οὗ ἤλθαμεν ἀπὸ τὴν Μοσχοβίαν πλὴν ἐλείψαμεν ἀπὸ τὸ Μονασῆριον χρόνους δ'.

Ἐν τῷ αὐτῷ Τυπικῷ, κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, ἀναγινώσκονται ὡσαύτως τὰ ἐξῆς: « Τὸ ἀψπὸ (1594) ἔτος, ἀντέστη ὁ Μιχαὴλ Βοεβόδας κατὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν » (ζζ), και ἐδορυάλωσεν ὄσους εὐρίσκοντο εἰς τὰ ὄρια

(ζζ) Αἱ πέντε αὗται λέξεις ἐν τῷ Τυπικῷ γράφονται κατὰ τινὰ αἰνιγματώδη τρόπον: οὐχὶ δηλαδὴ, διὰ τῶν φυσικῶν τῆς λέξεως στοιχείων, ἀλλὰ διὰ τῶν ἀπολειπομένων ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως αὐτῶν (ἀριθμητικῶς λογιζομένων) ἀπὸ τῆς προσεχῶς δεκάδος, ἢ ἑκατοντάδος, ἢ χιλιάδος ἤγουν, ἀντέστη ὁ ξ β υ θ ο-η λ ε η λ ν ς θ ω-π θ ψ θ-ψ ν-θ ω ξ θ θ ο β τῶν. Κατὰ ταύτην τὴν γραφὴν ἐρμηνεύον-

» τῆς Μουντοβλαχίας ὑπῆρχε καὶ ἡμῶν Μοναστήριον,
 » ὅπερ λέγομεν Μετόχιον, καὶ κτήματα πλείστα, ἀμ-
 » πέλια, χωράφια, ἐργαστήρια, ζεύγη βοῶν, πρόβατα,
 » καὶ τὰλλα πάντα, ἐπιρπόλησαν οἱ... καὶ ἐδορυάλω-
 » σαν καὶ Πατέρας ἡμετέρους. »

§. 85. Ὅτι δὲ τὸ Τυπικὸν τοῦτο ἦν τῆς προῤῥηθεί-
 σης τοῦ Προδρόμου Μονῆς, εἰ καὶ μὴ σημειοῦται ῥητῶς,
 βεβαιοῦται ὁμως ἐκ τῶν ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ ἀναγινωσκο-
 μένων: ὅτι, « ἐν ἔτει ζηβ' (1584 ἀπὸ Χριστοῦ) ἔκοι-
 » μῆθη ὁ μακαρίτης Ἐπίσκοπος Ἀγαθουπόλεως, κύρις
 » Μητροπόλεως. » Ἄλλ' ἀπίθανον πάντη, ὅτι οἱ ἐν Χάλ-
 κῃ Πατέρες εἶχον τσαύτην σχέσιν πρὸς τὸν Ἀγαθου-
 πόλεως, ὥστε νὰ χρονολογήσωσι καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ.
 Δῆλον ἄρα, ὅτι οἱ ἐν τῇ ἐκείσῃ τοῦ Προδρόμου Μονῆ ἔση-
 μείωσαν ταῦτα, οἱ καὶ τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ἐγγύθεν νε-
 μόμενοι, καὶ ἐκεῖθεν μετεκόμισαν αὐτὸ ἐνταῦθα, ὡς εἴ-
 ρηται (§. 23) (ηη).

§. 86. Ἐκ τῶν δύο τούτων μαρτυριῶν συναγεται ὅτι,
 ἐνωθέντων τῶν δύο Μοναστηρίων εἰς μίαν κοινὴν Ἀδελ-
 φότητα, ἐγένοντο ἐπομένως καὶ τὰ κτήματα ἀμφοτέρων

ταῖς ἡ μὲν πρώτη λέξις, Μπαχλ' ἢ δὲ δευτέρα, Βοεθόνδας ἢ δὲ τελευταία,
 Ἡσμακλιτών, δείγμα τῆς ἀμαθείας τοῦ γράψαντος. Οὗτος δὲ ὁ τρόπος τοῦ
 γράφειν ἀπαντᾷται οὐ μόνον εἰς τὸ ἀνωτέρω Τυπικόν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ
 χειρόγραφα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν τῆς Προδρομικῆς ἐκείνης Μονῆς, ὅπου ἡ
 σπουδὴ αὐτῆ, ὡς φαίνεται, ἦτο μάθημα κοινόν.

(ηη) Τῇ αὐτῇ 1584 ἔτει, ἀφιέρωθη εἰς τὴν αὐτὴν Μονῆν, ὑπὸ τοῦ Πανιερωτά-
 του Μητροπολίτου Μεσσηρίας κυρίου Ἰγνατίου, καὶ ἕτερον Τυπικόν, πληρέστερον
 καὶ ἀκριβέστερον τοῦ ἀνωτέρω, γεγραμμένον ἐν ἔτει 1447, τουτέστιν, ἐξ ἔτη πρὸ
 τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὑπάρχον δὲ πρότερον κτῆμα τοῦ εὐαγοῦς
 Ξεῶνος τοῦ Ἀρματίου, Σαρματικὸν λεγόμενον τὴν σήμερον τουρκιστί, εἶτα ἀπὸ
 χειρῶν εἰς χεῖρας μεταπεσόν μετὰ τὴν ἀλωσιν, εὕρεται ἡδὴ καὶ αὐτὸ ἐν τῇ ἡ-
 μετέρᾳ Μονῇ, μετὰ καὶ ἄλλων βιβλίων κομισθέν ἐκ τῆς Μονῆς ἐκείνης.

κοινὰ, καὶ αἱ περὶ τούτων φροντίδες. Διὸ, ἡ ἐτοιμασία τοῦ
 Ἡγουμένου διὰ τὴν Μπογδανίαν (§. 44), τὴν ἐπίσκεψιν
 βέβαια τῶν ἀνωτέρω κτημάτων, καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν προσό-
 δου τὴν εἰσπραξιν εἶχε σκοπὸν. Ὅτι δὲ τὰ κτήματα ταῦτα
 ἦσαν ἀφιερώματα τῶν τῆς Βλαχίας καὶ Μπογδανίας Ἀρ-
 χόντων καὶ Αὐθεντῶν, διὰ χρυσοβούλλων ἐξησφαλισμένα,
 μαρτυρεῖ ὁ Κώδιξ τῆς Μονῆς, ἀναφέρων περὶ αὐτῶν, ἐν
 μὲν τῷ εἰρημένῳ Καταστίχῳ τῶν σκευῶν (§. 44), οὕτω:
 » Τρία Χρυσόβουλλα, δύο τῆς Μπογδανίας, καὶ
 » τὸ ἐν τῆς Βλαχίας. » Ἐν ἐτέρᾳ δὲ καταγραφῇ
 τῶν αὐτῶν σκευῶν, ἐπὶ Γρηγορίου γενομένη, ἐν ἔτει
 1752, ἀναφέρει πάλιν ἐξ μὲν τῆς Βλαχίας Χρυσόβουλ-
 λα, ἐν δὲ τῆς Μπογδανίας (θθ). Τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχί-
 αῖς λοιπὸν ταύταις μοναστηριακῶν κτημάτων τὴν ἀφιέ-
 ρωσιν, καὶ τὴν ἐξασφάλισιν αὐτῶν περιέχουσι τὰ ὑπὸ
 τοῦ Κώδικος ἀναφερόμενα Χρυσόβουλλα, δυνάμει τῶν ὁ-
 ποίων ἀπελάμβανον οἱ Πατέρες τῆς Μονῆς, εἴτε τὴν
 ἐκεῖθεν προερχομένην ὠφέλειαν, εἴτε χρηματικῆς τιнос
 ποσότητος σιτηρέσιον ὠρισμένον.

§. 87. Ὡσαύτως, ἡ ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου ἐνεργηθεῖσα
 ἀνακαίνισις τοῦ Χρυσοβούλλου διὰ τοῦ Ῥωσικοῦ Πρέ-
 σβεως (§. 49), τὸ Ῥωσικὸν Χρυσόβουλλον δηλοῖ, πε-
 ρὶ τοῦ ὁποίου σημειοῖ ὁ Κώδιξ, λέγων: Κατάστιχον
 καὶ Χρυσόβουλλον Μοσχόβικον. Καὶ διὰ μὲν τοῦ
 Κατάστιχον, ἐννοεῖται πιθανώτατα ἡ ἐν τῷ εἰρημένῳ

(θθ) Ἐνταῦθα, ὡς φαίνεται, συνέθη τοῦ γραφέως παραδρομὴ, καὶ ἐπρίπεν ἴσως
 νὰ γράψῃ: ἐξ τῆς Μπογδανίας, καὶ ἐν τῆς Βλαχίας. Ἦσαν δὲ ταῦτα τῆς τοῦ Προ-
 δρόμου Μονῆς, τὰ μὲν ἐξ, περὶ τοῦ προῤῥηθέντος Μοναστηρίου τοῦ Ἀρῶν Βοε-
 θόδα (§. 71) τὸ δὲ τῆς Βλαχίας, διαλάμβανε τυχὸν περὶ τοῦ πυρποληθέντος,
 κατὰ τὴν ἐν τῷ Τυπικῷ σημείωσιν (§. 84).

Βραβείω καταγραφή τῶν Ῥωσικῶν ὀνομάτων τὸ δὲ Χρυσόβουλλον διελάμβανεν ἀναμφιβόλως περὶ τοῦ βασιλικοῦ σιτηρεσίου, τοῦ ὁποίου ἡ δόσις εἶχε παύσει, ὡς φαίνεται, ἐξότου ἔπαυσε καὶ ἡ ὑπαρξίς ἐκείνης τῆς τοῦ Προδρόμου Μονῆς. Καὶ τοῦτο ἴσως αἰνίττεται τὸ ὑπὸ τοῦ Κώδικος εἰρημένον: « Ἐγραψε δὲ καὶ τὸ Χρυσό- » βουλλον διὰ νὰ ἀνακαινισθῆ, καὶ νὰ ἔρχεται τὸ διω- » ρισμένον πάλιν ἀπὸ τὴν Βασίλισσαν » (§. 49). Εἴτε ὁμως εἰς τὴν μίαν, εἴτε εἰς τὴν ἄλλην Μονὴν διωρίσθη ἀνέκαθεν, τοῦτο εἶναι ἐκτὸς πάσης ἀντιλογίας, ὅτι, μετὰ τὴν διαληφθεῖσαν τοῦ Χρυσόβουλλου ἀνακαινίσιν, τὸ τεταγμένον ἐκεῖνο σιτηρέσιον, στελλόμενον ἐκτοτε ἐν- τὰυθα πρὸς τοὺς κατὰ καιρὸν Ἡγουμένους τῆς Μονῆς, ἐστάλη ἐπομένως καὶ κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1844 ἔτους, παρὰ Νικολάου τοῦ Σεβαστοῦ Αὐτοκράτορος, ἐκ τοῦ βασιλικοῦ τῆς Ῥωσσίας ταμείου.

ΕΠΑΝΑΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ ΤΩΝ ΗΓΟΥΜΕΝΩΝ.

§. 88. Μετὰ τὴν τοῦ εἰρημένου Ἀγαπίου ἀρχιερα- τείαν, γενομένην κατὰ τὸ 1792 ἔτος, ὡς εἴρηται (§. 80) οὐδεὶς φαίνεται διάδοχος αὐτοῦ ἄμεσος εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς ἡγουμενείας, ἕως τέλους σχεδὸν τοῦ ΙΗ'. αἰῶνος. Τότε δὲ ἀπαντᾶται ὀνομαστί δεύτερος Ἡγούμενος Ὑψηλάντικος, ὁ πρῶτον Νέων Πατρῶν Λαυρέντιος, ὡς αὐ- τὸς ἰδιοχείρως ἐσημείωσεν ἐν τῷ Κώδικι τῆς Μονῆς, οὕτως εἰπὼν: « αω, κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον, εἰς τὰς εἴ- » κοσι τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἐδιορίσθηκα ἐπιστάτης τῆς Μονῆς » ταύτης τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου, τῆς νήσου » Χάλκης καὶ κάτωθεν σημειόνω τὰ ὅσα ἀφιερῶματα » τῶν Χριστιανῶν μᾶς δίδουν εἰς τὸν καιρὸν μας.

Πρῶτον Νέων Πατρῶν Λαυρέντιος.

89. Οὗτος, κατὰ προτροπὴν τῶν Αὐθεντικῶν Ἐπι- τρώπων τῆς Μονῆς, συναγαγὼν τὰ ἐν αὐτῇ ἀνέκαθεν εὑρισκόμενα διάφορα μέρη Ἀγίων Λειψάνων, δεκαεννέα τὸν ἀριθμὸν, κεχωρισμένα ὄντα πρότερον, συνέδησε τὰ πάντα ὁμοῦ εἰς ἀργυρᾶν πλάκα, καὶ ἐνέθηκεν αὐτὰ εἰς κιβώτιον ἐμμοκατάπαστον (Σαδεφένιον), ἐπίτηδες κατα- σκευασθέν. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ, ἐν ἔτει 1802, ἀφιέρωσεν ὁ Ἄρχων Σπαθάριος, Δημήτριος Χαντζερῆς, τὸ ἐπὶ τῆς ἐν τῷ Προνάῳ Δεσποτικῆς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ ἀργυροῦν ὑποκάμισον, ἔλκον βάρος ὡκάδων ὀκτώ.

§. 90. Ἀλλὰ, κατὰ τὸ 1804 ἔτος, Ἰουνίου 18, ὁ Λαυρέντιος οὗτος ἐξώσθη τῆς ἡγουμενείας, διὰ προστα- γῆς τοῦ ἰδίου Αὐθέντου Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, ὅστις, ἐν τῇ αὐθεντικῇ αὐτοῦ ἐπιστολῇ, τῇ πρὸς τοὺς Ἐπι- τρώπους αὐτοῦ: Ἄρχοντα Ἄγαν Γεώργιον Θεολόγον, καὶ Ἰορδανάκην, ἐπιφέρων καὶ τῆς ἐξώσεως τὰ αἴτια, λέγει:

» Ἐπειδὴ πρὸ πολλοῦ καὶ παρὰ πολλῶν ἔφθασεν εἰς » τὰς ἀκοάς μας ἡ ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ Μοναστηρίῳ ἀ- » κατασασία, ὡς πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ αἱ συνήθεις Ἀ- » κολουθίαι καὶ Ἱερουργίαι νὰ μὴν ἐνεργῶνται πολλά- » κισ, ἐλλείπει Ἱερουργῶν, καὶ ἡ κατὰ τὴν ἀναγκαίαν » οἰκονομίαν ἐπὶ τὸ χεῖρον προχώρησις, καὶ ὁ τῶν τσα- » μίων ἀφανισμὸς, ἐξ αἰτίας τοῦ ἡγουμενεύοντος ἀγίου » πρῶτον Νέων Πατρῶν, διὰ τὸ ἀπρονόητον καὶ ἀπολίτευ- » τον τῆς Πανιερότητός του, καὶ τὴν ἀψηφισίαν ὅπου » ἐδείκνυε καὶ πρὸς τοὺς ἰδίους ὑμᾶς Ἐπιτρόπους καὶ » ἐν συντόμῳ, διὰ τὴν ἀμέλειαν καὶ ἀδιαφορίαν του εἰς » ὅλα τὰ πρὸς ὠφέλειαν, καλὴν διοίκησιν, καὶ τάξιν τοῦ » Μοναστηρίου, ἀπεφασίσσαμεν, πρὸς διόρθωσιν αὐτῶν ὁ- » λων, νὰ διορίσωμεν ἄλλον Ἡγούμενον ἀντ' αὐτοῦ, » ἄξιον καὶ ἀρμόδιον ὑποκείμενον, κτλ. »

§. 91. Ἐκ τῶν ἀπηριθμημένων κατηγοριῶν, ὅσαι κατὰ τοῦ ἁγίου πρῶην Νέων Πατρῶν ἐγράφησαν, ἄς κρίνη ἕκαστος περὶ τοῦ χαρακτήρος αὐτοῦ. Ἡμεῖς δὲ παρατηροῦμεν, ὅτι μία τῶν πολλῶν εἶναι καὶ ἡ τῶν Τσαμίων, ὃ ἐστὶ τῶν πιτύων ὁ ἀφανισμός. Τῶνόντι, πρὸ τῆς ἡγουμενείας τῆς Πανιερότητος του, τὸ ἀειθαλές τούτο φυτὸν ἦτο εἰς τοσαύτην δαψίλειαν πανταχόθεν τῆς Μονῆς, ὥστε ἐσχηματίζοντο ἐξ αὐτοῦ δάση πυκνότατα καὶ συνηρεφῆ· ἐκ τῆς βορείου μάλιστα πλευρᾶς ὑπῆρχον δένδρα πολυετῆ καὶ ὑψίκομα, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν, ὅσοι ἐχρημάτισαν αὐτόπται τῶν πραγμάτων. Ἄλλ' ὁ καλὸς οὗτος Ἱεράρχης, βαλὼν καὶ αὐτὸς, ὡς φαίνεται, πέλεκυν εἰς αὐτὰ, δούς ἐλευθερίαν τυχόν καὶ εἰς τῶν Νησιωτῶν τὴν χεῖρα, ἀφιλόκαλον ἄλλως οὔσαν καὶ φθοροποιὸν, κατέστρεψεν αὐτῶν τὸ πλεῖστον μέρος· καὶ πάντως ἐξηφάνιζε τὰ πάντα, ἐὰν ἡ γῆ, ὀργῶσα ἐκ φύσεως πρὸς βλάστησιν τούτου τοῦ φυτοῦ, δὲν ἀνεπλήρhone πάλιν τὰ καταστρεφόμενα δι' ἄλλων νεοβλάστων, ὅποια εἶναι τὰ θάλλοντα νῦν.

§. 92. Δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἴσως ἐξω τοῦ σκοποῦ νὰ προσθέσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι, διὰ μέσου τῶν εἰρημένων ὑψικόμων πιτύων, ὑπάρχει ἀνεωγμένη ἀνάκαθεν πλατυτάτη ὁδός, φέρουσα μὲν εἰς τὴν κώμην (§. 10), τέταρτον περιπίου ὥρας ἀπέχουσαν τῆς Μονῆς, χρησιμεύουσα δὲ ἡ αὐτῇ, ἐφ' ἱκανὸν διάστημα, καὶ εἰς περίπατον τερπνόν, μάλιστα τὸ θέρος, ὡς τόπος ὁμαλώτατος καὶ κατάσκιος ἐν μέρει, μὲ ὠραίας δενδρостιχίας ἐκατέρωθεν, ἐκ τῶν αὐτοφυῶν τούτων φυτῶν κατεσκευασμένης.

§. 93. Ἐξωπθέντος λοιπὸν τῆς ἡγουμενείας τοῦ ἁγίου πρῶην Νέων Πατρῶν, εἰσήχθη ἀντ' αὐτοῦ, διὰ τῆς αὐτῆς τοῦ Αὐθέντου ἐπιστολῆς, ἐν ἔτει 1804, ὁ Ἀρχιμανδρίτης

αὐτοῦ, Γαβριὴλ Ἱερομόναχος, Κρής τὴν πατρίδα. Ἀλλὰ καὶ τοῦτον, ἀρχιερατεύσαντα ἔπειτα, κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1810 ἔτους, καὶ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Τήνου λαβόντα, διεδέχθη ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Γαλακτίων, Ἀρχιμανδρίτης καὶ αὐτὸς, ἡγουμενεύων πρότερον ἐν τῇ νήσῳ Πρῶτη.

§. 94. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Γαλακτίωνος τούτου, ἐν ἔτει 1813, κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον, πατριαρχεύοντος τοῦ ἀοιδίμου Κυριλλου ς'. δι' ἐνεργείας τῶν Αὐθεντικῶν Ἐπιτρόπων τῆς Μονῆς, ἐστάλησαν γράμματα Πατριαρχικά καὶ Συνοδικὰ πρὸς τε τὸν Μητροπολίτην ἅγιον Σηλυβρίας, καὶ τοὺς προεστῶτας τῆς ἐπαρχίας ταύτης, προτρέποντα αὐτοὺς καὶ συμβουλευόντα νὰ παύσωσι τὰς καταχρήσεις, καὶ ἐνοχλήσεις, καὶ διαφόρους δυσκολίας, ἐπομένως δὲ καὶ ζημίας, ὅσας προεξένουν εἰς τὴν Μονήν, ὡς ἀναλαμβάνοντες μὲν πρὸς καλλιέργιαν τὰ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἐπιβατῶν κτήματα αὐτῆς καὶ χωράφια, ἀποποιούμενοι δὲ ὕστερον τὴν ἀπόδοσιν τῆς συμφωνηθείσης μορτῆς. Ἐπὶ τούτῳ διωρίσθη Ἐκκλησιαστικῶς, συναινέσει καὶ τῶν Ἐπιτρόπων, ἐπιστάτης κοινὸς τῶν Μοναστηριακῶν πραγμάτων, ὁ τῶν Ἐπιβατῶν προεστῶς Κυριαζάκης Ταβουλλάριος. Περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἐγράψαν συγχρόνως καὶ οἱ Αὐθεντικοὶ Ἐπίτροποι: ὅ, τε Ἄρχων Ἅγας Γεώργιος Θεολόγος, Λαμπίκης Γεωργίου Σαράφης, καὶ Γεώργιος Χριστοδούλου.

§. 95. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, ὅτε Ἐφορος καὶ προστάτης τῆς Μονῆς ὑπῆρχε, κατὰ δικαίωμα κληρονομικόν, ἡ Ἐκλαμπροτάτη Δομνίτσα κυρία Ῥαλοῦ, θυγάτηρ μὲν πρωτότοκος, ὡς εἴρηται (§. 79), τοῦ ἀοιδίμου Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, σύζυγος δὲ τοῦ μεγάλου Λογοθέτου Ἀλεξάνδρου Μάνου, οἱ αὐτοὶ Ἐπίτροποι, τῇ γνώμῃ καὶ τῆς Ἐφόρου, κατέστησαν νέους Ἠγουμένους εἰς τὰ ἐν Βλα-

χομπογδανία δύο Μοναστήρια. Καί εἰς μὲν τὸ ἐν Ἰασίῳ διώρισαν ἱερομόναχον τινά, Φιλάρετον τὴν κλησιν· εἰς δὲ τὸ ἐν Βουκουρεστίῳ, τὸν ἐπὶ ψιλῶ ὀνόματι ἁγίον Ἰεδέσσης, Διονύσιον Δε-λάζαρι, Ζακύνθιον τὴν πατρίδα, ὑποχρεοῦντες ἀμφοτέρους νὰ γνωρίζωσι τὴν κυριαρχίαν τῆς ἐνταῦθα Μονῆς, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξήρτηται ἐκεῖνα ὡς Μετόχια· καὶ ἐπομένως νὰ πέμπωσι κατ' ἔτος ἀνελλιπῶς τὸ συμπεφωνημένον ἐτήσιον.

§. 96. Μετὰ ἐνναετῆ ἡγουμενείαν τοῦ Γαλακτίωνος, μετακληθεὶς ἐκ Βλαχίας ὁ ῥηθεὶς ἅγιος Ἰεδέσσης, κατέστη Ἠγούμενος τῆς Μονῆς, ἐν ἔτει 1819. Οὗτος, ἐπιπεδώσας τόπον μικρὸν, ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς προειρημένης δενδροστίχου ὁδοῦ δεξιόθεν, πρὸς βορρᾶν τῆς Μονῆς, κατεσκεύασε τὸ μέχρι καὶ νῦν ὄρωμενον Κάθισμα περὶ τὸ ἐκεῖ προϋπάρχον πηγάδιον, μὲ μικρὰν ἐσίαν (οὐτζάκ), διὰ νὰ ψήνωσιν (ἐλεγε) καὶ πίνωσι τὸν καφφὲν αἱ Κοκωνίτσαι, ἐπὶ τῆς ἐκεῖ χλοαζούσης κριθῆς, ἐπίτηδες σπειρομένης.

Ἄλλὰ, κατὰ τὸ 1821 ἔτος, ἐκραγείσης τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, καταφυγὼν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Πρεσβείαν, διεσώθη ἐκεῖθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα Ζακύνθον, τῆς ὁποίας καὶ Μητροπολίτης ἐγένετο μετὰ ταῦτα, τὸ 1833 ἔτος, ὅτε, διὰ νέας νομοθεσίας τοῦ Ἰονίου Κράτους, ἐναπετέθη εἰς τῆς Ἐπτανήσου τὸν Κληρὸν τὸ δικαίωμα τῆς τῶν Ἀρχιερέων αὐτοῦ ἐκλογῆς. Κατόρθωμα τοῦτο πολίτου ἀγαθοῦ, καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν νομίμων καὶ πατρικῶν παραδόσεων ἐνθέρμου ζηλωτοῦ καὶ ὑπερμάχου, τοῦ κυρίου Ἀνδρέου Μουστοξύδου τοῦ Κερκυραίου, ὑπάρχοντος τότε μέλους τῶν Βουλευτῶν.

§. 97. Φυγόντος οὕτω τοῦ ῥηθέντος Δε-λάζαρι, ἔπαυσε πλέον, διὰ τὴν τότε ἀνωμαλίαν τῶν πραγμάτων, ἡ ὑπό

τῆς Ὑψηλαντικῆς οἰκογενείας γινομένη τῶν Ἠγούμενων ἐκλογῆ, πρὸς τὴν τῆς Μονῆς κυβέρνησιον, καὶ ἔκτοτε ἀέλαβε τὴν προστασίαν αὐτῆς ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησία.

§. 98. Πρῶτος λοιπὸν Ἠγούμενος ὑπ' αὐτῆς διορισθεὶς, ὑπῆρξεν ὁ ἐπὶ ψιλῶ ὀνόματι Ἀριστείας, Μητροφάνης τοῦ νομα, ὅστις ἦν προεστὼς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς ἐνορίας Τζοπαλή. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγους μῆνας ἀναχωρήσαντος αὐτοῦ εἰς τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν, διωρίσθη Ἠγούμενος ὑπὸ τοῦ τότε πατριαρχεύοντος Εὐγενίου τοῦ Α' καὶ τοῦ Μεγάλου Δραγουμάνου κυρίου Σταυράκη Ἀριστάρχου, Ἀγαθᾶγγελος Ἱερομόναχος, Ἄνδριος τὴν πατρίδα. Ἀλλὰ καὶ τοῦτον, μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς ἐνιαυτοῦ, εἴτε ἐκουσίως παραιτηθέντα, ἢ (τὸ πιθανώτερον) ἐξωσθέντα τῆς ἡγουμενείας, διὰ τὰς καταχρήσεις αὐτοῦ, ὡς λέγουσι, διεδέχθησαν τρεῖς ἕτεροι Ἄνδριοι: Ἰωσήφ, Διονύσιος καὶ Σαμουήλ, τὸ ἐπάγγελμα Ἱεροκλήρυξ, καὶ εἰς ἐφημέριος μετ' αὐτῶν, Ἰωακείμ τὴν κλησιν, Ἄνδριος καὶ αὐτὸς, οἵτινες εἶχον ὁμοῦ καὶ τὸ Μετόχιον τῆς Πρώτης. Μετὰ τούτους ἡγουμένευσεν Ἀμβρόσιος Ἱερομόναχος, Αἰνίτης τὴν πατρίδα, ὁ μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς ἐνιαυτοῦ γενόμενος Βόσνης Μητροπολίτης. Ἐπὶ πᾶσι δὲ, κατὰ τὸ 1827 ἔτος, τῇ 13 Φεβρουαρίου, κατέστη Ἠγούμενος τῆς Μονῆς Σαμουήλ ὁ ἐκ Νάξου. Καὶ οὕτως, εἰς διάστημα ἐξ ἐνιαυτῶν, ἔλαβεν ἡ Μονή, πρὸς δυσυχίαν τῆς, ὀκτῶ ἀλλεπαλλήλους Ἠγούμενους.

§. 99. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Σαμουήλ τοῦ Ναξίου, κηρυχθέντος μεταξύ Πόρτας καὶ Ῥωσσίας πολέμου, καὶ μάχης γενομένης, ἤχθησαν εἰς τὴν Μονὴν ταύτην πρὸς φύλαξιν, τῷ 1828, Αὐγούστου 5. ἡμέρα Κυριακῆ, ὥρα 4. τῆς νυκτός, αἰχμάλωτοι Ῥῶσοι στρατιῶται 103· καὶ

τῆ 23 τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἕτεροι πάλιν 118 μετὰ καὶ ἐνός ἀξιωματικοῦ. Ἐφεξῆς δὲ καὶ ἄλλοι, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ἀνέβη, κατὰ τινὰς μὲν εἰς ὀκτακοσίους, κατ' ἄλλους δὲ μέχρι χιλίων. Τεταλαιπωρημένοι δὲ ὄντες οἱ πολλοὶ ἐκ τῆς κακοπαθείας τοῦ πολέμου, καὶ τελευτήσαντες ὑπὲρ τοὺς 300, ὡς λέγεται, ἐτάφησαν οἱ μὲν πρὸς βορρᾶν τῆς Μονῆς, ἀνωτέρω τῆς δενδροστίχου λεωφόρου ὑπὸ τὰς πίτυς, οἱ δὲ πρὸς μεσημβρίαν ὑπὸ τὰς ἐλαιάς, τὰς περὶ τὴν θύραν τοῦ Ἀρτοποιείου· τὸ δὲ πλεῖστον μέρος αὐτῶν ἐτάφη κάτωθεν τοῦ ἐλαιῶνος, εἰς τὸν νῦν κήπον ἐν τῷ Πευκολιμένι, χέρσου οὔσης τότε τῆς ἐκεῖ γῆς. Ἐκαλεῖτο δὲ ὁ μὲν πρῶτος τῶν τελευτησάντων Φίλιππος, ὁ δὲ δεύτερος, Συμεών.

Μεταξὺ τῶν αἰχμαλώτων τούτων οἱ μόνοι ἀξιωματικοὶ (ὄφφικιάλοι) ἦσαν 24 τὸν ἀριθμὸν, ὡς αὐτοὶ κατέγραψαν τὰ ἑαυτῶν ὀνόματα ἐν τῷ προρρήθέντι Βραβείῳ (§. 80-83). Οἱ αὐτοὶ κατέγραψαν ὡσαύτως καὶ τῆς νῦν τοῦ Αὐτοκράτορος Νικολάου Βασιλικῆς οἰκογενείας τὰ ὀνόματα, κατόπιν τῶν τῆς παλαιᾶς ἐκείνης, ἐν ἔτει 1829. Σεπτεμβρίου 14, ὅτε ἡ μεταξὺ τῶν δύο αὐλῶν εἰρήνη ἐγένετο. Μετὰ δὲ ταύτην, ἐλευθερωθέντων τῶν αἰχμαλώτων τούτων Ῥώσων, ἐπειδὴ ἡ Μονὴ ἔπαθεν ὑπ' αὐτῶν, καὶ μάλιστα ὑπὸ τῆς φυλαττούσης αὐτοὺς Ὀθωμανικῆς φρουρᾶς, ἐστάλησαν ἐκ Πετροπόλεως πρὸς τὸν εἰρημένον Ἡγούμενον Σαμουήλ, κατὰ τὴν αὐτοῦ μὲν αἴτησιν, ὡς ἐρωτηθέντος, λιτὴν ὅμως καὶ μὴ ἀνάλογον πρὸς τὴν γενομένην βλάβην, εἰκοσιπέντε χιλιάδες γροσίων Τουρκικῶν, δι' ὧν αὐτὸς ἐπεσκεύασε τὰ μᾶλλον βεβλαμμένα μέρη τῆς Μονῆς. Καὶ αὕτη εἶναι ἡ εἰς αὐτὴν τελευταία, ἀλλὰ καὶ ἡ μόνη, μετὰ τὴν Ὑψηλαντικὴν ἀνακαίνισιν,

γενομένη ἐπισκευή, ὡς καὶ τῶν Ἡγουμενῶν ἀπάντων ὁ ἔσχατος ὑπῆρξεν οὗτος ὁ Σαμουήλ.

§. 100. Ὅτι δὲ ἡ Ὑψηλαντικὴ αὕτη ἀνακαίνισις σκοπὸν εἶχε καθ' αὐτὸ, ἵνα τὸ ἱερόν τοῦτο καταγώγιον χρηματίζει, ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, κατοικητήριον μουσῶν, καὶ διδαστήριον εὐσεβείας, οὐ μόνον ὁ ἀοιδίμος αὐτοῦ Κτίτωρ ἐδήλωσε σαφῶς ἐν τῷ ἑαυτοῦ Χρυσοβούλλῳ (§. 74), ἀλλὰ καὶ αὕτη τῆς Μονῆς ἡ εὐρύχωρος κατασκευὴ, καὶ ἡ ἔκτοτε διαίρεσις τῶν οἰκημάτων αὐτῆς κηρύττει τοῦτο τρανότατα, ἂν καὶ αἱ τότε περιστάσεις δὲν συνεχώρησαν εὐθύς τοῦ τοιοῦτου σκοποῦ τὴν πλήρωσιν· ἀλλ' ἔμελλε τέλος πάντων νὰ πληρωθῇ καὶ αὐτός.

Πρὶν ὅμως παραστήσωμεν τὴν ἱερὰν ταύτην Μονὴν ὑπ' ὅσιν ἐτέραν, ἴσως δὲν ἤθελε φανῆ περιττὸν εἰς τοὺς φιλοθέους, καὶ τὴν εὐπρέπειαν ἀγαπῶντας τῶν Θεῶν Ναῶν, ν' ἀναφέρωμεν πρῶτον ἐνταῦθα τινὰ τῶν ἐν τῷ Σκευοφυλακίῳ αὐτῆς Ἱερῶν κειμηλίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Ἱερὰ Κειμήλια καὶ Σκευὴ τῆς Μονῆς, ἐν ᾧ καὶ περὶ βιβλίων παλαιῶν, χειρογράφων τε καὶ τετυπωμένων.

§. 101. Τὰ ἐπισημότερα, καὶ λαμπρότερα πάντων, καίτοι νεώτερα κατὰ τὸν χρόνον, εἶναι τὰ Ὑψηλαντικά· τουτέστιν:

Α'. Ἐπιτάφιος θρήνος, χρυσοκέντητος ἐπὶ κοκκίνου μεταξωτοῦ ὑφάσματος, ὑπὲρ τὸν πῆχυν τὸ ὕψος, καὶ $1\frac{1}{2}$ τὸ πλάτος.

Β'. Καταπέτασμα τῶν Βημοθήρων, χρυσαργυροκέντητον ἐπὶ ὑφάσματος ὁμοίου, περιπίου δίπηχυν τὸ ὕψος, τὸ δὲ πλάτος πλέον τοῦ ἑνός, ἔχον τὴν Ἁγίαν Τριάδα στεφανοῦσαν τὴν Θεοτόκον. Κάτωθεν δὲ, τῆς Οὐγγροβλαχικῆς ἡγεμονείας τὰ παράσημα, καὶ περὶ αὐτὰ τὴν ὑπογραφήν τοῦ Ἡγεμόνος.

ΙΩ. ΑΑ. ΙΩ. ΥΨ. Β. Β.

Ἡγουν, Ἡμεῖς Ἀλέξανδρος Ἰωάννου Ὑψηλάντης Βοεβόδας.

Ἄλλ' ἐναυθὰ σημειωτέον, ἄ. Ὅτι ἡ εἰς τὴν ἡγεμονικὴν ταύτην ὑπογραφήν πρώτη λέξις ΙΩ, Βλαχικὴ οὔσα, ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ IO (ἐγὼ) ἠρατισμένη, μεθερμηνεύεται ἐνίοτε μὲν ἐνικῶς, εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ, Ἐγὼ ἐνίοτε δὲ πληθυντικῶς, κατὰ τὸ ἔθος τῶν Μεγιστάνων, εἰς τὸ, Ἡμεῖς, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῆς ἀπὸ τοῦ βλαχικοῦ εἰς τὸ γραικικὸν μεταφράσεως τοῦ εἰς τὴν Μαρκούτσαν δοθέντος χρυσοβούλλου τοῦ Ὑψηλάντου τὸ ὅποσον ὁμως ἀγνοοῦντες τινές, καὶ βλέποντες τὴν λέξιν διὰ τοῦ Ω γραφομένην, ὡς καὶ τὴν ἐφεξῆς τρίτην, ἐξέλαβον αὐτὴν Ἑλληνικὴν, δηλοῦσαν στενογραφικῶς, Ἰωάννης καὶ ἐπομένως ὑπέθεντο, ὅτι, πάντες οἱ τῆς Βλαχομπογδανίας Ἡγεμόνες, ἰδιοποιούμενοι τὸ ὄνομα τοῦτο, δῆθεν ὡς διαδοχικόν, ἀπὸ τοῦ ἐκεῖσε πρώτου ἡγεμονεύσαντος, Ἰωάννου τὴν κλησιν, προτάττουσιν αὐτὸ τοῦ κυρίου ἑαυτῶν ὀνόματος, εἰς τιμὴν ἐκεῖνου.

Σημειωτέον β'. Ὅτι τὰ ἱερά ταῦτα ἄμφια, ὡς ὑπὸ

ἑτερογλώσσων ἐν ἀλλοδαπῇ τεχνουργηθέντα, φέρουσιν ἡμαρτημένην τὴν τετάρτην λέξιν: W, ἀντὶ ΥΨ.

Γ'. Δύο Καταπετάσματα πρὸς τῆς ὑπὸ τὴν Καμάραν εἰκόνας τῆς Θεοτόκου (§. 32), διπηχυαῖα τὸ ὕψος, ἐκ κοκκίνου μεταξωτοῦ τριχώματος (Κατηφέ), ἔχοντα ἐν μέσῳ ἀμφοτέρα, ἄνωθεν ἕως κάτω, Σταυρὸν χρυσοκέντητον, τετραδάκτυλον σχεδὸν τὸ πλάτος· ὑπὸ δὲ τὰς βάσεις αὐτῶν τὰ αὐτὰ παράσημα. Τὰ δὲ περίξ κατακοσμεῖ ἄμπελος χρυσαυγίζουσα καὶ κληματίδας, καὶ φύλλα, καὶ ἑλικας, καὶ καρπούς.

Δ'. Ἐπιπέτασμα, ἢ Ἐφάπλωμα δισκελίου, ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος, καὶ τοῦ αὐτοῦ μήκους καὶ πλάτους μετ' ἄνωτέρω Καταπετάσματα, ἔχον ἐν τῷ μέσῳ τὰ αὐτὰ παράσημα· τὸ δὲ λοιπὸν πληροῖ ἡ αὐτὴ χρυσαυγῆς καὶ κατάκαρπος ἄμπελος.

Ε'. Τέσσαρα προπετάσματα, ἢ, ὡς κοινότερον λέγουσι Ποδῆαι τετράγωνοι, τῶν τεσσάρων Δεσποτικῶν εἰκόνων ὑφασμα καὶ κοσμήματα τὰ αὐτὰ, καὶ τὰ αὐτὰ παράσημα ἐν μέσῳ.

Τὰ ἐννέα ταῦτα κειμήλια, ἐξειργασμένα μετὰ μεγάλης κομψότητος καὶ πολυτελείας ἐν ταῦτῳ, κατεσκευάσθησαν ἐν Γερμανίᾳ, ἐκ παραγγελίας τῆς αἰοδίμου Δόμνης Αἰκατερίνης· ἥτις ὁμως, προαρπαγείσα ὑπὸ τοῦ θανάτου, οὐκ ἔφθασεν ἰδεῖν αὐτά· ἀφιερῶθησαν δὲ εἰς τὴν Μοῆν, ἐν ἔτει 1803, Αὐγούστου πρώτῃ.

§. 102. Τῆς αὐτῆς Δόμνης δαπάνῃ φιλότιμος εἶναι καὶ ἡ κατασκευὴ τῆς ἀργυρᾶς Θήκης, ἐν ἣ κεῖται ὁ ἱερός τοῦ ἁγίου Κηρύκου ὀλόκληρος δεξιὸς ποῦς, λείψανον τῶν τῆς Μοῆς ἀρχαίων. Ἄνωθεν δὲ αὐτῆς, ἡ εἰκὼν τοῦ Ἁγίου, καὶ τῆς Οὐγγροβλαχικῆς ἡγεμονείας τὰ παράσημα·

καὶ κατόπιν τούτων ἀναγινώσκειται, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου ἐγκεχαραγμένη, τοιαύτη ἐπιγραφή:

*Ἀλέξανδρος ὁ Ἡγεμὼν, τὴν κληῖσιν Ὑψηλάντης,
Δόμνα Αἰκατερίνα τε, ἅμα αὐτοῖς τοῖς τέκνοις.
Ἀλέξανδρος, φημί, Παλοῦν, Κωνσταντῖνον, Παλοῦν
τε (u), Τὸν κήρυκον πρεσβεύουσι ὑπὲρ τῆς σωτηρίας.*

§. 103. Ἐτερον ἀρίερωμα τῆς Ὑψηλάντικης οἰκογενείας εἶναι, Εὐαγγέλιον ἱερὸν, τετυπωμένον μὲν ἐν Βενετίᾳ τὸ 1785 ἔτος, παρὰ Δημητρίῳ Θεοδοσίῳ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων, περιηργυρωμένον δὲ ὅλον μὲ θηλυκωτήρια, φέροντα τὰς εἰκόνας τῶν Κορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου χρυσοκάπνιστον πανταχόθεν, καὶ ἐγκεκοσμημένον ἐκ μὲν τοῦ ἑνὸς μέρους, μὲ ἑπτὰ ἔγκαιστα (Σμάλτα), ὡσειδῆ τὸ σχῆμα, περιεστεφανωμένα μὲ ψευδαδάμαντας. Τούτων τὸ ἐν μέσῳ παριστάνει τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, ἄνωθεν τῆς ὁποίας ἐπίκειται τρίγωνον ἐξ ὑέλου ἰοειδοῦς, ἐκπέμπον ἀκτῖνας διὰ τοῦ αὐτοῦ ψευδαδάμαντος, καὶ φέρον κατὰ μέσον ῥωσιστὶ τὸ ὄνομα Θεός. Τὰ δὲ κατὰ τὰς τέσσαρας γωνίας ἔγκαιστα παριστάνουσι τοὺς τέσσαρας Εὐαγγελιστάς. Δύο ἕτερα μεταξὺ αὐτῶν, τὸ μὲν ἐμφαίνει Ἄγγελον, προσ-

(u) Ἡ ἐπιγραφή αὕτη, χωλαίνουσα κατὰ τὴν σύνταξιν, ἴσως ᾔθελεν εἶσθαι ὀρθότερα, ἐὰν αὐτῶς ἀνεγινώσκετο:

*Ἀλέξανδρος ὁ Ἡγεμὼν, τοῦπίκλιν Ὑψηλάντης,
Δόμνα Αἰκατερίνα τε, καὶ τέκνα τούτων ἅμα,
Ἀλέξανδρος, φημί, Παλοῦ, Κωνσταντῖνος, Παλοῦ τε, κτλ*

Ἐκ δὲ τῶν συγκεχυμένων, καὶ ἄνευ διαστολῆς τινος ἀναφερομένων τεσσάρων τέκνων, ὃ μὲν Ἀλέξανδρος ἦτο, ὃ προῤῥηθεὶς Μέγας Λογοθέτης Ἀλέξανδρος Μάνου ὃ συζευχθεὶς τὴν Παλοῦν, πρωτότοκον θυγατέρα τοῦ Ὑψηλάντου (§. 93.) Ἡ δὲ ἑτέρα Παλοῦ, ὑπῆρχεν ἡ πρώτη σύζυγος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Κωνσταντῖνου, θυγατὴρ τοῦ γηραιοῦ Αὐθέντου Καλλιμάχου (§. 79).

φέροντα τῷ Χριστῷ τὸ ποτήριον τοῦ θανάτου· τὸ δὲ, στρατιώτην ἔτοιμον εἰς τὸ σταυρῶσαι αὐτόν.

Ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου μέρους, ἔχει ἐπὶ τῆς ἀργυρᾶς πλακὸς κατὰ μέσον ἐγκεχαραγμένην τὴν Σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐκ πλαγίων, τέσσαρα ἔτι τῶν σωτηρίων αὐτοῦ παθῶν ὧν τὸ μὲν παριστάνει τὸν Χριστὸν προσευχόμενον, καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ ἐμφανιζόμενον τὸ ποτήριον τοῦ θανάτου· τὸ δὲ, κρινόμενον ἐπὶ τοῦ Ἀρχιερέως· τὸ δὲ, φραγγελούμενον ὑπὸ δύο στρατιωτῶν· τὸ δὲ, βαστάζοντα τὸν Σταυρὸν, καὶ πορευόμενον εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης. Περὶ δὲ τὴν Σταύρωσιν ἔχει τοιαύτην ἐπιγραφήν :

Μνήσθητι, Κύριε, τῶν δούλων σου Κωνσταντῖνου Ὑψηλάντου Βοεβόδα, Σαύφτα Δόμνης, καὶ τῶν γονέων καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, οἵτινες ἀφιέρωσαν τῷ ἱερῷ Μορραστηρίῳ τῆς Παραγίας, κατὰ τὴν νῆσον Χάλικην, τὸ ἱερὸν τοῦτο Εὐαγγέλιον.

α.ω.ε. = 1805.

Ἄνωθεν δὲ καὶ κάτωθεν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης φέρει τῆς Οὐγγροβλαχικῆς ὁμοῦ καὶ Μολδαυικῆς ἡγεμονείας τὰ παράσημα, εἰς δεῖγμα, ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος, χρηματίσας πρότερον τῆς Μολδαυίας ἡγεμὼν, ἐγένετο ἔπειτα καὶ τῆς Οὐγγροβλαχίας· ἀλλ' εἰς μὲν τὰ ἄνω, ἐπιγράφεται αὐτοῦ τοῦ ἡγεμόνος τὸ ὄνομα.

ΙΩ. Κς. ΑΛ. ΥΨ. Β. Β.

Εἰς δὲ τὰ κάτω, τὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ

Σ. Φ. Δ. ΜΝ.

τουτέστι, Σαύφτα Δόμνα.

Ὅπισθεν δὲ, κατὰ τὴν ῥάχιν τῆς βίβλου, εἰς πέντε διηρημένην τμήματα, παριστάνονται εἰς μὲν τὸ α. Ἀρ-

νίον, φέρον διὰ τοῦ ποδὸς ἐπὶ τῶν ὤμων σημαίαν νικη-
τικὴν. Εἰς δὲ τὸ β'. Ποτήριον ἱερὸν μέγα. Εἰς τὸ γ'.
Λαμπαδοῦχος, μετὰ λαμπάδος ἀνημμένης. Εἰς τὸ δ'.
Αἱ πλάκες τῆς διαθήκης ἀνεπτυγμέναι, καὶ ἐπ' αὐτῶν
Σταυρός, καὶ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὄφιν περιτυλιγμένος. Εἰς
δὲ τὸ ε'. Τὸ Ἰλαστήριον τοῦ καταπετάσματος, ἐπτάφωτος
λυχνία ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἄνωθεν αὐτῆς καταπέτασμα.

Τὸ ἱερὸν τοῦτο Κειμήλιον ἐτεχνουργήθη ἐν Ῥωσσίᾳ
τῷ 1804 ἔτει ὁ δὲ τεχνίτης, ἐντυπώσας τότε ὄνομα
καὶ τὸ παράσημον αὐτοῦ, συνετύπωσε πλησίον καὶ τοῦ
ἀργύρου τὴν καθαρότητα, ὅτι εἶναι βαθμῶν 84. Φυλάτ-
τεται δὲ εἰς κιβώτιον ξύλινον ἐμμοκατάπαστον ὅλον ἔ-
ξωθεν, ἔχον ἐκατέρωθεν τοῦ κλειθροῦ ἐπιγραφὴν:

« Θησαυρὸς πολύτιμος, τῆς Παρθίας Χάλκης ».

§. 104. Μὲ τὰ Ὑψηλαντικὰ ἀφιερώματα συναριθμεῖ-
ται καὶ τις εἰκὼν, ἄριστα ἐξεργασμένη ὑπὸ ἐπιτηδεΐας
χειρὸς καὶ γραφίδος ἐντέχνου. Τὴν εἰκόνα ταύτην, πη-
χυαίαν τὸ μέγεθος, ἐξωγράφησεν Ἕλληνας ἐν Νίσιᾳ,
πόλει τῆς μικρᾶς Ῥωσσίας (ὅπου ἴσως καὶ ἐμαθήτευσε)
διὰ δαπάνης Ἰακώβου Ἀρχιμανδρίτου Σιναΐτου ὅστις,
μεταβάς ἔπειτα εἰς Βλαχίαν, ἐπὶ τῆς Β'. ἡγεμονείας τοῦ
Ὑψηλάντου, προσέφερεν αὐτὴν δωρὸν Αἰκατερίνη τῇ
Δόμνῃ, ἣ δὲ, ἀφιέρωσεν αὐτὴν εἰς τὴν ἐνταῦθα Μονήν.
Παριστάνει δὲ ἡ εἰκὼν ἱερὰ ἐκτυπώματα ταῦτα: Ἐν τῷ
μέσῳ, τὴν Σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ. Ἄνωθεν αὐτῆς, κατὰ
σειρὰν ὀριζόντιον, τὴν Ἐγερσιν τοῦ Λαζάρου, τὴν
Βαίφορον, τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ψηλάφη-
σιν τοῦ Θωμᾶ, καὶ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Χριστοῦ. Δε-
ξιόθεν τῆς Σταυρώσεως, κατὰ στήλην, τὸν Εὐαγγελι-
σμόν, τὴν Ὑπαπαντὴν, τὴν Βάπτισιν, καὶ τὴν Περιτομήν.

Ἀριστερόθεν, τὴν Πεντηκοστὴν, τὴν Μεταμόρφωσιν,
τὴν Ζωοδόχον Πηγὴν, καὶ τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.
Ὑπὸ δὲ τὴν Σταύρωσιν ἀμέσως ἀναγινώσκειται ἐπιγραφὴ,
καὶ μετ' αὐτὴν παριστάνεται ἔσχατον ἡ Ἀκατάφλεκτος Βά-
τος. Ἡ δὲ ἐπιγραφὴ ἔχει οὕτως.

- » Ὁ τὸν Μωϋσῆν Σταυρῷ σφ̄ διασώσας,
- » Ποσὶν ἀβρόχοις Ἐρυθρὰν διελεύσας,
- » Αὐτὸς μου τοὺς οἴακας τοῦ σαθροῦ σκάφους,
- » Ἰθυρὸν πρὸς σέ, ἀκινδύτως γενέσθαι,
- » Καὶ ἐντροφῶν με αἰδίου γαλήνης.

1788 ἔτει, Μαρτίῳ 20. ἐξωγράφθη. (1)

Ἐπὶ δὲ τοῦ κάτωθεν περιβασίου ἀναγινώσκειται:

- « Δέσεις πρὸς τὸν Κέριον Ἰακώβου Ἀρχιμανδρί-
- » του Βαλσαμάκη, τοῦ ἐξ Ζαγοράς.

§. 105. Τῶν Ὑψηλαντικῶν τούτων ἱερῶν Κειμηλίων
ἀρχαιότερα κατὰ τὸν χρόνον εἶναι τὰ ἑξῆς:

Α'. Εἰκὼν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, σπιθαμιαία
τὸ μέγεθος, χρυσοκέντητος καὶ μαργαριτοστεφάνω-
τος, ἐπὶ ὑφάσματος κοκκίνου μεταξωτοῦ, ἔχουσα
κάτωθεν ἐπιγραφὴν:

- » Δέσεις τῆς δούλης τοῦ Θεοῦ Μαριώρας.
- 1745.

Β'. Καταπέτασμα τῶν Βημοθύρων, χρυσοκέντητον
ἐπὶ ὑφάσματος ὁμοίου, ἔχον τὸν Χριστὸν μὲ στέ-
φανον μαργαριτοκόσμητον, καθήμενον ἐπὶ τῶν Χε-
ρουβιμ ἐν νεφέλαις, καὶ εὐλογοῦντα ἀμφοτέραις ταῖς
χερσὶν: κάτωθεν δὲ, ἐπιγραφὴν τοιαύτην.

(1) Αἱ δύο λέξεις: ἔτει, καὶ, ἐξωγράφθη, ἐν τῇ εἰκόνι ἀναγινώσκονται Ῥωσ-
σιστί.

- Πρόσδεξαι Παραγία μου, τὸ ἔργον τῶν χειρῶν μου,
- Τῆς Μαριώρας δούλης σου, καὶ δῶρον ταπεινὸν μου.
- Καὶ βασιλείας οὐρανῶν τὴν πύλην τὴν ἁγίαν,
- Ἄνοιξον καὶ εἰσάγαγε ἐμὲ δι' εὐσπλαγγρίας.

Ἔτος αψνά.

Γ'. Ἐπιτάφιος θρῆνος, ἀργυροχρυσοκέντητος ἐπὶ ὑφάσματος ὁμοίου, ἀριστούργημα μὲν καὶ οὗτος τῆς αὐτῆς Μαριώρας, ἀφιέρωμα δὲ Παϊσίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν Μονὴν ταύτην, ἡγουμενεύοντος ἐν αὐτῇ Γρηγορίου τοῦ ἐκ Νάξου (§. 48), ἐν ἔτει 1752. ἠγόρασε δὲ τοῦτον ὁ Παῖσιος, ὡς ὁ Κώδιξ σημειοῖ, γρόσια διακόσια.

Δ'. Τοῦ αὐτοῦ Π. Πατριάρχου ἀφιέρωμα εἶναι προσέτι ἀργυροῦν Δισκάριον καὶ Ποτήριον ὁμοῦ, τὰ μείζονα τῶν ἄλλων καὶ τὸ μὲν Δισκάριον ἔχει ὑπόπδιον, πλάμην τὸ ὕψος· τὸ δὲ Ποτήριον, χρυσοκάπνιστον τὸ δοχεῖον ἀμφότερα δὲ, ἐπιγραφὴν:

« Ἀφιέρωμα τοῦ Παραγιωτάτου καὶ Οἰκουμεικοῦ
 » Πατριάρχου κυρίου Παΐσιου εἰς τὴν Παραγίαν εἰς
 » τὴν Χάλκην. 1750.

Ε'. Ὠράριον Διακόνου χρυσοκέντητον ὅλον, βαρύτιμον καὶ βαρύολκον, ἔχον Ἀγίων προτομάς 74. ἐπὶ δὲ τὰ ἄκρα τῶν δύο πτερυγῶν ἐπιγραφὴν:

« Γεωργίου Ἱερέως, Μαρίας Πρεσβυτέρας.
 » Καὶ τῶν γονέων αὐτοῦ καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ.

§. 106. Πολὺ ἀρχαιότερα Κειμήλια εἶναι τὰ ἐκ τῆς κατὰ τὴν Σωζόπολιν Μονῆς τοῦ Προδρόμου μετακομισθέντα ἐνταῦθα, ὡς προεῖρηται (§. 23). Εἶναι δὲ ταῦτα:

Α'. Ἐξ Εὐαγγελία χειρόγραφα εἰς περγαμηνὴν (μεμ-

βράναν). Τούτων τὸ μὲν εἶναι εἰς ἀπλοῦν μόνον κόκκινον κατηρέν. Τὰ δὲ τρία ἔχουσι πλάκας ἀργυρᾶς χρυσοκαπνίστους ἐκ τοῦ ἐνὸς μόνον πίνακος. Τὸ δὲ πέμπτον, ἀργυροπλάκωτον καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν, ἐπιγράφεται, ὅτι ἡ Εὐγενεστάτη Ἀρχόντισσα Βεστιαρέσσα κυρία Ἐλένη, σύζυγος τοῦ Ἀρχοντος Ἀνδρέου, ἐκόσμησε καὶ ἀφιέρωσεν αὐτὸ εἰς τὴν Μονὴν ταύτην (τοῦ Προδρόμου δηλ.) ἐν ἔτει 1580.

Τὸ δὲ ἕκτον, τὸ καὶ ὀγκωδέστατον πάντων καὶ βαρύτατον, πανταχόθεν περιηργυρωμένον καὶ χρυσοκάπνιστον, ἐκ μὲν τοῦ ἐνὸς πίνακος ἔχει τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ τοὺς 4 Εὐαγγελιστάς. Ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου παριστάνει, ὅσα ἱστοροῦνται περὶ τοῦ Προδρόμου: ἡγουν, τὴν Σύλληψιν αὐτοῦ· τὴν Γέννησιν· τὴν βρεφοκτονίαν· τὸ, Ἴδου ἡ ἀξίην ἢ πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· τὴν Βάπτισιν τοῦ Χριστοῦ· τὸ, Ἴδε ὁ Ἄμνός τοῦ Θεοῦ· τὴν Ἀποτομὴν· τὴν πρώτην Εὐρεσιν τῆς τιμίας αὐτοῦ Κεφαλῆς· τὴν δευτέραν τῆς αὐτῆς· τὴν τρίτην τῆς αὐτῆς· καὶ ἐπὶ πᾶσι, τὴν Ἰψωσιν τῆς τιμίας αὐτοῦ χειρὸς, κατὰ τὸν Συναξαριστὴν τῆς ζ'. Ἰανουρίου.

Ἔσωθεν δὲ, λαμπρῶς τε ἅμα καὶ μεγαλοσπεπῶς γεγραμμένον, διὰ τὴν λευκότητα τῆς περγαμηνῆς, τὸ πλάτος τοῦ περισελιδίου, τὴν καθαρότητα τοῦ χαρακτήρος, τὴν ἀραιότητα τῶν στίχων, καὶ τὰς μεταξὺ αὐτῶν φωνὰς τῆς πλαιᾶς μουσικῆς, χρυσογράφτους πάσας, φέρει τοιαύτην ἐπιγραφὴν:

« Ἐκοσμήθη τὸ παρὸν διὰ χειρὸς Μητρογράφου Μο-
 » ραγοῦ, τοῦ ποτὲ ὀνομαζομένου Μιχαὴλ Παμφυλίτου,
 » τοῦ ἐκ Σωζοπόλεως, ἐν ἔτει ζρθ'. (1594 ἀπὸ Χρ.),

- » Έσω ἐν τῇ γήσῳ τοῦ Βασιλικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ
- » Μοναστηρίου τοῦ τιμίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ
- » Ἰωάννου, ὅπερ ἐστὶ προσηλωμένον ἐν αὐτῇ τῇ θείᾳ
- » Μορῇ εἰς αἰῶνα αἰῶνος.

Ἀχρονολόγητα δὲ ὄντα καὶ τὰ ἔξ, εἰκάζεται ὅτι εἶναι ἔργον τοῦ Π'. αἰῶνος τὸ ἐλάχιστον.

Β'. Πυρεῖον (Κασι) ἀργυροῦν, χρυσοκάπνιστον τὰ κάτω, μετὴν εἰκόνα τοῦ Προδρόμου ἐπὶ τῆς πλακὸς τῆς λαβίδος, καὶ ἐπιγραφὴν, ὅτι ἦτο ἀφιέρωμα τοῦ εὐγενεστάτου Ἀρχοντος Καρὰ Γεωργίου Καραβοκυροῦ εἰς τὴν αὐτὴν Μορὴν, ἐν ἔτει 1603, Νοεμβρίου α'.

Γ'. Ἐξαπτέρυγα ἀργυρᾶ, χρυσοκάπνιστα ἐν μέρει, ἀφιερωθέντα εἰς τὴν αὐτὴν Μορὴν ὑπὸ τοῦ τιμιωτάτου Ἀρχοντος Γεωργίου Τζαπέη καὶ Λογοθέτου, καὶ τῆς συζύγου αὐτῆς Κομνηνῆς, ἐν ἔτει αχά=1601.

Δ'. Σταυρὸς μέγας τῶν Ἐξαπτερύγων ξύλινος, περιηργυρωμένος μετὰ ἀπλοῦν καὶ ἀπέριττον ἔλασμα, ἀφιερωμένος εἰς τὴν αὐτὴν Μορὴν ὑπὸ Γεωργίου Ἐρέτη, κατὰ τὸ ἀφός' =1576 ἔτος.

Ε'. Δίσκος τοῦ Παγκαρίου ἀργυροῦς, ἡμιπηχυαῖος περίπου τὴν διάμετρον, χρυσοκάπνιστος ἐν μέρει, μετὰ ἐπιγραφὴν ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοιαύτην:

- α Ὁ δίσκος οὗτος, ὅστις ἐπροσηλώθη,
- » Ἐν τῷ παρσέπτῳ Ναῶ τῷ τοῦ Προδρόμου,
- » Διὰ δαπάνης τῆς κυρὸς τῆς ἐκ Βάρης,
- » Ἰωάννης ὁ πατήρ, καὶ ὁ ἀνὴρ τῆς Πάσκος,
- » Θυγάτηρ αὐτῆς Μαρία Πρεσβυτέρα,
- » Συνδρομῇ Ὁσίου τε ἐν Ἱερομονάχοις,
- » Κυρ Ἰωαννικίῳ καὶ σὺν τῷ Μαλαχίᾳ,
- » Σὺν Ἱεροδιάκονον τῷ καὶ Πατριελεήμων.

Ἀξιόλογοι Στίχοι ἀληθῶς! ἀκριβέστατα μέτρα! καὶ σύνταξις Ἑλληνικωτάτη καὶ γλαφυρά!

ς'. Λαμπαδοῦχοι (Μανουάλια) δύο ὀρειχάλκινοι, ἀπλοῖκῶς κατεσκευασμένοι, μετὰ ἐπιγραφὴν εἰς ἀμφοτέρους μεμερισμένην: ἦγουν εἰς μὲν τὸν ἕνα:

- α Ἐγένοντο οὗτοι οἱ δύο λαμπαδοῦχοι,
- » Ἐν Μητροπόλει θείᾳ Θεσσαλονίκῃ,
- » Ἀρχιερατεύοντος κυρ Παΐσιου.

Εἰς δὲ τὸν ἕτερον.

- α Πόθῳ συνεργία τε σὺν τῇ ἐξόδῳ,
 - » Πορφύριου θύτου καὶ προηγουμένου,
 - » Χάριε τῆς Μορῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου.
- αχβ. = 1612.

Ζ'. Βιβλία πατερικά χειρόγραφα, καὶ ἐξαιρέτως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκολουθίας, ἀρχαιότερα τῶν τῆς Χάλκης τὰ πολλὰ, καὶ μάλιστα τὰ εἰς μεμβράναν, ἔχοντα περίεργα τινὰ, εἰς τὴν τάξιν τῆς Ἀκολουθίας, ἀσυνείθιστα ὄντα τὴν σήμερον, οὐ μόνον ἐν ταῖς κατὰ πόλιν καὶ κώμην Ἐκκλησίαις τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς Μοναστηρίοις: Ἦγουν, ὅτι εἰς τὴν α' καὶ β'. ῥοδὴν τοῦ Μεγάλου Κανόνος ἐν τῷ Τριωδίῳ στιχολογεῖται ἢ τοῦ Μωϋσέως πρώτη καὶ δευτέρα ῥοδῆ. Ὅτι εἰς ἕκαστον Ἀντίφωνον τῶν ἁγίων Παθῶν στιχολογοῦνται ἀνὰ δύο Στίχοι ἐκ τοῦ Ψαλτῆρος, ὡς καὶ εἰς τὰ ἰδιόμελα τῶν Μεγάλων Ὁρῶν. Ὅτι καθ' ὅλην τὴν Διακαινίσμον ἐβδομάδα ἀναγιγνώσκονται Εὐαγγέλια Ἑθωνὰ τοῦ Ὁρθρου ἐν τῇ σ', ῥοδῇ. Παρακλητικὴ δὲ τις τάττει, καθ' ἕκαστον Ἦγον, ἐν τῷ ἑσπερινῷ τῆς Κυριακῆς, ἀνὰ τρία ἰδιόμελα

Ἀναστάσιμα, τονισμένα καὶ μὲ φωνὰς τῆς παλαιᾶς μουσικῆς, ἕτερα διόλου παρὰ τὰ γνωστὰ καὶ συνήθη, εἰς ἀπόδοσιν πάντως τῆς Ἀναστασίμου ἡμέρας τῆς Κυριακῆς (κκ). Τὰ δὲ βιβλία, ἐν οἷς ταῦτα ἐμπεριέχονται, ἀχρονολόγητα ὄντα, τινὰ δὲ καὶ τέλος καὶ ἀρχὴν ἠκρωτηριασμένα, εἰκάζονται ὅτι εἶναι ἔργον τοῦ ΙΓ' αἰῶνος.

§. 107. Ἐκ πάντων ὁμῶς τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς, ὑπὲρ τὰ 150 τεύχη ὄντων, εἰς μεμβράναν τὸ τρίτον μέρος σχεδὸν, ἀξιολογώτερον, καὶ διὰ τὴν ἀρχαιότητα αὐτοῦ σεβαστὸν, εἶναι, τὸ ἐπιγραφόμενον: Συναγωγὴ Κανόνων Ἐκκλησιαστικῶν, εἰς πεντήκοντα Τίτλους διηρημένη. Ἀρχεται δὲ ἡ Συναγωγὴ αὕτη ἀπὸ τῶν Διαταγῶν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, κατ' ἐκλογὴν, καὶ καθεξῆς τῶν Ἀποστολικῶν, Συνοδικῶν, καὶ Πατρικῶν Κανόνων, καὶ καταλήγει εἰς Νόμων Πολιτικῶν διατάξεις, καὶ θεσπίσματα φιλοχρίστων Βασιλέων, συνεργοῦντα καὶ ἐπικυροῦντα τοῖς Ἐκκλησιαστικῶν τῶν Ἁγίων Πατέρων Κανόνας. Καὶ ἄδηλος μὲν ὁ τὴν Συναγωγὴν, ἢ Συλλογὴν ταύτην ποιήσας, ὡς ἐλλείποντος τοῦ πρώτου φύλλου τῆς βίβλου, καθὼς καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀλλαγῶν δύο ἢ τρία ἕτερα· ὁ χρόνος δὲ, καθ' ὃν ἡ ἱερά αὕτη βίβλος ἐγράφη, εἰς μεμβράναν καὶ αὕτη, ἀναγινώσκειται, ἐπὶ τέλους τοῦ Προλόγου, οὕτως ἐπὶ λέξεως: « Ἴνα δὲ καὶ τὸν χρόνον τις εἰδείη, οἷς (γρ. δς) τοῖς » φθάσαι τὰ παρόντα συνηρμόσατο, ἔστι μὲν, κατὰ » χιλιάδα μετρούμενος, εἰς τὸ ἑξαπλάσιον ταύτης ἀνα-

(κκ) Ἐκ τῶν ἰδιομῶλων τούτων τοῦ Β'. Ἦχου εἶναι καὶ τὸ, ὡς ἀράβης Χριστι, τὸ δὲ ἐπιγραφόμενον εἰς τὰ προσόμοια τοῦ Τριωδίου, τῆ τρίτῃ καὶ τετάρτῃ ἑσπέρῃ τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν.

» θαίνων ὑπερβάλλων δὲ καὶ ταῦτα, καὶ μὴδὲ μέχρι » τῶν τριακοσίων ἐτῶν τὸν ὁρόμον ἰστών, εἰς τὸ ἐννε- » νηκοστὸν πρῶτον ἔτος ἐλαύνων, ὑπ' αὐγὰς ἡλίου » τὴν προκειμένην πράξιν προήνεγκεν. » Ἐγράφη δη- » λαδῆ ἐν ἔτει ἀπὸ Κτίσεως μὲν Κόσμου, 5794. ἀπὸ δὲ Χριστοῦ, 883. καὶ ἐπομένως εἶναι τὴν σήμερον (1845) ἐτῶν 962.

Τὰ ἔτη ὁμῶς ταῦτα ἐνδέχεται νὰ ἀριθμῶνται οὐχὶ ἀφότου ἢ βίβλος ἐγράφη, ἀλλ' ἀφότου ἐγένετο τῶν Κανόνων ἢ Συναγωγῆ, ὅπερ φαίνεται ὑποδηλοῦσα καὶ ἡ λέξις συνηρμόσατο. Ἀλλὰ καὶ τούτου δοθέντος, ἡ βίβλος πάλιν, ὡς ἐκ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς, δείκνυται ἔργον περίπου ἑπτακοσίων ἐτῶν· οὕτως ἐγνωμοδότησε καὶ τις ἀρχαιολόγος περιηγητῆς, Σάξων τὸ γένος, τὴν κλησιν Κωνσταντῖνος Τισχενδόρφου· ὅστις, παρελθὼν τὰ ἱερά καταγῶγια τῆς Παλαιστίνης, καὶ αὐτὸ ἔτι τὸ τοῦ Σιναιίου Ὅρους, τελευταῖον ἐπεσκέφθη καὶ τὴν ἡμετέραν Μονὴν, τῇ 16 Αὐγούστου 1844, καὶ παρετήρησε, μετ' ἄλλων πολλῶν, καὶ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος βίβλον.

§. 108. Οὐ μόνον δὲ εἰς μεμβράναν, ἀλλὰ καὶ εἰς χάρτην γεγραμμένα εὐρίσκονται ἑπτὰ τεύχη παλαιὰ, πλεόν τῶν πεντακοσίων ἐτῶν ὄντα, ὧν τὸ ἀρχαιότερον χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1319 ἔτους· Ἐκ τούτου γίνεται δῆλον, ὅτι ἡ ἀπὸ εὐρέσεως τοῦ χαρτίου ἐποχὴ εἶναι πολὺ παλαιότερα, ἢ ὅσον δημοσιεύουσιν αὐτὴν οἱ Καλενδαρισταί, καὶ μάλιστα ἡ τοῦ ἐκ βαμβακίου κατεσκευασμένου χαρτίου, τὸ ὁποῖον διὰ τοῦτο ὀνομάζεται ἑλληνοιστί, Χάρτης βομβύκινος, ἢ βαμβάκινος. Πρὸς πίστωσιν δὲ τῆς ἀληθείας ταύτης, φέρομεν παρεκβατικῶς καὶ ἀπόδειξιν.

Τὰ ἀρχαιότερα τῶν ἐπὶ χάρτου βαμβακίμου χειρογρά-

φων, ὅσα εἶδε Βερνάρδος ὁ Μοντεφαλκόνιος, (Montfaucon), ἅτινα ἔφερον καὶ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐγράφησαν, τὸ μὲν ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ τοῦ 1050 ἔτους, τὸ δὲ, ἀπὸ τοῦ 1095. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ ἀχρονολόγητα χειρόγραφα εἶναι ἀσυγκρίτως πολυαριθμότερα τῶν χρονολογουμένων, ὁ σοφὸς οὗτος ἀνὴρ καὶ ἀριστος φιλόλογος (λλ) ἐνησχολήθη ἐπιμελῶς καὶ ἐπ' ἐκείνων μὲ πολλὴν παρατήρησιν, καὶ διὰ τῆς συγκρίσεως τῶν γραφικῶν χαρακτήρων διαφόρων ἐποχῶν, εἰκάζει ὅτι ἀνεκάλυψε τινὰ τοῦ δεκάτου αἰῶνος. Διὸ κρίνει αὐτὸς, ὅτι ὁ βαμβάκινος χάρτης δύναται νὰ εὑρέθῃ περὶ τὰ τέλη τοῦ ἐνάτου αἰῶνος, ἢ εἰς τοῦ δεκάτου τὰς ἀρχάς. Ἐπὶ τέλους δὲ τοῦ ἐνδεκάτου, καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ δωδεκάτου, ἡ χρῆσις ἤδη τοῦ τοιοῦτου χάρτου ἦτο κοινὴς ἐξηπλωμένη καθ' ὅλην τοῦ Ἀνατολικοῦ βασιλείου τὴν ἐπικρατίαν, καὶ εἰς αὐτὴν ἔτι τὴν Σικελίαν, ὡς ἀναντιρρήτως βεβαιοῦσι τὰ πράγματα, ὅσα ἀναφέρονται εἰς τοῦτο (1). Καὶ εἶναι λοιπὸν τὴν σήμερον ἢ ἀπὸ εὐρέσεως τοῦ βαμβάκινου χάρτου ἐποχὴ, κατὰ μὲν τὴν εἰκασίαν τοῦ Μοντεφαλκωνίου, ἐπέκεινα τῶν ἐννέα αἰῶνων· κατὰ δὲ τὴν πραγματικὴν μαρτυρίαν, ὀκτακοσίων σχεδὸν ἐτῶν. Ὅρα καὶ τὸ Βακκαλαυρεάτον (2), ὅπου, σελ. 560. ἀπὸ τῆς ἐν Εὐρώπῃ πρώτης χρήσεως τοῦ ἐκ λίνου κατασκευασθέντος χαρτίου, ἀριθμοῦνται ἤδη πλεόν τῶν 600 ἐτῶν.

§. 109. Καὶ τετυπωμένα δὲ βιβλία Ἐκκλησιαστικά ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐκδόσεων ἔχει ἡ Μονὴ αὕτη, ὧν τὸ πρῶτον

(λλ) Ἰπῆρχε Γάλλος τὸ γένος, μοναχὸς τὸ σχῆμα, Βενεδικτινὸς τὸ τάγμα, εἰδήμων πολλῶν γλωσσῶν· παλαιῶν καὶ νεωτέρων. Ἐγεννήθη τὸ 1633 ἔτος ἐν Ὀκκιτανίᾳ (Languedoc)· ἐτελεύτησε τὸ 1741, καταλιπὼν πολλὰ συγγράμματα, ἐν οἷς καὶ τὸ ἐπιγραφόμενον: Παλαιογραφία Γραικικὴ.

(1) Ἐγχυλιπ. Γαλλ. Ἄρθρ. Papier.

(2) Baccalauréat Es-Lettres, par Em- Lefranc- Paris 1841.

εἶναι, Εὐαγγέλιον ἱερὸν, ἐν Βενετία τυπωθὲν ὑπὸ Στεφάνου Σαβίου, ἢ Σαβιενσίου (Sabiensis) ἐν ἔτει 1539. Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο οὐδὲν ἄλλο περιέχει, εἰμὴ αὐτὰς μόνας τοῦ Εὐαγγελίου τὰς περικοπὰς, ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα μέχρι τοῦ, Τῷ καιρῷ ἐκ εἰνῶ, ἄγ' οὐσιν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν γυναῖκα, κτλ. Μετ' αὐτὸ δὲ τίθεται λατινιστὶ τὸ ὄνομα τοῦ τυπογράφου, τοῦ διορθωτοῦ, τοῦ ἐν ᾧ ἐτυπώθη τόπου, καὶ ἡ ἐποχὴ. Ἐκ τούτων πάντων δείκνυται, ὅτι ἡ ἐκδοσις αὕτη τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι ἡ πρωτίστη ἀπασῶν.

§. 110. Τοιαύτης ἐκδόσεως εἶναι καὶ Μηναιὸν τοῦ Ἰανουρίου μηνός, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ τυπογράφου ἐκδοθὲν ἐν ἔτει 1533. Μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἀκριβεστέρων ἀναγνώσεων τοῦ Μηναιῦ τούτου, τὸ μᾶλλον ἀξιοσημεῖωτον εἶναι, ὁ Εἰρμός τῆς ἡ. ῶδῆς τοῦ εἰς τὸν Ἅγιον Εὐθύμιον πρώτου Κανόνος, ποιηθέντος ὑπὸ I. τοῦ Δαμασκηνοῦ. Τοῦ Εἰρμοῦ τούτου ἡ ἀρχὴ πανταχοῦ ἀπαντᾶται: Παῖδας εὐαγεῖς ἐν τῇ καμίνῳ, κτλ. εἰς δὲ τὸν ἀνωτέρω Κανόνα ἐπιγράφεται: Υἱοὺς τῆς Σιών ἐν τῇ καμίνῳ, κτλ. καθότι ἡ ἀχροστιχίς αὐτοῦ, ἐμπεριλαμβανουσα καὶ τοὺς Εἰρμούς, ἀπαιτεῖ τοῦτον ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ Υ. ἐξ οὗ δῆλον, ὅτι αὕτη ἦν ἡ ἀρχαία καὶ γνησία τοῦ Εἰρμοῦ τούτου ἡ ἀρχὴ. Καὶ διορθωτέον λοιπὸν αὐτὴν οὕτω καὶ εἰς τὴν ἐν Βενετία νέαν ἐκδοσιν τῶν Μηναιῶν, ὅπου ἐξ ἀπροσεξίας ἐγράφη κακῶς: Εὐαγεῖς παῖδας ἐν τῇ καμίνῳ. Ἰστέον δὲ, ὅτι τὸ Μηναιὸν τοῦτο, οὔτε Τυπικὸν περιέχει, οὔτε τὴν ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἁγιασμῷ τῶν Θεοφανείων πρῶτην εὐχὴν: Τριάς ὑπερούσιε, κτλ.

§. 111. Ὑπάρχει προσέτι καὶ Εὐαγγέλιον ἕτερον, οὐ τοσοῦτον ἀρχαῖον, ὅσον σπάνιον, ἐν ἔτει 1588 ἐκδοθὲν ὑπὸ Ἐμμανουὴλ τοῦ Γλυζωνίου, ἢ Γλυνζωνίου.

ὅστις, ἀκριβέστερον συναρμόσας τε καὶ ἀναπληρώσας τὸ καλούμενον Εὐαγγελιστάριον, καὶ τὰ Κανόνια τῶν Πασχαλίων, καὶ αὐτὸς πρῶτος καταχωρίσας αὐτὰ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, πρὸς χρῆσιν κοινὴν, ἀφιέρωσε τὸ πόνημα εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Φιλαδελφείας, καὶ Ἐξαρχον Πατριαρχικόν, Γαβριὴλ τὸν Σεβῆρον, πρῶτον ἐν Βενετία ἀρχιερατεύσαντα (μμ)· ἐκεῖνος δὲ πάλιν ἀφιέρωσε τὴν ἐκδοσιν ταύτην τοῦ Εὐαγγελίου, ὡς ἀξιόλογον, εἰς τὸν τότε Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, Ἱερεμίαν τὸν Β'. τρίτον ἤδη Πατριαρχεύοντα. Ἦτο δὲ πρότερον τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο κτῆμα τῆς τοῦ Προδρόμου Μονῆς, ἀφιερωθὲν εἰς αὐτήν, ὡς τι δῶρον πολύτιμον, ἐν ἔτει 1591, ὑπὸ τινος Χριστοφόρου, Ἀρχιμανδρίτου τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

§: 112. Ἄλλ' ἐπανελθόντες ἐπὶ τὴν προκειμένην ἡμῖν ὑπόθεσιν περὶ τῶν ἱερῶν Κειμηλίων, λέγομεν, ὅτι σώζονται ἐν τῷ Σκευοφυλακίῳ καὶ δύο Εἰλητάρια εἰς περιγραμνῆν, περίπου $\frac{3}{8}$ πήχεως τὸ πλάτος, καὶ $6 \frac{1}{2}$ πήχεων τὸ μῆκος, ἀχρονολόγητα καὶ αὐτὰ Τούτων τὸ μὲν περιέχει τὴν Θεϊὰν Λειτουργίαν τοῦ Μ. Βασιλείου

(μμ) Οὗτος ὑπῆρχεν ἐκ Μονεμβασίας τῆς Πελοποννήσου, ἀνὴρ εὐπαιδευτος, καὶ τῶν ὁρθῶν δογματικῶν τῆς πίστεως ὑπερασπιστῆς, ὡς ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ φαίνεται. Προχειρισθεὶς δὲ, ἐν ἔτει 1577, ἀρχιεπίσκοπος Φιλαδελφείας, εἶτα καταλιπὼν αὐτήν, διὰ τὴν ἐκεῖ τῶν Χριστιανῶν ἀλιγότητα, ἀνεχώρησεν εἰς Βενετίαν καὶ οὕτω, καταστάς ἐν αὐτῇ πρῶτος ἀρχιερεὺς τῶν εἰς τὴν Ἑνετικὴν ἐπικράτειαν εὐρισκόμενων Γραικῶν, διετήρησε μὲν καὶ ἐνταῦθα τὴν αὐτὴν τοῦ προτέρου θρόνου τῆς Φιλαδελφείας ὀνομασίαν, ὡς ἐμφαντικὴν τῆς ὄντως ἀδελφικῆς τῶν τε Γραικῶν τούτων καὶ τῶν Ἑνετῶν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης, εἶχε δὲ προσεπισημαίνειν ἐν ταυτῇ καὶ τὸν τίτλον: Ἐξαρχος Πατριαρχικός. Ὑπὸ τὸν αὐτὸν φιλαδελφικὸν τε καὶ ἑξαρχικὸν τίτλον διεδέχθησαν ἐφεξῆς τὸν Σεβῆρον τοῦτον, μετὰ τῆς πτώσεως τῆς Ἑνετικῆς Ἀριστοκρατίας, καὶ ἕτεροι ἀρχιερεῖς, τῶν ὁμοίων αἰεὶ εἰκόνας δεικνύονται ἐν τῷ προδρόμῳ τοῦ ἐκεῖ τῶν Γραικῶν ἀρχιεπίσκοπου, ἐπιγραφισμένου διὰ τῆς ἐπιγραφῆς φωνῆς: Σκολέττα.

τὸ δὲ ἕτερον, τὴν Λειτουργίαν τοῦ Θείου Χρυσοστόμου μετὰ τινῶν ὁμῶς προσθηκῶν: ἤγουν, μετὰ τὴν ὑπὲρ τῶν Κατηχομένων Εὐχὴν, καὶ τὴν Ἐκφώνησιν, Ἴνα καὶ αὐτοί, κτλ. ἔχει καὶ ἑτέραν ὑπὲρ αὐτῶν Εὐχὴν, ἐπιγραφομένην: Εὐχὴ διπλοκατηχομένων, ἣτις ἐν τῇ Λειτουργίᾳ τῶν Προηγιασμένων ἐπιγράφεται: Εὐχὴ ὑπὲρ τῶν πρὸς τὸ ἅγιον Φῶτισμα εὐτρεπιζομένων — Εἰς τὴν μετὰ τὸ, Ἐξαιρέτως, Εὐχὴν: Τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Προφήτου, κτλ. προσθέτει καὶ ἕτερα περὶπου δεκαπέντε ὀνόματα ἁγίων Ἱεραρχῶν τε καὶ Μαρτύρων — Μετὰ τὸν Χερουβικὸν ὕμνον, τάττει τὴν ἐν τῷ Εὐχολογίῳ ἐπὶ Χειροτονίᾳ Πρεσβυτέρου γινομένην τάξιν. Ὡσαύτως μετὰ τὸ, Καὶ ἔσται τὰ ἐλέη, κτλ. τάττει τὴν ἐπὶ Χειροτονίᾳ Διακόνου.

Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὰ πρὸ τῆς σφραγίσεως τῶν τιμίων Δώρων συνήθως λεγόμενα Τροπάρια: Κύριε ὁ τὸ Πανάγιόν σου πνεῦμα, κτλ. ὡς ἐν ταῖς τετυπωμέναις Λειτουργίαις εὐρίσκονται, οὐκ ἔχουσι τὰ Εἰλητάρια: ἀλλὰ, μετὰ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐπιφέρουσιν εὐθύς: Καὶ ποιήσων τὸν μὲν...

Ἄν τὰ Εἰλητάρια ταῦτα, καθὼς καὶ ἐν τρίτον, κεκομμένον καὶ διεφθαρμένον τὰ πολλά, ὑπῆρχον ἐξ ἀρχῆς κτῆματα τῆς Μονῆς ταύτης, ἢ τῆς εἰρημένης τοῦ Προδρόμου, ἀγνοεῖται παντάπασι.

§: 113. Κτῆμα δὲ καθ' αὐτὸ τῆς ἡμετέρας Μονῆς ὑπάρχει Εὐαγγέλιον ἕτερον, χειρόγραφον μὲν καὶ αὐτὸ, ἀλλ' εἰς χάρτην παχὺν καὶ λειότατον μεγίστου φύλλου, ἔχον ἐξωθεν μὲν κόκκινον δέρμα, μὲ τὰ συνήθη χρυσώματα: ἔσωθεν δὲ, ποικίλματα πολυειδῆ καὶ ὠραία ἐν ἀρχῇ ἐκάστου Εὐαγγελιστοῦ, καὶ πάσης περικοπῆς τὴν ἐπιγραφὴν χρυσόγραφον, ὡς καὶ τὸ ἀρχτικὸν αὐτῆς με-

γαλογραφούμενον γράμμα· και τοσύνολον, κάλλιστα ἐξεργασμένον. Ἐπὶ τέλος δὲ σημειοῦται καὶ ὁ γραφεύς·

- « Θύτης μοναχός, ἁμαρτωλός Ματθαῖος,
 - » Πωγωνιατῆς ἐκ παλαιᾶς Ἠπείρου,
 - » Ἐγραφε ταύτην τὴν θεόπνευστον βίβλον.
- Ἐν ἔτει ζρζ. = 1599.
 Αὐγούστου κβ'.

Κατόπιν τούτων προστίθενται τὰ ἐξῆς.

- « Ἀφιέρωθη τὸ παρὸν ἅγιον Εὐαγγέλιον παρὰ τοῦ
- » Θεοσεβεστάτου Ἀρχιεπισκόπου κυρίου Γρηγορίου ἐν τῇ
- » σεβασμίᾳ Μονῇ τῆς Παραγίας μου, τῇ ἐν τῇ Χάλκῃ
- » νήσῳ, ἐν ἣ καὶ τὴν κόμην ἐκείρατο ».

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

§. 114. Ἄλλὰ τὸ περιεργότερον ἴσως Κειμήλιον ταύτης τῆς Μονῆς, ἀφιέρωμα καὶ τοῦτο τοῦ προδρῆθέντος Π. Πατριάρχου (§. 105, Γ'). εἶναι Κώδιξ παλαιὸς ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἐκ 242 φύλλων ἐξαιρέτου, παχειάς, καὶ λειοτάτης περγαμηνῆς συνιστάμενος, καὶ ἀραρότως συνεστοιχωμένος, περίπου τρία ὄγδοα πῆχως τὸ μέγεθος ἔχων ἐξωθεν ἀντὶ δέρματος, κόκκινον μεταξωτὸν κατηφέν, καὶ πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς τριβῆς διατήρησιν αὐτοῦ, ἀνά πέντε κεφαλωτοὺς ἤλους ἀργυροῦς εἰς ἀμφοτέρας τὰς πινακίδας ἔσωθεν δὲ ἄριστα γεγραμμένα τὰ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν κατὰ σειράν Εὐαγγέλια, μὲ πλῆθος ἄμετρον γραμμάτων, γραμμῶν, καὶ ποικίλων κοσμημάτων χρυσῶν.

§. 115. Περιέχει δὲ ἡ ἱερά αὕτη βίβλος κατ' ἀρχὰς μὲν ἑπτὰ εἰκόνας, τεχνηέντως ἐξωγραφημένας διὰ χρωμάτων καὶ χρυσομάτων πολλῶν. Α'. τὸ καλούμενον Τριμόρφιον, ἤγουν, τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν μέσῳ, καὶ

ἐκατέρωθεν τὴν Θεοτόκον καὶ τὸν Πρόδρομον κάτωθεν δὲ τοὺς τέσσαρας Εὐαγγελιστάς, τὰ ἑαυτῶν Εὐαγγέλια κρατοῦντας. Β'. τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ. Γ'. τὴν Βάπτισιν. Δ'. τὴν Σταύρωσιν. Ε'. τὴν Ἀνάστασιν. Ϛ', τὴν Ἀνάληψιν. Ζ'. τὴν Πεντηκοστήν. Περὶ δὲ τὰ μέσα, πρὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου, ἔχει Η'. τὴν θείαν τοῦ Σωτῆρος Μεταμόρφωσιν. Μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου, ἀναγινώσκειται ἡ ἀφιέρωσις, ἰδίᾳ χειρὶ τοῦ Παϊσίου γεγραμμένη, καθυποβάλλοντος εἰς ἄλυτον ἀφορισμὸν, καὶ τοῦ πυρὸς τῆς γεέννης ποιούντος ὑπόδικον, τὸν ἀποξενώσοντα τὸ κειμήλιον τοῦτο ἐκ ταύτης τῆς Μονῆς. Ἀντικρὺ δὲ τῆς ἀφιέρωσεως, ἐπὶ τῆς ἐσχάτης σελίδος, κεῖται τύπος Σταυροῦ, ποικιλόχρους καὶ αὐτὸς καὶ περιεχρυσωμένος.

§. 116. Μετὰ τὰς ἐν ἀρχῇ ἑπτὰ εἰκόνας, ὡς εἴρηται, τίθενται οἱ περὶ συμφωνίας τῶν Εὐαγγελιστῶν δέκα Κανόνες, ἡ Κανόνια ἢ δὲ τούτων κατασκευὴ εἶναι τοιαύτη: Τὸ μὲν ὅλον διαιρεῖται, διὰ χρυσῶν γραμμῶν, εἰς οἰκίσκους τετραγώνους, ἐνθα σημειοῦνται τὰ τὴν συμφωνίαν δηλοῦντα γράμματα, χρυσᾶ καὶ αὐτὰ ἐκατέρωθεν δὲ τῶν τετραγώνων ἴστανται κίονες αὐλακωτοὶ χρυσογράμμοι, ἔργον ἀρχιτεκτονικῆς Ἰωνικῆς, ἔχοντες ἐπιστύλια καὶ βάσεις τῆς αὐτῆς τάξεως. Ἐπὶ τῶν ἐπιστυλίων φιλοτεχνοῦνται διάφορα ἐπίπεδα, τὰ μὲν, ὡς ἀετώματα ὀροφικὰ, τὰ δὲ, ὡς προπύλαια καμφοειδῆ, δίστοα, τρίστοα, ἢ τετράστοα, κατὰ τὴν ὑποκειμένην διαίρεσιν τῶν συμφωνούντων Εὐαγγελιστῶν. Ἀνωθεν δὲ τῶν ἐπιπέδων ἐπικάληται πετεινὰ ἐκ τῶν ὠραιότερων, ὡς ταῶνες, φασιανοὶ, καὶ τὰ ὅμοια, τὰ πάντα συμμετρῶς καὶ κανονικῶς ἐξεργασμένα, καθόσον ἢ περὶ

τά τοιαῦτα γνώσις καὶ ἐμπειρία τοῦ γραφέως ὑπερέβη
ρευσεν εἰς αὐτόν, καὶ διεύθυνεν αὐτοῦ τὴν γραφίδα.

§. 117. Τοὺς συμφωνητικούς τούτους Κανόνας ἀκο-
λουθεῖ ἔπειτα περικοπὴ ἐκ τοῦ Χρονικοῦ συγγράμματος
Ἰππολύτου τοῦ Θηβαίου, διαλαμβάνουσα περὶ Ἰωσήφ τοῦ
Τέκτονος, τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Σαλώμης, τῶν τεσσά-
ρων αὐτοῦ υἱῶν καὶ τῶν δύο θυγατέρων, καὶ περὶ τῶν
προγόνων τῆς Σαλώμης, καὶ τῆς συγγενείας αὐτῆς πρὸς
τὴν τοῦ Ζαχαρίου οἰκογένειαν. Ἐφεξῆς δὲ καὶ περὶ τῆς
συγγενείας τῆς Θεοτόκου πρὸς τὴν Ἐλισάβετ, καὶ τοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Πρόδρομον. Καὶ τελευταῖον, ὅτι
ἡ Θεοτόκος ἦτο δεκαεξέτις ἔτων, ὅτε ἐγέννησε τὸν Σωτῆρα·
ὅτι, μετὰ τὸ πάθος αὐτοῦ, ἔζησεν ἔτη ἕνδεκα· καὶ ὅτι
ὁ πᾶς χρόνος τῆς ζωῆς αὐτῆς ὑπῆρξεν ἐν καὶ ἐξήκοντα
ἔτη.

§. 118. Μετὰ τὴν τοῦ Ἰππολύτου περικοπὴν, κεῖται
εἰκὼν, ἐπιγραφομένη: Ὁ Ἅγιος Εὐσέβιος (νν), ὃς
τις, ἐπὶ ἔδρας καθήμενος, γράφει τὴν εἰς τὴν ἀπέναντι
σελίδαν κειμένην πρὸς Καρπιανὸν αὐτοῦ ἐπιστολὴν περὶ τῶν
εἰρημένων δέκα Κανόνων, αὐτολεξεῖ, καθὼς καὶ ἐπὶ τέλους
τῶν τετυπωμένων Εὐαγγελίων ἀναγινώσκεται. Κατόπιν τῆς
ἐπιστολῆς τίθεται, διὰ γραμμάτων ἐρυθρῶν, ὡς καὶ τὰ προ-
λαβόντα, ἡ ἐν εἴδει κεφαλαίων εἰς ὑποθέσεις ΞΗ'. διαίσεις
τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου. Εἶτα, ὑποθέσεις εἰς αὐ-
τό, πραγματευομένη ἐφεξῆς καὶ περὶ τῶν τεσσάρων Εὐ-
αγγελίων, οὕτω λέγουσα:

(νν) Ὁ Εὐσέβιος οὗτος εἶναι ἴσως, ὁ κατὰ τὴν κβ'. Ἰουνίου ἐορταζόμενος, Σα-
μοσάτων Ἐπίσκοπος ὢν, ὃς τις ἤκμασε περὶ τὰ μέσα τῆς τετάρτης ἑκατονταετη-
ρίδος. Ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ τε καὶ περὶ τοῦ Καρπιανοῦ μάλιστα, πρὸς ὃν ἔγραψε τὴν
ἐπιστολὴν, ἀκριβέστερον οἱ ἐντρίθεις εἰς τὰ τοιαῦτα.

» Ἰσέον, ὅτι τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον Ἐ-
» θραῖδι διαλέκτῳ γραφὴν ὑπ' αὐτοῦ, ἐν Ἱερουσαλήμ ἐ-
» ξεδόθη, ἡρμηνεῦθη δὲ ὑπὸ Ἰωάννου· ἐξηγεῖται δὲ τὴν
» κατὰ ἄνθρωπον τοῦ Χριστοῦ Γέννησιν· καὶ ἔστιν ἀν-
» θρωπόμορφον τοῦτο τὸ Εὐαγγέλιον. Τέσσαρα δὲ ἐ-
» σσι τὰ Εὐαγγέλια, καὶ οὔτε πλείονα, οὔτε ἐλάσσονα·
» ἐπεὶ περὶ τέσσαρα καθολικὰ πνεύματα, καὶ τέσσαρα τὰ
» Εὐαγγέλια, πανταχόθεν πνέοντα τὴν ἀφθαρσίαν, καὶ
» ἀναζωπυροῦντα τοὺς ἀνθρώπους· ἐξ ὧν φανερόν ἐστίν,
» [ὅτι], ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβίμ, φανερωθεὶς τοῖς
» ἀνθρώποις, ἔδωκεν ἡμῖν τετράμορφον Εὐαγγέλιον, κα-
» θὼς ὁ Δαυὶδ αἰτούμενος τὴν παρουσίαν αὐτοῦ φησὶν·
» Ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβίμ ἐμφάνηθι (ι).
» Καὶ γὰρ τὰ Χερουβίμ τετραπρόσωπα, καὶ τὰ πρό-
» σωπα αὐτῶν εἰκόνες τῆς πραγματείας τοῦ Υἱοῦ τοῦ
» Θεοῦ. Τὸ γὰρ ὁμοιον λέοντι, τὸ ἔμπρακτον καὶ βα-
» σιλικὸν καὶ ἡγεμονικὸν χαρακτηρίζει. Τὸ δὲ ὁμοιον
» μὸσχῳ, τὴν ἱερουργικὴν καὶ ἱερατικὴν ἐμφαίνει. Τὸ δὲ
» ἀνθρωποειδὲς, τὴν σάρκωσιν διαγράφει. Τὸ δὲ ὁμοιον
» ἀετῳ, τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐμφα-
» νίζει. »

§. 119. Μετὰ ταῦτα κεῖται ἐπίγραμμα εἰς τὸν Εὐαγγε-
γελιστὴν Ματθαῖον. Εἶτα τὸ Σύμβολον, ἡ Παράση-
μον αὐτοῦ μόνον, καὶ μετ' αὐτό, ἡ εἰκὼν τοῦ Εὐαγγε-
λιστοῦ, κρατοῦντος τὸ ἑαυτοῦ Εὐαγγέλιον, τοῦ ὁποῦ ἡ
γραφὴ ἄρχεται ἀμέσως εἰς τὴν ἀπέναντι σελίδα, ἔχουσαν
ἐπὶ κεφαλῆς τετράγωνον ἰχνογραφικὸν φιλοτέχνημα, ὁ-
μοιον τοῖς ἐπὶ τῶν Κανόνων τῶν συμφωνικῶν. Ἐν μέσῳ δὲ
τοῦ φιλοτεχνήματος τούτου κεῖται τοῦ Εὐαγγελίου ἡ

(1) Ψαλ. κθ'. 1.

ἐπιγραφή, σταυροειδῶς μεγαλογραφουμένη, διὰ γραμμῶ-
των Χρυσῶν, τὰ πολλὰ στενογραφικῶς συνεπτυγμένων,

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

§. 120. Τὰ αὐτὰ προτάττονται, κατὰ τὴν αὐτὴν σχε-
δὸν τάξιν, καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς τρεῖς Εὐαγγελιστάς. Ἐ-
πὶ τέλους δὲ ἐκάστου Εὐαγγελίου σημειοῦται καὶ ὁ χρόνος,
καθ' ὃν ἐξεδόθη. Ὁ δὲ γραφεὺς δὲν ὤκνησε νὰ σημειώσῃ
καὶ τῶν στίχων τὸν ἀριθμὸν, ἐξ ὧν συνίσταται ἕκαστον
Εὐαγγέλιον. Καὶ εἰς μὲν τὸ κατὰ Ματθαῖον ἀριθμεῖ στί-
χους 2600· εἰς δὲ τὸ κατὰ Μάρκον, 1600· εἰς τὸ κατὰ
Λουκᾶν, 2800· καὶ εἰς τὸ τοῦ Ἰωάννου, 2300. Εἰς
τούτου δὲ τὴν εἰκόνα παριστάνει ὁ γραφεὺς αὐτὸν μὲν
τὸν Ἰωάννην ὄρθιον, ὅλον ἔνθουν καὶ ἐκστατικόν, μικρὸν
ἐστραμμένον πρὸς τὴν ἄνωθεν αὐτῷ ἐνηχομένην φωνήν,
ἀπὸ οὐρανοῦ εὐλογούσης χειρὸς κατερχομένην. Τὸν δὲ
μαθητὴν αὐτοῦ Πρόχορον καθήμενον, ὡσπερ ἐπὶ χορτο-
φόρου ὑψώματος τῆς γῆς, βιβλίον καὶ γραφίδα κρατοῦν-
τα, καὶ τὰ ὅσα ὑπέχοντα προσεκτικῶς, ὃν καὶ εὐλογῶν
ὁ Εὐαγγελιστὴς, ὑπαγορεύει τὰ γραφόμενα.

§. 121. Εἴπομεν ἄνωτέρω, ὅτι καὶ ἐπιγράμματα πε-
ριέχει ἡ βίβλος εἰς τοὺς Εὐαγγελιστάς. Τὰ ἐπιγράμ-
ματα ταῦτα, πλὴν ἑνός, εἶναι ἕτερα παρὰ τὰ ὑπὸ Λέον-
τος τοῦ Ἀλλατίου ἐκδοθέντα ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ Διατρι-
βῇ περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, σελ. 28 (παρὰ Φα-
βρικίῳ. Τόμ. Ε'). διὸ, καὶ ὡς ἀνέκδοτα τυχόν, κατα-
χωρίζομεν αὐτὰ ἐνταῦθα περιεργείας χάριν.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ Εἰς τὸν Ἅγιον Ματθαῖον.

Ὁ πρὶν Τελώνης καὶ σχολάζων τοῖς σφόροις,
Εὐαγγελιστὴς νῦν δέδεικται προσφόρος,
Ματθαῖος ὁ κράτιστος ἐν Θεηγόροις·

Τὴν τοῦ Λόγου γὰρ σαρκικὴν ἐνδημίαν,
Καθιστορεῖ τε καὶ σαφῶς διαγράφει.

Ἄλλο.

Ὡς ἐν σαγίτῃ, τῇ Θεοπλόκῳ βίβλῳ,
Πλέκων τὰ θεῖα τοῦ κενωθέντος Λόγου,
Καὶ σάρκα προσλαβόντος ἐκ τῆς Παρθένου,
Καὶ ζῶντι καὶ τρέφοντι τὰς ψυχὰς Λόγῳ,
Ζωγρεῖ πρὸς εὐσέβειαν ἀνθρώπων γένος.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ Εἰς τὸν Ἅγιον Μάρκον.

Ὅσσα περὶ Χριστοῦ Θεηγόρος ἔθραε Πέτρος,
Κηρύσσων ἐδίδασκεν ἀπὸ στομάτων ἐριτίμων,
Ἐρθάδε Μάρκος ἄγειρε, καὶ ἐν σελίδεσσιν ἔθηκε.
Τοῦτρεκα καὶ μερόπεσσι· Εὐάγγελος ἄλλος ἐδείχθη (1)

Ἄλλο.

Τὸν Πέτρον τὸν Μάρκον ἡ θεῖα χάρις,
Τίθησιν ἄλλη ἀβραγεστάτην πέτραν,
Κρηπίδα καὶ σφραγίδα τῆς Ἐκκλησίας,
Εὐαγγελιστὴν δεύτερον Θεηγόρον.
Ἐξ οὗ μνηθεῖς τῶν Θεοπρεπεστάτων,
Ἔργων Ἰησοῦ, σκέπτεται τὸ βιβλίον,
Τὸν Θεοῦ τὸν Χριστὸν ἐκ προοιμίων,
Λαμπρῶς διδάσκων καὶ σοφῶς ἀναγράφων.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ Εἰς τὸν Ἅγιον Λουκᾶν.

Τρίτος δὲ Λουκᾶς ῥητορεύει μειζόνως,
Τοῦ μέγχις ἡμῶν μετριωθέντος Λόγου,
Τὴν παιδικὴν αὔξησιν, εἶτα καὶ μέσην,
Καὶ τὴν τελείαν τῆς Θεώσεως χάριν·
Παῦλον γὰρ ἔσχε τεχνικὸν παιδοτρῆβην.

(1) Τοῦτο μόνον ἐξέδωκεν ὁ Ἀλλατίος ἐν τῷ εἰρημίνῳ τόμῳ.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΙΩΑΝΝΗΝ

Βροτῆς τὸν Ἰὸν τίς βροτῶν μὴ θανμάσει ;
Αἰεὶ γὰρ οὗτος, ὡς ἐν ἀρχῇ, τὸν Λόγον,
Τῷ Πατρὶ δεικνὺς, καὶ πρὶν οὐσιωμένον,
Πάλιν τὸν αὐτὸν γηγεῖν πεφυκότα,
Τραποῖ θρουγγόν, καὶ παθητὸν σαρκίῳ.

§. 122 Οὐ μόνον δὲ εἰς τοὺς Εὐαγγελιστάς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς προῤῥηθείσας ἁπλῶ εἰκόνας (§. 115), καὶ εἰς αὐτὸν ἔτι τὸν ἐπὶ τέλους ἀπλοῦν τύπον τοῦ Σταυροῦ, ἔχει ἐπιγράμματα διὰ στίχων Ἰάμβων, τοὺς ὁποίους, ὡς χάριν ἔχοντας πολλὴν εἰς τε τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ μέτρου, ἴσως δὲ καὶ ἀνεκδότους ὄντας, καταχωρίζομεν καὶ αὐτοὺς ἐνταῦθα, χάριν τῶν περιέργων καὶ φιλομαθῶν.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΤΕΣΣΑΡΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΑΣ.

Ἡ τετράς ὧδε τῶν Μαθητῶν τοῦ Λόγου,
Ἐκχεῖ τὸ φέυμα τῶν ἀειφύτων λόγων.
Τοῦτον ὁ διψῶν, μὴ κατόκει τοῦ πίνειν,
Ψυχὴν κατάρδων, καὶ ποτίζω τὰς φρένας (1).

ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΝΗΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Ὅραμα φρικτὸν φρίξον ὧδε πᾶς βλέπων !
Χριστὸς βροτωθεὶς ἐν γάτρῃ κεῖται βρέφος.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΑΠΤΙΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Σῶτες, κατελθὼν εἰς μυχοὺς Ἰορδάνου,
Εἰλκυσας ἡμᾶς ἐκ βοθοῦ τῶν πταισμάτων.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΤΑΥΡΩΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

ὦ φρικτὸν ἔργον ! ὦ κατάπληκτος θεῶ !
Θεὸς δι' ἡμᾶς, ὡς βροτὸς πάσχει ξύλω.

(1) Τοὺς στίχους τούτους ἐκδοὺς ὁ Ἀλλάτιος ἐν τῷ προειρημένῳ τόπῳ, ἵπισαν ἔπει ἐφεξῆς καὶ ἑτέρους δεκαεπτά.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Ἄδην νεκρώσας, καὶ κενώσας τοὺς τάφους,
Προῦλθε Χριστὸς, ἐξαγαστὰς τοῦ τάφου.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Ἄρεισι Χριστὸς εἰς πατρώων ἑστίαν,
Σαρκεὶς θεώσας, ἦν περ ἐλλήφεν φύσιν.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΝ.

Ἡ τῶν ἐράρθρων ἀνθράκων ἐπομβρία,
Γλωσσῶν ἐν εἴδει τὸν Παράκλητον φέρει,
Πρὸς τοὺς θεόπτας καὶ Μαθητὰς τοῦ Λόγου.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Ὁ τὸν νόμον δοὺς, Χριστὸς, ὡσπερ τὴν χάριν,
Ἦστραψε μορφὴν ἡλίου φωτὸς πλέον.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΠΙ ΤΕΛΟΥΣ ΤΥΠΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ.

Χαίρω βλέπων σὸν, Σταυρέ μου, καιρὸν τύπον,
Δι' οὗ τελεῖται πᾶν καλὸν ξενοτρόπως.

§. 123. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ Σύμβολα τῶν Εὐαγγελιστῶν ἔχει ὁμοίως ἐπιγράμματα τοιαῦτα εἶναι δὲ τὰ ἐξῆς

ΕΙΣ ΤΟ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ.

ΛΕΩΝ, κρατῶν Εὐαγγέλιον.

Τὴν ἀρχικὴν τε καὶ βασιλικωτάτην,
Ἰσχὺν παριστά τοῦ Θεοῦ καὶ Δεσπότου.

ΕΙΣ ΤΟ ΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ.

ΑΓΓΕΛΟΣ, κρατῶν Εὐαγγέλιον.

Τὴν ὡς καθ' ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ παρουσίαν,
Καὶ φανέρωσιν ἐμφανῶς διαγράφει,
Ἀνθρωπόμορφος Ἀγγέλου πάλιν φύσιν (ξξ)

(ξξ) Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι τοῦ ἱεροῦ τούτου Κώδικος ὁ γραφεὺς, παρὰ τὴν κοινὴν συνήθειαν, τάττει τὸν μὲν Λέοντα εἰς τὸν Ματθαῖον, τὸν δὲ Ἀγγέλον εἰς τὸν

ΕΙΣ ΤΟ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ.

ΜΟΣΧΟΣ, κρατῶν Εὐαγγέλιον.

Ἐνταῦθα Μόσχος ἱεροουργίας τύπον,
Ἐξεικορίζει, καὶ καλῶς παρεισάγει.

ΕΙΣ ΤΟ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ.

ΑΕΤΟΣ, κρατῶν Εὐαγγέλιον.

Τὴν δῶτιν ὄντως Πνεύματος Παραγίον,
Ἰπταμένην ἄνωθεν ἐμφανίζει τοῖς κάτω (οο).

§. 124. Ἐν μόνον λείπεται εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην βίβλον, ὅτι οὐδαμοῦ σημειοῦται ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν ἐγράφη εἰκάζεται ὁμως, κατὰ τὴν γνώμην τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα δεινῶν, ὅτι εἶναι ἔργον τοῦ ΙΒ' αἰῶνος. Ὁ δὲ τὸ ἔργον τοῦτο φιλοτίμως ποιήσας, ἐφρόντισε τοῦλάχιστον νὰ δηλοποιήσῃ τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα, ἔτι δὲ καὶ τὸν ἐνθερμον πόθον, ὃν εἶχε πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ θείου τούτου ἔργου. Ἐδήλωσε δὲ ταῦτα διὰ στίχων πάλιν Ἰαμβικῶν, γράφας αὐτοὺς, διὰ μεγάλων ὀλοχρῦσων γραμμάτων, εἰς δύο

Μάρκον. Μετὰ δὲ τὸ Σύμβολον προστίθησι καὶ ταῦτα: « Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον ὑπεργραφῆται ὑπὸ Πέτρου ἐν Ῥώμῃ. Ἐποιήσατο δὲ τὴν ἀρχὴν αὐτὸ πρὸ τοῦ προφητικοῦ λόγου, τοῦ ἐξ ὕψους ἐπιόντος τοῦ Ἡσαίου, τὴν περὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγερίου δεικνύς. »

Σημειωτέον προσέτι, ὅτι ἡ φράσις, τοῦ ἐξ ὕψους ἐπιόντος τοῦ Ἡσαίου, ἀσαφὴς οὖσα, ἐσαφηνίζεται ἴσως, ἐὰν ἡ τελευταία λέξις ἐτρέπετο εἰς δοτικὴν, ἦγον ἐπιόντος τῷ Ἡσαίᾳ: ἢ κἂν ὑποστικτὸν μετὰ τὸ, ἐπιόντος, καὶ ἀποδοτέον τὴν γενικὴν κτητικῶς εἰς τὰ προηγουμένα, τούτεστι, τοῦ προφητικοῦ λόγου τοῦ Ἡσαίου.

(οο) Τοῦ διστίχου τούτου ἡ ἀρχὴ, ἀναγνωστικὴ ἐν τῷ Κώδικι, δότιν, ἐγράφη ἐνταῦθα διὰ τὸ μέτρον, δῶτιν, ὑπερ δύναται μὲν νὰ σχηματισθῇ ἀπὸ τοῦ ἀκλίτου, δῶς, σημαίνοντος δῶρον, χάρισμα, κτλ. δύναται δὲ ἴσως νὰ μεταληφθῇ καὶ ἐκ τῆς γενικῆς τοῦ λατινικοῦ, δῶτις (dotis), γενομένης ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλίτου, δῶς.

Τὸν δὲ δεῦτερον Στίχον, ἀμετρον ὄντα, ὡς πλεονάζοντα πόδα ὀλόκληρον, διορθωτέον εἰς τὸ, Βαίνειν ἄνωθεν ἐμφανίζει τοῖς κάτω, ἢ ὅπως ἄλλως βούλεται τις ἀκριβέστερον, καὶ καταλληλότερον τῇ ἐννοίᾳ: ἢ τέλος, ἐκλεπτέον τὸν στίχον, κατὰ τοὺς Μετρικούς, Τετράμετρον βραχυκατάκλιτον.

ἀντιπροσώπους σελίδας, κειμένας πρὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου. Ἔχουσι δὲ οὕτως:

Ἔσφυζ' ὄν (ππ) εἶχον ἄσχετον πάλαι πόθον,
Ὅθι, πλάστα πάντων, τοῦς βροτῶν χωρεῖ μόλις,
Λόγους χαράξαι, Σοὺς, διανγεῖ πικτίω,
Ἔχειρ δὲ τούτους, γῶς, προήρ, βίου κλέος,
Ὁ σοὺς Μιχαήλ, ἔσχατος μονοτρόπων.
Ἐληξα τοῦ πόθου δὲ νῦν κατ' ἀξίαν,
Ἐντοσθεν, ἐκτός, παρταχοῦ καλλωπίσας.
Ἄλλ' ὦ βλύσας ἀβυσσοῦ ἐκ τετραστόμου,
Κρήνης Μαθητῶν, πᾶσαν ἄρδουσαν γρένα,
Υψὴν ἐμὴν ἀνικμον, ἐν καιρῷ δικῆς,
Εἴης ποτίζων, καιρὸν, ἀμβροτοῦ πόμα,
Ὁ Σοὺς Μαθητὰς εἴπας ἐκπίνειν τότε.

§. 125. Αἱ ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν ἀνωτέρω Στίχων δύο λέξεις: ἔσχατος μονοτρόπων, δίδουσι ὑπόνοιαν τινὰ, μήπως, ὁ τὴν ἱερὰν ταύτην βίβλον καλλιγραφῆσας Μιχαήλ, εἶναι ὁ ἐπωνυμούμενος Κουρκούας, ὁ τοῦ κατὰ τὴν νῆσον Ὁξεῖαν Φροντιστηρίου Ἡγούμενος, ὑπὸ δὲ τοῦ Αυτοκράτορος Μανουήλ τοῦ Κομνηνοῦ ἐπὶ τὸν τῆς πατριαρχείας θρόνον ἀναχθεὶς, τῷ 1143 ἔτει ἀνὴρ, κατὰ τὸν Ἰωάννην τὸν Κίναμον, τὴν μὲν ἐξω σοφίαν μέτριος: « Ἡθῶν δὲ κοσμιότητι, καὶ τῇ τῶν θεῶν » μελέτῃ λογίων, οὐδενὸς ἐλάσσω τῶν εἰς ἐκείνην τὴν » ἡμέραν ἐπ' ἀρετῇ μάλιστα διαφανῶν (1) ». Κυβερνήσας δὲ τὴν Ἐκκλησίαν ἔτη δύο καὶ μῆνας ὀκτώ, εἶτα πα-

(ππ) Οὕτω διόρθωσα τὴν γραφὴν, ἀναγνωστικὴν ἐν τῷ Κώδικι εἰς μίαν λέξιν, Ἔσφυζον, ὑπερ καὶ τὴν σύνταξιν καὶ τὴν ἐννοιαν συγγέει.

(1) Ἰωάν. Κίν. Ἱστορ. Βιβλ. Β'. §. 2.

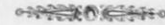
ραιτησάμενος, ἐπανήλθε καὶ αὖθις εἰς τὴν ἐν τῇ Ὁξειᾷ Μονῇ· « Ἐνθα καὶ τὸν οἰκεῖον ἀποδοχμῆσας (γρ. δοχ-
 » μῶσας=πλαγιάσας) αὐχένα πρὸς τῇ εἰσόδῳ τοῦ Προ-
 » νάου, πατεῖν παρεῖχε τῷ εἰσιόντι παντὶ μοναχῷ, λέγων,
 » ἀξυμφόρως ἑαυτῷ τὴν ἡλικιώτιδα καὶ φίλην ἡσυχίαν
 » παρῶσασθαι, καὶ ἐπ' οὐδενὶ ξυνοίσοντι τὸν θρόνον ὑ-
 » περβῆναι τὸν ὑπερύψηλον, κατὰ τὸν Νικήταν τὸν Χω-
 » νιάτην » (I).

Ὁ τοιοῦτος λοιπὸν φανεῖς τὴν ταπεινοφροσύνην, καὶ ἔσχατον τῶν μονοτρόπων ἑαυτὸν ἀποκαλῶν, εὐλογον ἀ-
 φορμὴν παρέχει νὰ ὑπονοήσωμεν, ὅτι ὁ ἀπλοῦς αὐτὸς Μι-
 χαήλ, ὁ θελήσας νὰ μείνη ἄγνωστος μὲν τῷ κόσμῳ,
 Θεῷ δὲ μόνῳ γνωστός, αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ γραφεὺς τῆς
 περὶ ἧς ὁ λόγος θείας βίβλου· καὶ ἐπομένως αὕτη ἀνα-
 δείκνυται ἤδη ἔργον παλαιὸν, ἐπτακοσίων ἐτῶν περίπου.
 Ἡ δὲ ῥηθεῖσα ἐν τῇ Ὁξειᾷ Μονῇ, ὑπῆρχεν ἐπ' ὀνόματι
 τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ, κατὰ τε τὸν τοῦ Νικοδήμου Συν-
 αξαρτῆν, καὶ τὰ νεοτύπωτα Μηναῖα (Ἰανουαρίου γ'.
 καὶ Ἰουνίου γ').

§. 126. Καὶ ταῦτα μὲν τῶν ἱερῶν Κειμηλίων τῆς
 Μονῆς τὰ ἐπιστημότερα· ἐπειδὴ δὲ, ἀναφέροντες τοῦ αἰο-
 δίμου Παΐσιου τὰ ἀφιερῶματα, ἐμνήσθημεν αὐτοῦ δις
 καὶ τρίς, δείκνυται δὲ ἐνταῦθα καὶ ὁ τάφος αὐτοῦ, ὡς
 καὶ ἄλλων τινῶν, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἐπισήμων,
 οἵτινες ἀναμφιβόλως ἐφάνησαν εὐεργεταί τῆς Μονῆς,
 δίκαιον εἶναι, μοὶ φαίνεται, νὰ καταγράψωμεν ἐν τῷ
 παρόντι Ὑπομνήματι καὶ τὰ τούτων ὀνόματα, καὶ τὰ
 ἐπὶ τῶν τάφων αὐτῶν ἐπιτύμβια· τὸ μὲν, εἰς δεῖγμα εὐ-

(1) Μετ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. (ἑλληνιστί) Βιβλ. IB'. κεφ. η'.

γνωμοσύνης καὶ μνήμην διηνεκῆ· τὸ δὲ, καὶ ἵνα μὴ ἐξι-
 τηλα γένωνται ὑπὸ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου, ὡς καὶ
 τὰ προειρημένα (§. 40.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Περὶ τῶν ἐν τῇ Μονῇ κηδευθέντων.

Οἱ ἐντὸς τοῦ Ναοῦ.

§. 127. Μετὰ τὸν Α'. τάφον τοῦ ἀειμνήστου Κτίτορος
 Παναγιωτάκη (§. 36). καὶ τὸν Β'. τοῦ Ἡγουμένου Ἀθα-
 νασίου Μαλατέστα (§. 42),

Γ'. Τάφος ἀριθμεῖται ὁ τοῦ προβῆθέντος Πατριάρ-
 χου Παΐσιου τοῦ Β'. Οὗτος ἦν ἄνθρωπος εὐπαί-
 δευτος, καὶ τὸ ἦθος ἡμερος καὶ ἀστυκός, Νικο-
 μηδείας Μητροπολίτης ὦν πρότερον ἐπατριάρχευσε
 δὲ τετράκις· τὸ μὲν α'. ἔτη 6, ἀπὸ τοῦ 1726—1732
 τὸ δὲ β'. ἔτος ἐν καὶ μῆνας 7· τὸ γ'. ἔτη 3, καὶ
 μῆνας 6· τὸ δὲ δ'. μόλις διήρκεσεν ἔτος ἐν, ἀπὸ τοῦ
 1751—1752· καὶ ἐξωσθεὶς τοῦ θρόνου, μετέβη εἰς
 Χάλκην, ὅπου καὶ τελευτήσας τέθαπται ἐν τῷ
 λιθίνῳ Προνάῳ κατὰ μέσον, ἐγγύτατα τῆς βαθμίδος,
 δι' ἧς ἀναβαίνοντες εἰσερχόμεθα εἰς τὸν Ναόν. Φέ-
 ρει δὲ ὁ τάφος αὐτοῦ διττὰ τὰ ἐπιτύμβια· τὸ μὲν,
 διὰ στίχων Ἰαμβικῶν μὲν τὴν μορφήν, ἀμέτρων δὲ
 τὰ πλεῖστα· ἤγουν,

Καλύπτει δέμας τύμβος οὗτος ποιμένος,
Οἰκουμενικοῦ Παϊσίου ὀλβίου

Ὅς εὐσεβοφρόως τε καὶ εὐμηγάρως,
Ἴθυε τὸ σύστημα τῶν Ὁρθοδόξων,
Ἐτεσι πλείστοις ἔπειτ' ἐψησυχάσας,
Ἐν τῇ δε Μονῇ, κατέλοιπε τὸν βίον,
Εἰς χεῖρας Θεοῦ παρατιθείς τὸ πνεῦμα.

Ἐν ἔτει αψγς'. Δεκεμβρίου ια'.

Τὸ δὲ ἕτερον ἐπιτύμβιον εἶναι Ἑρωελεγείον ἀκριβές,
ἔχον οὕτως:

Ἐνθάδε Παῖσιος κεῖται μέγας Ἀρχιερέων,
λάμπας τις Φαέθων ἄλλος ἐν εὐσεβίῃ.

Ὅν ῥα καὶ ἴσα Χριστοῦο ξείτως κάκ' ἔοργεν
ἄχλος, ὃν ἴθυε πνεύματος ἰδμοσύνη.

Ἰ ω ἄ ρ ρ ο υ .

Δ'. Ὁ γυναικὸς τιнос, Χρυσάνθης τὴν κλησιν, κείμε-
νος ὑπὸ τὴν μεσαίαν στοάν τοῦ αὐτοῦ Προνάου,
ἐγγύτατα τοῦ ἀριστεροῦ κίονος, μετ' ἐπιτυμβίου:

Σῶμα Χρυσάνθης, συζύγου Νικολάου,
Ταφῆς ὀσίας ἀξιοθὲν ἐνθάδε,
Μητροπρεπῶς τὸ πρὸς γόνου Κωνσταντίνου,
Τέως καὶ τύμβῳ τὸν δε δωρεῖται λίθον·
Ψυχὴ πόλῳ δὲ εὐσεβῶς ταύτης ραίει,
Σάλπιγγ' ἕως οὗ σαλπίσση κερατίνῃ.

αψή. Ἰουλίου ή'.

Ε'. Ὁ πλησίον τοῦ ἀνωτέρου δεξιόθεν κείμενος, φέ-
ρων ἐπιτύμβιον τοῦδε:

Δέμας καλύπτω κυροῦ Ἀθανασίου,
Δρύστρας τοπρωτοῦ, ὕστατοῦ δ' Ἡρακλείας,

Χρηματίσαντος Ἀρχιεπίτου αξίου.

Ὅς σῶμα γῆ ἄλλοιπε, πνεῦμα δὸς πόλῳ.

α . . .

ς'. Ὁ τοῦ Πατριάρχου Γραβριήλ τοῦ Γ'. Οὗτος ἦν
Σμυρναῖος τὴν πατρίδα, ἀνὴρ φρόνιμος καὶ θεο-
σεβῆς καὶ πραότατος. Μητροπολίτης δὲ Χαλκηδόνος
ὑπάρχων, ἐπατριάρχευσεν ἔτη 5, ἀπὸ τοῦ 1702
— 1707· εἶτα, βαρεῖα νόσῳ περιπεσὼν, καὶ κοι-
μηθεὶς ἐν Κυρίῳ, ἐτάφη ἐνταῦθα. Ὁ δὲ τάφος αὐ-
τοῦ, κείμενος ἐν τῷ ξυλοσεγεῖ Νάρθηκι πρὸς τ'
ἀριστερὰ, ἔνθα καὶ τὸ καλούμενον Παγκάριον,
φέρει ἐπιτύμβιον τὸ ἐξῆς:

Ὁ τύμβος οὗτος Γαβριήλ κεῖθει δέμας,
Οἰκουμενικοῦ Ποιμένος τρισολβίου.

Ὅς, εὐθύφρων ὢν, καὶ σοφὸς μεγαλόνοτος,
Ζήλου τε πλήρης εὐσεβείας δογμάτων,

Ἐοργεν ἐσθλὰ πλείστα πολλοῖς ἐν βίῳ,
Κάλλυε, κἀνήγειρε ραοὺς θ' Ἀγίων.

Καὶ τῶν μεταστάς πρὸς μονὰς γῆς πραέων,
Αὐτοῦ μέμνηται πρὸς Θεὸν μεμνημένων.

Ἐν ἔτει αψζ'. Ὀκτωβρίου ιζ'.

Ζ'. Πλησίον αὐτοῦ δεξιόθεν ἐτάφη, ἄνευ ἐπιτυμβίου τι-
νός, ὁ τῆς ἑαυτοῦ ἐπαρχίας παραιτηθεὶς Μαρωνείας
Νεόφυτος, Χῖος τὴν πατρίδα· ὅστις, μετὰ τὴν παραί-
τησιν, ζήσας πρότερον χρόνον τινὰ ἐν τῷ Μονασηρίῳ
τῆς Ἀγίας Τριάδος, εἶτα καὶ ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ ἔτη
ὀκτώ, ἐτελεύτησε τῇ 8 Σεπτεμβρίου 1816.

Η'. Ὁ Νικηφόρου Νικομηδείας Μητροπολίτου, κείμε-
νος ἐν τῷ αὐτῷ Νάρθηκι δεξιόθεν, ἐγγὺς τοῦ Γυ-
ναικείου, καὶ φέρων ἐπιτύμβια διττά:

Νικηφόρον σὺ Νικομηδείας, τάφε,

Ἄνδρ' εἰσεδέχθης, τὸν περικλιῆ πάρι,

Μούσαις, φρονήσει, ἐν λόγοις, βουλαῖς τ' ἄκρον-
Τύμβοις ἄρ' ἄλλοις ὡς ἐπίφθορος πέλειαι!

Ἔτερον Ἡρωελεγεῖον.

Σῆμα τὸ σῶμα φέρει κλεινοῦ τόδ' Ἀρχιθύταο,
ἐν κραναῇ γήσῳ οὐάσι δ' αὖ μερόπων,
Θεσπεσίη πτερόεσσα γάτις πτόλιμ ἀμφιποτάται
κόλοισι Ἀβραάμου πνεῦμα τὸ θεῖον ἔβη.
Ὡς ἄρα τοὺς μάκαρας τιμᾷ Θεὸς ἐνθάδ', ἄνω τε,
ἄσμασιν οὐρανόισι, καὶ χθονίωι στόμασιν.
αψος'.

Θέα Δικαιοσύνης.

Θ'. Ὁ τῆς προμνημονευθείσης ἀριστοτέχνου Μαριώ-
ρας (§. 52). Ὁρᾶται οὗτος ἐν τῷ Γυναικείῳ, πλησίον
τοῦ Μαλατέστα (§. 42), ἐφ' οὗ ἐπιγέγραπται:

Δέμας καλύπτω συζύγου Φερζουλάχη,
Τῆς Μαριώρας θυγατρὸς κλεινοῦ Κουζῆ·
Κινῶ δὲ πάστας τοὺς ὄρωντας ἐνθάδε,
Θεῶ εὐχεσθαι ἵνα παράσχη λύσιν.
αψνή. Αὐγούστου ιζ'.

§. 128. Οἱ ἐκτός τοῦ Ναοῦ.

Γ'. Ὁ μεταξὺ τῶν δύο Ναῶν τάφος Ἀρμενίου τινὸς
Ὁρθοδόξου ἐκ Θεοδοσιουπόλεως (Ερζούμ), Γεωρ-
γίου τὴν κλησιν, Τραπεζίτου (Σαράφη) τὸ ἐπάγγελ-
μα. Ἀναγινώσκονται δὲ ἐπ' αὐτοῦ ταῦτα:

Ἥλιθον, εἶδον, ἀπῆλιθον, Γεώργιος Βριτζάνης,
Σαράφης, ἐκ πόλεως Θεοδοσίου.
αωκδ'. Ἰουνίου ς'.

Τὰ αὐτὰ ἀναγινώσκονται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μαρμάρου καὶ
Ἀρμενιστί.

ΙΑ'. Ἀνατολικώτερον τοῦ τάφου τούτου κεῖται, πάν-

των τῶν ἄλλων μεγαλοπρεπέστερος Τάφος, ὁ ὑπὸ
τῆς Ἐφορείας ἀνεγερθεὶς εἰς τιμὴν Ἀβραμίου
Ὁμηρόλου, δευτέρου τῆς Σχολῆς Διευθυντοῦ. Φέ-
ρει δὲ ἐπιτύμβιον τοιοῦτον:

Ὡδε κεῖτ' Ἀβράμιος ὁ Ὁμηρόλης,
Ὁ θερμὸς Μουσῶν, καὶ Ἀπόλλωνος λάτρης.
Ὅς ἐν ὄλοις ἔτεσι πέντε ἐκλάμψας,
Ἐν τῷ ἱερῷ τῷ δε Φροτιστηρίῳ,
Ἐδυσ' ἐν ἀκμῇ τῆς αὐτοῦ ἡλικίας.
Ἀμύθητον, φεῦ! λιπὼν τοῖς πᾶσι πένθος,
Ἀλλὰ καὶ κλέος, ὅπερ οὐποτ' ὀλεῖται.
αωλθ'. Ποσειδεῶνος φθίνοντος.

Τὸ ἐπιτύμβιον τοῦτο, καθ' ὁμοιότητα δῆθεν στίχων
Ἰάμβων ποιηθὲν ὑπὸ Νικολάου Ι. Ψυχάρη, μαθητοῦ τοῦ
Ἀβραμίου, δεικνύει εὐγνωμοσύνην μὲν πρὸς τὸν Διδά-
σκαλον, καὶ εὐφύλιαν νοδός, ἄγνοιαν δ' ἔτι τῶν μέτρων.

Τὰ δὲ ἐξῆς τοῦ ἐπιτυμβίου τούτου ἀναγινωσκόμενα,
προσετέθησαν ὑπὸ Δ. Μάγνητος, διαδόχου τοῦ Ἀβραμίου
ἔχουσι δὲ οὕτως:

Ἀβραμίῳ Καισαρεῖ τῷ Ὁμηρόλῃ
ἐνθέρμῳ ζήλῳ καὶ πόνοις ἀτρέτοις
παιδεῖαι Ἑλληρικῇ
δι' ὄλης πενταετίας
ἐν τῷ δε τῷ ἱερῷ Φροτιστηρίῳ
ἐκδιδάξαντι
Οἱ φιλόμουσοι Ἐφοροὶ
εἰς εὐγνωμοσύνης δεῖγμα κ' εἰς ἀτίδιον μῆμηρ
τύμβον ἀνήγειραν τόν δε.
αωλθ'. Ποσειδεῶνος φθίνοντος

Σημειωτέον δὲ, ὅτι τοῦ Ποσειδεῶνος δις μὲν ἀνα-
γινωσκομένου ἐπὶ τοῦ τάφου τούτου, πάντῃ δὲ ἀκατα-

λήλως ἔχοντος πρὸς τὸν Ὀκτώβριον, κατὰ τὴν 15 τοῦ ὁποίου ἐτελεύτησεν ὁ Ἀβράμιος, δηλον, ὅτι ὁ Ἀττικὸς οὗτος μῆν ἀναφέρεται πρὸς τὸν Ῥωμαϊκὸν Δεκέμβριον, ὅτε καὶ ὁ τύμβος ἀνηγέρθη, καὶ τὰ ἐπιτύμβια ἐπεγράφησαν.

Δεξιόθεν αὐτοῦ, ὀπισθεν τοῦ Βήματος τοῦ Ναοῦ τῆς Θεοτόκου, κεῖται

IB'. Ὁ Τάφος τοῦ ἀπὸ Προύσης εἰς τὸν Οἰκουμηνικὸν θρόνον ἀναβάντος Καλλινίκου τοῦ Β'. τρὶς πατριαρχεύσαντος καὶ αὐτοῦ· τὸ α'. ἐν ἔτει 1690, μῆνας μόνον τινὰς· τὸ β', δύο ἔτη· τὸ γ'. ἔτη ὀκτώ, ἀπὸ τοῦ 1694, μέχρι τοῦ 1702, διαμείνας ἕως τέλους ἀκλόνητος ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἐφ' οὗ καὶ ἐτελεύτησεν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἐπιτύμβιον:

*Οἰκουμεικὸν Καλλινίκος τὸν θρόνον,
ἴθυε πλείστοις ἐμφρόνως ἐπὶ χρόνοις.
Θαυρὸν δὲ, λαμπρῶς ἠξίωται ἐξόδου·
Ἐφ' τε τῶν πρὶν Πατριαρχῶν ἐν θρόνῳ,
Καὶ νεκρὸς, ὡς ζῶν, ἐγκαθιδρυθεὶς μόνος,
Μοῖρῃ τέθναπται τῇ δε τῇ σεβασμῆ.*

Καὶ νῦν πολεῖται σὺν χορείαις Ἀγγέλων.

Ἐν ἔτει αψβ'. Αὐγούστου ἡ.

Ἐκατέρωθεν τοῦ Καλλινίκου εἶναι θεταμμένοι καὶ ἕτεροι, χωρὶς ἐπιτυμβίου τινός· ἤγουν,

II'. Δεξιόθεν μὲν, ὁ προῤῥηθεὶς Σαμουήλ (§. 98), ἔσχατος τῶν τῆς Μονῆς Ἠγουμένων, τελευτήσας τῇ α'. Δεκεμβρίου τοῦ 1839 ἔτους. Αὐτόθι προετάφησαν δύο ἕτεροι: Αἰκατερίνα, θυγάτηρ μὲν τῆς Δομνίτης Ῥαλοῦς (§. 95). ἐγγόνη δὲ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου καὶ μετ' αὐτὴν Ἰωσήφ, ὁ χρηματίας

Ἠγούμενος τῆς Μονῆς (§. 98), ὅστις, πλέων εἰς τὴν Πρώτην, ἐπνίγη περὶ τὴν Πίταν.

ΙΔ'. Ἀριστερόθεν δὲ, Κωνσταντῖνος μοναχὸς, Φιλιππουπολίτης τὴν πατρίδα, οἰκοδιάσκαλος χρηματίας ὑπὲρ τὰ 25 ἔτη, παρὰ τῷ Γεωργάκῃ Ἀφεντούλῃ Τραπεζίτῃ βασιλικῷ. Μετὰ δὲ τὴν ἐκείνου ἔκλειψιν, μετέβη ὁ Κωνσταντῖνος, περὶ τὸ 1830 ἔτος, εἰς τὴν ἐνταῦθα Μονὴν· ὅπου καὶ τὸ μοναχικὸν ἐνδυσάμενος σχῆμα, ἐτελεύτησε τῇ ε'. Δεκεμβρίου 1839:

§. 129. Οἱ ἐκτὸς τῆς Μονῆς.

Ἐξωθεν τῆς βορείου πύλης, πρὸς δυσμὰς τῆς αὐτόθι μεγάλης δεξαμενῆς, ἔκειτο ποτὲ

IE'. Ὁ Τάφος Σταύρου τινός Φιλιππουπολίτου, ἐμποροῦ τὸ ἐπάγγελμα, ὡς δηλοῖ τὸ εἰς αὐτὸν ἐπιτύμβιον. Ἄλλ' ἢ τοῦτο φέρουσα μεγίστη μαρμάρινος πλάξ, μετακινήθεισα ἐκ τοῦ τάφου πρὸς βορρᾶν τῆς δεξαμενῆς (ἔργον καὶ τοῦτο τοῦ ἀβροδιαίτου Δελάζαρι· §. 96) καὶ ἐπὶ τῶν δύο μικροτέρων τῆς δεξαμενῆς περιστομίων (§. 18), μετακινήθεντων καὶ αὐτῶν, ἐδρασθεῖσα, τότε μὲν κατέστη τράπεζα τῆς Θεοφιλίας του θερινῆ· ἤδη δὲ πρόκειται τῷ τυχόντι θρανίον πρόχειρον. Τὸ δὲ ἐπιτύμβιον ἔχει οὕτως:

*Τί μ' ὀρῶντες ἐκθαμβεῖσθε, γηγενῶν κλειροὶ παῖδες,
Σταῦρον ὀνόματι κατέχω ἐν ἐμοῖς λαγόσι,
Ἐντιμὸν δὴ ἀνέρα καὶ ποθητὸν γε τοῖς πᾶσι,
Ἐκ πόλεως ὀμώμενόν γε τῆς τοῦ Φιλίππου.
Ὅς ποτ' ὑπῆρξεν, ἐμπορικῶς βιώσας, ὡς ἔδει,
Ἐν μέρεσιν Ἰνδίας, Εὐδαίμωνός τε Ἀραβίας·
Ἐν κλειροῖς δ' ἔτεσι πρὸς ἐξήκοντα ὦν καὶ πέντε,
Κατέλοιπε τὸ ὄν, θείων τε μετασχῶν τῶν δώρων.*

Τοῖνιν εὐχεσθε ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς Θεὸν ἐλέους,
 ἵνα τύχη τῆς τῶν οὐρανῶν ἀλήκου βασιλείας.
 Ἐν ἔτει Σωτηρίῳ αψζ'. Ἰουνίου κδ'.

Βορειότερα τοῦ ἀνωτέρω ἐν ἀρχῇ τῆς δειδροστίχου
 ὁδοῦ ἀριστερόθεν, ἔκειτο

Ιζ'. Τάφος Χριστιανοῦ τινος· ἀλλ' ἡ συμμορία τῶν
 Ἀνδρίων Ἡγουμένων, διὰ τὴν πρὸς τοὺς τεθνεῶ-
 τας τιμὴν, μετέθηκε τὸ ἐπιτάφιον μάρμαρον εἰς
 τὸ ἐλαιοτριβεῖον ὄπου, ἐξαλειφθέντων τῶν γραμ-
 μάτων, οὐδὲν ἄλλο διακρίνεται ἐκ τῶν ἀμυδρῶς
 φαινομένων, εἰμὴ ὅτι ὁ ἐκεῖ ταφείς ἐκαλεῖτο Γρη-
 γόριος, τελευτήσας τῷ αψογ'. ἔτει.

Πρὸς ἀνατολὰς τῆς προῤῥηθείσης δεξαμενῆς, ἔκειτο
 τελευταῖον

ΙΖ'. Ὁ Τάφος τοῦ Σιρ Ἐδουάρδου Βάρδωνος, δευτέ-
 ρου παρ' Ὀθωμανοῖς, ἐπὶ Ἀμουράτ τοῦ Γ' καὶ
 Μεχμέτ τοῦ Γ' τῶν Ἀγγλων Πρέσβευς, σταλέν-
 τος παρὰ τῆς Βασιλείσης τῶν Βρετανῶν Ἐλισάβετ
 ὅστις συναπῆλθε μὲν εἰς τὴν κατὰ τῶν Οὐγγρων
 ἐκστρατείαν μετὰ τοῦ Μεχμέτ· ἐπανελθὼν δὲ ἀ-
 σθενής, καὶ ἐνταῦθα μεταβάς ὑγείας χάριν, ἐτε-
 λεύτησε καὶ ἐνεταφιάσθη τῷ 1597 ἔτει, πρὶν πυρ-
 ποληθῆ ἡ Μονή. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ τάφου τού-
 του μαρμάρινος λίθος, ἐπὶ τῆς Ὑψηλαντικῆς ἀνα-
 καινίσεως τῆς Μονῆς, μηδεμιᾶς κατεπειγούσης
 ἀνάγκης, ἠένδειας, μετακινήθεις ἐκ τοῦ οἰκείου τόπου,
 ἐτέθη, ἀσυμφόρως παντάπασι, ἀνώφλιον εἰς τὴν
 ῥηθεῖσαν βόρειον πύλην. Τὸ δὲ ἐπὶ τῆς ἔσωθεν τοῦ
 λίθου πλευρᾶς ἐπιτύμβιον, λατινιστὶ γεγραμμένον,
 ἔχει οὕτως:

*Eduardo Bardoni, illustrissimo ac serenissimo
 Anglorum Reginae oratori, viro prestantissimo, qui
 post reditum a bello Ungarico, quo cum invicto Tur-
 carum imperatore profectus fuerat, diem obiit.*

Pietatis ergo.

Aetatis anno XXXV, Salutis vero anno MDXCVII.

VII. Calend. Januar.

Ἡγουν.

*Ἐδουάρδῳ Βάρδωνι, τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ γαλη-
 νοτάτῳ τῆς τῶν Ἀγγλων Βασιλείσης Ῥήτορι, ἀνδρὶ
 ἐξοχωτάτῳ, ὃς μετὰ τὴν ἐκ τοῦ Οὐγγαρικῶς πολέμου
 ὑποστροφὴν, ὄπου συναπεληλύθει μετὰ τοῦ ἀνικίτου
 Αὐτοκράτορος τῶν Τούρκων, ἐτελεύτησε.*

Σεβασμοῦ χάριν.

Ἐτει τῆς ἡλικίας λέ. Σωτηρίῳ δὲ ἔτει αψζ'.

Δεκεμβρίου 26.

Τὸ ἐπιτύμβιον τοῦτο ἀναφέρει καὶ Δαππέρσιος ὁ Ὀλ-
 λανδὸς (Dappers), ὅστις, περιγράψας πρῶτον τὴν ἡ-
 μετέραν νῆσον, κατὰ τὸν Γύλλιον (§. 7), καὶ εἰπὼν, ὅτι ἡ
 ὑπὸ τῶν πάλαι Ἑλλήνων καὶ Λατίνων καλουμένη *Χαλ-
 κίς ἢ Χαλκίτις*, ὀνομάζεται ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ μὲν
 τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων *Χάλκη*, ὑπὸ δὲ τῶν Τούρκων
 (Heibeli), ἐξακολουθεῖ ἔπειτα λέγων: « Πλησιέστατα
 τοῦ Μοναστηρίου τῆς Παναγίας ὁράται ὁ τάφος ἐνὸς
 Ἀγγλου, Ἐδουάρδου Βάρδωνος καλουμένου, καθὼς
 φαίνεται ἐκ ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς, λατινιστὶ ἐγκεχαραγ-
 μένης ἐπὶ τοῦ τάφου » (1) καὶ ἐφεξῆς προσθέτει αὐτὴν.

§. 130. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω καταλεχθέντων, οἵ-
 τινες ἐκηδεύθησαν ἐν ταύτῃ τῇ Μονῇ ἐπὶ τῆς δευτέρας

(1) Περιγρ. τῶν νήσων τοῦ Ἄρχιεπίτ., σελ 493.

καὶ τρίτης αὐτῆς ἐποχῆς, καὶ τῶν ὁποίων οἱ τάφοι δεικνύμενοι, μαρτυροῦνται πάντες σχεδὸν ὑπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς ἐπιτυμβίων, ἐκηδέυθησαν πρὸ αὐτῶν καὶ ἕτεροι, κατὰ τὴν πρώτην τῆς Μονῆς ἐποχὴν. Πρῶτος δὲ καὶ πάντων ἀρχαιότατος εἶναι, ὁ τὸν κώδικα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἀφιερῶσας Κάλλιστος, Φιλιππουπόλεως Μητροπολίτης, ὅστις ἐκοιμήθη ἐν ταύτῃ τῇ Μονῇ, ὡς προείπομεν, ἐν ἔτει 1514, Ὀκτωβρίου 14. καὶ ἐτάφη ἐν αὐτῇ (§. 24. Δ').

§. 131. Ἐν αὐτῇ προσέτι ὑπάρχουσι καὶ τὰ ὅσα τοῦ μακαρίου Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου, τοῦ ὑπὸ βραδουργίας καὶ διαβολῆς παθόντος, καὶ οἰκτρῶ θανάτῳ τελειωθέντος, Κυρίλλου Α', τοῦ Λουκάρεως, ἀνδρὸς σοφωτάτου καὶ διασημοτάτου, οὐ μόνον ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ, ἀλλὰ καὶ δι' ἧς ἔπαθε καταδρομάς. Οὗτος ὑπῆρχε Κρῆς τὴν πατρίδα διεδέξατο, τῷ 1603 ἔτει, Μελέτιον τὸν Πηγᾶν εἰς τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν θρόνον, εἰς ὃν καὶ διέπρεψε 15 ἔτη. Ἐπετρόπευσεν ἐφ' ἱκανὸν (τῷ 1614) τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, ὡς Τοποτηρητῆς· εἶτα, προβιβασθεὶς εἰς αὐτὸν, τῷ 1622 ἔτει, ἐπατριάρχευσε πεντάκις τὸ ἅ. ἔτος ἐν καὶ μῆνας 4. τὸ β'. ἔτη ὀκτώ· τὸ γ'. ἔτος ἐν καὶ μῆνας 6. τὸ δ'. ἔτος ἐν καὶ μῆνας 2· τὸ δὲ ε'. καὶ τελευταῖον, ἔτος πάλιν ἐν καὶ μῆνας 6. Εἶτα, κατακλεισθεὶς εἰς Λαιμοκοπιάν, (φρούριον ἐγγὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως) ἀπαγχονίζεται ἐκεῖ, καὶ βυθίζεται εἰς τὴν θάλασσαν τὸ λείψανον αὐτοῦ· τοῦτο δὲ, κατὰ τὸν Ἱεροσολύμων Δοσίθεον, « Εὐ-
» ρόντες τινὲς εἰς Ῥήγιον (μικρὸν Τσεκμετζέ), παρέ-
» δωκαν ἐκεῖ τῇ ταφῇ πενιχρῶς. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ
» Πατριάρχης Παρθένιος ὁ Α'. ὁ καὶ Γέρων ἐπονο-
» μαζόμενος, (Πατριαρχεύσας τῷ 1639), ἔφερε τὰ λεί-

» φανα αὐτοῦ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, καὶ ἔψαλλεν αὐτὰ,
» εἶτα ἔπεμψεν αὐτὰ εἰς τὴν νῆσον τῆς Χάλκης, καὶ
» ἐτάφησαν ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τῆς Παναγίας » (Βιβλ.
ΙΑ'. κεφ. θ'. §. 6'). Κεῖνται δὲ ἤδη ταῦτα ἐν τῷ θυσια-
στηρίῳ τοῦ Ναοῦ τῆς Θεοτόκου, δεξιόθεν τῆς ἀγίας
Τραπεζῆς ἐπὶ θυρίδος ὑψηλῆς, ἐντὸς μὲν τοῦ πρώτου
αὐτῶν κιβωτίου, αὐτοῦ δὲ πάλιν, διὰ τὴν σαθρότητα,
ἐντὸς ἄλλου νεωτέρου, ἐπιγεγραμμένου ἄνωθεν.

§. 132. Ἐν τῷ αὐτῷ τῆς Θεοτόκου Ναῷ, μεταξὺ τῆς
πρὸς βορρᾶν ἀρχαίας αὐτοῦ εἰσόδου, καὶ τῆς μετὰ ταῦτα
πλησίον αὐτῆς ἀνοιχθείσης πρὸς δυσμὰς, ὡς προείρη-
ται (§. 32.), ὑπάρχει ἀνώγειον, ἄνωθεν ἀπὸ τῆς στέγης
τῶν κεράμων ἔχον τὴν εἴσοδον, τετράπηχυ τὸ ὕψος, τὸ
ὅποιον, ἀνοιχθείσης ἔσωθεν καὶ ἐτέρας διόδου πρὸς δυ-
σμὰς, στρέφεται ταπεινούμενον πλαγίως ἐφ' ἱκανὸν ἐπὶ
τοῦ λιθίνου Προναοῦ. Αὐτοῦ κεῖνται τέσσαρες νεκρῶν
κεφαλαί, καὶ ἐνὸς μόνου λειψάνου τὰ λοιπὰ ὅσα· ἔτι
δὲ καὶ παλαιῶν εἰκόνων καὶ τέμπλου τεμάχια, σκωληκό-
βρωτα τὰ πάντα. Δύο ἐκ τῶν τεμαχίων τούτων, κο-
ρωνίδες, ὡς φαίνεται, εἰκόνων ἐν τῷ τέμπλῳ, φέρου-
σιν ἐπιγραφήν:

Τὸ μὲν

« Ἐτε.λειώθη τὸ παρὸν διὰ συνδρομῆς τοῦ Ἡγουμέ-
» ρου Ἀθανασίου. »

Τὸ δὲ ἕτερον.

« Διὰ χειρὸς Μιχαήλ ἀπὸ Χίου, 169. »
(ἐσβεσμένου τοῦ τελευταίου ἀριθμητικοῦ στοιχείου.)

Καὶ ὅτι μὲν ὁ Ἡγούμενος οὗτος Ἀθανάσιος εἶναι ὁ
προρρήθεις Μαλατέστας (§. 42), οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ
πότε δὲ κατεσκευάσθησαν αἱ μετέωροι αὐταὶ εἰκόνων τε

ἄμα καὶ νεκρῶν κατακύμβαι (Catacombes), ἄδηλον πάντως ὅμως πρὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάκη ζωγραφῆσεως τοῦ Ναοῦ καθότι οὐδὲ τὰ ἔνδον τοῦ ἀνωγαίου ἔχουσι ζωγραφίαν τινά, οὐδὲ τῆς κάτωθεν αὐτοῦ ὁ ρυθμὸς παραβλάπεται. Ὅμοιον ἀνώγαιον ὑπάρχει καὶ ἐντὸς τοῦ θυσιαστηρίου, δεξιόθεν τῆς ἁγίας Τραπεζῆς, διὰ θυρίδος ὑψηλῆς ἔχον τὴν εἴσοδον.

§. 133. Ὁ Ἱεροσολύμων Δοσίθεος ἀναφέρει, ὅτι καὶ εἷς τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, Θεοφάνης ὁ Β'. ἐνταῦθα ἐκηδεύθη. « Πατριαρχεύσας δὲ, λέγει, » ὁ Θεοφάνης ἔτη τριακονταεπτὰ, ἐκοιμήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1645 ἔτει καὶ ἐψάλη μὲν ἐν τῷ » Πατριαρχείῳ, ἐτάφη δὲ ἐν τῇ Μονῇ τῆς Θεοτόκου, » τῇ ἐν τῇ νήσῳ τῆς Χάλκης, ὅπου ἦν τεθαμμένος ὁ » Κωνσταντινουπόλεως Τιμόθεος, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι » (βιβλ. 1Β'. κεφ. α. §. ι.) » Τιμόθεος δὲ ἐννοεῖται ἐνταῦθα ὁ Β'. ὁ ἀπὸ παλαιῶν Πατρῶν πατριαρχεύσας ἐν ἔτει 1614 ὅστις καὶ τὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ναὸν τοῦ νῦν Πατριαχείου ἀνφοδομήσεν εὐρυχωρότερον. Ποιμάνας δὲ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἔτη ὀκτώ, καὶ τελευτήσας ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἐτάφη ἐν τῇ παρουσίᾳ Μονῇ, κατὰ τὴν ἀνωτέρω μαρτυρίαν.

§. 134. Τελευταῖον, φέρεται λόγος ἐκ παραδόσεως, ἔχων καὶ τινὰς βάσεις ἱστορικὰς, ὅτι καὶ δύο ἕτεροι τῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχῶν ἐκηδεύθησαν ἐνταῦθα: Παρθένιος δηλαδὴ ὁ Β'. καὶ Παρθένιος ὁ Γ'. ἀμφότεροι παραδόντες τῷ Θεῷ τὰ ἑαυτῶν πνεύματα βιαίῳ θανάτῳ.

Καὶ ὁ μὲν Β'. ὑπῆρχεν Ἰωαννίτης τὴν πατρίδα, καὶ Ἰωαννίνων Μητροπολίτης, ἀνὴρ σεμνός, μεγαλοπρεπῆς καὶ δραστήριος. Ἐπατριάρχευσεν δὲ καὶ οὗτος δις τὸ

μὲν ἄ. ἀπὸ τοῦ 1644-1646, ἔτη δύο καὶ μῆνας δύο· τὸ δὲ β'. ἔτη δύο καὶ μῆνας 6· εἶτα, ὑπὸ βραδιούργων συκοφαντηθεὶς, καὶ βληθεὶς εἰς ἀκάτιον, ὡς δῆθεν ἀπαγόμενος εἰς ἐξορίαν, φονεύεται ἐν αὐτῷ, καὶ ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν, μεταξὺ Ὁξείας καὶ Πλάτης, ἐν ἔτει 1650 (Αὐτ. Βιβλ. 1Β'. κεφ. β'. §. α.)

Παρθένιος δὲ ὁ Γ'. ὁ καὶ Παρθενακῆς ἐπονομαζόμενος, διὰ τὸ μικρόσωμον ἴσως, Χίου Μητροπολίτης ὢν, ἀνὴρ εὐλαβῆς, καὶ χρηστός τὸν τρόπον, λόγιος, καὶ ζηλωτῆς τῆς εὐσεβείας, ἐπατριάρχευσεν τῷ 1656 ἔτει. Ἄλλ' αἱ αὐταὶ βραδιουργίαι, ἀγρυπνοῦσαι καὶ ἐπὶ τούτου, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω, ἐσυκοφάντησαν αὐτὸν πρὸς τοὺς κρατοῦντας· οἱ δὲ, καίτοι ἀθῶον εὐρόντες τὸν ἄνδρα ἀπὸ τῶν κατ' αὐτοῦ συκοφαντιῶν, ἀλλ' ὅμως κατεδίκασαν αὐτὸν εἰς τὸν τῆς ἀγχόνης ἐπονείδιστον θάνατον· καὶ οὕτως ἐκρεμάσθη ὁ αἰοίδιμος, τῷ Σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου, τῇ κδ'. Μαρτίου, εἰς τὴν Καγγελωτὴν λεγομένην πύλην (Παρμάκ-καπί), ἐν ἔτει 1657, μετὰ τριῶν μηνῶν πατριαρχείαν. Μείνας δὲ 3 ἡμέρας κρεμάμενος, ἐρρίφη ἔπειτα εἰς τὴν θάλασσαν, συρόμενος ἀτίμως καὶ ἀνελόντες αὐτοῦ τὸ τίμιον λείψανον οἱ Χριστιανοί, ἔθαψαν εἰς τὰ νησιά (Μελέτ. Ἐκκλ. Ἱστορ. Τόμ. Γ'. σελ. 469).

Οὔτοι λοιπὸν ἐτάφησαν, λέγουσιν, ἐν ταύτῃ τῇ Μονῇ, ὑποστηριζόμενου τοῦ πράγματος ἐκ τῶν εἰρημένων τῆς Ἱστορίας μαρτυριῶν: Ὅτι τὸ μὲν λείψανον Παρθενίου τοῦ Β'. ἐρρίφη μεταξὺ Ὁξείας καὶ Πλάτης· τὸ δὲ Παρθ. τοῦ Γ'. ὅτι ἐτάφη εἰς τὰ νησιά, τῆς Κωνσταντινουπόλεως δηλαδὴ καὶ τρίτον, ὅτι ὁ Θεοφάνης ἐτάφη, ὅπου ἦν τεθαμμένος ὁ Τιμόθεος καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. Καὶ ἀδῆλος μὲν ὁ τόπος, ἐνθα ἐ-

τάφησαν οἱ αἰοίδιμοι οὗτοι Πατριάρχαι, ὡς τῆς Μονῆς δις ἀνακαινισθείσης μετὰ ταῦτα πιθανώτατον δὲ, ὅτι τῶν μακαρίων τούτων τεσσάρων ἀνδρῶν: τοῦ Τιμοθέου δηλ. τοῦ Θεοφάνους, καὶ τῶν δύο Παρθενίων εἶναι αἱ ἐν τῷ προῤῥηθέντι ἀνωγαίῳ σωζόμεναι τέσσαρες ἱεραὶ κεφαλαί.

§. 135. Ὅτι δὲ καὶ δύο ἕτεροι Ἀρχιερεῖς: Νικαίας Πορφύριος, καὶ Νικομηδείας Τιμόθεος, ἐκηδεύθησαν ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ, κατ' ἐκείνην τὴν πρώτην αὐτῆς ἐποχὴν, εἰ καὶ μὴ ἀπαντᾶται μαρτυρία τις περὶ αὐτῶν τοιαύτη, ἀλλ' ὁμῶς διδόμενα τινὰ πιθανολογοῦσιν ἰκανῶς τὸ πρᾶγμα. Τουτέστιν, ὅτι ὁ μὲν Πορφύριος, μετὰ τὴν παραιτήσιν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ἐλθὼν ἐνταῦθα, καὶ νέα ἀνεγείρας δωμάτια, κατώκησεν εἰς αὐτὰ (§ 62). Ὅτι, μετὰ δύο ἔτη, γέρων ἡδὴ ὢν, ἔγραψεν ἰδιοχείρως τὰ τοῦ Πεντηκοσταρίου Τριώδια, καὶ διέταξεν εἰς τοὺς Πατέρας τῆς Μονῆς ψάλλειν αὐτὰ ἀπαρασαλεύτως (§. 61). Καὶ ὅτι ἐν τῷ Σκευοφυλακίῳ σώζεται Ὠμοφόριον αὐτοῦ πολύτιμον, φέρον τοιαύτην ἐπιγραφήν:

« Τοῦ ταπεινοῦ Μητροπολίτου Νικαίας Πορφυρίου ». Ἔτος ζρμέ.—1637 ἀπὸ Χριστοῦ.

Τοῦ δὲ Τιμοθέου τὸν ἐν τῇ Μονῇ ἐνταφιασμὸν οὐδὲν ἄλλο πιθανολογεῖ, εἰμὴ τὸ σωζόμενον αὐτοῦ Ὠμοφόριον, ἐπιγραφόμενον οὕτως:

« Ἐκ τῶν τοῦ Πατριωτάτου Μητροπολίτου Νικομηδείας, κυρίου Τιμοθέου, τῆς αὐτῆς ἁρμομένου » ἐπαρχίας. »

Ἐν ἔτει αχγθ.—1659.

§. 136. Ἀλλὰ καὶ ὁ προῤῥηθεὶς Σίδης Ἱερόθεος, ὁ τοὺς δόμους ἐκείνους ἀνακτίσας, καὶ πολὺν δεῖξας τὸν ζῆλον, πρὸς τὸ μένειν ἀναφαίρετα καὶ ἀθλαβῆ τὰ ἱερά

τῆς Μονῆς βιβλία, ὡς εἰάν ἦσαν ἴδια ἑαυτοῦ κτήματα (§ 43), ἐν αὐτῇ πιθανώτατα καὶ ἐκηδεύθη, εἰ καὶ μὴ φαίνεται τάφος αὐτοῦ.

§. 137. Καὶ ἀριθμοῦνται λοιπὸν βεβαίως μὲν, ἐξ Πατριάρχαι, καὶ τέσσαρες Ἀρχιερεῖς: πιθανῶς δὲ, δύο ἕτεροι Πατριάρχαι (Παρθένιος Β' καὶ Παρθ. Γ'), καὶ τρεῖς προσέτι Ἀρχιερεῖς, οἱ ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ Μονῇ κηδευθέντες, δεῖγμα τῆς εἰς αὐτὴν ἰδιαιτέρας αὐτῶν εὐλαθείας, καὶ ἐξαιρέτου σεβασμοῦ, διὰ τε τὸν ἀρχαῖον καὶ τῶντι σεβάσμιον τῆς Θεοτόκου Ναὸν, καὶ διὰ τὸ ἀνεκαθεν μέχρι χθές καὶ πρῶην σεμνὸν πολίτευμα τῶν ἐν αὐτῇ Ὀσιῶν ἀνδρῶν, καὶ τὴν ἀκριβῆ τάξιν αὐτῶν εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Ἀκολουθίας, ἥτις διετηρήθη σχεδὸν ἕως καὶ ἐπὶ τοῦ ἐσχάτου αὐτῆς Ἡγουμένου πρόσθεσ καὶ τὴν ἐκ φύσεως τοποθεσίαν αὐτῆς, ἐμπνέουσιν ἀληθῶς σέβας εἰς τοὺς ὄρωντας.

§. 138. Ἀλλὰ τὴν σεβασμιότητα αὐτῆς ἐπηύξησεν ἔτι μᾶλλον, ὁ ἐν ταῖς ἐσχάτοις χρόνοις προστεθεὶς εἰς αὐτὴν θεῖος ὁμολογουμένως καὶ πολύτιμος θησαυρός: τὰ ἱερά δηλονότι Λεῖψανα δύο Νεομαρτύρων: Δημητρίου τοῦ Χιοπολίτου, καὶ Παναγιώτου τοῦ Καισαρέως, ἐκάτερα τεθειμένα εἰς κιβώτια χωριστά. Πότε δὲ, καὶ πόθεν, καὶ πῶς εὑρέθησαν ἐνταῦθα, τούτων πάντων τὴν Ἱστορίαν, ὡς συγγραφεῖσαν ὑπ' ἄλλων περιστατικῶς (!) παρατρέχομεν ἡμεῖς, τοσοῦτον μόνον λέγοντες ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὅτι τὰ κιβώτια ταῦτα, ἐναποθησαυρισθέντα εἰς τὴν ἡμετέραν Μονὴν, σεβασμιάζουσιν αὐτὴν πολλῶ μᾶλλον, ἢ ἔπερ πάντα τὰ κειμήλια αὐτῆς, καὶ ἱερωτέραν ἀποτελοῦσιν.

(1) Ὅρα καὶ τὸ μικρὸν περὶ τούτων Ἰπόμνημα ἐν τῷ Κωδ. τῆς Σχολῆς, σελ. 7.

§. 139. Ἄλλ' ἡ ἱερά καὶ σεβάσμιος αὐτὴ Μονή, τὸ μέχρι τοῦδε Ὅσιων ἀνδρῶν οἰκητήριον, παρουσιάζεται ἤδη ἐνδιαίτημα νεολαίας φιλοχρίστου καὶ φιλομαθοῦς. Παρουσιάζεται δὲ οὐχὶ πλουσία ἐκ τῶν ἐξωθεν ἀγαθῶν, ὡς τοπρότερον, ἀλλὰ πτωχὴ καὶ ἐστερημένη πάσης ἐτησίου προσόδου, ἕως καὶ ἐνὸς ὀβολοῦ. Καθότι τὰ πολλὰ αὐτῆς κτήματα, νεώτερα καὶ ἀρχαῖα, ὅσα προλαθῶν ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἀπεξενώθησαν διαμιᾶς, εὐθύς μετὰ τὴν παῦσιν τῶν Ὑψηλαντικῶν Ἡγουμένων, καὶ τὴν ἔλθειψιν γνησίου Ἐφόρου καὶ προστάτου τῆς Μονῆς, ἄλλου ἄλλο ἀρπάσαντος καὶ ἰδιοποιησαμένου εἰς τῆς ἀνωμαλίας ἐκείνης τὸν καιρόν.

Λαμπίκης δὲ πάλιν, εἷς τῶν Αὐθεντικῶν Ἐπιτρόπων τῆς Μονῆς (§ 94), συναγαγὼν ὑπὲρ τὰς εἰκοσιν ἀργυρᾶς κανδήλας καὶ πολυκάνδηλα κτιτορικά, μεθ' ὧν καὶ τὸν ἐξάφωτον πολυέλεον ἐκείνον (§. 45), καὶ πολλὰ ἄλλα πολύτιμα σκεύη τῆς Μονῆς, καὶ μεταναστεύσας ἐντεῦθεν, ἴσως μὲν ἐπ' ἀγαθῶ σκοπῶ, ἀλλ' ὅμως ἐγένετο διὰ τοῦτο αἰτιος ζημίας εἰς τὴν Μονήν, διὰ τὴν ἀπώλειαν τοσούτου θησαυροῦ καὶ ὅσον τὸ κατ' αὐτὸν, ἀφηρέθη πολὺ μέρος τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου τοῦ θείου Ναοῦ.

Εἰς τοιαύτην λοιπὸν γύμνωσιν τῶν ἑαυτῆς ὑπαρχόντων καταντήσασα ἡ Μονή, καὶ μηδὲν ἕτερον ἔχουσα, εἰμὴ τοὺς περὶ αὐτὴν ἀμπελῶνας, ἀκαλλιεργήτους καὶ αὐτοὺς ὑπὸ τῶν παροδικῶν Ἡγουμένων, καθυποβληθεῖσα ἐπὶ πᾶσι καὶ εἰς φόρον ἐτήσιον, ἐπὶ λόγῳ Ἐμβατικίου, ἢ Ἐμπατικίου, ὡς ὁ Κώδιξ ἐκφράζεται, ἀπὸ τῆς Ἡγουμενείας τοῦ Ἀγαθαγγέλου καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, οὕτω τέλος πάντων εἶδε πεπληρωμένον τὸν σκοπὸν, δι' ὃν ἀνεκαίνισεν αὐτὴν ὁ αἰδίδιμος Ὑψηλάντης (§. 74).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

*Μεταρρύθμισις τῆς Μονῆς εἰς Ἑλληνικὸν
Φροντιστήριον.*

§. 140. Ἐτος ἐλόκληρον εἶχεν ἤδη ἐπὶ τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Θρόνου, ὁ ἀπὸ Σιναίου μουσοτραφῆς καὶ περιδοξος Πατριάρχης, κύριος Κωνστάντιος ὁ Α'. ὅτε, ἄνδρες φιλομαθεῖς καὶ φιλόκαλοι ἐκ τῶν ἐπισήμων τοῦ γένους ἡμῶν, τόσον τῶν Ἀρχόντων καὶ Εὐγενῶν, ὅσον καὶ τοῦ συλλόγου τῶν Ἐμπόρων, ἐπιθυμοῦντες μὲν τῶν οἰκείων τέκνων τὴν ἐκπαίδευσιν, ζητοῦντες δὲ τόπον ἀρμόδιον πρὸς σύστασιν Σχολῆς, κατὰ τὴν ἑαυτῶν ἐπιθυμίαν, εῦρον τὴν ἱεράν ταύτην Μονήν τῆς Θεοτόκου προσφευεστάτην εἰς τοιοῦτον κατάστημα, τὸ μὲν, διὰ τὴν τοποθεσίαν αὐτῆς· τὸ δὲ, καὶ ὡς ἀπόκεντρον θορύβων οὔσαν, καὶ μηδένα ἕτερον ἔχουσαν τότε κατοικοῦντα, εἰμὴ τὸν εἰρημένον Ἡγούμενον Σαμουήλ, καὶ τινὰς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ ὑπηρέτας.

§. 141. Ταύτην λοιπὸν εὐρόντες κατὰ τὸν πόθον, προσῆλθον ὁμοθυμαδὸν εἰς τὴν ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν, προβάλλοντες ἐνώπιον τοῦ τε Παναγιωτάτου κυρίου Κωνσταντίου, καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἀγίας καὶ ἱεῶς Συνόδου, τὴν μεταρρύθμισιν τῆς εἰρημένης Μονῆς εἰς Ἑλληνικὸν Φροντιστήριον. Καὶ ὁ μὲν, εὐμενῶς ἀποδεξάμενος τὸν ζῆλον αὐτῶν, ἐνεψύχωσεν

αὐτοὺς ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν τοῦ προβλήματος ταχεῖαν ἐκτέλεσιν. Οἱ δὲ, προθύμως συνελθόντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ, τῆ ἀ. Ἰουνίου 1831, καὶ ἀκριβῶς περὶ τοῦ πρακτέου συσχεψάμενοι, συνεφώνησαν πρὸς ἀλλήλους τὰ πάντα, καὶ ἐβεβαίωσαν δι' ἰδίας ὑπογραφῆς. Τοῦ συμφωνητικοῦ τούτου γράμματος, σωζομένου ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τῆς Σχολῆς, ὑπ' Ἀριθμ. Α'. καταχωρίζομεν ἐνταῦθα ἀντίγραφον, εἰς ἐνδειξιν τοῦ ζήλου τῶν φιλοκάλων ἐκείνων ἀνδρῶν, καὶ διηνεκῆ αὐτῶν μνήμην, Ἐχει δὲ οὕτω :

Γράμμα Συμφωνητικὸν τῶν κατ' ἀρχὰς τῆς Σχολῆς συστησάντων.

§. 142. « Γνωρίσαντες πραγματικῶς τὴν ὀλίγην ὠφέλειαν, καὶ τοὺς μηδαμινούς καρπούς, τοὺς ὁποίους ἔδωκαν αἱ μέχρι τοῦδε ἐν τοῖς οἴκοις καὶ ἄλλως πως γινόμεναι διδασκαλῖαι, καὶ πληροφορούμενοι τὴν ἤδη ἐνυπάρχουσαν σπάνιν τῶν καλῶν διδασκάλων τῆς μητρῶς ἡμῶν γλώσσης, αἷτια, δι' ἃ οἱ μὲν τῶν εὐκαταστάτων ὁμογενῶν, ἐπιθυμοῦντες τὴν ἐπίδοσιν καὶ προκοπὴν τῶν φιλτάτων αὐτῶν τέκνων, ἐβιάζοντο νὰ τὰ στέλλωσιν εἰς ἄλλοδαπὰς μὲ ἐξόδα ἄδρά οἱ δὲ ἀποροῦντες τῶν εἰς τοῦτο ἀπαιτουμένων ἐξόδων, ἠναγκάζοντο, καὶ χωρὶς νὰ θέλουν, ν' ἀφίνωσι τὰ τέκνων εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας· καὶ ἔμενε, φεῦ! γῆ ἀγαθὴ ἀκαλλιέργητος καὶ ἄγονος, δυναμένη νὰ φέρῃ καρπὸς ἐπωφελεστάτους καὶ κοινωφελεῖς. Ταῦτα τὰ πρὸς ἐπίδοσιν τῆς νεολαίας ἐμποδῶν γινόμενα, καὶ

» τὰ ἐκ τούτων πηγάζοντα δεινὰ καλῶς πληροφορηθέντες, καὶ πείρα μαθόντες, κινούμενοι ὑπὸ διακαοῦς ζήλου, ἐσκέφθημεν συνάπαντες, πρὸς ἀνεύρεσιν τρόπου διορθώσεως, κατὰ τὸ δυνατόν, τῶν τοιούτων ἐλλείψεων.

» Καὶ δὴ συνελθόντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ οἱ ὑπογεγραμμένοι, μετὰ πολλὰς καὶ μακρὰς σκέψεις, ἐπικαλεσάμενοι καὶ τὴν θεόθεν φώτισιν, ἀπεφασίσαμεν ἐκ συμφώνου νὰ συστήσωμεν Σχολὴν ἰδίαν κατὰ τὴν νῆσον Χάλκην, εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Ἵπεραγίας Θεοτόκου, ἐν ἣ νὰ σχολάζωσιν ἀληθῶς, καὶ νὰ παιδεύωνται διδασκόμενοι μαθηταὶ περίπου πεντήκοντα τὸν ἄριθμὸν, ἡλικίας ἐτῶν οὐχὶ τῶν δέκα ὀλιγώτερον, οὐδὲ πλέον τῶν δεκατεσσάρων. Νὰ διορισθῶσιν οἱ ἀναγκαῖοι Διδάσκαλοι, οἵτινες νὰ παραδίδωσιν ἐν αὐτῇ τὴν Ἑλληνικὴν, Γαλλικὴν καὶ Ἰταλικὴν διάλεκτον, καὶ τὴν Καλλιγραφίαν. Ἡ ἐτήσιος πληρωμὴ ἐκάστου μαθητοῦ περιορίζεται ἤδη ἀνά γρόσια δύο χιλιάδας, κατὰ προπληρωμὴν τριμηνιαίαν, ἣτις θέλει χρησιμεύσει διὰ τὴν ἀναγκαίαν ζωτροφίαν τῶν μαθητῶν, διὰ μισθοὺς τῶν Διδασκάλων, καὶ τῶν πρὸς ὑπηρεσίαν ἀπαιτουμένων, καὶ δι' ἄλλα ἀναγκαῖα ἐξόδα τῆς Σχολῆς, ἐν ἣ πάντες θέλουν μένει καὶ τρέφονται.

» Ἐπειδὴ δὲ τὸ πολύμοχθον τοῦ πράγματος ἀπαιτεῖ, διὰ τὴν αἰσίαν αὐτοῦ ἀποκατάστασιν, ἐπιστάτας θερμοουργούς καὶ εἰδήμονας, ἀποκατεστήσαμεν καὶ ἀποκαθιστῶμεν Ἐφόρους πληρεξουσίους τῆς διαληφθείσης ἰδίας ἡμῶν Σχολῆς, τοὺς ἐξ ἀπάντων ἡμῶν κοινῶς καὶ εὐχαρίστως ἐγκριθέντας, κυρίου Λορεντζῆν Πητροκόκκινον, Νικόλαον Κάλφ-ογλου, Κυριάκον Πανζεῖρην, καὶ Ἀθανάσιον Ῥωσσέτον τοὺς ὁποίους πα-

» ραχαλοῦντες ἀδελφικῶς ν' ἀναδεχθῶσι μετὰ ζήλου
 » καὶ προθυμίας τὸ βάρος καὶ τὴν φροντίδα τῆς διευθε-
 » τήσεως καὶ στερεώσεως τοῦ θεαρέστου καὶ κοινωφε-
 » λοῦς τούτου ἔργου, ὑποσχόμεθα ἀποδέχεσθαι εὐχαρί-
 » στως καὶ ἀναντιρρήτως τὰ παρ' αὐτῶν πραττόμενα
 » καὶ θεσπιζόμενα, καὶ συναγωνίζεσθαι ἕκαστος καὶ πάν-
 » τες ὁμοῦ, ἐὰν εἰς περίστασιν τινὰ ἤθελον χρειασθῆ
 » τὴν βοήθειάν μας, εἴτε ἐν λόγῳ, εἴτε ἐν ἔργῳ.

» Ταῦτα ἐγκρίναντες καὶ ἀποφασίσαντες ὁμοφώνως
 » καὶ ὁμοφύχως, καὶ συνοπτικῶς ἤδη ἐκθέντες, δίδομεν
 » τὴν παρῶσαν ἡμῶν ἔγγραφον ὑπόσχεσιν εἰς χεῖρας
 » τῶν κυρίων Ἐφόρων, ὅπως τῇ δυνάμει αὐτῆς δύνων-
 » ται ἐκτελεῖν ἐλευθέρως, ὅσα καὶ ὅποια ἐγκρίνωσιν
 » ἄξια, ἀναγκαῖα, καὶ ὠφέλιμα διὰ τὴν στερέωσιν, διευ-
 » θέτησιν, συντήρησιν καὶ εὐταξίαν αὐτῆς τῆς Σχο-
 » λῆς, καὶ διὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν Μαθητῶν, κατὰ τε τὴν
 » σπουδὴν καὶ τὴν ἠθικὴν, τὴν μόνον βᾶσιν καὶ τὸν σκοπὸν
 » τῶν ὑπογεγραμμένων. Οἱ δὲ διαληφθέντες πληρεξού-
 » σιοι κύριοι Ἐφοροὶ χρεωσθῶσι νὰ φροντίσωσι περὶ ἐκ-
 » θέσεως Νόμων καὶ Κανόνων, ἐφ' οἷς θεμελιουμένη ἡ
 » ἰδιαιτέρα αὐτῆ ἡμῶν Σχολὴ νὰ διαρκέσῃ, καὶ νὰ προβῆ,
 » θεῖα συνάρσει, γιγαντιαίοις βήμασιν ἐπὶ τὰ κρείττω.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 4. Ἰουνίου 1831.

- » Κυριάκος Χατζῆ Κωνσταντίνου.
- » Δημήτριος Ζαφειρόπουλος.
- » Ἀλέξανδρος Φενερλῆς.
- » Ζαφείριος Κάλφογλου.
- » Ἰωάννης Καστηρνός.
- » Χ. Πανηγυριώτης Ἰωάννου.
- » Χ. Ἀνέστης.
- » Δημήτριος Δάρας.

- » Γεώργιος Σταύρου.
- » Ἰωάννης Ἀποστόλου Σαράφογλου.
- » Ἀλέξιος Ἀντωνίου.
- » Ἰωάννης Κριώνας.
- » Ἀντώνιος Θεοδωρίδης.
- » Νικόλαος Ἰωάννου.
- » Μιχαὴλ Σκαλιέρης.

§. 143. Μετὰ τὴν ἐνυπόγραφον ταύτην συμφωνίαν τῶν ἀνωτέρω 19 φιλομούσων ἀνδρῶν, ἀμέσως ἢ εἰς τὸν προκείμενον σκοπὸν ἀπαιτουμένη μετασκευὴ καὶ ἐπι-διόρθωσις γίνεται· τὰ χρειώδη προμηθεύονται καὶ οἱ παῖδες τῶν ὁμογενῶν ἤρχισαν ἔκτοτε νὰ φοιτῶσι πρὸς μαθήτευσιν, συνεισφέροντες ἕκαστος αὐτῶν καὶ τὸν προσδιορισθέντα ἔρανον, εἰς ἀπάντησιν τῆς δαπάνης· εἰς τὴν ὁμήγυριν ὁμοῦ τῶν συνεισφερόντων ἐγίνοντο καὶ τινες ὑπότροφοι παραδεκτοὶ, διὰ φιλογένειαν καὶ φιλανθρωπίαν.

§. 144. Δύο ἡμισυ ἔτη παρήλθον, ἀφότου τὸ κοινοφελὲς τοῦτο ἔργον ἤρξατο ἤδη νὰ ὀδεύῃ τῆς δυνατῆς βελτιώσεως τὴν ὁδὸν, καὶ, ὡς ἀναγκαῖον παρακολούθημα, ἐνηργήθη καὶ ἡ ἐπὶ τέλους τοῦ προρρήθέντος Συμφωνητικοῦ προβληθεῖσα ἔκθεσις Νόμων καὶ Κανόνων ὀργανικῶν, καθ' οὓς, διοικούμενον τὸ ἱερὸν τοῦτο Κατάστημα ἐσωτερικῶς τε καὶ ἐξωτερικῶς, νὰ προσβαῖνῃ ἐπὶ τὰ κρείττω. Οἱ νόμοι οὗτοι, ἐκδοθέντες ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1834 ἔτει, εἰς φυλλάδιον 13 σελίδων, φέρουσι τοιαύτην ἐπιγραφὴν: « Ἐκθεσις τῶν Διατάξεων τοῦ ἐν Χάλκῃ » Φιλολογικοῦ Φροντιστηρίου, συνοπτικῶς διαλαμβά-
 » νουσα τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν αὐτοῦ διοίκησιν ». (Ὅρα τοῦτου ἀντίτυπον, Ἄριθμ. ΙΕ'. τῶν ἐν τῷ ἀρχεῖῳ).

Ἐν τῷ Α. Κεφαλαίῳ τῶν διατάξεων τούτων, διοριζομένης καὶ αὐτῆς, ὡς καὶ ἐν τῷ διαληφθέντι Συμφωνη-

τικῶ, τῆς τε ποσότητος τοῦ ἐράνου, καὶ τῆς ἡλικίας τῶν εἰς τὸ Φροντιστήριον εἰσερχομένων Μαθητῶν, προσδιορίζεται καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μέχρι τῶν ὀγδοήκοντα καὶ ὑποσημειοῦται, ὅτι οἱ τότε εὑρισκόμενοι ἐν τῷ Φροντιστηρίῳ, μετὰ τῶν λαβόντων τὰ εἰσιτήρια διὰ τὰ εἰσελθωσιν, ἀνέβαινον εἰς 67.

§. 145. Μετὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἀνωτέρω Νόμων, ἐγένετο φροντίς καὶ περὶ ὀργάνων τινῶν Πειραματικῶν τῶν Φυσικῶν καὶ Μαθηματικῶν γνώσεων καὶ τὸ Κατάστημα καλῶς διοικούμενον, καὶ εὐοδούμενον εὐτυχῶς, διήρκεσεν οὕτως ὑπὲρ τὴν ἑπταετίαν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ μὲν προσδιορισμὸς τῶν 80 Μαθητῶν ὑπερέβη πάλιν τὰ ὅρια, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποτρόφων ἐπερίσσευε καθ' ἡμέραν, ἡ δὲ ἀπαραίτητος δαπάνη, ὑπερβαίνουσα τὴν ποσότητα τῶν γινομένων συνεισφορῶν, ἔφερε πολλὴν τὴν ἀμηχανίαν, τὸ κοινωφελὲς τοῦτο Κατάστημα ἐκλονεῖτο εἰς πτώσιν καὶ ἐξάπαντος ἐντὸς ὀλίγου ἐμελλε νὰ καταρρηθῆ, ἐὰν ἔλειπε τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐμπορικὸν Σύστημα τῶν ὁμογενῶν. Οἱ γενναῖοι λοιπὸν καὶ φιλόμουσοι οὗτοι ἄνδρες, ἀναλαβόντες ζῆλον εὐγενῆ, καὶ μετὰ τῶν πρώτων καθιδρυτῶν τοῦ Σχολαστικοῦ Καταστήματος συνενωθέντες, συνεφώνησαν πάντες ὁμοῦ τῆς ἐπαπειλουμένης αὐτοῦ πτώσεως τὴν ὑποσφίριξιν. Ἴδου καὶ τοῦ Συμφωνητικοῦ τούτου ἀντίγραφον, σωζομένου καὶ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ, Ἀριθμ. Β'.

*Γράμμα Συμφωνητικῶν τῶν τε Ἐμπόρων καὶ τῶν
πρώτων καθιδρυτῶν τῆς Σχολῆς.*

» 146. Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμογενεῖς Ἐμποροί,
» λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἐν Χάλκῃ Φροντιστήριον, καὶ σκεψάμενοι περὶ αὐτοῦ, καὶ θεωρήσαντες, ὅτι

» Ἐσυζητήθη πρὸ ἑπτὰ ἡδὴ ἐνιαυτῶν ἀπὸ Ἐμπόρου
» Κτίτορας, διὰ τὰ διδάσκηται ἐν αὐτῷ ἢ εἰς ἐμπόριον
» προσριζομένη Νεολαία καὶ ἄλλας μὲν γνώσεις, μάλι-
» στα δὲ τὰς ἀνηκούσας καὶ ἀναγκαίας εἰς αὐτό.

» Ὑπὸ ἄμεσον πάλιν ἐπιστάσιαν καὶ ἐπιμέλειαν Ἐφό-
» ρων Ἐμπόρων διετηρήθη μέχρι τῆς σήμερον, καὶ ἀπέ-
» κτησε τὰ εἰς οἰκονομίαν τε καὶ σπουδὴν ἀναγκαῖα, καὶ
» διέφυγε τὰς ἀναποφεύκτους εἰς τὴν σύστασιν παντός
» καλοῦ δυσκολίας.

» Ἀπέκτησε δὲ ἤδη τάξιν ἐσωτερικὴν, τὴν πρὸς τὸ
» παρὸν δυνατὴν, καὶ εἶδη διδασκαλιῶν ἱκανὰ, καὶ εὐκο-
» λίαν εἰς πολλὰ ἔχει ὁμως ἀνάγκην προστασίας μο-
» νίμου, διὰ στερεὰν ἤδη καὶ ἀδιάσειστον συντήρησιν, ὡς
» τε νὰ προβαίη πάντοτε εἰς τὸ τελειότερον.

» Ἐπὶ τούτοις συννόησαντες ὅτι, καθὼς αἱ συνοικίαι
» καὶ τινὰ Συναφία διατηροῦσι τοιαῦτα Καταστήματα ἰε-
» ρὰ καὶ κοινωφελῆ, οὕτω καὶ τὸ Φροντιστήριον τοῦτο
» ἀνήκει εἰς τὸ Ἐμπορικὸν Σύστημα, χωρὶς ν' ἀπαιτῆ χρη-
» ματικὰς συνεισφοράς, καθὼς ἐκεῖνα καὶ ὅτι, ὅσον τὸ
» Κατάστημα τοῦτο χρειάζεται προστασίαν τοιαύτην, τό-
» σον ἀνήκει καὶ εἰς τὴν τῶν Ἐμπόρων φιλοτιμίαν νὰ
» καταβάλλωσι διηνεκῆ καὶ ἀδάπανον ἐπιμέλειαν περὶ
» αὐτό.

» Συναινοῦμεν κοινῶς, καὶ συγκατατιθέμεθα, καὶ ὑπο-
» σχόμεθα

Α'. Τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐμπορικὸν Σύστημα
» τῶν ὁμογενῶν νὰ προστατεύῃ ἀμέσως τὸ ἐν Χάλ-
» κῃ Φροντιστήριον, ἀγωνιζομένου ἰδιαίτερος μὲν
» ἐκάστου, συστηματικῶς δὲ ὅλων, περὶ τῆς εὐ-
» δοκιμήσεως αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀξί ἐπὶ τὰ κρείττω
» προόδου.

Β'. Νὰ διορίζωνται κατ' ἔτος Ἐφοροί, ἴδιον ἔργον ἔχον-
 » ἵτες τὴν περὶ αὐτὸ φροντίδα, δύο δ' ἐξ αὐτῶν
 » ὡς ἐκτελεσταὶ τῶν θεσμῶν, καὶ ἐπιστάται τῶν
 » χρειωδῶν.

Γ'. Νὰ γίνηται συνέλευσις περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου,
 » ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὅπου νὰ γίνηται σκέψις περὶ
 » ὅσων ἀνάγκη.

Δ'. Διὰ ταῦτα, καὶ δι' ἄλλα, ὅσα ἐγκριθῶσι μετὰ δευ-
 » τέραν σκέψιν, νὰ ἐξαιτηθῇ καὶ συναίνεσις καὶ
 » ἐπικύρωσις παρὰ τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγά-
 » λης Ἐκκλησίας, διὰ Συνοδικοῦ Συγγιλιώδους
 » γράμματος.

Ἐν Γαλατᾶ 29. Ἰουλίου 1838.

- » Ἀλέξανδρος Φενερλῆς.
- Ζαχαρίας Ζαχάρωφ.
- Δημήτριος Ζαφειρόπουλος.
- Ἰωάννης Ψυχάρης.
- Λουκᾶς Βουδούρης.
- Βασίλειος Μανουήλ.
- Κυριάκος Πανζείρης.
- Ἀθανάσιος Ρωσσέτος.
- Χ. Μανουλάκης Κεμάρας.
- Κωνσταντῖνος Ἰωάννου.
- Μανουήλ Σκυλίτσης.
- Ἐμμανουήλ Πρώιος.
- Τομαζῆς Ράλλης.
- Παντιᾶς Τσιτσινίας.
- Ζωρζῆς Σεκιάρης.
- Ζωρζῆς Μ. Σκυλίτσης.
- Μ. Ῥοδοκανάκης.
- Ἐμ. Ἐμμανουέλοβιτς.
- Δ. Στ. Σκυλίτσης.

Ἰωάννης Δεσλόζης.

Δημήτριος Δαμασκηνός.

Θ. καὶ Π. Κεσίς-οἴλου.

Ν. Στέρ. υἱοὶ καὶ Κρικύτσος.

Ἰωάννης Ἡλιάσκου.

Δημήτριος Φωτιάδης.

Θεοδόσιος Φωτίου.

Ἰωάννης Μεντζελόπουλος.

Ἰωάννης Φάχρης.

Γεώργιος Τσικαλιώτης.

Στέφανος Λαμπίκης.

Ἰωάννης Καστηνός.

Νικόλαος Κάλφ-οἴλου.

Σπανδωνῆς υἱοὶ καὶ Συντροφία.

Βασίλειος Ἀσκληπιάδης.

147. Ταῦτα λοιπὸν συμφωνήσαντες οἱ ἀνωτέρω, οὐ μόνον τὴν ἐπαπειλουμένην πτώσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου Καταστήματος ὑπεστήριξαν, καὶ εἰς τὴν εὐχταίαν ἐνέργειαν διετήρησαν αὐτὸ ἔκτοτε καὶ μέχρι τοῦ νῦν, ἀλλὰ καὶ μετεβρῦθμισαν ἐπὶ τὸ κρεῖττον, καὶ ἐβελτίωσαν εἰς πολλὰ: Πολυτελέστερα καὶ ἀξιολογώτερα πειράματα τῆς Φυσικομαθηματικῆς προσέθηκαν εἰς τὰ προλαβόντα τῶν Διδασκάλων τὸν ἀριθμὸν, καὶ τῶν μαθητῶν τὰ εἶδη ἐπήυξησαν· δωμάτια παραδόσεων εὐρυχωρότερα καὶ ἀναπαυτικώτερα ἠχοδόμησαν· τοὺς παλαιωθέντας ἀμπελῶνας μετεφύτευσαν ἐκ νέου· πολλὰ σεσαθρωμένα μέρη τοῦ Καταστήματος δὲν ἔπαυσαν ἀνακαινίζοντες καθ' ἐκάστην καὶ πάντα τὰ πρὸς ζωάρκειαν τῶν ἐν τῷ Καταστήματι προμηθεύουσι δαψιλῶς, μὲ ἀδράς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ ἰδίων καταβολάς.

§. 148. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ πρόοδος μέχρι τοῦ νῦν τοῦ ἱεροῦ τούτου Φροντιστηρίου, καὶ ὑπὸ τοιοῦτων

ἀνδρῶν ὑποστηρίζεται ἤδη καὶ προστατεύεται, καὶ ἐξωτερικῶς κυβερνᾶται. Οὗτοι, ἀφ' οὗ ἔδωκαν εἰς τὸ πρᾶγμα νέαν μορφήν, καὶ παγιωτέραν βάσιν, προηγουμένως μὲν ὑπεχρεώθησαν ἐκουσίᾳ βουλῇ, αὐτοὶ τε καὶ ἕτεροι φιλόκαλοι μετ' αὐτῶν, ὡς συνδρομηταὶ συνεισφορᾶς ἐτησίου, τῶν ὁποίων τὰ τίμια ὀνόματα καταγράφομεν ἐν τῷ ἐφεξῆς Παραρτήματι, εἰς αἰδίον αὐτῶν κλέος. Ἐπομένως δὲ ἐξέθεντο ἀναλόγως καὶ Κανόνας Ὁργανικοὺς διεξοδικωτέρους καὶ ἀκριβεστέρους· οἵτινες, ἀνέκδοτοι μένοντες ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τῆς Σχολῆς, διορίζουσιν εἰς μὲν τὰ πρῶτα Ἄρθρα τοῦ Β'. Κεφαλαίου, πενταμελῆ Ἐφορείαν, ἐκλεγομένην κατ' ἔτος περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου. Εἰς δὲ τὸ ὄγδοον Ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ Κεφαλαίου ἀποφαίνονται οὕτως:

« Ἐκαστος τῶν πέντε, κατὰ σειράν, ὑποχρεοῦται νὰ ἐπισκέπτεται τὴν σχολὴν δις, εἰς διάστημα δύο μηνῶν, καὶ νὰ παρευρίσκηται εἰς τὰς μηνιαίας ἐξετάσεις. »

Τὸ χρέος ὅμως τοῦτο τὸ ἱερόν ἐπλήρωσαν μὲν καὶ ἄλλοι τῶν κατὰ κυροὺς Ἐφόρων, ἐπλήρωσε δὲ μάλιστα, καὶ εἰσέτι πληροὶ μετὰ ζήλου, ὁ Εὐγενέστατος κύριος Ζηχαρίας Ζαχάροφ, Κουταληνὸς μὲν τὴν πατρίδα, ὑπήκοος δὲ τῆς Ῥωσικῆς αὐλῆς. Οὗτος διετήρησε καὶ τινὰ ἐγγράφα, ἀνήκοντα εἰς τὰ χρονικὰ καὶ πρακτικὰ τῆς Σχολῆς.

§. 149. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Σχολὴ αὕτη ἐσωτερικῶς διοικεῖται, κατὰ τοὺς κειμένους Νόμους, ὑπὸ τοῦ καλουμένου Ἀρχιδιασκάλου ἢ Διευθυντοῦ, κοινῇ γνώμῃ τῆς Ἐφορείας τεταγμένου, Διευθύνται δὲ αὐτῆς ὑπῆρξαν τέσσαρες μέχρι τοῦδε, πρέπον εἶναι νὰ καταλέξωμεν ἐνταῦθα περιστατικῶς καὶ τὰ τούτων ὀνόματα, καὶ οὕτω νὰ συμπληρώσωμεν ἀνελλιπῶς τοῦ παρόντος Ὑπομνήματος τὴν πραγματείαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Αρχιδιδάσκαλοι, ἢ Διευθυνταὶ τοῦ Φροντιστηρίου.

§. 150. Ἀμέσως μετὰ τὴν μεταρρύθμισιν τῆς Μονῆς εἰς Ἑλληνικὸν Φροντιστήριον, Ἀρχιδιδάσκαλος καὶ Διευθυντῆς αὐτοῦ ἐχρημάτισεν Ἀντωνίος τις, τὴν πατρίδα Σηλύμιος, μαθητῆς Ν. τοῦ Λογάδου καὶ ἐπομένως εἰδήμων ἱκανῶς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀλλὰ τοῦ παλαιοῦ, ὡς λέγουσι, συστήματος ὀπαδός. Ἐμπαθῆς δὲ ὢν, καὶ εἰς τὰ λουτρά τῆς Προύσης ἀπελθὼν πρὸς θεραπείαν, ἐτελεύτησεν ἐκεῖ, κυβερνήσας τὸ Κατάστημα δύο ἔτη. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ, καὶ μάλιστα τὸ δεύτερον ἔτος, φημισθείσης τῆς Σχολῆς, ὡς ἀρτισυστάτου, ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν εἶχεν ὑπερβῆ τὰ ὅρια τοῦ εἰς 50 μόνον προσδιορισμοῦ τοῦ Συμφωνητικοῦ Γράμματος.

§. 151. Μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ Ἀντωνίου, ἐπειδὴ τὸ Φροντιστήριον ἔμεινε χηρεῦον Διευθυντοῦ, προσεκλήθη, ὑπὸ τε τῶν Ἐφόρων καὶ τοῦ τότε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Κωνσταντίου τοῦ Α'. ὁ τῆς ἐν Σμύρνη καλουμένης Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Διδάσκαλος, Ἀβράμιος Ὁμηρόλης, τὴν πατρίδα Καισαρεύς. Ἡ προσκλητικὴ αὕτη πατριαρχικὴ ἐπιστολή, σωζομένη ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ, Ἀριθμ. Γ'. ἐγράφη τῇ κά. Ὀκτωβρίου, ἀωλγ'. Ἀναβάλλοντος δὲ τοῦ Ἀβραμίου τὴν εἰς τὰ ἐνταῦθα ἔλευσιν αὐτοῦ μέχρι τοῦ ἐρχομένου Μαρτίου, προσετέθη, τῇ κγ'. Δεκεμβρίου ἀωλγ'; καὶ δευτέρα πατριαρχικὴ ἐπιστολή, ἐπι-

σπεύδουσα αὐτὸν ταχύτερον, ὅσον τὸ δυνατόν. (Ὅρα καὶ ταύτην Ἀριθμ. Δ΄.)

Μ' ὅλα ταῦτα ἡ βραδύτης τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἀβραμίου παρετάθη μέχρι τοῦ Ἰουνίου μηνός· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ Σχολή, διευθυνομένη προσωρινῶς ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῇ εὐρισκομένων τότε ὑπαλλήλων διδασκάλων, περίπου δέκα μῆνας, ἔδωκεν ἀφορμὴν ἀναχωρήσεως εἰς πολλοὺς Μαθητάς.

§. 152. Ἀλλὰ, τέλος πάντων, ἔλθων ὁ Ἀβράμιος, ἀνὴρ πνευματώδης καὶ δραστήριος καὶ φιλόπονος εἰς ἄκρον, ἔχων γνώσεις ἱκανάς, οὐ μόνον Γραμματικὰς καὶ Ἐπιστημονικὰς, ἀλλὰ καὶ τοῦ κόσμου αὐτοῦ, ἔτι δὲ καὶ τῆς Γαλλικῆς καὶ Ἀγγλικῆς γλώσσης, καὶ ἀναλαβὼν τῆς Σχολῆς τὴν διεύθυνσιν, τῇ 9 Ἰουνίου 1834, ἔδωκεν εἰς τὴν προλαβοῦσαν παραλυσίαν αὐτῆς νεῦρα καὶ τόνον, καὶ ἐφείλκυσε πάλιν, διὰ τῆς φήμης αὐτοῦ, καὶ μάλιστα κατὰ τοὺς πρώτους τῆς ἐλεύσεώς του χρόνους, πολλοὺς τῶν μαθητῶν, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἔφθασεν εἰς 105. Οὗτος συνέταξε καὶ τοὺς διαληφθέντας Ὀργανικοὺς Κανόνας, ἐκδεδομένους τε καὶ ἀνεκδότους. Καὶ διεύθυνας τὸ Κατάστημα σχεδὸν μοναρχικῶς πέντε ἔτη ὁλόκληρα, καὶ πλέον τῶν τεσσάρων μηνῶν, ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος τῇ 15 Ὀκτωβρίου 1839, καὶ ἐκηδεύθη ἐντίμως ἐν τῷ προῤῥηθέντι ἐπισήμῳ τάξῳ (§. 128. ΙΑ΄).

§. 153. Μετὰ τὸν Ἀβράμιον ἐχρημάτισε τοῦ Φροντιστηρίου Διευθυντῆς Δανιὴλ Δ. Μάγνης, ἐκ τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Μαγνησίας, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ ἀριστος φιλολόγος, εἰδήμων οὐ μόνον τῆς Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἰταλικῆς, Γαλλικῆς, καὶ μάλιστα τῆς Λατινικῆς γλώσσης. Οὗτος, εὐρεθεὶς κατὰ συγκυρίαν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐνεπιστεύθη τῆς Σχολῆς τὴν διεύθυνσιν, μίαν ἐ-

βδομάδα μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Ἀβραμίου· καὶ κυβερνήσας αὐτὴν ὑπὲρ τοὺς ἑπτὰ μῆνας, εἶτα, παραιτησάμενος τὴν θέσιν ταύτην, ἀνεχώρησε τῇ 14 Ἰουνίου, 1840.

§. 154. Τὸν Μάγνητα διεδέχθη Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανός, ὅστις, πρὸ ἐνὸς ἐνιαυτοῦ, προσκληθεὶς ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ Ἰμβρου, διὰ Πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς τοῦ τότε πατριαρχεύοντος κυρίου Γρηγορίου τοῦ ς'. διέτριβεν ἤδη ἐν τῇ κατὰ τὸ Φανάριον ἀρτισυστάτῳ Θεολογικῇ Σχολῇ. Προσεκλήθη δὲ καθ' αὐτὸ διὰ τὸ ἱερὸν τοῦτο Φροντιστήριον, κατὰ τὴν σημείωσιν τοῦ πρώτου Ἀρθροῦ τοῦ Α΄. Κεφαλαίου τῶν προῤῥηθέντων ἀνεκδότων Νόμων, οὕτω λέγουσαν: « Ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ φροντιστὶς ταχεῖα » ἐξεπίτηδες περὶ Διδασκάλου Θεολογίας, » κτλ.

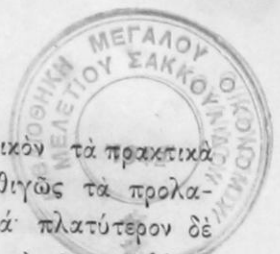
§. 155. Ἐπὶ τούτῳ λοιπὸν προσκληθεὶς, εἶτα, τῆς εἰρημένης Θεολογικῆς Σχολῆς νεωστὶ συστάσης, διέμεινεν ἐν αὐτῇ, κατ' ἐπιταγὴν Ἐκκλησιαστικῆν, Διδάσκαλος τῆς Θεολογίας, μέχρι τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Μάγνητος. Τότε δὲ, κατ' αἴτησιν μὲν τῶν Ἐφόρων τῆς ἐν Χάλκῃ Σχολῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, κατ' ἔγκρισιν δὲ αὐτῆς καὶ συναίνεσιν, μετέβη εἰς τὴν Χάλκην τῇ 22 Ἰουνίου 1840. Οὗτος κατέστρωσε διαφόρους Καταγραφάς, τὰς μὲν, πρὸς γνῶσιν πολλῶν τῶν ἐν τῷ Φροντιστηρίῳ πραγμάτων, ἀδήλων ὄντων πρότερον καὶ ἐν σκότει· τὰς δὲ, πρὸς μνήμην καὶ εἰς τὸ μετέπειτα τῶν ἐν αὐτῷ κατὰ καιροὺς γινομένων μὲν, εἰς λήθην δὲ εὐθὺς παραπεμπομένων.

§. 156. Ἐν πρώτοις λοιπὸν κατέγραψε τὰ ἐν τῷ Σκευοφυλακίῳ Ἰερά κειμήλια· εἶτα, τὰ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ εὐρεθέντα βιβλία, ἰδίως μὲν τὰ ἀρχαῖα τῆς Μονῆς χειρόγραφα, καὶ εἴτι ἄλλο Ἐκκλησιαστικὸν, ἡμελημένα ὄντα παντάπασιν καὶ ἀπερρίμμενα, ἐσκορπισμένα, καὶ σκληρόβρωτα τὰ πολλὰ· ἰδίως δὲ τὰ μετὰ ταῦτα προσκτη-

θέντα κλασικά και σχολαστικά βιβλία. Κατέγραψε δὲ μάλιστα, εὐθὺς εἰς τὸ Κατάστημα εἰσελθὼν, τὰ τε ὀνόματα καὶ τὴν πατρίδα τῶν ἐν αὐτῷ τότε σπουδαζόντων Μαθητῶν, προσεπισημειῶν ἐπομένως καὶ τὰ τῶν κατόπιν τούτων κατὰ καιροὺς εἰσερχομένων τε καὶ ἐξερχομένων ὅπου δεικνύται ἀκριβῶς οὐ μόνον ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς διαμονῆς ὁ χρόνος, ὅσον ἕκαστος ἐμαθήτευσεν ἐν ταῦθα (ρρ). Διεύτυπωσε τὴν τάξιν, καθ' ἣν γίνεται ἡ ἱερά τελετὴ εἰς τὴν ἐναρξίν τῶν ἐτησίων ἐξετάσεων τῶν Μαθητῶν τοῦ Φροντιστηρίου· καὶ ἐφεξῆς κατέγραψε τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ὅσοι εἰς τὰς ἐξετάσεις παρευρίσκοντο κατ' ἔτος, ὁμοῦ καὶ τὰ σημεῖα τῆς προόδου αὐτῶν εἰς ἕκαστον εἶδος μαθήματος.

§. 157. Αὐτὸς συνέταξε, κατ' ἐπιταγὴν τῶν Ἐφόρων, τοὺς τε Ὀργανικοὺς καὶ Ποινικοὺς Κανόνας, ἐκδοθέντας κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1840 ἔτους, καθ' οὓς διοικεῖται ἐσωτερικῶς τὸ Κατάστημα μέχρι τοῦ νῦν. Ὁ αὐτὸς συνέταξε μετὰ ταῦτα συνοπτικῶς, ἐν εἶδει προγράμματος, Ἐκθεσιν Ἱστορικὴν τῆς ἀνάκαθεν οἰκοδομῆς τοῦ ἱεροῦ τούτου Φροντιστηρίου, ἐκδοθεῖσαν καὶ αὐτὴν τῷ 1841 ἔτει, ἐνθα περιγράφει λεπτομερῶς πᾶσαν τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ ἐνεστῶσαν κατάστασιν καὶ τὸν διοργανισμόν. Αὐτὸς

(ρρ) Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ εὐρεθέντων Μαθητῶν, ἐν ἔτει 1840 Ἰουνίου 22, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα εἰσελθόντων ἕως τῆς 22 Ἰουλίου 1843, ἀνέβη εἰς 204. Ἐὰν εἰς τούτους προστεθῶσιν ἀναλόγως καὶ οἱ φοιτήσαντες καθ' ἕλην τὴν προλαβόντων ἐναρξίν, καὶ μάλιστα οἱ ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις τῆς σχολαρχίας τοῦ Ἀθρακίου, ὡς εἴρηται (§. 142), ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῆς Σχολῆς μέχρι τούτου, ἐγγίζει ἐξάπαντος εἰς τοὺς 600· τῶν ὑπολοίπων ἡμῶς τὸ τριτημῆριον σχεδὸν, ὑποτρέφους πάντοτε ὄντας, ἐξέθρεψε δωρεάν, καὶ περιεβαλεν φιλανθρωπῶς, καὶ, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἐξεπαίδευσε τὸ ἱερὸν τοῦτο καὶ ὑπεργεντικὸν τῆς Χάλκης Κατάστημα.

κατεχώρισε πρῶτος εἰς Κώδικα τακτικῶν τὰ πρακτικὰ τῆς Σχολῆς, συντόμως μὲν καὶ ἀκροθιγῶς τὰ προλαβόντα, ὡς μὴ πάντα τοσοῦτον γνωστὰ πλατύτερον δὲ καὶ περιστατικῶς τὰ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ πράχθέντα τε καὶ συμβάντα. Προσέτι, κατασκευάσας ἐν τῇ Πειραματοθήκῃ Ἐρμάριον ἰδιαίτερον, ὡς Ἀρχεῖον μικρὸν, ἐναπέθηκεν ἐν αὐτῷ τὰ τε προμνημονευθέντα Γράμματα, καὶ τὰς ἀνωτέρω Καταγραφάς, καὶ εἴτι ἄλλο ἀξιωματικῶς ἐνευτον τῆς Σχολῆς, πρὸς διατήρησιν αὐτῶν καὶ εἰς τὸ μέλλον, καὶ οὕτως ἐμόρφωσε τὸ πρᾶγμα συστηματικώτερον ὀπωσοῦν. Ἐπὶ πᾶσι δὲ, συναρμολογήσας ἐκ πολλῶν καὶ τὸ παρὸν Ἱστορικὸν Ὑπόμνημα, κατέλιπεν αὐτὸ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, δεῖγμα τῆς εἰς τὴν εὐαγεστάτην ταύτην Μοῆν εὐλαθείας αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἐνθέρμου ζήλου, ὃν ἔτρεφεν ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τοῦ ἱεροῦ τούτου Φροντιστηρίου, καὶ κοινωφελοῦς Καταστήματος.

SISMANOGLIO

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τῶν ἐν τοῖς προλαβοῦσιν ἐπηγγελμένων.

Καταγραφαὶ τῶν ὁμογενῶν, φιλογενῶν, καὶ φιλομούσων Ἀρχόντων τε καὶ Ἐμπόρων, τῶν ἐκουσίᾳ βουλῇ, καὶ γνώμη αὐτοπροαιρέτῳ συνδραμόντων εἰς τὴν προῤῥηθεῖσαν ἐτήσιον συνεισφοράν (§. 148), ὑπὲρ τοῦ ἐν Χάλκῃ ἱεροῦ Φροντιστηρίου, καὶ τῶν τούτου Ἐφόρων ἐπιστολὴ πρὸς αὐτοὺς προτρεπτικὴ (1).

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Οἱ Ἐφοροὶ τοῦ κατὰ τὴν Χάλκην φιλολογικοῦ Φροντιστηρίου πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμογενεῖς Ἐμπόρους.

Ἐργαζόμενοι τὰ χρέη, ἅτινα μᾶς ἐπέβαλον αἱ ἔντιμοι ψῆφοί σας ἐπὶ τὸ Φροντιστήριον, αἰσθανόμεθα μεγάλην εὐχαρίστησιν, καὶ ταύτην μετὰ χαρᾶς κοινωνοῦμεν καὶ εἰς σᾶς, βλέποντες αὐτὸ προοδεῦον εἰς τὴν παιδείαν, καὶ διαπρέπον εἰς τὴν Θεοσεβείαν, τὴν χρηστοθήθειαν, καὶ τὴν ἐσωτερικὴν οἰκονομίαν.

Ἡ πάτριος Ἑλληνικὴ διάλεκτος καὶ ἡ Γαλλικὴ, καὶ

(1) Τὰ αὐτόγραφα τούτων φυλάττονται παρὰ τοῖς Ἐφόροις.

τὰ Ἐγκύκλια μαθήματα, παραδίδονται μὲ ἐντέλειαν, παρεδρεύει καὶ ἡ Ὄθωμανικὴ διάλεκτος. Ἡ ἱερὰ Κατήχησις προηγείται, καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς φιλολογίας, φιλοσοφίας, καὶ Μαθηματικῆς ἔπονται, ἀνάλογα μὲ τὴν δύναμιν τῶν Μαθητῶν, οἵτινες, εἰς τὰς γεγυνοῦσας ἀχρειοῦσιν διαφόρους ἐξετάσεις, ἐδειξαν προόδους κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εἰς ὅλα.

Αἱ Ἱερουργίαι ἐκτελοῦνται ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Καταστήματος μὲ ὄλην τὴν ἀκρίβειαν τοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ οἱ Μαθηταί, ὀδηγούμενοι εἰς αὐτάς, παρίσανται μὲ ὄλην τὴν εὐλάβειαν καὶ κατάνυξιν, συνεπιζῶντες μετὰ τοῦ σώματος νὰ προσφέρωσι καὶ τὴν ἀληθῆ πνευματικὴν λατρείαν εἰς τὸν Ὑψίστον.

Ἡ σωματικὴ καθαριότης των, καὶ ἡ τάξις καὶ ἡ ἐκλογὴ καὶ δαψίλεια τῆς τροφῆς των παρατηροῦνται, καὶ φυλάττονται καθ' ὄλην τὴν ἔκτασιν, καὶ μαζῇ μὲ τὸ θεληματικόν, ὅπου ἔχει ἡ κοινὴ τράπεζα καὶ συμβίωσις τῶν Μαθητῶν, τὸ Φροντιστήριον εἶναι μία τερπνοτάτη κατοικία εἰς αὐτοὺς, προτιμότερα εἰς τὰ μεῖράκια, παρὰ τὴν ἰδίαν πατρικὴν των οἰκίαν. Ταῦτα, ἠνωμένα μὲ τὸν καθαρὸν ἀέρα τοῦ Καταστήματος, φυλάττουν ἐντελεσάτην τὴν ὑγίαν τῶν Μαθητῶν· καὶ εἰς ταῦτα χρεωστοῦν νὰ χαίρουσιν οἱ γονεῖς, οἵτινες, ἐξίσου μὲ τὴν παιδείαν, ἐπιθυμοῦν καὶ τὴν ὑγίαν καὶ σωματικὴν ἀνεσιν τῶν τέκνων των. Ἡ δὲ ὑγία εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς παιδείας, ὡς ζωογονοῦσα τὴν εὐφυίαν εἰς τοῦτο συντρέχει ἔτι μεγάλως ἡ ὀρεινὴ θέσις τοῦ Καταστήματος, ἐνθεν ὁ Μαθητὴς, βόσκων τὸ βλέμμα του ἐπάνω εἰς κοιλιάδας εὐφόρους, καὶ θάλασσαν χαρίεσσαν, καὶ πέραν αὐτῆς νήσους, καὶ πόλεις, καὶ ὄρη τερπνὰ, λαμβάνει ζωὴν καὶ εἰς τὸ πνεῦμα.

Ἐχει καὶ ἄλλο μέγα καλὸν τὸ Κατάστημα: ὅτι, μεμονωμένον ὑπάρχον, μακρὰν τῆς πόλεως καὶ ἄλλων οἰκιῶν, προσφέρει εἰς τοὺς Μαθητὰς πλατυτάτην γῆν νὰ περιέρχωνται, εἰς τὰς ὥρας τῆς ἀνέσεως, χωρὶς νὰ συναναξερῶνται μὲ ἄλλους ἀνθρώπους, καὶ νὰ λαμβάνουν ἄλλα ἤθη, παρ' ὅσα τοῖς ἐμπνέουν τὰ μαθήματά των, καὶ κανονίζει ἡ ἐσωτερικὴ παιδαγωγία διὰ τοῦτο καὶ ἡ χρηστοθήθεια τοῦ Καταστήματος εἶναι εἰς ὅλην τὴν ἐντέλειαν.

Θεωροῦντες τὰ μέγιστα ταῦτα φυσικὰ πλεονεκτήματα τοῦ Καταστήματος, δὲν ἐμποροῦμεν νὰ πλέξωμεν ἀξίους στεφάνους εἰς τὴν μακαρίαν ψυχὴν τοῦ πρώτου κτίτορος καὶ θεμελιωτοῦ τοῦ κτιρίου, ἀνδρὸς ἀξίου νὰ ζήσῃ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ τελευταίου τῶν ὁμογενῶν, ἄχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος. Εὐλογοῦμεν καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ συστήσαντας τὸ Φροντιστήριον, καὶ μέχρι τοῦδε διατηρήσαντας αὐτὸ εἰς τὸν ἀρχικὸν προορισμὸν ὁμογενεῖς. Συγχαίρομεν δὲ καὶ τὸ Ἐμπορικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον, ἀναδεχθὲν ἰδιαιτέρως τὴν κηδεμονίαν ἑνὸς τοιοῦτου Καταστήματος, ἀξίου νὰ δώσῃ μεγάλους καρπούς, ἠνοιξεν εἰς τὴν φιλοτιμίαν τοῦ εὐρύχωρον στάδιον δόξης.

Βέβαια τὸσαῦτα φυσικὰ καὶ ἠθικὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τούτου, φέρουσιν ἔμφυτον τὴν ἐπίδοσίν του διὰ τοῦτο, καὶ μὴ ὅλας τὰς δυσκολίας, ἃς ἔχει ἐν ἑαυτῇ ἡ ἀρχὴ παντὸς ἔργου κοινοῦ, καὶ μάλιστα ἡ ἔλλειψις σταθεροῦ ὑποστηρίγματος, ἐσώζετο μὲ ἀριθμὸν Μαθητῶν, ἱκανὸν νὰ τὸ διατηρῇ μὲ τὸν ἴδιον αὐτῶν ἔρανον καὶ Διδασκάλους εἶχε, διδάσκοντας πολυειδῆ μαθήματα, καὶ μαθητὰς ἀρίστους ἀνέδειξε· πολλῶ δὲ μεγαλητέραν ἐπίδοσιν ὑπόσχεται τώρα, ὅτε τὸ ἐντιμὸν σύστημα τῶν ὁμογενῶν Ἐμπόρων, προεδρεύον εἰς τὴν διεύθυνσίν του, ἔ-

δωκεν εἰς αὐτὸ περισσοτέραν ὑπόληψιν σταθερότητος καὶ εὐταξίας καὶ ἐπιδόσεως εἰς τὸ κοινόν· τοῦτο δὲ καὶ ἤρχισεν ἤδη νὰ γίνεταί· Οἱ Μαθηταὶ συντρέχουν, καθ' ὅσον ἐκτείνεται αὕτη ἡ εἰδήσις· ὁ δὲ πολλαπλασιασμὸς τῶν Μαθητῶν αὐξάνει τοὺς πόρους, καὶ οἱ πόροι θέλουν αὐξήσει τοὺς Διδασκάλους, τὰ μαθήματα καὶ τοὺς καρπούς.

Δὲν ἐμποροῦμεν δὲ νὰ σᾶς κρύψωμεν, Ἀδελφοί, ὅτι, ὄντες ἀκόμη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναγεννήσεως ταύτης τοῦ Φροντιστηρίου, δὲν ἔχομεν ἀριθμὸν, ἱκανὸν νὰ σκεπάσῃ ὅλα τὰ ἐξόδα. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, πολλοὶ νέοι καὶ παιδιὰ μένουں ἐστερημένα τῶν φώτων τῆς παιδείας, ἐναντίον τῆς ἰδίας καὶ τῆς πατρικῆς τῶν ἐπιθυμίας, δι' ἔλλειψιν τοῦ ἔρανου, καὶ ἡ ψυχὴ μας πονεῖ, νὰ βλέπωμεν κλειστὴν τὴν Σχολὴν εἰς αὐτά.

Χάρις εἰς τὴν φιλάνθρωπίαν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων· τὸ κοινόν τοῦ Ἁγίου Ἰάφου ὑποτρέφει πολλὰ τοιαῦτα ἄπορα παιδιὰ εἰς τὸ Φροντιστήριον, προσφέρον κατ' ἔτος ὑπὲρ αὐτῶν τριάκοντα χιλιάδας γροσίων, δι' ὧν ἡ Μακαριότης του γίνεταί ἀξία μεγάλης τιμῆς παρ' ἀνθρώποις, καὶ μισθοποδοσίας παρὰ Θεῷ (1).

(1) Ὁ Μακαριώτατος οὗτος, καὶ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενόμενος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, Ἀθανάσιος ὁ ἀσπίδμος, ἔξ ἔτη κατὰ σειράν συνεισέφερε τὴν ἀνωτέρω ποσότητα τῶν τριάκοντα χιλιάδων· ἀλλὰ τὰ μὲν πρώτα τρία: 1835, 1836, 1837, ἐπὶ συμφωνίᾳ ἔγγραφον, ἵνα ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ τρέφονται ἐν τῷ Φροντιστηρίῳ ἔξ πένητες μαθηταὶ τῶν ὁμοίων ἡμῶν ὁ ἀριθμὸς ἐπολλαπλασιάσθη ἔπειτα κατ' ὀλίγον. Τὰ δὲ λοιπὰ τρία ἔτη, ἡ συνεισφορά γένητο ἁπλῶς, χωρὶς συμφωνίας· ἔγουν τὸ 1838, διὰ τοῦ Μισιρ Γ. Ψυχάρη, ὅτε καὶ ἐκολοῦθησαν αἱ 40,000, μὴ δεθεῖσαι εἰς αὐτόν. Τὸ 1839, διὰ τῶν κυρίων Γ. Φάχρη, καὶ Ζ. Ζαχάρου. Καὶ τελευταῖον τὸ 1840 ἔτος, διὰ τοῦ αὐτοῦ κυρίου Ζαχάρου, ἀλλ' ἀβουλήτως τῆς Μακαριότητος του, ὅστις καὶ συνέστειλεν ἔκτοτε τὴν πρὸς τοὺς πένητας τούτους μαθητὰς εὐεργετικὴν αὐτοῦ χεῖρα· καὶ πολλὰ πολλὰκις παρακληθεὶς ὑπὸ τε τῶν Ἐφόρων τοῦ

Ἄν, κατὰ μίμησιν τῆς Μακαριότητός του, θελήσετε καὶ σεῖς νὰ προσφέρητε συνδρομὴν τινὰ, ἀντὶ τῆς ὁποίας νὰ εἰσάγωνται εἰς τὸ Φροντιστήριον νέοι ἄποροι, μάλιστα υἱοὶ Ἐμπόρων πτωχευσάντων, ἕνας διὰ γρῶσ. 2000· θέλετε κάμει διπλὴν εὐεργεσίαν καὶ ὠφέλειαν καὶ εἰς τὴν Σχολὴν ἐν γένει, καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς ὠφέλειαν, ἔχουσαν καὶ ἄλλην μεγάλην ἔκτασιν, (διότι αὐξάνει ἀκόμη περισσότερο τὴν ὑπόληψιν τοῦ Καταστήματος) δείχνοντες πραγματικῶς, ὅτι τὸ ἀγαπάτε καὶ περιθάλλετε, καὶ οὕτω συντρέχετε εἰς τὸν ἀείποτε πολλαπλασιασμόν τῶν Μαθητῶν, καὶ τὴν πρόοδον τῶν φώτων.

Καὶ ἡμεῖς, ἂν εἴμεθα πιστοὶ εἰς τὰ χρέη, ὅπου μᾶς ἐμπιστεύητε, ὀφείλομεν νὰ σᾶς προτρέψωμεν εἰς αὐτὴν τὴν συνδρομὴν, προτρέψαντες πρῶτον ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ ἐλπίζοντες, ὅτι, διὰ τὴν πρὸς τὸ ἔθνος ἀγάπην σας, θέλετε εἰσακούσει προθύμως, καὶ ἀξίως τῆς τάξεώς σας. Πιστεύομεν μάλιστα, ὅτι, βλέποντες ἐφεξῆς αὐξανομένους τοὺς καρπούς τῆς Σχολῆς, θέλετε προθυμηθῆ νὰ τὴν σερεώσητε εἰς ἔτι μᾶλλον σταθεράς βάσεις, διὰ νὰ τὴν καταστήσητε ποτὲ ἐφάμιλλον τῶν περιφημοτέρων Λυκείων, καὶ ἀξίαν τοῦ ὀνόματός σας. Ἐρρώσθε.

Ἐρ Κωνσταντινουπόλει τῇ 1 Ἰουνίου, 1839.

Φροντιστηρίου, καὶ ἄλλων ἐπιτήμων καὶ πεπαιστωμένων ἀνδρῶν, διέμεινεν ἀκαμπτος τὴν γνώμην, ἕως τῆς τελευταίας αὐτοῦ.

Ἐλπίζεται ἡμῶς, ὅτι ὁ νῦν Μακαριώτατος Ἱεροσολύμων Κύριλλος, ὁ θεῖα ψήφῳ προχειρισθεὶς διάδοχος τοῦ μακαρίτου Ἀθανασίου, ἐνδεδυμένος, ὡς φημίζεται, σπλάγχνα οὐκισμῶν, θέλει διαδεχθῆ ἑξάπαντος καὶ τὰς ἐκείνου ἀγαθοεργίας πολλῶν τῶν μέτρων· καὶ ἀνοίγων εὐεργετικὰ χεῖρα πρὸς τοὺς χρεῖαν ἔχοντας, θέλει ἐκτείνει αὐτὴν ἀναμφιβόλως καὶ πρὸς τοὺς ἐνταῦθα ἀπόρους μαθητάς, ἀνακείων τὰ πρὸς αὐτοὺς τοῦ προκατόχου αὐτοῦ φιλόανθρωπον ἔργον.

ΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΑΙ.

Αὐτοπροαιρέτου Συνεισφορᾶς, 1839 Ἰουνίου 1.

Καταγραφή Α'.

1. Τομαζῆς Ράλλης καὶ συντροφία.	Γρ. 1000
2. Ζ. Ζαχάροφ.	1000
3. Ἀδελφοὶ Τσιτσάνια.	1000
4. Μανούλ Σκυλίτσης διὰ Στέφανον Σακιάρην καὶ Παντιὰν Ἀργέντην,	1000
5. Ἰωάννης Ψυχάρης,	500
6. Ἰωάννης Φάχρης καὶ υἱοί,	1000
7. Σπανδωνῆς υἱοὶ καὶ συντροφία,	1000
8. Νικόλαος Στέργιου υἱοὶ καὶ Κρικώτσος.	1000
9. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἐταιρείας ἡ ΑΘΗΝΑ, Ἰωάννης Κασρινός,	1000
10. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἐταιρείας ὁ ΔΙΟΛΟΣ, Εὐστάθιος Σουγδουρῆς,	1000
11. Διονύσιος Νικολάου Κοντούρης,	600
12. Τὸ κατάστημα τῶν Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου υἱῶν καὶ συντροφία,	1000
13. Θεόδωρος καὶ Παῦλος Κεσίμ-ογλου,	1000
14. Κυριακὸς Κουμπάρης.	500
15. Ἀδελφοὶ Μουσουρῆ,	600
16. Ἀντώνιος Ἰγγλέσης,	600
17. Παῦλος Ῥοδοκανάκης καὶ συντροφία,	1000
18. Ἰωάννης Δημητρίου Μαυροκορδάτος,	1000
19. Ὁ πρόεδρος τῆς Ἰονικῆς Ἐταιρείας,	1500

20. Ἐμμανουὴλ Ἐμμανουέλοβιτς,	1000
21. Στεφάνοβιτς καὶ συντροφία,	1000
22. Ῥοδοκανάκης,	700
23. Εὐθύμιος Κυριακοῦ καὶ συντροφία,	500
24. Χατζῆ Μανόλης Καμάρας,	750
25. Λάζαρος Γενίδουνας καὶ Γεώργιος Κωνσταντινίδης,	500
26. Ζωρζῆς Σκυλίτζης καὶ συντροφία,	500
27. Ἀδελφοὶ Κετέμπεζι,	500
28. Γιὸι Κελαϊδίτου,	500
29. Μιχαὴλ Τσερλέντης,	500
30. Γεώργιος Σέιος καὶ συντροφία,	500
31. Ἀδελφοὶ Τσικαλιώτη καὶ Στέφανος Λαμπίκης,	500
32. Ἰωάννης Δεκίτζης,	500
33. Δημήτριος Δαμασκηνός,	700
34. Μιχάλης Παρασκευᾶς,	600
35. Βασίλειος Ἀσκληπιάδης,	500
36. Ὁ διευθυντὴς τῆς ἀσφαλείας ἡ ΜΕΛΙΣΣΑ,	1000
37. Εὐστράτιος Καντεμίρης,	500
38. Νικόλαος Μαντζαβίνος,	500
39. Ἀναστάσιος Κοντόπουλος,	500
40. Γρηγόριος Π. Κατκατσουλας,	1000
41. Θεοδόσιος Φωτίου καὶ ἀδελφοί,	600
42. Ἀδελφοὶ Παπαδοῦκα,	500
43. Ἀδελφοὶ Σεβαστοπούλου,	500
44. Κυριακὸς Ζούκας,	500
45. Μανουὴλ Φωτίου,	500
46. Ἀδελφοὶ Ζαρίφη,	500
47. Νικόλαος Δαμιανὸς καὶ συντροφία,	500
48. Φραγκίσκος Καλαρώνης καὶ συντροφία,	500
49. Νικόλαος Σπάρταλης,	400
50. Ἰωάννης Α. Κοσμέτος,	500
51. Βούλκος Σλαύτσοβιτς,	500
52. Κωνσταντῖνος Συνόδης,	500

53. Ἀντώνιος Βαχάρφ,	500
54. Μαυρογορδάτος Βαρσαμῆς καὶ συντροφία,	500

Τὸ ὅλον . . 37,550

Αὐτοπροαιρέτου Συνεισφορᾶς 1841.

Καταγραφή Β'.

1. Ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως κύριος Ἄνθιμος ὁ Βυζάντιος,	1500
2. Ὁ Σεβασμιώτατος Γέρον ἁγ. Ἐφέσου κύριος Ἄνθιμος,	500
3. Ὁ Ἄρχων Μ. Λογοθέτης κύριος Νικόλαος Ἀριστάρχης,	2000
4. Τομαζῆς Ῥάλλης καὶ συντροφία,	1500
5. Ζαχαρίας Ζαχάρφ,	1500
6. Ἀδελφοὶ Μπαλτατζῆ,	1500
7. Ἰωάννης Δημητρίου Μαυροκορδάτος,	1000
8. Ἰωάννης Φάχρης καὶ υἱοί,	1500
9. Σπανδωνῆς υἱοὶ καὶ συντροφία,	1000
10. Σεκιάρης Ἀργέντης καὶ Σκυλίτζης,	1000
11. Κωνσταντῖνος Ἰωάννου καὶ διὰ τοὺς υἱοὺς,	1500
12. Κυριάκος Πανζείρης καὶ ἀδελφοί,	1000
13. Γεώργιος Τσικαλιώτης καὶ Στέφανος Λαμπίκης,	800
14. Κωνσταντῖνος Νικολάου Στέργιου,	1000
15. Ἀθανάσιος Ῥωσσέτος,	1000
16. Ὁ πρόεδρος τῆς Ἰονικῆς ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας,	1500
17. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Κινδυνασφαλείας ἡ ΑΘΗΝΑ,	1500
18. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Κινδυνασφαλείας ὁ ΑΙΟΛΟΣ,	1500
19. Παῦλος Ῥοδοκανάκης,	1500
20. Δημήτριος Δαμασκηνός,	1000
21. Φραγκίσκος Καλαρώνης καὶ συντροφία,	750
22. Νικόλαος Δαμιανὸς καὶ συντροφία,	500

23. Θεόδωρος καὶ Παῦλος Κεσίς-οἴλου,	1000
24. Νικόλαος Μαντζαβίνος,	500
25. Βούλκος Σλαύτζοβιτς,	500
26. Ἐμμανουὴλ Μεταξᾶς διὰ τὴν Ἑταιρείαν ἢ ΜΕΛΙΣΣΑ,	1500
27. Ἀναστάσιος Κοντόπουλος,	750
28. Ἀντώνιος Ἰγγλέσης,	1000
29. Παναγιώτης Δήμου,	500
30. Διονύσιος Κούπας,	500
31. Ἀδελφοὶ Τσιτσίνια,	1500
32. Ἰωάννης Ἀντωνίου Κοσμέτος,	750
33. Χριστόδουλος Τσιμάρας,	400
34. Μανουὴλ Φωτίου,	400
35. Ἀδελφοὶ Παπαδοῦκα,	300
36. Βασίλειος Ἀσκληπιάδης,	750
37. Ἀδελφοὶ Ζαφίρη καὶ συντροφία,	750
38. Κυριάκος Κουμπάρης,	500
39. Κυριάκος Ζούκας,	500
40. Πέτρος Δενδρινός,	500
41. Ἀδελφοὶ Σεβαστοπούλου,	500
42. Ζανῆς Μιχαὴλ Χρυσοβελώνη,	300
43. Ἀντώνιος Κ. Κρασᾶς,	400
44. Ἀντώνιος Βαχάροφ,	750
45. La Compania Riconoscenza assicuratrice, Δίς. 100 πρὸς 23 $\frac{7}{8}$	2387
46. Ἰωσήφ Χατζιάρ,	600
47. Κωνσταντῖνος Γρηγορίου Ζαχάροφ,	1000
48. Κωνσταντῖνος Συνόδης,	500
49. Ζανῆς Στεφάνοβιτς,	300
50. Ἰωάννης Δεκόζης,	200
51. Εὐθύμιος Κυριακοῦ,	500
52. Στέφανος καὶ Π. Ράλλης,	500
53. Γιὸι Καλαϊδίτου,	200
54. Χατζῆ Μανολάκης Καμάρας,	300

55. Δημήτριος Ἰωάννου Μουσοῦρης,	500
56. Ἰωάννης Καστηνός,	1000
57. Ἰωάννης Ἀποστόλη παπαὶ διὰ τὴν Κινδυνασφάλειαν ὁ ΝΗΡΕΥΣ,	1800
58. Ὁ ἴδιος δι' ἑαυτὸν,	350
59. Μαυρογορδάτος Βαρσαμῆς,	500
60. Ἡ Κινδυνασφάλεια ἢ ΛΘΗΝΑ, τὰ ἐξαχθέντα ἀπὸ τὸν ἀ. ἰσολογισμόν της, Δίς. 90, πρὸς 23 $\frac{11}{40}$	2185
61. Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανός,	2250
Τὸ ὅλον	56,172

Αὐτοπροαιρέτου Συνεισφορᾶς 1842.

Καταγραφή Γ.

1. Ὁ ἄρχων Μ. Λογοθέτης κύριος Νικόλαος Ἀριστάρχης	3000
2. Τομαζῆς Ράλλης καὶ συντροφία,	2000
3. Ζ. Ζαχάροφ,	2000
4. Ἀδελφοὶ Τσιτσίνια,	2000
5. Ἰωάννης Φάχρης καὶ υἱοί,	2000
6. Ἰωάννης Δημητρίου Μαυροκορδάτος,	1000
7. Σεκιάρης Ἀργέντης καὶ Σκυλίτσας,	1500
8. Σπανδωνῆς υἱοὶ καὶ συντροφία,	1500
9. Ἰωάννης Ψυχάρης,	1000
10. Ἡ Κινδυνασφάλεια ἢ Ἴονικῆ,	4000
11. Ἀθανάσιος Ῥωσσέτος,	1500
12. Ἡ Ἐπτάνησος δωρεὰν εἰς τὴν Σχολὴν,	3000
13. Κυριάκος Πανζείρης,	1250
14. Γεώργιος Τσικαλιώτης καὶ Στέφανος Λαμπίκης,	500
15. Τὸ Κατάστημα τῆς Ἑταιρείας ἢ ΛΘΗΝΑ,	2000
16. Τὸ Κατάστημα τῆς Ἑταιρείας ὁ Αἰολοῦς,	2000

17. Ἡ Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία ἡ ΕΥΘΥΓΗΣ	2000
18. Ἡ Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία ἡ ΕΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ	2000
19. Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανός,	2250
20. Σκομβουρδῆς	Γρ. 1300
21. Γεώργιος Παυλίδης	370, 50
22. Ἀλέξανδρος Μηταράκης	58, 50
23. Ἰωάννης Ἀποστόλη Παπᾶ διὰ τὴν Κινδυνασφάλειαν ὁ ΝΗΡΕΥΣ,	2000
24. Ὁ ἴδιος δι' ἑαυτὸν,	350
25. Ἐμμανουὴλ Μεταξᾶς διὰ τὴν Ἐταιρείαν ὁ ΑΠΟΛΛΩΝ	1000
26. Ἄδελφοὶ Μπαλτατζῆ,	1500
27. Βασίλειος Ἀσκληπιάδης,	750
28. Ἄδελφοὶ Σεβαστοπούλου,	500
29. Ἀντώνιος Ἰγγλέσης,	750
30. Διονύσιος Κούπας	300
31. Ἰωάννης Ἀντωνίου Κοσμέτος,	750
32. Κωνσταντῖνος Ἰωάννου υἱὸς καὶ συντροφία,	1500
33. Κυριάκος Κουμπάρης,	500
34. Νικόλαος Ζαντιώτης,	200
35. Νικόλαος Μαντζαβίνος	200
36. Κωνσταντῖνος Γρηγορίου Ζαχάροφ,	1000
37. Κωνσταντῖνος Συνόδης,	500
38. Παῦλος Ῥοδοκανάκης,	1000
39. Ἄδελφοὶ Ζαρίφη,	750
40. Ἀντώνιος Βαχάροφ,	750
41. Κυριάκος Ζούκας,	400
42. Δημήτριος Δαμασκηνός,	1000
43. Νικόλαος Στέργιου υἱὸς καὶ Κρικώτσος,	1000
44. Νικόλαος Σπάρταλης,	400
45. Κωνσταντῖνος Π. Βοῦρος,	400
46. Νικόλαος Δαμιανός,	500
47. Πέτρος Ἰωάννου,	750
48. Στέφανο Κουμλεῆς,	350

49. Θεόδωρος καὶ Παῦλος Κεσίς-οἴλου,	1000
50. Ἀναστάσιος Κοντόπουλος,	750
51. Ἀντώνιος Κωνσταντίνου Κρασᾶς	300
52. Μαυρογορδάτος Βαχραμῆς καὶ συντροφία,	500
53. Ἐμμανουὴλ Λομβάρδος,	500
54. Ἄδελφοὶ Παπαδοῦκα,	500
55. Εὐστράτιος Κανταμίρης,	500
56. Μιχαὴλ Παρασκευᾶς,	1000
57. Ἰωάννης Καστηνός,	500
58. Ἰωσήφ Χατζιάρ,	600
59. Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανός καὶ αὐθις,	1125
60. Φραγκίσκος Καλαρώνης καὶ συντροφία,	500
	Τὸ ὅλον. 65,104

Αὐτοπροαιρέτου Συνεισφορᾶς 1843 Φεβρ. 1.

Καταγραφή Δ'.

1. Ὁ Παναγιώτατος πρῶτος Κωνσταντινουπόλεως κύριος Κωνσταντῖνος ὁ Α'. Ὁλκνδ. 190	10,000
2. Ὁ Ἐκλαμπρότατος Πρίγκιψ τῆς Σάμου κύριος Στέφανος Βογορίδης.	2500
3. Ἡ Ῥωσικὴ Πρεσβεία, ἐλέη Ἀυτοκρατορικᾶ τοῦ Μοναστηρίου ἐτῶν δώδεκα, μέχρι τοῦ 1844, ἀνά Ῥούβλια 35 τὸ ἔτος,	8839
4. Συνεισφορὰ ἀνώνυμος εἰς Καμπόβονα 625 πρὸς 17 $\frac{18}{40}$,	10905
5. Ὁ Ἄρχων Μ. Λογοθέτης κύριος Νικόλαος Ἀριστάρχης,	3000
6. Τομαζῆς Ῥάλλης καὶ συντροφία,	2000
7. Ζαχαρίας Ζαχάροφ,	2000
8. Ἄδελφοὶ Τσιτσίνια,	2000
9. Ἰωάννης Φάχρης καὶ υἱοί,	2000

10. Ιωάννης Δημητρίου Μαυροκορδάτος,	1000
11. Σεκιάρης Αργέντης και Σκυλίτσας,	1500
12. Σπανδωνής και υιοί,	1500
13. Ιωάννης Ψυχάρης	1000
14. Αθανάσιος Ρωσσέτος,	1500
15. Νικόλαος Στέργιου και Βασίλειος Κρικώτσος,	1000
16. Γεώργιος Τσικαλιώτης και Στέφανος Λαμπίτσας,	1000
17. Η Κινδυνασφάλεια ή ΕΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ	
	Δις. 200 5000
18. Η Κινδυνασφάλεια ή ΕΥΘΥΤΗΣ,	Δις. 100 2500
19. Η Κινδυνασφάλεια ή ΑΙΟΛΟΣ,	2500
20. Η Κινδυνασφάλεια ή ΑΘΗΝΑ,	2500
21. Βαρβολομαΐος Κουτλουμουσιανός,	1125
22. Ο αυτός, διά την δευτέραν εξαμηνίαν,	1125
23. Κωνσταντίνος Γρηγορίου Ζαχάροφ,	1500
24. Η νέα Ιονική Εταιρεία,	4000
25. Οι κληρονόμοι του μακαρίτου Κοψιδά,	1000
26. Άδελφοί Μπαλτατζή,	2000
27. Η Κυρία Μαύρου,	500
	<hr/>
Τὸ ὅλον	75, 495

Αὐτοπροαιρέτου Συνεισφορᾶς 1844 Ἀπριλίου 15.

Καταγραφή Ε'.

1. Τομαζής Ράλλης,	2000
2. Ζ. Ζαχάροφ,	2000
3. Άδελφοί Τσιτσίνια,	2000
4. Ιωάννης Φάχρης και υιοί,	2000
5. Ιωάννης Δημητρίου Μαυροκορδάτος,	1500
6. Σεκιάρης Αργέντης και Σκυλίτσας,	1500

7. Ιωάννης Ψυχάρης	1500
8. Αθανάσιος Ρωσσέτος.	1500
9. Νικόλαος Στέργιου και άδελφοί,	1500
10. Ἐκ τῆς Δυτικῆς (Sentenza) Γενί-δουνα και Κωνσταντ.	1300
11. Βαρβολομαΐος Κουτλουμουσιανός,	1125
12. Η Κινδυνασφάλεια ή ΕΥΘΥΤΗΣ,	Δις. 150 3450
13. Ο ἄγ. Χαριουπόλειος Άνθιμος ἐξ Ἰακίου, Ὀλλανδ. 31	2550
14. Ἐκ τῆς Δίκης του μακαρίτου Γουλελιού. Δις. 98	2300
15. Η Πετρούπολις, δῶρον Αὐτοκρατορικὸν εἰς τὴν Σχολὴν Ρούβλια 1000,	17,500
16. Ἐκ τῆς Δίκης Ἰωάννου Πάρλου,	Δις. 30 705
17. Θεόδωρος και Παῦλος Κεσίς-ογλου,	1500
18. Παῦλος Ροδοκανάκης και Συντροφία,	1000
19. Αντώνιος Βαχάροφ,	1000
20. Άδελφοί Χατζή Μωσή	1000
21. Ζαφειρόπουλος και Ζαρίφης	1500
22. Κωνσταντίνος Εὐστρατίου Σεβαστοπούλου,	1000
23. Δημήτριος Δαμασκηνός,	1000
24. Αντώνιος Ἰγγλέσης,	1000
25. Ἀλέξανδρος Νόβικοφ,	1000
26. Ιωάννης Θεοδωρίδης,	1000
27. Ἀλέξανδρος Καραεασίλης	1000
28. Κυριάκος Ζούκας,	1000
29. Ἀναστάσιος Κοντόπουλος,	1000
30. Κυριάκος Κουμπάρης,	1000
31. Ιωάννης Αντωνίου Κοσμέτος,	1000
32. Κωνσταντίνος Γρηγορίου Ζαχάροφ,	1000
33. Φραγκίσκος Ζαλαρώνης και συντροφία,	1000
34. Διονύσιος Κούπας,	500
35. Ιωάννης Καστρηνός	1000
36. Πέτρος Ἰωάννου,	750
37. Η ΦΙΑΕΜΠΟΡΙΚΗ Εταιρεία,	1000
38. Θεόδωρος Μπαλτατζή,	2000
39. Μιχαήλ Παρασκευᾶς,	1500
40. Η Κινδυνασφαλιστική Εταιρεία ή ΑΙΟΛΟΣ, Εὐστάθ. Σουγδαυρῆς	2500
41. Η νέα Ιονική Κινδυνασφάλεια,	5000
42. Βαρβολομαΐος Κουτλουμουσιανός και αὐθις,	1125
43. Νικόλαος Ἰωαννίδης,	1000
44. Βασίλειος Ἀσκληπιάδης	500
45. Παναγιωτάκης Σκομβρουδῆς,	1500
46. Ἰωσήφ Χατζιάρ,	1200
	<hr/>
Τὸ ὅλον	82,005

Ἐκουσίου Συνεισφορᾶς 1845 Ἰουλίου 13.

Καταγραφή 5'.

1. Ἡ αὐτοῦ Παναγιώτης ὁ Κύρ Κωνσταντῖος Α'.	5100
2. Ὁ Τομαζῆς Ράλλης, καὶ συντροφ.	2000
3. Ζαχαρίας Ζαχαράφ,	1000
4. Ἀδελφοὶ Τζιτζίνια,	2000
5. Ἰωάννης Φάχρης καὶ υἱοί,	2000
6. Ἰωάννης Δ. Μαυροκρδάτος,	1500
7. Σεκιάρης Ἀργέντης καὶ Σκυλίτζης,	1500
8. Ἰωάννης Ψυχάρης,	1500
9. Ἀθανάσιος Ῥωσσίτος,	1500
10. Νικόλαος Στέριος καὶ Β. Κρικιόζος,	1500
11. Ἰωάννης Κοσμίτας,	1500
12. Ἀντώνιος Ἰγγλέσις	1500
13. Ἡ νέα Ἰωνικὴ Κινδυνασφάλεια,	6000
14. Ἡ Κινδυνασφάλεια ὁ Αἰῶλος	4000
15. Ἡ Ἐνωσις τῶν φίλων	3000
16. Ἡ Εὐθύτης,	6363
17. Ἡ Ἐλπίς	1500
18. Ὁ μακαρίτης Σκοπιὸν Γαβρῆλ διὰ διαθήκης του,	10,000
19. Ἡ Κινδυνασφάλεια τοῦ Λεκατῆ,	6336
20. Ὁ Ἱερολογιώτατος Κύριος Βαρθολομαῖος	1123
21. Ἀνώνυμος ἁμογενής,	3000
22. Ἀντώνιος Βαχάρφ,	3000
23. Ἡ Κινδυνασφάλεια ἡ Ὁμόνοια,	3000
24. Θεόδωρος Π. Κεσίσογλου,	2000
25. Θ. Ῥοδοκανάκης,	1500
26. Ζαφειρόπουλος καὶ Ζαρούφης,	1500
27. Ἀδελφοὶ Χ. Μωυσῆ,	1000
28. Ἀδελφοὶ Σεβαστόπουλοι	300)
29. Κ. Ε. Σεβαστόπουλος	300) — 1000
30. Ν. Κ. Ἰωαννίδης καὶ συντρ.	1500
31. Ἀναστάσιος Κοντόπουλος,	1000
32. Κωνσταντῖνος Γρηγορίου Ζαχαράφ.	1500
33. Ἀλέξανδρος Καραβασίλης,	3000
34. Μιχαὴλ Παρασκευᾶς,	1500
35. Θεόδωρος Βαλτατζῆς καὶ συντρ.	2000
36. Γεώργιος Μελάς,	1000
37. Δημήτριος Δαμασκηνός,	1000
38. Ὁ διευθυντὴς τῆς Φιλεμπορικῆς Ἐταιρείας Δ. Μεσσανῆς,	2000
39. Ὁ Πέτρος Ἰωάννου,	1000
40. Ὁ Δαβὶδ Σαβαλλᾶ,	2000

Τὸ ὅλον

94,426

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΟΥ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟῦ
ΤΟΥ ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ, ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΒΟΥ-
ΚΟΥΡΕΣΤΙΩ ΜΑΡΚΟΥΤΣΗΣ (§. 71), ΕΚ
ΤΟΥ ΒΛΑΧΙΚΟΥ ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙ-
ΣΘΕΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΑΣ
ΚΟΙΝΗΝ ΔΙΑΛΕΚΤΟΝ (1).

Ἵμεῖς Ἀλέξανδρος Ἰωάννου Ὑψηλάντης Β Β. ἐλέφ
Θεοῦ Ἠγεμῶν πάσης Οὐγγροβλαχίας.

Μολονότι νὰ κτίσῃ τις ἐκ θεμελίων τῷ Θεῷ Ἐκκλη-
σίαν, εἶναι ἔργον χριστιανικόν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, ἄ-
ξιον ἐπαίνων, καὶ μνήμης αἰωνίου πρόξενον· δὲν εἶναι
ὅμως ὀλιγώτερον ἀρεστὸν τῷ Θεῷ, καὶ πρᾶγμα παντὸς
ἐπαίνου ἄξιον, νὰ ἐνασχοληθῇ τις εἰς ἀνόρθωσιν ἱεροῦ κα-
ταστήματος, παλαιοῦ καὶ ἐγκαταλελειμμένου ἢ, ἀπὸ
καιρικᾶς περιστάσεως κρημνισμένον, νὰ ἀνοικοδομήσῃ αὐτό,
καὶ χωρὶς τινος προστασίας ὄν, νὰ λάβῃ αὐτὸ ὑπὸ τὴν
κηδεμονίαν του ἢ ἀτελές, καὶ χωρὶς περιοχῆς ὑπάρχον,
νὰ τελειοποιήσῃ αὐτό, καὶ ἀναπληρώσῃ τὰ ἐλλείποντα
ἢ, ἐστερημένον πάσης ἐκκλησιαστικῆς διατάξεως, διὰ τὴν
ἐλλειψιν τῶν ἀναγκαίων ἐξόδων καὶ εἰσοδημάτων, εἰς
πληρωμὴν καὶ αὐτῶν τῶν Ἱερέων, πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς
ἱερουργίας των, νὰ προικοδοτήσῃ αὐτό, καὶ ἐνδιατάξῃ ὁ
τοιούτος βέβαια ἔξει διπλὴν τὴν ἀμοιβὴν, καὶ ὡς νέος

(1) Τοῦ Βλαχικοῦ τούτου χρυσοβούλλου ἀντίγραφον μεμαρτυρημένον εὐρίσκειται
ἐν τῷ Ἀρχεῖφ τῆς Σχολῆς, ἔλθον εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅτε καὶ ἡ Χαρίκλεια ἦλ-
θε (Σημ. εε).

καθ' αὐτὸ Κτίτωρ γίνεται, λαμβάνων ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ οἶκον ἱερὸν, τῷ Θεῷ ἐξυπαρχῆς ἀφιερωθέντα.

Εἰς τὴν χριστιανικὴν ταύτην ἐπαρχίαν μάλιστα τῆς ἡμετέρας Ἡγεμονίας, ὅπου, εἴτε ἐκ καιρικῶν περιστάσεων, εἴτε ἐξ ἀδιαφορίας τῶν Κτιτόρων, οἵτινες, φροντίσαντες μόνον νὰ κτίσωσι, δὲν ἐπεμελήθησαν ἐν ταύτῳ μὲ ζῆλον, καὶ διὰ τ' ἀναγκαῖα τοῦ κτίσματος, πολλὰ Μοναστήρια ἔμειναν κρημνισμένα καὶ ἔρημα· ἔνεκα τούτου, ὁ τῆς ἐπαρχίας ταύτης Πανιερώτατος Μητροπολίτης κύριος Γρηγόριος, γνωρίζων τὸν ζῆλον, τὸν πόθον, καὶ τὴν χριστιανικὴν ἡμῶν κλίσιν εἰς τὸ νὰ κτίζωμεν ἐκ θεμελίων Θεῖους Ναοὺς, πολλῶ δὲ μᾶλλον νὰ ἐπισκευάζωμεν καὶ ἀνακαινίζωμεν ὅποιον Ναὸν παραδεχόμεθα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ κτιτορικὴν ἡμῶν προστασίαν· ἐκ τούτων παρακινήθεις, ἀφιέρωσεν εἰς ἡμᾶς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν τιμωμένην μὲν ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀγίων Ἀρχαγγέλων, καλουμένην δὲ Μαρκοῦτσαν, μὲ ὄλον τὸ περὶ αὐτὴν ὑποστατικὸν (μοῦλκι), κατὰ τὸ ἐγγραφον τῆς ἀφιέρωσης τοῦ αὐτοῦ Μητροπολίτου, ὑπογεγραμμένον καὶ ἀπὸ τοὺς φιλοχρίστους Ἐπισκόπους αὐτοῦ. Ὑπῆρχε δὲ ἡ Ἐκκλησία αὕτη μετόχιον τῆς ἁγίας Μητροπόλεως· ἐξ ἀρχῆς ὅμως ἔμεινεν ἀπερίφρακτος πάντη, καὶ μόνον ἡ Ἐκκλησία ἦτο, χωρὶς στολισμοῦ τινος, χαλασμένη εἰς πολλὰ ἐκ τῆς πολυκαιρίας, καὶ στερημένη πάντων τῶν ἀναγκαίων ἱερατικῶν ἀμφίων, καὶ ἄλλων πολλῶν, καὶ ἄνευ Ἐκκλησιαστικῆς προστασίας καὶ διατάξεως.

Διὰ ταῦτα λοιπὸν τὰ αἴτια, καὶ διότι δὲν ἀνεχόμεθα νὰ βλέπωμεν αὐτὴν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, πλησίον μάλιστα οὖσαν τῆς καθέδρας ἡμῶν, ἐδέχθημεν τὴν παράκλησιν τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου, καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς γενομένην ἀφιέρωσιν διὰ τὸν ζῆλον ἡμῶν.

Καὶ ἅμα λαβόντες τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν μας, καὶ ἐντελῆ κτιτορικὴν μας ἐξουσίαν, ἀνεκαινίσαμεν αὐτὴν ἐκ θεμελίων, μὲ δαπάνην ἐκ τῶν ἡμετέρων εἰσοδημάτων· ἐκτίσαμεν ὄλην τὴν περιοχὴν αὐτῆς, ὡς φαίνεται ἤδη, προσθέντες καὶ κατοικίας διὰ τοὺς Ἐφημερίους, ὑπόγεια, καὶ ἄλλας οἰκοδομὰς· καὶ ἀφιέρωσαμεν εἰς αὐτὴν τ' ἀναγκαῖα ἱερά σκεύη, καὶ ὅσα ἄλλα χρησιμεύουσι πρὸς στολισμὸν Ἐκκλησίας.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐτελειώσαμεν ταῦτα πάντα, μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, τὴν ἐπροικίσαμεν ἔτι καὶ μὲ τὰ ἐξῆς ἀφιέρωματα:

1. Νὰ ἐξουσιάζη τὸ ἅγιον τοῦτο Μοναστήριον τὸ μοῦλκι Σάλτζια, εἰς τὸ καθηλίκι Σαχογένι, ὄργυιᾶς 296, καὶ πωγώνια 85 ἀμπελίου εἰς Βουκουρέστιον, τὰ ὅποια ἔχουσι καὶ χέρσον γῆν πωγώνια 3. Πάντα δὲ ταῦτα ἠγοράσαμεν δημοπρασίως παρὰ τοῦ κυρίου Ν. Ἀρτσετογιάνου Πιτσάρη, μὲ ἰδιάμας χρήματα μετρητά, ὡς φαίνεται εἰς τὴν ἐμμάρτυρον ὁμολογίαν τῆς πωλήσεως.

2. Τὸ ἱερὸν τοῦτο Μοναστήριον παρομοίως νὰ ἐξουσιάζη τὸ μοῦλκι Γατίνελε, εἰς τὸ καθηλίκι Ἰλφόβου, ἰδιοκτησίαν ὑπάρχον τοῦ Βατάτση, καὶ ἠγορασμένον παρ' ἡμῶν μὲ μετρητά.

3. Νὰ ἐξουσιάζη δύο μοῦλκια, εἰς καθηλίκι Γηλομίτσας, τὸ ἐν, λεγόμενον Γλοδάνου, καὶ τὸ ἄλλο Μαγορένι τῆς Μπάλτας, τὰ ὅποια ἦσαν τοῦ κυρίου Θεοδώρου Μπάλας.

4. Νὰ ἐξουσιάζη ἐπίσης τὸ μοῦλκι Νησίπουρλε, καὶ τὸ μοῦλκι Κρόβεννα, εἰς τὸ καθηλίκι Δουμποβίτσας, τὰ ὅποια ἦσαν τοῦ Γενεράλη Μιχαὴλ Καντακουζηνοῦ, καὶ μᾶς τὰ ἐπώλησε μὲ μετρητά, ὡς φαίνεται εἰς τὴν ὁμολογίαν του.

5. Νὰ ἐξουσιάζη προσέτι ἓνα μυλότοπον μὲ τὸν μύλον,

κτισμένον ἐπὶ τῆς διώρυγος τῆς Γαλομίτσας, καὶ μὲ τὸν ἐκεῖ πλησίον τόπον διὰ τὴν βοσκὴν τῶν ζῶων, καὶ συγκρατούμενον μὲ τὸ αὐθεντικὸν μούλκι εἰς Γεργόβιτσαν, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐνὸς Παπᾶ, ὅστις μᾶς τὸ ἐπώλησε μὲ μετρητὰ, ὡς φαίνεται εἰς τὴν ὁμολογίαν του.

6. Χαρίζομεν ὡσαύτως τὸ μούλκι Δαρέστι εἰς Βλάσκαν, τὸ ὁποῖον ἦτο Γρηγορίου τινὸς Καπετάνου τῆς Ὀτσιᾶς, καὶ τὸ εἶχε πωλήσει εἰς τὸν πιστὸν Ἄρχοντά μας, Ἰωάννην Μουρούζην Μέγαν Λογοθέτην, ἡ δὲ Εὐγενία του μᾶς τὸ ἐπώλησε τοῖς μετρητοῖς, ὡς φαίνεται εἰς τὴν ὁμολογίαν του.

7. Πάλιν νὰ ἐξουσιάζῃ ἐν οἰκόπεδον εἰς Βουκουρέστι, κατὰ τὸν δρόμον τοῦ Γεμπᾶν-Βόδα, εἰς τὴν γειτονίαν τῆς νέας Ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου Ἰωάννου. Τὸ οἰκόπεδον τοῦτο ἔχει μῆκος ὀργυιάς 33, τὸ δὲ πλάτος ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ δρόμου ἕως εἰς τὸ νερὸν τῆς Δουμποβίτσας. Ὁ τόπος οὗτος εἶναι ἀπὸ τὰς 50½ ὀργυιάς τοῦ τόπου τῆς Σμαράγδας, θυγατρὸς τοῦ ἱατροῦ Τυπάλδου· καὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν ποσότητα ἠγόρασε 17½ ὀργυιάς ὁ Ἄρχων Βόρnikov Πρεσκοβιάνος, διὰ νὰ πλατύνῃ τὴν αὐλὴν του, αἱ δὲ λοιπαὶ 33 ὀργυιαί, ἠγοράσθησαν παρ' ἡμῶν μὲ μετρητὰ, ὡς φαίνεται εἰς τὴν ὁμολογίαν.

8. Νὰ ἐξουσιάζῃ τὰ ἀμπέλια Ἀπολύπια εἰς Μπουζέον, πωγῶνια 47½, τὰ ὁποῖα ἦσαν τοῦ Θεοδωράκη Μαθάλλου, καὶ μᾶς τὰ ἐπώλησεν.

9. Χαρίζομεν προσέτι ἀπὸ τὸ μούλκι, τὸ ὁποῖον ἕως τώρα ἦτο αὐθεντικόν, εἰς τὸ καδηλίκι Γαλομίτσας, ὀργυιάς 2000, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ σύνορον μὲ ἄλλας 2000 ὀργυιάς, χαρισθείσας εἰς τὸν Ἅγιον Σπυρίδωνα ἀπὸ τὸν Μακαρίτην Σκαρλάτον Γκίκαν Αὐθεντην, νὰ λαμβάνῃ τὸ σύνθηδες εἰσῶδημα ἀπὸ τὰς ῥη-

θείσας 2000 ὀργυιάς, ὡς διαλαμβάνει τὸ ἰδιαίτερον ἔγγραφο, τὸ δοθὲν ὑπὸ τὴν ὑπογραφὴν καὶ τὴν σφραγιδὰ μας.

10. Χαρίζομεν τὸ Βιναρίτσον τῶν κατοίκων 2 καδηλικίων: Σακογένι καὶ Ὀλτο, ἀρχίζον εἰς Σακογένι, πέραν τοῦ Κρίκοβο, εἰς τὸ μέρος τὸ καλούμενον τῶν Δομπροτένων, τὸ ὁποῖον διαιρεῖται εἰς τρία τμήματα: Τζέπτουρα, Δομπροτένι, καὶ πρὸς ἀνατολὰς Πάρτοχο, ἕως οὗ συνορεύεται μὲ τὸ Βιναρίτσον τοῦ Μοναστηρίου Βουκουρεστίου· καὶ ἐδῶθεν τοῦ Κρίκοβο, τοὺς ἀμπελῶνας, ὀνομαζομένους Φαρουνέτο, Μουτζέλο, Πέλινα, καὶ Σανάτα· εἰς δὲ τὸ καδηλίκι Ὀλτο, καὶ ἀμπελῶνας, ὀνομαζομένους Ζανοάγα, Κρετσέστι, καὶ Σλαβοτέστι, διὰ νὰ λαμβάνῃ, ἀπὸ τοὺς ἔχοντας ἐκεῖ ἀμπέλια, τὸ δικαίωμα τοῦ Βιναρίτσου, ἀνὰ 3 ἄσπρα τὸ Βέδρον, καὶ τὸ δόσιμον, τὸ ὀνομαζόμενον Πέρπερου.

11. Χαρίζομεν εἰς τὸ Μοναστήριον τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὰ ἀμάξια, τὰ ὁποῖα φορτόνουσιν ἄλλας εἰς τὴν Ὀκναν, ἀνὰ 8 ἄσπρα τὸ ἀμάξιον.

12. Νὰ ἐξουσιάζῃ τὸ ἱερόν τοῦτο Μοναστήριον καὶ ποιμένας Κατσιβέλων ἀπὸ τοὺς Αὐθεντικούς, ὡς φαίνεται κατ' ὄνομα εἰς τὸ ἔγγραφο τῆς Ἡγεμονείας μας, ἐπικεκυρωμένον διὰ τῆς ὑπογραφῆς καὶ σφραγιδῆς μας· καὶ ἄλλα 14 Σαλάσια, τὰ ὁποῖα ἠγοράσαμεν μὲ μετρητὰ, ὡς φαίνεται εἰς τῶν πωλητῶν τὰς ὁμολογίας, καὶ εἰς τὸν κώδικα τοῦ Μοναστηρίου κατ' ὄνομα.

13. Προσέτι ἠλεήσαμεν τὸ Μοναστήριον τοῦτο μὲ ζῶα ἐπιγονῆς: πρόβατα 500, χοίρους 50, σμήνη 40, ἀγελάδας 30, καὶ ἀμαξόβοδα· καὶ ὅσα κατὰ καιροὺς ἤθελον πληθυνθῆ ἀπὸ τὴν ἐπιγονὴν ταύτην, νὰ ἦναι ἀσύδοτα, τὰ μὲν πρόβατα, ἕως χίλια τὸν ἀριθμὸν· τὰ δὲ

σημήνη καὶ οἱ χοίροι, ὅση ποσότης καὶ ἂν ἦναι, νὰ μὴ πληρόνη ποτὲ δι' αὐτὰ δόσιμον ὡς καὶ τὸ κρασί τοῦ ἀγίου Οἴκου νὰ ἦναι ἀπηλλαγμένον ἀπὸ τὸ Βιναρίτσον. Καὶ ἐπειδὴ τὸ ἱερόν τοῦτο Μοναστήριον εἶναι οἰκοδόμημά μας, ὡς εἶρηται, ἀποφασίζομεν νὰ ἦναι πάντοτε ἀπηλλαγμένον ἀπὸ κάθε δόσιμον καὶ ὅταν οἱ κάτοικοι τοῦ ἱεροῦ Μοναστηρίου ἐκβάλλωσιν εἰς τὰς Πανηγύρεις ζῶα, ἢ ζωτροφίας πρὸς πώλησιν, νὰ μὴ ὑπόκεινται εἰς τελώνιον, ὡς καὶ ἐν ὑπόγειον, τὸ ὅποιον θέλει ἔχει ἐδῶ εἰς Βουκουρέστιον, νὰ μὴ πληρόνη φουμαρίτο, καμινारीτο, τελώνιον, αὐθεντικόν κρασί μῆτε δεκατισμὸν βατασέλου, μῆτε εἰς καμμίαν ἀγγαρίαν νὰ ὑπόκειται, κατὰ τὸ προνόμιον, τὸ ὅποιον ἔχουσιν αἱ ἄλλαι αὐθεντικαὶ οἰκοδομαί.

14. Ἐπὶ πᾶσιν, ἠλεήσαμεν αὐτὸ καὶ μετὰ οἰκογενείας, ἀπηλλαγμένας ἀπὸ δόσιμον: 50 Ποσλουζνίκους, 100 Δαρβάριδες, 2 μυλωνάδες, 2 ἀμπελουργοὺς, 2 ποιμένας προβάτων καὶ χοίρων, 3 ἐργάτας (γεωργοὺς), καὶ ἓνα βουκόλον, οἱ ὅποιοι εἶναι καταγεγραμμένοι εἰς τὸν κώδικα, ὅπου θέλουσιν καταγράφεσθαι εἰς τὸ ἐξῆς, καὶ ὅσα ἄλλα ἀφιερώματα, Θεοῦ βοηθοῦντος, θέλομεν προσθέσει ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἀπόγονοι ἡμῶν πρὸς πολλαπλασιασμὸν τῶν εἰσοδημάτων.

Καὶ ἐπεδὴ τὸ Μοναστήριον, τὸ σεμνυνόμενον ὑπὸ τὴν προσκύνησιν τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου, τὸ ὅποιον κεῖται μὲν κατὰ τὴν νῆσον, τὴν καλουμένην Χάλκην, πλησίον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἔπεσε δὲ εἰς χρεὴ βαρύτατα, καὶ ἔμεινε χωρὶς προστασίας τινός, Σταυροπήγιον ὑπάρχον, μᾶς ἐδόθη παρὰ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, μετὰ ἄλλους τόπους, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐξ ἀρχῆς τὸ ἱερόν τοῦτο Μοναστήριον, καὶ

ἐπεκυρώθη ἡ δόσις αὕτη καὶ ἀφιέρωσις μετὰ γενικὸν συμβούλιον πάσης τῆς Συνόδου τῶν Πανιερωτάτων Ἀρχιερέων, ὅπως, ὑπὸ δεσμὸν βαρέος ἀναθέματος, καὶ ἀρῶν τῶν ἐν Νικαίᾳ Θεοφόρων Πατέρων, μένη ἀναπόσπαστον ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν καὶ τῶν ἡμετέρων ἀπογόνων εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ὡς πλατυτέως φαίνεται εἰς τὸ Σιγίλλιδες γράμμα τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου, τὸ ἐπικυρωθὲν καὶ μετὰ Τουρκικὸν χοτζέτι Μεσρουδέ τούτου χάριν, διὰ τὴν ξεχωριστὴν μας εὐλάβειαν πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, δεξάμενοι τὸ ἱερόν τοῦτο Μοναστήριον ὑπὸ τὴν προστασίαν ἡμῶν, οὐ μόνον τὰ χρεὴ του ἐπληρώσαμεν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν κηδεμονίαν κατεβάλομεν διὰ τὸ σύνολόν του.

Ἀγοράσαντες δὲ καὶ τὸ νησίον τὸ καλούμενον Πρώτη, μετὰ τὸ ἐν αὐτῷ ἱερόν Μοναστήριον, ἀπὸ τὸν Παναγιώτατον πρῶτον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κύριον Ἰωαννίκιον, καὶ λαβόντες καὶ τοῦτο ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ προστασίαν μας, (ὡς βεβαιούσι τὰ Τουρκικὰ ἐγγράφα: Σενέτια καὶ Χοτζέτια, καὶ αἱ Πατριαρχικαὶ καὶ Συνοδικαὶ ἐπικυρώσεις), ἠνώσαμεν αὐτὸ μετὰ τὸ τῆς Χάλκης μετὰ ταύτην ὁμως τὴν διαταγὴν καὶ συνθήκην, ὥστε, ἕως ὅτου τὸ Μοναστήριον τῆς Χάλκης θέλει εἶσθαι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μας, κατὰ τὰ Συνοδικὰ καὶ Πατριαρχικὰ ἐγγράφα, νὰ λογίζεται καὶ τοῦτο ὡς Μετόχιον τῆς Χάλκης.

Πρὸς τούτοις, ὡς Κτίτορες τοῦ Μοναστηρίου Μαρκοῦτσης, καὶ ὡς προικίσαντες αὐτὸ, ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν, ὅπως καὶ τοῦτο τὸ Μοναστήριον Μαρκοῦτσα, μετὰ ὅλα τὰ ἀφιερώματα, ὅσα τοῦ ἐκάμαμεν ἕως τώρα, καὶ ὅσα θέλομεν προσθέσει εἰς τὸ ἐξῆς, νὰ ἦναι ἀφιερωμένον εἰς τὸ ῥηθὲν Μοναστήριον τῆς Χάλκης ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀνωτέρω συνθήκην: δηλαδὴ, ἐνόσω ἡ Χάλκη ἔσται ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν καὶ κηδεμονίαν, καὶ μεθ' ἡμᾶς εἰς τοὺς ἀ-

πογόνους ἡμῶν, κατὰ τὸ Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν ἔγγραφον, ὡς ἐρρέθη, ἔσται ὁμοίως καὶ ἡ Μαρκοῦτσα ἀναπόσπαστος ἀπ' αὐτὴν, ὡς διαλαμβάνει τὸ ἀφιερωτικὸν ἔγγραφον, ὑπὸ τὴν κτιτορικὴν ἐξουσίαν, κυβέρνησιν, καὶ κηδεμονίαν ἡμῶν καὶ τῶν ἡμετέρων ἀπογόνων, χωρὶς ν' ἀποξενωθῆ ποσῶς πώποτε, καὶ χωρὶς ν' ἀνακατωθῆ εἰς τοῦτο ξένος, μήτε ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸν τάγμα, μήτε ἀπὸ τὸ πολιτικόν, μηδὲ νὰ λάβῃ τὴν παραμικρὰν μετοχὴν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Μοναστηρίου τούτου· διότι θέλει λογισθῆ καὶ κατακριθῆ ὡς ἱερόσυλος, καὶ θέλει εἶσθαι ὑπὸ ἀνάθεμα αἰωνίως ἄλυτον· ἀλλὰ πάντοτε νὰ ἐξουσιάζηται καὶ κυβερνᾶται ἀπὸ Ἡγούμενον, καὶ Ἐπιτρόπον πιστὸν, ὁποῖος ἐγκριθῆ εὐλογώτερος, καὶ διορισθῆ κατ' ἐκλογὴν καὶ ἀπόφασιν ἡμῶν καὶ τῶν ἡμετέρων ἀπογόνων, ὡς ἐφόρων καὶ ἐπιστατῶν τῶν ἄνω ρηθέντων.

Ὅταν θεωρῆται ὁ λογαριασμός, ἀφ' οὗ ἀφαιρεθῶσι τ' ἀναγκαιότερα καὶ εὐλογώτερα ἐξοδα τοῦ Μοναστηρίου τούτου, ἀπὸ τὸ περισσεῦον εἰσόδημα θελοῦν γίνεσθαι τ' ἀναγκαῖα πρὸς στολισμὸν καὶ εὐπρέπειαν καὶ στερέωσιν τῶν εἰρημένων Μοναστηρίων, τῶν ἐν τῇ Χάλκῃ καὶ τῇ Πρώτῃ δηλαδὴ· καὶ ἔτι πρὸς τὴν τροφήν τῶν ἐν αὐτοῖς, πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ τῶν Διδασκάλων, ζωοτροφίαν, καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα τῶν πτωχῶν Μαθητῶν τοῦ ἐκεῖ συγκροτηθησομένου Σχολείου. Θέλομεν ἐξακολουθήσει ἔπειτα νὰ ἐκτελῶμεν καὶ ἄλλα μικρὰ καὶ ψυχωφελῆ ἐλέη, τὰ ὅποια ἀποφασίζομεν λεπτομερῶς, καὶ διατάττομεν εἰς τὸ ἐν εἶδει χρυσοβούλλου ἡμέτερον ἔγγραφον, ἀναφερόμενον εἰς τοῦτο. Διορίζομεν δὲ καὶ Ἐπιτρόπους, διὰ νὰ ἐκπληρῶνῃσι τὰ ρηθέντα ἐλέη, ἐν γνώσει καὶ θελήσει ἡμῶν, καὶ μεθ' ἡμᾶς, ἐν γνώσει τῶν ἡμετέρων ἀπογόνων.

Ἐπι διατάττομεν ὅτι, καθὼς ἀπεφασίσασμεν περὶ τῆς

Χάλκης καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῆς, οὕτω καὶ περὶ τοῦ Μοναστηρίου τούτου Μαρκοῦτσα, νὰ κυβερνηθῆ δηλονότι καὶ διατηρηθῆ αἰωνίως ἀναπόσπαστον ἀπὸ ἡμᾶς καὶ τοὺς ἡμῶν ἀπογόνους, οἵτινες θέλομεν θεωρεῖ καὶ τὸν λογαριασμὸν τοῦ εἰσοδήματος· καὶ ἀφ' οὗ γείνωσι τ' ἀναγκαῖα τοῦ Μοναστηρίου, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ οἰκούντων, τὸ περιπλέον τούτου προστάζομεν νὰ λαμβάνηται καὶ ἐξοδεύηται, ὡς πλατυτέρως εἶπομεν ἀνωτέρω, εἰς τὸ Σχολεῖον τῆς Χάλκης, κατὰ τὸ ἰδιαιτερον περὶ τούτου χρυσοβούλλόν μας.

Προσέτι, ἡμεῖς καὶ πάντες οἱ ἀπόγονοί μας νὰ προσπαθῶμεν, θεῖα συνάρσει, νὰ ἐπαυξήσωμεν τὰ εἰσόδημα καὶ ἀφιερώματα, διατάττοντες ἤδη νὰ διατηρηθῆ κώδιξ ἐσφραγισμένος, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ καταγράφωνται τὰ σκεύη καὶ κτήματα τοῦ Μοναστηρίου, κινητὰ καὶ ἀκίνητα, καὶ ἄλλα ἀφιερώματα, ὅσα ἀφιερώσαμεν, καὶ θέλομεν προσθέσει εἰς τὸ ἐξῆς. Εἰς δὲ τὸ Μοναστήριον, νὰ διατηρηθῆ πάντοτε ἡ Μοναστηριακὴ τάξις· καὶ οἱ Πατέρες νὰ ἔχωσι τὴν μετάνοιάν των εἰς τὸ ἐν Χάλκῃ Μοναστήριον, καὶ νὰ ἦναι Ἡγούμενος, ἐκλελεγμένος παρ' ἡμῶν, ἢ τῶν ἡμετέρων ἀπογόνων, καὶ ἄλλοι ἀναγκαῖοι Πατέρες.

Μολονότι μήτε ἀπὸ τὸν νοῦν καὶ τὴν φαντασίαν μας διέρχεται ποτέ, τὸ ν' ἀποξενωθῶσι καὶ χωρισθῶσιν ἀφ' ἡμῶν τὰ εἰρημένα Μοναστήρια: Πρώτης καὶ Χάλκης, κατὰ τοὺς νόμους πίστεως δικαιοσύνης, τόσον διὰ τὰ φρικτὰ ἀναθέματα, καὶ τοὺς τρομεροὺς ἀφορισμοὺς, οἵτινες καθιέρωσαν, ὡς ἀναπόσπαστον ἀφ' ἡμῶν τὴν τούτων ἐξουσίαν, ὅσον καὶ διὰ τὰ θεμελιώδη δικαιώματα, τὰ ὅποια ἔχομεν εἰς αὐτὰ, ὡς πληρώσαντες τὰ χρέη των, καὶ ἐξοδεύσαντες ἄπειρα χρήματα εἰς ἐπισκευὰς, ἀκαρέτια, καὶ εἰς ἄλλα, καὶ πρὸ πάντων, ὡς ἐξαγοράσαντες τὴν Πρώτην μολοντοῦτο, ἂν ποτέ, καὶ κατὰ περίστασιν ἀ-

φαιρῆθῃ, ἢ ἀποσπασθῆ τὸ ἓν, ἢ τὸ ἄλλο ἀπὸ ἡμᾶς, ἢ τοὺς ἀπογόνους ἡμῶν, τὸ ἀποσπασθὲν Μοναστήριον θέλει μείνει, ὡς ἦτο πρὶν δοθῆ εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, καὶ νὰ μὴ ἔχη ποσῶς μετοχὴν μήτε μὲ τὸ ἄνω εἰρημένον ἰδικόν μας Μοναστήριον: τὴν Μαρκοῦτσαν, μήτε μὲ ὅσα ἄλλα ἀφιερῶταμεν ἀλλ' ὅλα ταῦτα τὰ ἐλέη, μὲ τὸ νὰ ἦναι ἀποφασισμένα, ἀφιερωμένα, καὶ διατεταγμένα οἰκειοθελῶς καὶ ἀπαραβιάστως, νὰ δίδωνται πάντοτε ἀπὸ ἡμᾶς καὶ τοὺς ἀπογόνους ἡμῶν, εἰς μέρη πτωχᾶ, ὡς διακαίωμα τῶν ἐνδεῶν. Καὶ μὲ τὴν αὐτὴν διάταξιν νὰ συστηθῆ Σχολεῖον, ὅπου ἐγκριθῆ ἀπὸ ἡμᾶς, ἢ τοὺς ἀπογόνους ἡμῶν.

Ἄν ἀποσπασθῶσι τὰ Μοναστήρια ταῦτα ἀπὸ ἡμᾶς, ἢ τοὺς ἀπογόνους ἡμῶν, τότε οἱ τῆς Μαρκοῦτσης Πατέρες νὰ μὴ ἔχωσιν σχέσιν, μηδὲ μετοχὴν τινα μὲ τοὺς ἐκεῖ, ἀλλὰ νὰ μένωσι μὲ τὴν μετάνοιάν των ἐδῶ εἰς Μαρκοῦτσαν. Ἐὰν ὁμως θελήσουν νὰ υπάγωσιν εἰς τὴν πρώτην μετάνοιάν των: εἰς Χάλκην, εἶναι ἐλεύθεροι ἀντ' αὐτῶν δὲ θέλομεν διορίσει ἄλλους· καὶ ἂν μᾶς φανῆ, ὅτι ὁ Ἡγούμενος, ἢ ὁ Οἰκονόμος εἶναι ἄξιοι νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς αὐτοὺς ὅλην τὴν οἰκονομίαν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, πρέπει νὰ δώτωσι καθαρὸν λογαριασμόν. Ἐὰν πάλιν ὁ Ἡγούμενος εἶναι ἀνίκανος τοῦ βάρους τούτου, τότε νὰ ἐπαγρυπνῆ, καὶ νὰ ἔχη τὴν φροντίδα μόνον τῶν Πατέρων, καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἀκολουθιῶν ἢ δὲ λοιπὴ φροντίς περὶ ἐσόδων καὶ ἐξόδων νὰ παραδοθῆ εἰς λαϊκὸν τινα Ἐπίτροπον, μὲ ὑποχρέωσιν νὰ μᾶς δώσῃ λογαριασμόν. Τὸ ὄνομά μας νὰ μνημονεύηται πάντοτε, ὡς κτιτορικόν· καὶ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης νὰ δοθῆ τράπεζα εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ νὰ μοιρασθῶσι φαγητὰ εἰς ἐνδεεῖς οἰκογενείας, ἄλλα δὲ ἐξοδα νὰ μὴ γείνουν.

Ἐπεκυρώσαμεν ταῦτα πάντα μὲ τὴν ὑπογραφήν καὶ σφραγιδὰ μας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ.

Ἡ σφραγὶς καὶ ὑπογραφή τῶν πατριάρχων τέκνων μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ—ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ.

Μάρτυρες.

Οἱ ἐπιμοὶ καὶ πιστοὶ ἀρχόντες τῆς Ἡγεμονείας μου.

Βάνος Δ. Γκίικας.

Στιρμπέης, Βόρνικος τῆς ἄνω Τζάρας.

Βάνος Νικόλαος Μπραγκοβάνος Βεστιάρης.

Δημητράσκος Ρασκοβίτσας.

Βόρνικος τῆς κάτω Τζάρας.

Ἰωάννης Μουρούζης Λογοθέτης τῆς ἄνω Τζάρας.

Γεώργιος Βαλλιάνος Λογοθέτης τῆς κάτω Τζάρας.

Ἰωάννης Βακαρέσκος Λογοθέτης.

Σκαρλάτος Μάννου Ποστέλνικος.

Ν. Φιλιππίσιος Κλοτσιάρης.

Στέφανος Πιπέσκος Μπαχάρνικος.

Δημήτριος Στόρνικος.

Κωνσταντίνος Σούτσου Κόμητος.

Ἀλεξῆς Νικολέσκος Πιτσάρης.

Ἐγράφη τὸ Χρυσόβουλον τοῦτο τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς πρώτης Αὐθεντίας μου (1), ἐνταῦθα ἐν τῇ Βλαχικῇ πολιτείᾳ, ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἡγεμονείας μου, εἰς Βούκουρέστιον, κατὰ τὸ 1780 ἔτος, ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου Διδασκάλου τοῦ Σερβικοῦ, εἰς Ἅγιον Γεώργιον παλαιοῦ Σχολεῖου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ βεβαίω.

(1) Η πρώτη αὐθεντία τοῦ Ὑψηλάντου ἤρχισε τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1774 ἔτους, ὡς εἴπομεν (§. 63). καὶ ἐπομένως πρῶτον ἔτος αὐτῆς εἶναι τὸ 1775· ἀλλὰ ταῦτο,

Ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Ἀνθίμου Μο-
ναχοῦ, πρὸς τὸν πρῶτον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κύριον
Γερμανὸν τὸν Δ'. περὶ τοῦ, πόθεν ὁ Ὑψηλάντης ἐκινήθη
εἰς τὴν ἀνακαίνισιν τῆς ἐν Χάλκῃ Μονῆς τῆς Θεοτόκου.
Ἡ δὲ αἰτία τῆς ἐπιστολῆς ταύτης εἶναι ἡ ἐξῆς·

Χριστιανός τις, παρουσιασθεὶς ἐνώπιον τῆς αὐτοῦ Πα-
ναγιότητος, ἐδείκνυεν αὐτῷ ἱερὸν τι κειμήλιον, λέγων,
ὅτι ἦν μέρος τοῦ Ἀκανθίνου ἐκείνου Στεφάνου, ὃν ὁ
Σωτὴρ ἡμῶν ἐπὶ τοῦ πάθους ἐφόρεσε· καὶ ὅτι τοῦτο
περιέπεσεν εἰς χεῖρας τῶν προγόνων αὐτοῦ ἐκ τῆς δη-
μοπρασίας τῶν τοῦ μακαρίτου Ὑψηλάντου, ὃς τις εἶχεν
αὐτὸ μετὰ καὶ χρυσοβούλλου τοῦ Βασιλέως Θεοδοσίου
τοῦ Μικροῦ· καὶ ἐπειδὴ τὸ χρυσοβούλλον ἐκεῖνο ἐγένετο
ἀφανές, ἐζήτησεν ἀντ' αὐτοῦ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας γράμ-
μα βεβαιωτικὸν τοῦ ἱεροῦ τούτου κειμηλίου. Ὁ δὲ Πα-
τριάρχης, βουλόμενος λαβεῖν ἀκριβῆ περὶ τοῦ πράγματος
πληροφορίαν, ἔγραψε πρὸς τὸν ῥηθέντα Ἀνθιμον, γραμ-
ματέα χρηματίσαντα ποτὲ τοῦ Ὑψηλάντου ἐπὶ τῶν ἐσχά-
των αὐτοῦ ἡμερῶν, ὡς προεῖρηται (§. 75 Σημ.)· καὶ ἐ-
ρωτήσας αὐτὸν πρῶτον, Ἄν τῶνόντι ὁ Ὑψηλάντης εἶχε

μὴ συμβιβάζομενον μετὰ τὴν ἐπιφερομένην χρονολογίαν: 1780, ὑποθέτει ἀμάρτημα
τοῦ ἀντιγραφείου, ἢ τοῦ μεταφραστοῦ· καὶ εἶχεν ἴσως τὸ καθ' αὐτὸ χρυσοβούλλον,
οὐχὶ τῷ πρώτῳ, ἀλλὰ, τῷ ἕκτῳ ἔτει, ὕπερ καὶ μετὰ τὴν εἰρημένην χρονολογίαν,
καὶ μ' αὐτὰ προσέτι τα πράγματα συμβιβάζεται καλῶς. Τῆς εἰκασίας ταύτης μὴ
ὑποθεσίσης, τὸ πρᾶγμα φαίνεται πάντῃ ἀπίθανον, μᾶλλον δὲ ἀδύνατον εἰς τὸν
Ὑψηλάντην, μάλιστα ἡγεμονεύσαντα, ἢ ἀνεγείρη ἐκ θεμελίων Μοναστήριον ὀλόκλη-
ρον μὲ τοιαύτην οἰκοδομήν, καὶ ἐκ τῶν προκοδοτήσῃ τῶσαυτα κτήματα, ὅσα κα-
τελέθησαν ἀνωτέρω, τὰ πλείστα ἐξ ἀγορᾶς, εἰς διάστημα ἑνὸς ἔτους, καὶ μάλι-
στα τοῦ πρώτου τῆς πρώτης ἡγεμονίας αὐτοῦ.

τοιούτον κειμήλιον, ἠρώτησεν ἔπειτα καὶ περὶ τῆς ἐν Χάλ-
κῃ Μονῆς τῆς Θεοτόκου, καὶ τῶν Αὐθεντικῶν αὐτῆς
χρυσοβούλλων. Ἀποκριθεὶς οὖν ὁ Ἀνθιμος πρὸς τὰ ἐρω-
τώμενα, περὶ μὲν τοῦ Ἀκανθίνου Στεφάνου εἶπεν, ὅτι
οὐδὲν οἶδεν, οὐδὲ ἤκουσε ποτέ τι περὶ αὐτοῦ, οὐδὲ ἐν τῇ
δημοπρασίᾳ τῶν Ὑψηλάντικῶν πραγμάτων παρῆν, ἀλλ'
ἦν ἐν ταῖς βασάνοις. Περὶ δὲ τῶν τῆς Χάλκης ἀπεκρίνα-
το οὕτως:

» Ἐρωτῶμαι β'. περὶ τοῦ ἐν Χάλκῃ Μοναστηρίου,
» ὅπως, καὶ διὰ ποίου ἐγγράφου ἔλαβε τὴν κτιτορικὴν
» τούτου διοίκησιν ὁ αἰοίδιμος— Ἀποκρίνομαι· ἀλλὰ πόθεν
» ἄρξωμαι; ἄρχομαι ὅθεν καὶ ἄρξασθαι ἄμεινόν τε καὶ
» ἄξιον. Οὐδεὶς προστρέχων ἐπὶ σοί, κατησχυμ-
» μένος ἀπὸ σοῦ ἐκπορεύεται, ἀγνή Παρθέ-
» νε Θεοτόκε, κ.τ.λ.

» Ἀρξαμένου ἐπὶ Σουλτάν Μουσταφᾶ τοῦ πολέμου,
» κατὰ τὸ ἀφξή, καὶ παρατεινομένου, οἱ Φαναριῶται ἦσαν
» ἐν μεγίστῃ πενίᾳ, ὧν εἷς ἦν καὶ ὁ ἐμὸς Αὐθέντης. Τῷ
» δὲ ἀφογ'. ἦν καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου στερούμενος.
» Ἐπέστησαν ὅσον οὐπω αἱ κοσμοχαρμόστυνοι καὶ κοσμο-
» σωτήριοι τῶν Χριστουγέννων Ἑορταί· ὁ δὲ, μὴ ἔχων
» ἐξοικονομησαὶ τὸ, ὡς εἰκός, τῶν ἀγίων ἐκείνων ἡμε-
» ρῶν πολυέξοδον, αἰσχύνη καὶ λύπη κατεχόμενος, σχε-
» δὸν φυγὰς ἐγένετο ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ μετέβη
» εἰς τὸ ἐν Χάλκῃ ἱερὸν τῆς κυρίας ἡμῶν Μοναστήριον,
» πρὸ ὀλίγου καιροῦ πυρίκαυστον γεγονός (1). Εἰσῆλθεν

(1) Ἐπιπέθα φαίνεται ἀμάρτημα μνημονικὸν τοῦ γέροντος Ἀνθίου· καθότι τὸ
Μοναστήριον τοῦτο ἐγένετο πυρίκαυστον, οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ὑψηλάντου, ἀλ-
λὰ πρὸ ἐνὸς αἰῶνος καὶ ἐπίκεινα, ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Παναγιωτάκη, ὅστις καὶ ἀνε-
καίνισεν αὐτὸ πάλιν, κατὰ τὴν προῤῥηθῆσαν Σημείωσιν (§. 38), τοῦ Ἀνθίου τοῦ

» εἰς τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν, προσέπεσεν εἰς τὴν ἁγίαν
 » ἐκείνην καὶ θαυματουργὸν Εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, τὴν
 » ἐπὶ τοῦ τείχους (1), ἐν κατωδύνῳ φυγῇ στεναζῶν, δα-
 » κρυχέων, καὶ ἐκζητῶν βοήθειαν παρ' αὐτῆς, ἐχούσης
 » τὸ κράτος ἀπροσμάχητον· καὶ ἅμα ὑπέσχετο, εἰ ἀξιο-
 » θεῖη τῆς παρ' αὐτῆς ἀντιλήψεως θείας, ἐκ βάθρων ἀ-
 » νακτίσειν τὸ ἱερόν, ἐκεῖνο Μοναστήριον.

» Ἐνδιατρίβοντος δ' ἐκεῖσε ἐπὶ τῇ παρελεύσει τῶν Δε-
 » σποτικῶν Ἑσρατῶν, αἴφνης ἐξῆλθεν ἐκ τῶν Παλατιῶν
 » παρὰ τοῦ Ἄνακτος Σουλτάν Ἀπτούλ-Χαμιδ, προχει-
 » ρισθεὶς ἐπίτροπος τῆς Ὑπατείας ὁ Καρᾶ-Βεζίρης, ἀν-
 » τιπρόσωπος τοῦ ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας Ὑπάτου Μου-
 » σούνογλου. Ὁ δὲ νεοχειροτόνητος οὗτος αἰτεῖται παρὰ
 » τοῦ Ἄνακτος διερμηνεῖα τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας ὀνομα-
 » στί, τὸν Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην Ποστέλνικον, γνω-
 » στὸν αὐτῷ ποτέ. Κατένευσε τὸ κράτος αὐτοῦ· ἀπεσά-
 » λη ὁ Κλήτωρ, ὡς ἔθος· ἀλλ' ὁ Ὑψηλάντης ἐν τῷ οἴκῳ
 » αὐτοῦ οὐκ ἦν, ἦν δὲ ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τῆς Χάλκης,
 » ὡς ἄλλη Ἄννα τοῦ Φανουήλ (2) ἐν Σηλώμ ποτέ. Ἐ-
 » κείνη μὲν πρὸ τῆς Κιβωτοῦ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης,
 » ἐκζητοῦσα υἰὸν· αὐτὸς δὲ, μετὰ τῆς ἴσης πίστεως καὶ
 » εὐλαβείας, πρὸ τῆς Κιβωτοῦ τῆς Νέας Διαθήκης, βοή-
 » θειαν, εἰς ἐκθρεψίν τῶν αὐτοῦ υἱέων.

του (Ἰδῆα τότε καλούμενου) τῇ χειρὶ γεγραμμένην μεθ' ἧν ἐξιστορεῖ ὁ αὐτὸς καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑψηλάντου γενομένην δευτέραν ἀνακαίνισιν, καὶ ἐξῆς τὸν θάνατον αὐτοῦ.

(1) Τὴν Καμαριώτισσαν λέγει (§. 32).

(2) Μνήμη καὶ τοῦτο ἁμάρτημα τοῦ ἐπιστολογράφου: ὅτι ἡ μὲν Ἄννα, ἡ θυγάτηρ τοῦ Φανουήλ, ἦν χήρα, ἐκ φυλῆς Ἀσέρ, ἥτις, κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν (Β'. 36-37), οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, τοῦ ἐν Ἱερουσολύμοις. Ἡ δὲ ἐν Σηλώμ Ἄννα, ἡ πρὸ τῆς Κιβωτοῦ τοῦ Κυρίου, ὑπῆρχε γυνὴ τοῦ Ἐλκανᾶ, τοῦ ἐκ τῆς Λευιτικῆς φυλῆς καταγομένου, 1130 περίπου ἔτη πρὸ Χριστοῦ χρηματίσασα (Α'. Βασ. α', 2).

» Ὁ κλήτωρ στραφεὶς, κατευθύνθη εἰς Χάλκην· ἐγέ-
 » νετο ἡ ἔντευξις καὶ συνομιλία, καὶ οὕτως ἀμφοτέροι
 » συγκατῆλλον ἐκεῖθεν, καὶ συνέπλευσαν. Εἰς δὲ τὸν συ-
 » νῆθη κατάραντες λιμένα (τὸ Παχτσέ-Καπουσί), συν-
 » ἀπῆλθον εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν, καὶ ἐνεδύθη οὕτω
 » τὸν Καβαδύαν τοῦ Διερμηνέως καὶ ἐξ ἀπορρήτων. Μετὰ
 » ἐξάμηνον, γενομένης τῆς εἰρήνης, περιεζώσθη δύνα-
 » μιν ἐξ ὕψους, προχειρισθεὶς Ἡγεμῶν Βλαχίας, χα-
 » ρισθείσης αὐτῷ καὶ διετοῦς ἀσυδοσίας. Ἡτοιμάσθη,
 » ὡς εἰθισται, ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν Ἡγεμονεύων.

» Πληρωθείσης δὲ τῆς διετοῦς ἀσυδοσίας, πληρωθέν-
 » των δὲ καὶ τῶν κενῶν αὐτοῦ κιβωτίων, αὐτὸς εἰς μνή-
 » μην τῆς ὑποσχέσεως οὐκ ἔρχεται, καὶ τοι ὀφείλων,
 » κατὰ τὸ, Ἄπο δώσω σοι τὰς εὐχὰς μου, ἃς δι-
 » ἐσειλε τὰ χεῖλη μου, καὶ ἐλάλησε τὸ στόμα
 » μου ἐν τῇ θλίψει μου (Ψαλμ. ξέ. 12—13).

» Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, ὑπνοῦντι ὕπνον τὸν νή-
 » δυμον ἐν μεσονυκτίῳ, ὁπτάνεται αὐτῷ κατ' ὄναρ ἡ
 » Κυρία ἡμῶν, ὑπομυμνήσκει τε αὐτῷ τῆς ὑποσχέσεως,
 » καὶ ἅμα μελιχίους λόγοις ὀνειδίζει τῆς ἀμνημοσύνης
 » (1). Ὁ δὲ αὐτίκα ἐξανίσταται τῆς κλίνης, μεταπέμ-
 » πεται τὸν Ἀρχιγραμματέα, καὶ τὸν Ποστέλνικον, (ἐφ'
 » οἷς διεταράχθη τὰ ἀρχεῖα, καὶ διεπυθάνοντο πρὸς
 » ἀλλήλους, τί ἄρα ἂν εἴη τοῦτο ἐπὶ τοσαύτῃ ἀωρίᾳ!)
 » Ἐπιτάττει δὲ αὐτοῖς, ὅπως αὐριον ἔωθεν ὧσι τὰ ἐξῆς
 » γράμματα ἔτοιμα, καὶ ταχυδρόμος εἰς Κωνσταντινού-
 » πολιν.

(1) Οὐχὶ δι' ἀμνημοσύνην, ἀλλὰ, πιθανώτερον, δι' οὐς προείπαμεν λόγους πολι-
 τικούς (§. 66), ἀνέβαλε τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑποσχέσεως αὐτοῦ ὁ ἴψαυτος, ἴσως
 ἕνα μὴ ἀφηνιδῆος φανῆ πλούσιος, πρᾶγμα ἐπικίνδυνον κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς.

» Α'. γράμμα πρὸς τὸν τότε Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην
 » αἰοίδιμον Σωφρόνιον, ἵνα, διὰ Πατριαρχικοῦ Σιγίλλιω-
 » δους γράμματος, ἐκδοθῆ ἢ ἐν Χάλκῃ ἱερά Μονῇ τῇ
 » αὐτοῦ Ὑψηλότητι, καὶ τοῖς ἀπογόνοις αὐτοῦ ὅπερ
 » Σιγίλλιωδες ὁ αἰοίδιμος ἐκεῖνος Πατριάρχης συνθέμε-
 » νος, καὶ συντελέσας, ὡς ἔδει, ἀπέστειλεν ἐν προθυμίᾳ
 » καὶ χαρᾷ ἐπεὶ διῆγεν ἐν ἀμνηχανίᾳ περὶ τῆς Μονῆς
 » ταύτης, ὡς πυρκαϊστοῦ προγενομένης, καὶ ἐρήμου
 » κειμένης (1).

» Β'. γράμμα πρὸς τὸν φίλον τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος
 » Καρᾶ-Βεζύρη, ἵνα ἐκδώσῃ Ὑψηλὸν Βασιλικὸν Ὅρισμὸν,
 » ἐπὶ τῇ ἀνακαινίσει ἐκ βάρων τοῦ ἐν Χάλκῃ ἱεροῦ Μονα-
 » στηρίου, ὡς ἀνήκοντος τῇ αὐτοῦ Ὑψηλότητι, καὶ ἐπὶ
 » οἰκοδομῇ ἐν αὐτῷ ἐτέρας νέας Ἐκκλησίας, ἥτις ἐστὶν
 » ἡ τοῦ τιμίου Προδρόμου.

» Γ'. γράμμα πρὸς τὸν Ποστέλικον Μιχαλάκην Σου-
 » τσον (τὸν καὶ ἐπομένως ἡγεμονεύσαντα), καὶ πρὸς τὸν
 » Σπαθάρην Μίσογλου, τοὺς Ἐφόρους τῆς αὐτοῦ Ὑ-
 » ψηλότητος παρὰ τῇ ὑψηλῇ Πόρτᾳ, ὅπως τάχιον ἐπε-
 » νεργήσωσι περὶ ὧν αὐτοῖς ἐπιτάττει· καὶ ἅμα ὅπως ἐ-
 » τοιμασθῆ ἢ χρεϊώδης ὕλη, εἰς ἀνέγερσιν ἐκ βάρων
 » τῆς ἱεράς ταύτης Μονῆς· ἅπερ καὶ ἐξετελέσθησαν
 » τάχιστα.

» Ἐπομένως ἀνέλαβε τὴν ἐν Βλαχίᾳ Μονὴν τῆς Μαρ-
 » κούτσης (2), ἐπεσκευάσατο, ἐπροικοδώρησεν αὐτήν

(1) Καὶ ἐνταῦθα συγχέει τὰ πράγματα ὁ γέρον Ἄνθιμος, λέγων πάλιν τὸ πυρκαϊστον τῆς Μονῆς αἴτιον τῆς λύπης καὶ ἀμνηχανίας τοῦ Πατριάρχου, δέον μᾶλλον εἰπεῖν τὸ κατάχρεον αὐτῆς καὶ σσαβρωμένον, ἐξ ὅθεν καὶ εἰς πῶσιν ἐκινδύνευεν, ὡς εἶρηται ἀλλοθού (§. 58).

(2) Πρῶτον ἐγένοντο τὰ τῆς Μαρκούτσης, κατὰ τὴν χρονολογίαν τοῦ παραγρα-
 φέντος χρυσοβούλλου αὐτῆς, εἶτα τὰ τῆς Χάλκης, ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἐν τῷ Ναῶ

» εἰσοδήμασιν ἐτησίοις, καὶ ἀνέθετο διὰ χρυσοβούλλου
 » τῇ ἐν Χάλκῃ ἱερά Μονῇ, ὅπως, διὰ τῶν ἐξ αὐτῆς
 » προσόδων, ἐξοικονομῶνται τὰ τῆς ἐν Χάλκῃ ἱεράς
 » Μονῆς ἐξόδα, κτλ. κτλ.

» Τὰ δὲ χρυσοβούλλα κατεῖχε παρ' ἑαυτῷ ἄτινα, πρὸ
 » τριῶν ἡμερῶν τῆς καταγωγῆς ἡμῶν εἰς τὸν τόπον τῶν
 » βασάνων, ἐνεχειρίσθησαν τῇ ἐν μακαρία γεγυμνασθῆ μνή-
 » μη, καὶ φιλότατῃ αὐτοῦ Δομνίτσα Ῥαλοῦ, πρὸς ἣν καὶ
 » ἀνέθετο τὴν ἐπιτροπὴν ἅμα καὶ κυριότητα· ἐπεὶ τῇ
 » ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν προώριστο τὸ τέλος αὐτοῦ, ἐ-
 » γερθεῖς ἔωθεν, εἶπέ μοι: « Σήμερον τελειοῦμαι, ἐν
 » ἡμέρᾳ Κυριακῇ· διότι εἶδον... ἥτις δὴ πρὸς τοῖς ἄλ-
 » λοις ἤρετό με: Παρὰ τίνι τὸν Οἶκόν μου καταλείπεις; »
 » Ὅθεν ὁ μακαρίτης μετὰ δακρύων ἐνετελεσμένον μοι τὸ, « Εἰ-
 » πέ τῇ φιλότατῃ μου Δομνίτσα, ὅπως ἐξιδιασθῆ, κατὰ
 » τὸ Σιγίλλιωδες Γράμμα, τὴν ἱεράν Μονὴν τῆς Κυ-
 » ρίας, καὶ ἐπαγρυπνῆ εἰς τὰ τῆς προόδου ταύτης καὶ
 » συμφέροντα. » Ταῦτα δὲ τὰ ἐγγράφα, περὶ ὧν ὁ λόγος,
 » εἰ μὲν συγκατεκλήσαν ἐν ἐκείνῃ τῇ πυρκαϊᾷ, ἢ διε-
 » σώθησαν, καὶ ἤδη ποῦ εἰσιν, ἀγνοῶ. κτλ. (1).

Ἐν Ἱερουσαλὴμ, αἰομδ'. Σεπτεμβρίου θ'.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ.

τοῦ Προδρόμου ἀναγνωσκόμενον ἔτος: 1797, σημειωθὲν καθ' ὃν χρόνον ἀπετηρίσθη ἢ τοῦτου ἀνέγερσις, πάντως δὲ καὶ τῆς ὕλης Μονῆς.

(1) Τῆς ἑλοκλήρου ταύτης ἐπιστολῆς τὸ αὐτόγραφον σώζεται ἐν τῷ Ἀρχιεπὶ
 τῆς Σχολῆς.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΩΝ ΑΥΘΕΝΤΙΚΩΝ, ΕΚ
ΤΟΥ ΒΛΑΧΙΚΟΥ ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙΣΘΕΝΤΩΝ,
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΙΑΣΙΩ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΤΟΥ ΛΑΡΩΝ ΒΟΕΒΟΔΑ, (§. 71.),
ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑ-
ΤΑ ΣΩΖΟΠΟΛΙΝ ΠΑΛΑΙ
ΠΟΤΕ ΜΟΝΗΝ ΤΟΥ
ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ (1).

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΩΝ ΚΤΙΤΟΡΙΚΟΝ ΤΟΥ ΛΑΡΩΝ ΒΟΕΒΟΔΑ.

*Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος, τῆς ἀγίας, ὁμοουσίου καὶ ἀδιαι-
ρέτου Τριάδος.*

Ἰδοῦ, ἐγὼ ὁ δοῦλος τοῦ Δεσπότημου, Κυρίου καὶ Θεοῦ
καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ λάτρις θερμὸς τῆς
ὑπεραγίας Τριάδος, Ἁαρῶν Βοεβόδας, ἐλέω Θεοῦ Αὐ-
θέντης τῆς Μολδαυικῆς γῆς, ἀπεφάσισα οἰκεία προαιρέ-
σει, ἐν καθαρᾷ καὶ ἀδόλῳ καρδίᾳ, καὶ ἐξ ὅλης τῆς δια-
νοίας μου, μετὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ προτροπῆς
καὶ εὐλογίας τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν τῆς Μολδαυίας: τοῦ
τε κυρίου Μητροφάνους, Μητροπολίτου Σουτσαβίου, τοῦ
κυρίου Νικάνορος, Ἐπισκόπου Ῥωμανίας, καὶ τοῦ κυρίου
Μαρδαρίου, Ἐπισκόπου Ῥαδόβας. Θέλων δὲ νὰ φανῶ μι-
μητῆς καὶ τῶν προκατόχων μου, εὐσεβεστάτων καὶ φι-
λοχρίστων ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει πρῶην Αὐθεντῶν, οἵτινες

(1) Τὰ αὐτόγραφα τῶν χρυσοβούλλων τούτων σώζονται παρὰ τῇ ἁγίᾳ τοῦ Χρι-
στοῦ Μ. Ἐκκλησίᾳ.

ᾠκοδόμησαν καὶ ἠλέησαν Ναοὺς καὶ ἱερά Μοναστήρια
καὶ γνωρίζων ἐντελῶς, ὅτι, ὅστις οἰκοδομεῖ καὶ εὐτρεπί-
ζει Ἐκκλησίας, εὐτρεπίζει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, ἔδωκα καὶ
ἀφιέρωσα εἰς τὸ ἡμέτερον νεόδμητον ἱερόν Μοναστήριον,
τὸ ἐπονομαζόμενον Οὐτζαριν, ἐν ᾧ ὑπάρχει Ναὸς
τοῦ Θεοῦ Ἱεράρχου καὶ θαυματουργοῦ τοῦ Χριστοῦ Ἁ-
γίου Νικολάου, δύο χωρία, ὧν τὰ ὀνόματα: Ῥεντζέσι,
καὶ Ἀβερέστι· καὶ τὸ μὲν χωρίον Ῥεντζέστι, ἀφιερό-
νω μετὰ πασῶν τῶν λιμνῶν αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν τοῦτο Μο-
ναστήριον· τὸ δὲ χωρίον Ἀβερέστι, μετὰ τοῦ τόπου αὐ-
τοῦ· ἐπειδὴ τὰ χωρία ταῦτα ἀνεκαθεν ἦσαν ὑποτεταγ-
μένα εἰς τὴν ἡμετέραν Αὐλὴν, ἀντὶ τῶν ὁποίων ὑπέταξα
εἰς αὐτὴν ἕτερον χωρίον, ὀνομαζόμενον Λασλεωάνι,
καὶ . . . διὰ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τοῦ ἡμετέρου νεοδμή-
του ἱεροῦ Μοναστηρίου, τοῦ ἐπιλεγομένου Οὐτζαριν,
εἰς τὸ ὅποιον ἐδώκαμεν τὰ ἄνω εἰρημένα χωρία: Ῥεν-
τζέστι καὶ Ἀβερέστι, ὑπὲρ τῆς ὑγείας ἡμῶν, καὶ τῆς ἡ-
μετέρας συζύγου, καὶ τῶν θεοδότων ἡμῶν τέκνων καὶ
ὑπὲρ ἀφέσεως καὶ συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῶν
παραπτωμάτων τῶν πάππων, προπάππων, καὶ προγόν-
ων ἡμῶν· τὰ ὁποῖα ἀφιερώματα θέλουν μένει κτήματα
οἰκεία καὶ γνήσια τοῦ νεοδμήτου τούτου ἱεροῦ Μοναστη-
ρίου, τοῦ ἁγίου Νικολάου, τοῦ ἐπονομαζομένου Οὐτζα-
ριν, εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ἕως οὗ καὶ αὐτὸ μένει καὶ
σώζεται.

Ἀφιερώσαμεν δὲ τὰ ἄνω εἰρημένα δύο χωρία: Ῥεντζέσι
καὶ Ἀβερέστι, καὶ τὸ μὲν Ῥεντζέστι, μετὰ πασῶν τῶν
λιμνῶν αὐτοῦ καὶ . . . τὸ δὲ Ἀβερέστι, μετὰ τοῦ τόπου
αὐτοῦ, εἰς τὸ ἡμέτερον τοῦτο ἱερόν Μοναστήριον, μετὰ κοι-
νήν γνώμην καὶ ἀπόφασιν ἐμοῦ τοῦ εἰρημένου Ἁαρῶν
Βοεβόδα, καὶ Αὐθέντου τῆς Μολδαυικῆς γῆς, τοῦ ἡγαπη-

μένου μου υίου Μπογδάν Βοεβόδα του Πάνα Γεωργίου, Αύλικου τῆς κάτω γῆς του Πάνα Κρέστου, Αύλικου τῆς ἄνω γῆς του Πάνα Ἰωάννου ἡμετέρου Κομήσου του Πάνα Ἀθανασίου, ἡμετέρου Ποστελνίκου του Πάνα Κόντρε, διοικητοῦ τῆς Ῥωμανίας του Πάνα Κοτζιτζασνίσκου ἐν ἐνὶ λόγῳ μὲ γνώμην καὶ ἀπόφασιν πάντων τῶν Μπογζάριδων τῆς ἡμετέρας Μολδαυικῆς γῆς, μεγάλων τε καὶ μικρῶν.

Ὅθεν ὅστις, ἢ ἐκ των ἡμετέρων παίδων, ἢ συγγενῶν, ἢ ἄλλος ἐκ τοῦ ἡμετέρου γένους, ἐκλεχθεὶς καὶ κατασταθεὶς, μετὰ τὸν θάνατον καὶ τὴν κυριότητά μας, Αὐθέντης τῆς ἡμετέρας Μολδαυικῆς γῆς, ἤθελε ζητήσῃ ν' ἀποσπάσῃ καὶ ἀφαιρέσῃ, ἐπὶ ὁποιαδήποτε προφάσει, αὐτὰ τὰ ἄνω εἰρημένα χωρία ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου τούτου νεοδμήτου ἱεροῦ Μοναστηρίου τοῦ Θείου Ἱεράρχου, καὶ θαυματουργοῦ τοῦ Χριστοῦ Ἀγίου Νικολάου, τοῦ ἐπιλεγομένου Οὐτζαρίν καὶ οὐ μόνον ἂν ἤθελε ζητήσῃ ν' ἀποσπάσῃ αὐτὰ ἀπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐὰν δὲν ἤθελε προσφέρειν εἰς αὐτὸ χεῖρα βοήθειας εἰς πᾶσαν αὐτοῦ ἀνάγκην, νὰ χρεωστῇ ἀπολογίαν ἐνώπιον τῆς φοβεραῆς κρίσεως, καὶ νὰ ἔχη πάντοτε ἐφ' ἑαυτοῦ τὴν κατάραν τοῦ Ἀγίου Νικολάου, τοῦ θαυματουργοῦ τοῦ Χριστοῦ Ἱεράρχου. Διὸ καὶ ἐπὶ τούτῳ δεδώκαμεν τὸ παρὸν ἡμῶν γνήσιον φύλλον, ἐπικεκυρωμένον τῇ ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτωμένη γνησίᾳ ἡμῶν σφραγίδι.

Ἐρ Ἰασίφ 7103 (1595 ἀπὸ Χριστοῦ).

(Τ. Σ.)

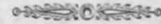
ΛΑΡΟΝ ΒΟΕΒΟΔΑΣ

Ἐλέφ Θεοῦ Αὐθέντης τῆς Μολδαυικῆς γῆς

7101.

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΟΝ ΑΦΙΕΡΩΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΑΝΩ-
ΤΕΡΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑ
ΣΩΖΟΠΟΛΙΝ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟ-
ΔΡΟΜΟΥ ΜΟΝΗΝ.

*Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀ-
γίου Πνεύματος κτλ.*

Ἰωάννης (1) Ῥάδουλ Βοεβόδας, ἐλέφ Θεοῦ Αὐθέντης πάσης Μολδαυίας. Ἡ αὐθεντία ἡμῶν, ἀγαθῇ προαιρέσει καὶ ὀλῆ ψυχῇ, ἠυδόκησε τῇ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ, καὶ τῇ εὐλογίᾳ τῶν τεσσάρων Ἀρχιερέων τῆς Μαλδαυίας: κυρίου Ἀναστασίου Ἀρχιεπισ. καὶ Μητροπολίτου τῆς Σουτσάβας, καὶ κυρίου Ἀθανασίου, Ἐπισκόπου Ῥωμανίας, καὶ κυρίου Εὐλογίου, Ἐπισκόπου Ῥαδαουτσίου, καὶ κυρίου Παύλου, Ἐπισκόπου Χουσίου. Καὶ κατὰ μίμησιν τῶν εὐσεβῶν Αὐθεντῶν, τῶν οἰκοδομούντων καὶ ἐλεούντων οἴκους εὐκτηρίους, ἐν οἷς ἤκουσα τὸ, « Ὁ κτίζων καὶ εὐτρεπίζων Ἐκκλησίαν, τὴν » ἑαυτοῦ εὐτρεπίζει ψυχὴν » ἠλεήσαμεν καὶ ἐστηρίξαμεν τὸ εὐαγές τοῦτο Μοναστήριον τοῦ Ἀγίου Νικολάου, τὸ κτισθὲν καὶ καλλωπισθὲν παρὰ τοῦ Ἀαρῶν Βοεβόδα.

Περὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου Μοναστηρίου συνεβουλευθῆμεν μετὰ τῶν ἡμετέρων Ἀρχόντων, καὶ μετὰ τῶν εἰρημέ-

(1) Σημειωτέον ἐνταῦθα περὶ τοῦ Ἰωάννης, ὅτι προτασσόμενον τοῦ κυρίου ὀνόματος τοῦ ἡγεμόνος Ῥάδουλ, καὶ τῶν ἐφεξῆς δύο: Μήρωνος καὶ Ἀλεξάνδρου, κεῖται ἀντὶ τοῦ Ἐγὼ, ἢ ἡμεῖς, κακῶς ἠρμηνευμένον ἐκ τοῦ Βλαχικῆ, 10, ὡς προείπομεν (§ 101. Β').

νων ἡμῶν Ἀρχιερέων, καὶ ἐστείλαμεν ἕως τοῦ ἱεροῦ Μοναστηρίου, τοῦ εὕρισκομένου εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν, καλουμένου Σωζοπόλεως, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ Γενέσιον τοῦ ἀγίου ἐνδόξου Προφήτου Προδρόμου, καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, καὶ ἐρωτήσαμεν καλογήρους τοῦ αὐτοῦ Μοναστηρίου, καὶ ἐδώκαμεν τὸ εἰρημένον Μοναστήριον εἰς αὐτοὺς διὰ Μετόχιον, μετὰ πάντων τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ, ἀμπελώνων, χωραφίων, ζώων τε, καὶ ὅσα ἄλλα ἔχει τὸ αὐτὸ Μοναστήριον Οὐτζαρῖνον τοῦ Ἀαρῶν Βοεβόδα, εἰς μνημόσυνον τῶν Αὐθεντῶν καὶ τῶν γονέων αὐτῶν, καὶ εἰς ἐτήσιον μνημόσυνον αὐτοῦ τοῦ Ἀαρῶν Βοεβόδα, τοῦ ἀνεγείραντος αὐτό. Καὶ οὕτω στοχασθέντες μετὰ τῶν Ἀρχόντων ἡμῶν, ἐδιωρίσαμεν τὸν πρεσβύτερον Γαβριήλ, Ἡγούμενον τοῦ εἰρημένου ἱεροῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἀαρῶν Βοεβόδα, διὰ νὰ τὸ προσέχη καὶ νὰ τὸ ὑπηρετῇ, κατὰ τὸ εἰκός. Ἐκεῖνοι δὲ οἱ Πατέρες νὰ πρεσβεύωσι πρὸς Κύριον τὸ Θεόν, ἡμέραν καὶ νύκτα, ὑπὲρ ὑγείας καὶ σωτηρίας τῶν Αὐθεντῶν, καὶ τῶν Δομῶν, καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν καὶ ὑπὲρ ὑγείας τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν υἱοῦ Αὐθέντου, Ἰωάννου Ἀλεξάνδρου Βοεβόδα πάσης Οὐγγροβλαχίας καὶ ὑπὲρ ἀφέσεως τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν τε καὶ τῶν γονέων ἡμῶν. Εἰς τὰ ἀνωτέρω οὖν εἶναι ἡ πίστις ἡμῶν, Ἰωάννου Ράδουλ Βοεβόδα, καὶ ἡ πίστις τῶν Ἀρχόντων ἡμῶν Ἀσλάν Βορνίκου, τῆς Τζάρας δὲ ζός, καὶ ἡ πίστις Νικοᾶρ Βορνίκου δὲ Τζάρα δὲ ζός, καὶ ἡ πίστις τοῦ Θεοδώρου καὶ Γκίκα, προκαλάμων τοῦ Χοτινίου.

Μετὰ δὲ τὴν ἀποβίωσιν ἡμῶν, ὅποιοι τῶν τέκνων ἡμῶν, ἢ ἐκ τοῦ γένους ἡμῶν, ἢ ἄλλοις τις, δι' ἐκλογῆς τῶν Ἀρχόντων, σταθῇ Αὐθέντης, παρακαλοῦμεν οὐ μόνον νὰ μὴν ἀνατρέψῃ τὴν ἡμετέραν ταύτην δόσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὴν στερεώσῃ. Εἰ δὲ τολμήσῃ τις νὰ καταφρονήσῃ αὐτὴν τὴν

οἰκονομίαν μας, νὰ ἔχη ἀντίδικον τὸν ἐν Ἱεράρχαις Θαυματουργὸν Νικόλαον, εἰς τὸ φοβερόν βῆμα τοῦ Χριστοῦ. Εἰς κρείττονα δὲ ἰσχὺν καὶ ἀσφάλειαν, ἐπροστάξαμεν τὸν πιστόν μας Ἀρχοντα Μέγαν Λογοθέτην κὺρ Δημήτριον, νὰ τὸ γράψῃ, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ Αὐθεντικῇ σφραγίδι νὰ τὸ ἐπιβεβαιώσῃ:

Εἰς Σουτσάβαρ, ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 7133.

1625 ἀπὸ Χρισ. Ὀκτωβρίου 24.

(Τ. Σ.)

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΑΑ ΕΠΙΚΥΡΩΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΝΩ-
ΤΕΡΩ ΑΦΙΕΡΩΣΕΩΣ.

Ἐπικυρωτικόν Α΄.

Ἰωάννης Μήρων Πάρνοβσκη Μογίλα Βοεβόδας, ἐλέω Θεοῦ Αὐθέντης τῆς Μολδαυικῆς γῆς. Δεδώκαμεν, ἀνεκαίνισαμεν, καὶ ἐπεκυρώσαμεν τὸ παρὸν Χρυσόβουλλον τοῖς Πατράσιν ἡμῶν: τῷ τε Ἡγουμένῳ, καὶ τῇ λοιπῇ ἱερᾷ Συνελεύσει, τοῦ κατὰ Σωζόπολιν ἱεροῦ Μοναστηρίου τοῦ ἀγίου ἐνδόξου Προφήτου Προδρόμου, καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου· δυνάμει τοῦ ὁποίου νὰ ἐξουσιάσῃ τὸ, καὶ παρὰ τοῦ μακαρίτου Ράδουλ Βοεβόδα, κεχωρηγημένον αὐτοῖς ἱερόν Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τὸ κείμενον πε-

ρι τὴν ἀγορὰν τοῦ Ἰασίου, ἔχοντες αὐτὸ διὰ μετόχιον τοῦ εἰρημένου κατὰ Σωζόπολιν, παρὰ τῆ Μαύρῃ θαλάσση, μεγάλου Μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, μὲν ὅλα τὰ ὑποστατικά, χωρία, μύλους, σύνορα καὶ εἰσοδήματα καὶ ὅλα τὰ εἰσοδήματα τῶν χωρίων νὰ σέλ- λωνται εἰς Σωζόπολιν, πρὸς παραμυθίαν τῶν συνασκου- μένων ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἀδελφῶν, ἕως οὗ μένει καὶ σώζεται τὸ Μοναστήριον τοῦτο, χωρὶς νὰ τολμήσῃ τις ν' ἀφαιρέσῃ τὸ ῥηθὲν Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἀπ' αὐτοῦ, ἀκυρόνων τὸ παρὸν ἡμῶν φύλλον :

Εἰς Ἰάσιον, 7134 (ἀπὸ Χρισ. 1626) Μαρτίου 20.

(Τ. Σ.)

ΜΗΡΩΝ ΠΑΡΝΟΒΣΚΗ ΜΟΓΙΛΑ
Ἐλέφ Θεοῦ Αὐθέντης τῆς Μολδαυικῆς γῆς.

Ἐπικυρωτικὸν Β΄.

Ἰωάννης Μήρων Πάρνοβσκη Βοεβόδας, ἐλέφ Θεοῦ Αὐθέντης τῆς Μολδαυικῆς γῆς. Ἐπειδὴ ἐπαρουσιάσθησαν ἐνώπιον ἡμῶν, καὶ πάντων τῶν Μπογιάριδων τῆς ἡμε- τέρας Βουλῆς μοναχοί τινες, χρηματίσαντες πρὶν εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τὸ κείμενον περὶ τὴν ἀγορὰν τοῦ Ἰασίου, τοὺς ὁποίους ὁ πρεσβύτερος Γαβριήλ εἶχεν ἐκβάλλει ἐκ τούτου, ἐμφανίσαντες εἰς τὴν ἡμετέραν Βουλὴν καὶ χρυσόβουλλον τοῦ μακαρίτου Ῥά- δουλ Βοεβόδα, συγχωροῦν αὐτοῖς τὸ νὰ ἔχωσι τὸ Μο- ναστήριον τοῦτο, μὲ ὅλα αὐτοῦ τὰ ὑποστατικά καὶ ὑ-

πάρχοντα καὶ χωρία, ὡς μετόχιον τοῦ ἐν Σωζόπολει, παρὰ τῆ Μαύρῃ θαλάσση, ἱεροῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ὀφείλουν νὰ στέλ- λωσι τὸ εἰσοδήμα τῶν χωρίων, πρὸς παραμυθίαν καὶ ἀ- νάπαυσιν τῶν ἐν αὐτῷ μοναζόντων Ἀδελφῶν. Ἡμεῖς, ἰδόντες τὰς φρικτὰς ἀράς, εἰς τὰς ὁποίας καθυποβάλλει ὁ μακαρίτης Ῥάδουλ Βοεβόδας τὸν τολμήσοντα ν' ἀ- κυρώσῃ ἐκεῖνο, δὲν εὐηρεστήθημεν εἰς τὸ νὰ μὴ προσ- ενεχθῶμεν συμφῶνως τῇ γνώμῃ τοῦ μακαρίτου Ῥάδουλ Βοεβόδα, ἀλλ' εὐχαρίστως ἐνεδώκαμεν κοινῇ γνώμῃ εἰς τὸ νὰ ἦναι καὶ τοῦ λοιποῦ, ὡς καὶ πρότερον, τὸ διαλη- φθὲν Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Νικολάου, μὲ ὅλα τὰ κι- νητὰ καὶ ἀκίνητα πράγματά του, μετόχιον τοῦ κατὰ Σω- ζόπολιν, παρὰ τῆ Μαύρῃ θαλάσση, ἱεροῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Οἱ δὲ ἐν αὐτῷ Πα- τέρες ὀφείλουσι ν' ἀναπέμπωσι, διὰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, δεήσεις πρὸς τὸν Θεὸν, ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ σωτηρίας τῆς Αὐθεντικῆς ἡμῶν οἰκογενείας.

Ἦσθον, ὅστις μετὰ τὴν ἀποβίωσίν μας ἐκ τῶν ἡμετέρων παίδων, ἢ συγγενῶν, ἢ ξένων, ἐκλεχθεὶς Αὐθέντης τῆς Μολδαυικῆς ταύτης γῆς, δὲν ἤθελεν ὑπερασπισθῆ τὸ ἱερὸν τοῦτο Μοναστήριον, ἀλλ' ἤθελε τολμήσει ν' ἀκυρώσῃ ταῦτα, ὁ τοιοῦτος νὰ ἔχῃ τὴν κατάραν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ποιητοῦ τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς, τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν, τῶν δώδεκα Ἀποστόλων, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει Νικαίᾳ 318 Ἁγίων Πατέρων καὶ νὰ ἔχῃ μερίδα μετὰ τοῦ Ἰούδα, καὶ τοῦ ἐπαράτου Ἀρείου, εἰς αἰῶνας αἰώνων. Ἀμήν :

Εἰς Ἰάσιον ἐν ἔτει 7134 Ἀπριλίου 25.

(Τ. Σ.)

Ὁ αὐτὸς Αὐθέντης ὤρισάτο.

Ἐπικυρωτικὸν Γ'.

Ἰωάννης Μήρων Πάρνοβσκη Μογίλα Βοεβόδας, Ἐλέφ Θεοῦ Αὐθέντης τῆς Μολδαυικῆς γῆς. Κοινῇ γνώμῃ πάσης τῆς ἡμετέρας Βουλῆς, καὶ πάντων τῶν Μπογιάριδων μικρῶν καὶ μεγάλων, ἐξασφαλίζομεν, διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν φύλλου, τοὺς πρὸς Θεὸν εὐχέτας ἡμῶν, Πατέρας τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἀαρὼν Βοεβόδα, ἐκ τῆς ἐπηρείας τῶν πρὸ αὐτῶν ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τούτῳ χρηματησάντων Μολδουάνων μοναχῶν, ἀποβληθέντων ἐπὶ τοῦ μακαρίτου Ράδουλ Βοεβόδα.

Ἐπειδὴ οὗτοι, ἀποβληθέντες, προσεκλαύθησαν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Οὐγγαρίας, ὡς ἀδικηθέντες δῆθεν ὑπὸ τῶν Γραικῶν μοναχῶν, ἐξουσιασάντων τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἀαρὼν Βοεβόδα, καὶ ὑπέστρεψαν συνωδευμένοι μὲ τὸν ἄνθρωπον τῆς Δόμνης τοῦ Ἀαρὼν Βοεβόδα, συνεπιφέροντες καὶ γράμματα παρὰ τε ταύτης καὶ τοῦ Βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας (1), ὅπως ἀποκατασταθῶσι πάλιν εἰς τὸ εἰρημένον Μοναστήριον, ἐὰν τωόντι, ὡς αὐτοὶ εἶχον εἰπεῖ, οἱ Γραικοὶ ἠρήμωσαν αὐτὸ παντάπασι. Ταῦτα ἡμεῖς ἀκούσαντες, ἐπέμψαμεν ἐπιτροπικῶς τὸν Ἐπίσκοπον Μητροφάνην, διὰ νὰ ἐξετάσῃ προηγουμένως, εἰς ὁποίαν κατάστασιν εὐρίσκεται τὸ Μοναστήριον, καὶ ἔπειτα, κατὰ τὴν πληροφορίαν του, νὰ προσενεχθῶμεν ἡμεῖς.

(1) Ἡ Οὐγγαρία, μετὰ πολυχρονίους πολέμους, καὶ πολλὰς τῆς τύχης μεταβολὰς, ὑπετάγη εἰς τῆς Αὐστρίας τὸν Αὐτοκράτορα, ἐπὶ Μαξιμιλιανῷ τοῦ Β'. κατὰ τὸ 1370 ἔτος. Ἄλλ' ἀπισκιστήσασα ἔπειτα, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ εὐγενοῦς Οὐγγρου Τεκελῆ, καὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Φακιάτσκι, ἐκυβερνήθη πάλιν ἀνεξαρτήτως μέχρι τοῦ 1711, ὅτε ἐπανῆλθεν ἐκ νέου εἰς τὴν προτέραν τῆς ὑποταγῆν. Ὄθεν, ἡγεμονεύοντος τοῦ ἀνωτέρου Μήρωνος, ἡ Οὐγγαρία εἶχεν ἰδίους Βασιλεῖς (Νέον Λεξικ. Γεωγρ. Καθολικ. κτλ. Βενετ. 1826- Ἄρθρ. Ungheria.

Ἐξετάσας οὖν ὁ Ἐπίσκοπος, ὁμοῦ καὶ ὁ ἄνθρωπος τῆς Δόμνης τοῦ Ἀαρὼν Βοεβόδα, εὔρον καὶ τὸ Μοναστήριον μὲ ἄνθρώπους, καὶ εἰς καλητέραν τάξιν, καὶ τὰ πράγματα ἐπηυξημένα, καὶ καλῶς πάντα ὠκονομημένα, καὶ διατεθειμένα. Διὸ ἀποφασίζομεν ἀπὸ τοῦ νῦν κοινῇ γνώμῃ τὴν ἐν αὐτῷ στερεὰν διαμονὴν τῶν Γραικῶν, εἰς δὲ τοὺς Μολδουάνους διωρίσαμεν νὰ δοθῶσιν 60 στρέμματα ἀμπελίου, καὶ τὸ Μοναστήριον Ζοτέϊ-δέλλα Χλίντζε, διὰ νὰ ἀφησυχάσωσιν.

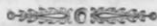
Ὅστις λοιπὸν ἤθελε τολμήσει ν' ἀποβάλῃ τοὺς Γραικοὺς τούτους ἐκ τοῦ Μοναστηρίου τούτου τοῦ Ἀαρὼν Βοεβόδα, ἀντεισάγων εἰς αὐτὸ Μολδουάνους, ὁ τοιοῦτος νὰ ἔχη τὸ ἀνάθεμα καὶ τὴν κατάραν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν, καὶ τῶν ἐν Νικαίᾳ 318 Ἀγίων Πατέρων· ἡ δὲ μερὶς αὐτοῦ νὰ ἦναι μετὰ τοῦ ἐπαράτου Ἀρείου εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν.

Εἰς Ἰάσιορ, ἐν ἔτει 7134 Ἰουρίου 30.

(Γ. Σ.)

Ὁ αὐτὸς Αὐθέντης ὤριστο.

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΟΝ, ΔΙ' ΟΥ ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ ΤΟ ΑΝΩ
ΕΙΡΗΜΕΝΟΝ ΤΟΥ ΑΑΡΩΝ ΒΟΕΒΟΔΑ ΜΟ-
ΝΑΣΤΗΡΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΝ ΧΑΛΚΗ
ΜΟΝΗΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ, ΜΕΤΑ
ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΝ ΤΗΣ
ΚΑΤΑ ΣΩΖΟΠΟΛΙΝ ΤΟΥ
ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ
ΜΟΝΗΣ.

Ἰωάννης Ἀλέξανδρος Βοεβόδας, υἱὸς Ῥάδουλ Βοεβόδα, ἐλέω Θεοῦ Αὐθέντης τῆς Μολδαυικῆς γῆς. Δεδώκαμεν, ἀνεκαινίσσαμεν, καὶ ἐπεβεβαιώσαμεν τοῖς Πατράσι: τῷ τε Ἡγουμένῳ, καὶ πάσῃ τῇ ἱερᾷ Συνελεύσει τοῦ κατὰ Χάλκην πλησίον τῆς Κωνσταντινουπόλεως σεβασμίου Μοναστηρίου, σεμνυνομένου ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τὸ δεδομένον, χάριν ἐλέους καὶ βοθησίας, παρὰ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου Αὐθέντου καὶ πατρὸς ἡμῶν Ῥάδουλ Βοεβόδα, (ὃν κατατάξαι Κύριος ὁ Θεὸς ἐν σκηναῖς δικαίων καὶ ἀξιώσαι τῆς αἰωνίου ζωῆς) χρυσόβουλλον (1), δι' οὗ

(1) Ἐκ τῶν λόγων τούτων γίνεται δῆλον, ὅτι ἡ κατὰ τὴν Σωζόπολιν τοῦ Προδρόμου Μονὴ κατεστράφη περὶ τὸ 1628, ἢ 1629 ἔτος τυχόν, ζῶντος ἔτι τοῦ Ῥάδουλ Βοεβόδα, τοῦ ἀφιερῶσαντος εἰς ἐκείνην τὸ τοῦ Ἀαρῶν Βοεβόδα Μοναστήριον. Μετὰ δὲ τὴν καταστροφὴν ἐκείνης, μεταβάντων τῶν Πατέρων εἰς ταύτην τὴν ἐν Χάλκῃ τῆς Θεοτόκου Μονήν, μετέθηκεν ὁ αὐτὸς εἰς αὐτὴν καὶ τὸ ἐκεῖ προαφιερῶθαι Μοναστήριον, ἐκδοῦς, ὡς φαίνεται, καὶ χρυσόβουλλον περὶ αὐτοῦ, μὴ σφῆζόμενον ἕδῃ. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ Ῥάδουλ Βοεβόδα, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος ἀνεκαινίσαι τὴν αὐτὴν ἀφιέρωσιν διὰ τοῦ παρόντος χρυσόβουλλου. Ὁ δὲ κατωτέρω ἀνα-

ἀποδίδεται τὸ περὶ τὴν ἀγορὰν τοῦ Ἰασίου κείμενον Μοναστήριον τῆς Αὐθεντίας, τὸ τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ θαυματουργοῦ Ἱεράρχου Ἁγίου Νικολάου, εἰς τὸ πλησίον τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέγαλον Μοναστήριον, διὰ μετόχιον, τὸ ὁποῖον πρότερον εἶχεν ἀφιερῶθαι παρὰ τοῦ Ῥάδουλ Βοεβόδα εἰς τὸ ἐν Σωζόπολει, παρὰ τῇ Μαύρῃ θαλάσῃ, ἱερὸν Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, χάριν εὐλαβείας, ὡς γνωρίζομεν, καὶ ὡς τὸ ἐπίσημον ἔγγραφον μαρτυρεῖ.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ ἐν Σωζόπολει Μοναστήριον τοῦτο τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, καταπατηθὲν ὑπὸ Τούρκων, ἀπερημώθη τελείως, οἱ δὲ Πατέρες, πολλότατα δεινὰ ἐκ τούτου ὑποσάντες, καὶ εἰς ἄκραν δυστυχίαν κατανήσαντες, κατ' εὐδοκίαν τοῦ Ῥάδουλ Βοεβόδα, πληροφορηθέντος παρὰ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν ταύτης, εἰσῆχθησαν εἰς τὸ εἰρημένον Μοναστήριον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὅπως μονάζωσι τοῦ λοιποῦ ἐν αὐτῷ· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Νικολάου συνέβησαν ἔριδες μεταξὺ τῶν Γραικῶν Μοναχῶν, καὶ ἄλλων τινῶν ἐπαναστάντων κατ' αὐτῶν, ὁ μακαρίτης Ῥάδουλ Βοεβόδας, προνοήσας ἐξησφάλισε τοὺς Γραικοὺς, ὥστε νὰ διάγωσι μὲ πλήρη ἀνάπαυσιν ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ Μήρωνος Πάρνοσβσκη Μογίλα Βοεβόδα, ἐλθόντες Σέρβοι τινὲς Μοναχοὶ, διῆσχυρίσθησαν ν' ἀποβάλλωσι τοὺς Γραικοὺς. Διὰ τοῦτο πρὸς κατάπαυσιν τῶν τοιούτων ἐρίδων, ἀναφυσμένων συνεχῶς μεταξὺ τῶν Μοναχῶν τοῦ Μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Νικολάου, συσχε-

φερόμενος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, παρ' οὗ ἔλαβε τὴν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν Πατέρων ἐκείνων πληροφορίαν ὁ Ῥάδουλ Βοεβόδας, ὑπῆρχε Κύριλλος Α'. ὁ Λούκαρις, πατριαρχεῖων τὸ β'. ἀπὸ τοῦ 1624 - 1632 ἔτους.

ψάμενοι μετὰ τῶν Μπογιάριδων τῆς ἡμετέρας Βουλῆς, μικρῶν καὶ μεγάλων, κατὰ μίμησιν τῶν προκατόχων ἡμῶν, Ράδουλ Βοεβόδα, καὶ Μήρωνος Πάρνοβσκη Μογίλα Βοεβόδα, δεδώκαμεν, ἀνεκαινίσσαμεν, καὶ ἐπεκυρώσαμεν τὸ παρὸν φύλλον με κοινήν γνώμην καὶ ἀπόφασιν, τοῦ νὰ ἦναι, οἱ μὲν Πατέρες τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὑποτεταγμένοι εἰς τὸ πλεσίον τῆς Κωνσταντινουπόλεως κείμενον μέγαν Μοναστήριον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τὸ δὲ Μοναστήριον αὐτὸ (τοῦ ἁγίου Νικολάου) νὰ ἦναι μετόχιον αὐτοῦ, με ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ ὑποστατικά αὐτοῦ, τὰ παρὰ τῶν χρηματισάντων Αὐθεντῶν αὐτῷ ἀφιερωμένα, καὶ με ὅλα τὰ χωρία καὶ μύλους καὶ σύνορα, τὰ ὅποια ἀνέκαθεν ἐξουσίαζεν. Τὸ δὲ συναγόμενον ἐκ τῶν χωρίων εἰσόδημα, νὰ στέλληται εἰς τὸ ἱερόν Μοναστήριον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, πρὸς παραμυθίαν καὶ ἀνάπαυσιν τῶν ἐν αὐτῷ συνασκουμένων ἀδελφῶν.

Ὅθεν ὅσις ἐκ τῶν ἡμετέρων υἱῶν, ἢ συγγενῶν, ἢ ξένων, κατασταθεὶς Αὐθέντης τῆς ἡμετέρας Μολδαυικῆς γῆς μετὰ τὴν ἀποβίωσίν μας, ἤθελε τολμήσει ν' ἀκυρώσῃ τὸ παρὸν μας χρυσόβουλλον, καὶ ἀποβάλῃ τοὺς τῷ Μοναστηρίῳ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ὑποκειμένους Μοναχοὺς, ἀπὸ τὸ Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Νικολάου (1), ὁ τοιοῦτος νὰ ἔχῃ τὸ ἀνάθεμα καὶ τὴν κατάραν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-

(1) Εἶναι παρατηρήσιμος ἄξιον, ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ Μοναστηρίου τούτου τοῦ Λαρόν Βοεβόδα, τοῦ κτισθέντος μὲν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἀφιερωθέντος δὲ ἕδῃ εἰς ταῦτα τὴν ἐν Χάλκη Μονήν, ἐτέθη ἀναμφιβόλως τοῦ αὐτοῦ ἁγίου εἰκὼν εἰς τὰ Λεσποτικά τοῦ Ναοῦ τῆς Θεοτόκου, ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ Προνάφῳ αὐτοῦ ἐτέρῃ, ἐκτὸς τῶν τεσσάρων ἐκείνων παλαιῶν Λεσποτικῶν, τῶν ἐκ τῆς τοῦ Προδρόμου Μονῆς μετακομισθέντων, ὡς προείρηται (§. 33). Καὶ αὐτὸ δὲ τοῦ Κτίτορος Λαρόν Βοεβόδα τὸ ὄνομα εὐρίσκεται καταγεγραμμένον ἐν τῇ πολλῇ διαληφέντῃ Βραδείῳ τῆς Μονῆς (§. 82), μνημονεύμενον μετὰ τῶν λοιπῶν Κτιτορικῶν ὀνομάτων.

στοῦ, τοῦ ποιητοῦ τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς, τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν, τῶν δώδεκα Ἀποστόλων, τῶν ἐν Νικαίᾳ 318 ἁγίων Πατέρων νὰ ἦναι ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἰούδα, καὶ τοῦ ἐπαράτου Ἀρείου, καὶ νὰ τὸν καταπῆῃ ἡ γῆ, ὡς τὸν Δαθὰν καὶ τὸν Ἀβειρών.

Εἰς Ἰάσιον 7138 (1630 ἀπὸ Χρισ.) Μαρτίου 20.

(Τ. Σ.)

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.

Ἐφεξῆς ὑπάρχει καὶ ἕτερον χρυσόβουλλον τοῦ Μωῦσῃ Μογίλα Βοεβόδα, ἀπαράλλακτον κατὰ πάντα μετὰ τὸ ἀνωτέρω τοῦ Ἀλεξάνδρου Ράδουλ Βοεβόδα χρονολογίαν δὲ ἔχει, 7138 Αὐγούστου 27.

Ἐσχάτον πάντων σημειοῦμεν ἐνταῦθα, ὡς ἐπισφράγισμα: Ὅτι τὸ ἀνωτέρω τοῦ Λαρόν Βοεβόδα Μοναστήριον δεσπόζεται τὴν σήμερον ὑπὸ τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας· ὅτι τὴν Μαρκούτσαν, ἀπ' ἐναντίας τῆς διαταγῆς, καὶ τῶν θεοστρυγῶν ἀρῶν τοῦ αἰοιδίου Κτίτορος αὐτῆς Α. Ὑψηλάντου, κατακρατοῦσιν εἰσέτι οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ· καὶ ὅτι τῆς Πρώτης, ἐξαιρουμένου τοῦ ἐν αὐτῇ σεσαθρωμένου Μοναστηρίου, καὶ τινῶν γαιῶν, ὑποκειμένων καὶ αὐτῶν εἰς τὴν αὐτὴν Μ. Ἐκκλησίαν, ἡ λοιπὴ τῆς νήσου περιοχὴ ὁδεύει καθ' ἐκάστην εἰς παντελεῖ ἀποξένωσιν ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου γένους. Ὅποια μεταβολὴ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἐκ τῶν καιρικῶν περιστάσεων, ἐν βραχεῖ διαστήματι χρόνου! Ὅποια διαφορὰ φρονημάτων καὶ δια-

θέσεων περί τὰ αὐτὰ, μεταξύ τῶν χθές καὶ τῶν σήμερον ἀνθρώπων! Ἄλλὰ περιστάσεις δεξιώτεραι, καὶ εὐνοικώτεροι καιροί, ἔχοντες συνεργόν καὶ τὴν προστασίαν τῶν ἐν ὑπεροχῇ καὶ δυνάμει ὄντων, ἐξαιρέτως δὲ τῆς κοινῆς τῶν ὀρθοδόξων Μητρὸς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῆς κατ' ἐξοχὴν προστάτιδος τῶν ἱερῶν καταστημάτων, εἴθε νὰ ἐπανορθώσῃ πάλιν τὰ τῆς ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, καὶ ἐπαναγάγῃ αὐτὴν εἰς τὴν κατοχὴν τῶν προτέρων τῆς κτημάτων!

Ἀπηρτίσθη ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ 1845.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ.

Μετὰ τὴν τύπωσιν τῶν προλαβόντων, εὐρεθέντος κατὰ συγκυρίαν ἀντιγράφου τοῦ Σιγίλλιδου ἐκείνου γράμματος (1), δι' οὗ ἐπωλήθη ἡ νῆσος Πρώτη εἰς Ἀλέξανδρον τὸν Ὑψηλάντην, ὡς προείρηται (σελ. 52, 54, καὶ 153), ἐπισυνάπτομεν καὶ αὐτοῦ ἴσον ἀπαράλλακτον, περιεργείας χάριν.

(1) Τὸ ἀντίγραφον τούτου εὐρέθη παρὰ τῆς πολλὰκις διαληφθέντι Παναγιωτάτω πρώτῳ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κυρίῳ Κωνσταντῷ τῷ ἁ. παρ' ᾧ εὐρέθη καὶ ἡ προῤῥηθεῖσα τοῦ Λύβεντικῷ Χρυσοβούλλου περικοπή (§. 74).

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ.

Πάντα τὰ γεραρὰ καὶ ἀξιάγαστα, καὶ ὅσα πρόχειρον ἔχουσι καὶ οὐ βηματικὴν, ἀλλ' οἷον εἰπεῖν, ζῶσαν καὶ πραγματικὴν τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀγαθῆς προαιρέσεως καὶ τοῦ Θεοῦ ζήλου, γνωστὰ γεγονότα τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ τοῖς κατὰ καιροὺς ἐμπεπιστευμένοις τοὺς πνευματικοὺς ταύτης οἶακας, ἐπικυροῦν οὐκ ἀπαναίνονται οἱ αὐτῆς Προστάται, ἐπὶ τῷ ἔχειν τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἀπαράτρεπτον ἐν παντὶ καιρῷ καὶ χρόνῳ, καὶ μὴ ὑφίστασθαι ταῦτα ἀνατροπὴν παρὰ τοῦ τυχόντος εὐκόλως, μάλιστα δὲ ὅσα εἰς σύστασιν ἀφορῶσιν Ἐκκλησιῶν, καὶ Μοναστηρίων, καὶ Ἱερῶν σκηνωμάτων, καὶ σεπτῶν καταγωγίων, ὧν τὴν μέριμναν ἔχει ἡ Ἐκκλησία, ὡς κοινὴ μήτηρ καὶ προστάτις καὶ κηδεμὼν, φροντίζουσα ἀγρύπνως περὶ τῆς καλῆς αὐτῶν καταστάσεως, καὶ τρόποις διαφόροις πραγματευομένη τὴν τούτων αὔξησιν, καὶ τὴν εἰς τὰ πρόσω

φορὰν καὶ βελτίωσιν· πρὸ πάντων δὲ τῶν ἐπιδεῶς ἐχόντων, καὶ κίνδυνον ἐπαπειλούντων παντελοῦς ἐρημώσεως· τῶν γὰρ τοιούτων μετὰ γενναιοτέρας τινὸς ἐπιμελείας ἢ Ἐκκλησία ἀντιλαμβάνεται, ἵνα μὴ, τῇ τοῦ καιροῦ μακρᾷ περιπεύσει καὶ παρατάσει, ἀμεληθέντα, φθάσῃ περιπεσεῖν εἰς τραγικὴν τινα, ὡς εἰπεῖν, καὶ ὀλεθρίαν κατάστασιν, καὶ εἰς τὸ παντελὲς ἀθεράπευτον.

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ τὸ ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Χαλκηδόνος, ἐν τῇ νήσῳ Πρώτῃ, κείμενον ἱερὸν καὶ σεβάσιμον Μοναστήριον τῆς ἐνδόξου Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ὑπάρχον σταυροπηγιακὸν πρὸ πολλῶν χρόνων, καὶ εἰς χρέος βαρύτατον περιπεσόν, κατήντησεν εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, ἐπετρέπη καὶ ἐδόθη αὐτὸ εἰς τὴν διοίκησιν χρησίμων τινῶν Χίων πραγματευτῶν, ὑφ' ὧν καὶ ἀνεκαινίσθη καὶ ἀνηγέρθη, ἐρείπιον ὄν τὸ τότε. Εἶτα δὲ, πατριαρχικῆ ἀδείᾳ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου κύρ Παϊσίου, ἐπὶ τῆς Ἀ' αὐτοῦ Πατριαρχείας, συνηνώθη καὶ προσηλώθη τῇ κατὰ τὴν νήσον Ἄνδρον κειμένη ἱερᾷ Μονῇ τῆς Παναχράντου, διὰ δόσεως 2500 γροσίων πρὸς τοὺς Χίους, διὰ χειρὸς τοῦ Παναχραντιώτου προηγούμενου Διονυσίου.

Ἄλλ' οὖν αὖθις, περιπεσόν χρέει 3200 γροσίων, δυσχερῶς πως εἶχεν εἰς τὸ διακυβερνασθαι καὶ διασωζέσθαι. Οἱ δὲ Πατέρες τῆς Παναχράντου, μὴ δυνάμενοι ἀπαντῆσαι καὶ πληρῶσαι τὸ ἐπικείμενον ῥηθὲν χρέος, κοινῇ αὐτῶν γνώμη καὶ συναινέσει, ἀπεκατέστησαν Ἐπιτρόπους διὰ γραμμάτων: τὸν Προηγούμενον Δανιήλ, τὸν Σκευοφύλακα Ἰάκωβον, καὶ ἕτερον προηγούμενον Δανιήλ, καὶ τὸν ῥηθέντα προηγούμενον Διονύσιον· καὶ ἐξαποστειλαντες αὐτοὺς ἐνταῦθα, δεδώκασιν ἄδειαν ἐπὶ τῷ διαιτῆσαι αὐτὸ τὸ χρέος τῆς Πρώτης, διὰ τῆς, ἑτέρας ὑπεροχικῆς δυνάμει,

παραδόσεως τοῦ εἰρημένου Μοναστηρίου τοῦ Σωτῆρος, καὶ Μετοχίου τῆς Παναχράντου· οἵτινες ἐλθόντες, προσέδραμον τῇ προνοίᾳ καὶ διαφενδεύσει τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐδεήθησαν δοθῆναι αὐτοῖς τὴν τοιούτην ἄδειαν· ἧς χορηγηθείσης αὐτοῖς, παραδεδώκασιν καὶ ἐνεχείρισαν οἱ τέσσαρες αὐτοὶ Ἐπίτροποι τὸ εἰρημένον Μοναστήριον, μετὰ πάντων τῶν κτημάτων κινήτων καὶ ἀκινήτων, καὶ μετὰ συμπάσης τῆς περιοχῆς, ἐμπεριοχῆς, καὶ παραλίου περιφερείας ὅλης τῆς αὐτῆς νήσου Πρώτης, ἣν καὶ αὐτοὶ οἱ Παναχραντιῶται παραλαβόντες ἐξουσιαζον, τῷ μακαρίτῃ Μητροπολίτῃ Χαλκηδόνος Γαβριήλ, διὰ τὸ ἀναδ' ἐχθῆναι ἐκεῖνον πληρῶσαι καὶ ἐξοφλῆσαι ἅπαν τὸ ῥηθὲν χρέος τοῦ Μοναστηρίου, πρὸς τοὺς τέσσαρας ἐπιτρόπους τῆς Παναχράντου, συμποσούμενον γρόσια 3250· οἵτινες καὶ ἀπέστησαν καὶ ἀπεμακρύνθησαν τῆς ἐξουσίας καὶ δεσποτείας αὐτοῦ τοῦ Μοναστηρίου τῆς Μεταμορφώσεως· καὶ οὕτως ἐγένετο κτῆμα ἴδιον τοῦ μακαρίτου ἐκεῖνου Χαλκηδόνος Γαβριήλ· εἶτα δὲ ὁ αὐτός, ἰδίᾳ βουλῇ καὶ ἀβιάστῳ γνώμῃ, ἀφιέρωσεν αὐτῷ τῇ ἀγιωτάτῃ Μητροπόλει Χαλκηδόνος.

Ἄλλὰ, μετατεθείς ὁ ῥηθείς εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς Νικομηδείας, καὶ μεταγνοὺς, ἐπόλησε τὸ Μοναστήριον αὐτὸ, ὁ ἡγόρασε, μετὰ πάντων τῶν κτημάτων, καὶ τῆς περιοχῆς καὶ ἐμπεριοχῆς, καὶ παραλίου ὅλης περιφερείας τῆς Πρώτης, πρὸς τὸν ἀναδεξάμενον τότε τὴν Ἐπαρχίαν Χαλκηδόνος, Παναγιώτατον Πατριάρχην πρῶην Κωνσταντινουπόλεως κύριον Ἰωαννίκιον, τὸν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὸν ἡμῶν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργόν, κατὰ τὰ εἰς χεῖρας τῆς αὐτοῦ Παναγιότητος τῆς τελείας πωλῆσεως γράμματα, τὰ ἐμφανισθέντα ἡμῖν.

Ἐκτοτε οὖν μέχρι τοῦδε τὸ αὐτὸ Μοναστήριον ὑπῆρ-

χεν ὑπὸ τὴν δεσποτείαν καὶ ἐξουσίαν τῆς αὐτοῦ Παναγιότητος, μετὰ πάντων τῶν προσόντων αὐτῷ κτημάτων, κινητῶν καὶ ἀκινήτων, καὶ μετὰ τῆς ὁλοκληροῦ τῆς νήσου περιοχῆς καὶ ἐμπεριοχῆς, καὶ τῆς παραλίου περιφερείας· ἀλλ' οὖν ἤδη πάλιν, ταῖς ὁμοίαις περιπεσόν περιπετεταῖς, καὶ εἰς ἀθλίαν καταντήσαν κατάστασιν, ἐκινδύνευε φθίσει εἰς τὸ παντελὲς ἀθεράπευτον. Ὅθεν ἡ Παναγιότης αὐτοῦ, προορῶσα τὸν οὐκ ἀπαικωρούμενον, ἀλλ' ἤδη παρόντα καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἐστῶτα κίνδυνον τῆς ἐρημώσεως αὐτοῦ τοῦ Μοναστηρίου, οἰκαιοθελῶς καὶ ἀβιάστως ἐπώλησεν αὐτὸ, πράσει τελείᾳ, μετὰ πάντων τῶν προσόντων αὐτῷ κτημάτων, καὶ μετὰ πάσης τῆς περιοχῆς καὶ ἐμπεριοχῆς, καὶ παραλίου ὅλης περιφερείας τῆς αὐτῆς νήσου, πρὸς τὸν τιμιώτατον ἄρχοντα Πορτάρην (1) κυρίτζη Διαμαντὴν τοῦ Γεωργάκη, διὰ χοτζετιοῦ τῆς Βασιλικῆς Κρίσεως, καὶ ἔλαβεν ἐπὶ χειρας μετρητὰ παρ' αὐτοῦ γρόσια 2500, καὶ ὠμολόγησεν, ὡς οὐκ ἔχει τοῦ λοιποῦ μετοχὴν τινὰ ἐν αὐτῷ τῷ Μοναστηρίῳ, οὔτε ἐν τοῖς κτήμασι καὶ πράγμασιν, οὔτε ἐν τῇ περιοχῇ καὶ ἐμπεριοχῇ, καὶ πάσῃ τῇ παραλίῳ περιφερείᾳ τῆς αὐτῆς νήσου Πρώτης, ἀλλ' ὑπάρχει κτῆμα καὶ πρᾶγμα τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος Πορτάρη κύρ Διαμαντῆ· ὅστις, ἀγορίσας αὐτὸ, ὡς εἴρηται, καὶ κύριος τούτου γεγονῶς, ἀλλὰ στοχαζόμενος, ὅτι οὐ δύναται ἐξοικονομῆσαι τὰ κατ' αὐτὸ, ἠβουλήθη αὐτοπροαίρετως καὶ ἀβιάστως πωλῆσαι αὐτὸ μείζονι τινὶ καὶ ὑπερέχοντι προσώπῳ.

Καὶ δὴ, εὐρῶν τὸν Θεοσεβέστατον καὶ Ὑψηλότατον Αὐθέντην καὶ Ἡγεμόνα πάσης Οὐγγροβλαχίας, κύριον

(1) ὁ Πορτάρης οὗτος ὑπῆρχεν ἄνθρωπος ἀξιοματικὸς τῆς Αὐθεντικῆς τοῦ Ὑψηλάντου αὐλῆς.

Ἀλέξανδρον Ἰωάννου Ὑψηλάντην Βοεβόδα, ζῆλον ἔνθεον τῇ χριστιανικωτάτῃ αὐτοῦ ψυχῇ ἐνδιατρέφοντα περὶ τὰ ἱερά καταγῶγια, ἐπώλησεν αὐτὸ πράσει τελείᾳ, πρὸς τὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα, μετὰ πάντων τῶν προσόντων αὐτῷ κτημάτων, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, καὶ μετὰ πάσης τῆς περιοχῆς καὶ ἐμπεριοχῆς, καὶ τῆς παραλίου ὅλης περιφερείας τῆς νήσου ταύτης Πρώτης, διὰ γρόσια 2750· ἀτίνα λαβὼν ἐπὶ χειρας μετρητὰ παρὰ τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος, ὠμολόγησεν, ὡς οὐκ ἔχει τοῦ λοιποῦ μετοχὴν τινὰ καὶ ἐξουσίαν οὔτε ἐν τῷ Μοναστηρίῳ, οὔτε ἐν τοῖς κτήμασι καὶ πράγμασιν αὐτοῦ, ἀλλ' οὔτε ἐν τῇ περιοχῇ, ἐμπεριοχῇ τε καὶ παραλίῳ πάσῃ τῆς νήσου Πρώτης, ἀλλ' ὑπάρχει κτῆμα καὶ πρᾶγμα ἀναφαίρετον καὶ ἀναπόσπαστον τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος, κατὰ πάντα καιρὸν καὶ χρόνον, κατὰ τὴν περίληψιν τῶν γεγονότων γραμμάτων τῆς Βασιλικῆς Κρίσεως περὶ τῆς πωλήσεως ταύτης, καὶ περὶ τοῦ Μεσρουτιέτ οὐζρέ τεβλιετιοῦ εἰς τε τὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα, καὶ ἐφεξῆς εἰς τὸ ἐρσέκι τῶν διαδόχων αὐτοῦ.

Ὅθεν γράφοντες συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Ἀρχιερέων, τῶν ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν καὶ περιποθῆτων ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἀποφαινόμεθα, ἵνα, τὸ ῥηθὲν ἱερόν Μοναστήριον, τὸ κατὰ τὴν νήσον Πρώτην, σὺν πᾶσι τοῖς προσούσιν αὐτῷ κτήμασι καὶ πράγμασι καὶ ἀφιερώμασι, κινητοῖς τε καὶ ἀκινήτοις, τοῖς τε ἤδη οὔσι καὶ τοῖς μετέπειτα ἀφιερωθησομένοις, ὑπάρχωσι καὶ μένωσι, τὸ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον, ἰδιόκτητα καὶ Παγανικὰ, ἀναφαίρετα καὶ ἀναπόσπαστα τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος, μεταβαίνοντα καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ κληρονόμους.

Τῆς γοῦν ἐπικυρώσεως ταύτης τῆς τελείας πράσεως καὶ πωλήσεως πρὸς τὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα, καὶ τῆς ἀ-

ποκτήσεως τοῦ Ἱεροῦ τούτου Μοναστηρίου, καὶ τῶν κτημάτων καὶ πραγμάτων αὐτοῦ, μετὰ τῆς περιοχῆς καὶ ἐμπεριοχῆς, καὶ πάσης τῆς παραλίου περιφερείας τῆς αὐτῆς νήσου Πρώτης, τὸ κῦρος ἀπαράτρεπτον ὀφείλειν ἐχούσης εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ὅστις ποτὲ τῶν ἀπάντων, Ἱερωμένος ἢ Λαϊκός, φανῆ ἀπειθῆς καὶ ἀνυπότακτος τῇ Ἐκκλησιαστικῇ δικαίᾳ ταύτῃ ἐπιταγῇ καὶ ἀποφάσει, καὶ οἰωδῆτινι τρόπῳ τολμήσῃ διασεῖσαι, ἢ ἀνατρέψαι τὶ τῶν ἐν τῷ παρόντι ἀποφαινομένων, ἀποσπάσαι, ἢ ἀφαιρέσαι τὸ ἱερὸν αὐτὸ Μοναστήριον ἀπὸ τῆς αὐθεντικῆς αὐτοῦ ἐξουσίας, ἢ ἀντιποιηθῆναι τῶν κτημάτων καὶ πραγμάτων αὐτοῦ, καὶ τῆς περιφερείας τῆς παραλίου ὅλης περιοχῆς καὶ ἐμπεριοχῆς ταύτης τῆς νήσου Πρώτης ὁ τοιοῦτος, ὅποιας ποτ' ἂν ἦ τάξεώς τε καὶ καταστάσεως καὶ βαθμοῦ, ἀφωρισμένος εἴη παρὰ τῆς Τρισυποστάτου, καὶ ἀδιαιρέτου, καὶ ὁμοουσίου μακαρίας Τριάδος, τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου τῆ φύσει Ἁγίου Θεοῦ ἡμῶν, καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος, ἐν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος καὶ τυμπανιαῖος κληρονομήσειε τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ, καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα ἢ ὄργῃ τοῦ Θεοῦ εἴη ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἡ μερίς αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα, καὶ τῶν θεομάχων Ἰουδαίων, τῶν σταυρωσάντων τὸν Κύριον τῆς δόξης, καὶ προκοπῆν οὐ μὴ ἴδοι πώποτε, ἐφ' οἷς ἐργάζεται καθ' ὅλην τὴν ζωὴν αὐτοῦ σχισθεῖν ἢ γῆ καὶ καταπίοι αὐτὸν, ὡς τὸν Δαθάν ποτε καὶ Ἀθειρῶν, καὶ ἐν γενεᾷ μιᾷ ἐξαλειφθεῖν τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ βίβλου ζώντων, καὶ πάσαις ταῖς Πατρικαῖς καὶ Συνοδικαῖς ἀραῖς εἴη ὑπόδικος.

Ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτου ἐνδειξιν, καὶ διηγετικὴ καὶ μόνιμον ἀσφάλειαν, ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον Πα-

τριαρχικὸν Συνοδικὸν βεβαιωτήριον Σιγίλλιωδες ἐν μεμ-
εράναις γράμμα, καὶ ἐδόθη τῷ Ὑψηλοτάτῳ καὶ Θεοσεβε-
στάτῳ Αὐθέντῃ καὶ Ἡγεμόνι πάσης Οὐγγροβλαχίας,
κυρίῳ κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ Ἰωάννου Ὑψηλάντῃ Βοεβόδα,
καταστρωθὲν καὶ τῷ Ἱερῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ
Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει Σωτηρίῳ ἀψοῆ.

† Σωφρόνιος ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης, καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Ὁ Ἐφέσου Μελέτιος.

† Ὁ Ἡρακλείας Μεθόδιος.

† Ὁ Νικομηθεῖας Μελέτιος.

† Ὁ Δέρκων Ἀνανίας.

† Ὁ Θεσσαλονίκης Δαμασκηνός.

† Ὁ Τορνόβου Καλλίνικος.

† Ὁ Ἀδριανουπόλεως Νικηφόρος.

† Ὁ Προύσης Ἀνθιμος.

† Ὁ Φιλιππουπόλεως Σαμουήλ.

† Ὁ Φιλιππουδράμας Γρηγόριος.

† Ὁ Δρύστρας Παρθένιος.

ΠΙΝΑΞ ΚΕΦΑΛΑΙΩΔΗΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΙ ΤΟΥΤΩ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

	Σελ.
ΚΕΦΑΛ. Α'. Περιγραφή τῆς νήσου Χάλκης, καὶ πόθεν ἡ ταύτης ὀνομασία.	1
ΚΕΦΑΛ. Β'. Οἰκητήρια ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ.	10
ΚΕΦΑΛ. Γ'. Τοποθεσία τῆς Μονῆς τῆς Θεοτόκου, καὶ οἰκοδομὴ αὐτῆς.	12
ΚΕΦΑΛ. Δ'. Δευτέρα τῆς Μονῆς οἰκοδομὴ, ἡ πρώτη αὐτῆς ἀνακαινίσις ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάκη.	20
ΚΕΦΑΛ. Ε'. Κατάσσεις τῆς Μονῆς μετὰ τὴν ἀνακαινίσις αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάκη.	31
ΚΕΦΑΛ. ΣΤ'. Τρίτη τῆς Μονῆς οἰκοδομὴ, ἡ ἀνακαινίσις αὐτῆς Β'. ὑπὸ τοῦ Ἰψηλάντου.	48
» Περικοπὴ τοῦ εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Μονὴν τῆς Θεοτόκου ἐκδοθέντος Λύθεντικῶν Χρυσοβούλλου.	53
» Καταγωγὴ καὶ γενεαλογία τοῦ Ἰψηλαντικῶν οἴκου.	58
ΚΕΦΑΛ. Ζ'. Κατάσσεις τῆς Μονῆς μετὰ τὴν Ἰψηλαντικὴν ἀνακαινίσις, καὶ Ἡγούμενοι αὐτῆς ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ.	60
» Δήλωσις περὶ τοῦ ἀνακαινισθέντος Βραδείου, καὶ τίνος ἕνεκα διετάχθησαν τὰ τοιαῦτα βιβλία.	61
» Ἐπανάληψις τῆς σειρᾶς τῶν Ἡγουμένων.	66
ΚΕΦΑΛ. Η'. Ἱερά Κειμήλια καὶ Σκεύη τῆς Μονῆς, ἐν ᾗ καὶ περὶ βιβλίων παλαιῶν, χειρογράφων τε καὶ τετυπωμένων.	78

